

รายงานวิจัย เรื่อง
 เรือเครื่องผูกขาวนา (โรงนา) ที่ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ
 อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ผู้รวบรวมศาสตราจารย์วิวัฒน์ เถมียพันธ์

อาจารย์ตรีชัย อินทรโชติ

อาจารย์กมล คดองพิทยาพงษ์

RCH
 NK
 1055
 03A25
 003260
 วัน, เดือน, ปี 2 เม.ย. 2528

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุน กล้วย เงินงบประมาณแผ่นดิน
 ประจำปี ๒๕๒๔

ของ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 วิทยาเขต เจ้าคุณทหาร ดาดกระบัง กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
กิติกรรมประกาศ.....	ก.
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
๒ การนำผู้การวิเคราะห์.....	๗
๓ การวิเคราะห์.....	๓๖
๔ สรุปผลของการวิจัย.....	๒๕๘
บรรณานุกรม.....	๒๕๘
ประวัติของผู้ทำวิจัย.....	๒๕๘

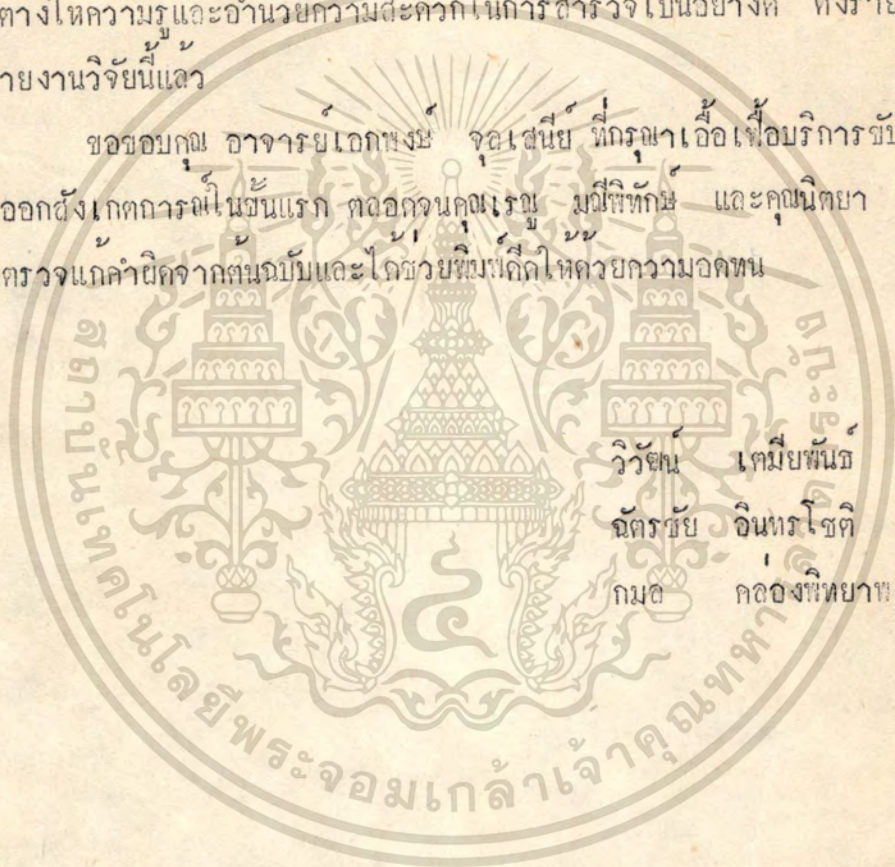
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิติกรรมประกาศ

ในการทำวิจัย เรื่องนี้ นอกจากได้รับความกรุณาทางงบประมาณจากรัฐบาลแล้ว คณะผู้ทำการวิจัย ขอขอบคุณ คุณสมเชื้อ ทรัพย์วงศ์ศรี หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสมุทรสาคร ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดสมุทรสาคร

ขอขอบคุณเจ้าของบ้านทุกหลังที่อนุญาตให้เข้าไปรังวัดและให้สัมภาษณ์ ซึ่งท่านเหล่านั้นต่างให้ความกรุณาและอำนวยความสะดวกในการสำรวจเป็นอย่างดี ดังรายชื่อที่ปรากฏอยู่ในรายงานวิจัยนี้แล้ว

ขอขอบคุณ อาจารย์เอกพงษ์ จุฬเสียนย์ ที่กรุณาเอื้อเฟื้อบริการขั้วรถให้คณะผู้สำรวจออกตั้งแต่เกิดการรณในชั้นแรก ตลอดจนคุณเรณู มณีพิทักษ์ และคุณนิตยา ชันแก้ว ที่คอยตรวจแก้คำผิดจากต้นฉบับและคอยพิมพ์แก้ไขให้ความสะดวก

วิวัฒน์ เคมัยพันธ์
ฉัตรชัย อินทรโชติ
กมล กอดองพิทยาพงษ์

บทที่ ๑

บทนำ

การสำรวจและค้นคว้าสถาปัตยกรรมพื้นบ้าน "เรือนเครื่องผูกชาวนา" (โรงนา) ชนานเส้นทางถนนชนบุรีปากทอ ในตำบลบางน้ำจืด, ตำบลคอกกระบือ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร เพื่อเป็นงานวิจัยของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ความเป็นมาของโครงการและความมุ่งหมายของการวิจัย

เนื่องจากกาเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม รูปแบบทางค่านิยมและเทคนิควิทยาของสังคมแบบเมืองแพร่ระบวคเข้าสู่สังคมชนบท ทำให้ชุมชนชนบท ได้เริ่มเปลี่ยนรูปแบบในการก่อสร้าง มีส่วนทำให้สถาปัตยกรรมพื้นบ้านอันเป็นลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นมีส่วนเปลี่ยนแปลงไป เรือนพักอาศัยที่เป็นสถาปัตยกรรมท้องถิ่นได้มีการเริ่มรื้อถอน ทำลาย และสร้างเรือนพักอาศัยขึ้นใหม่ไปครั้งรูปทรงแบบดั้งเดิม มีอยู่ไม่หลงเหลือทางสถาปัตยกรรมพื้นบ้านหมดไปในที่สุด

เรือนพักอาศัยของแต่ละท้องถิ่นนั้นย่อมมีลักษณะเฉพาะตัวและเป็นรูปแบบทางประเพณีนิยม (TRADITION BUILDING TYPE) ที่ประชาชนนิยมสร้างสืบเนื่องกันต่อมา เป็นเวลาหลายชั่วอายุคนแล้ว ลักษณะเรือนพักอาศัยแบบพื้นถิ่นหรือพื้นบ้าน เป็นสถาปัตยกรรมพื้นบ้านที่นักมานุษยวิทยาและนักสังคมวิทยา ถือว่าเป็นแหล่งศูนย์กลางที่สะท้อนถึงสภาพวัฒนธรรมของแต่ละสังคมได้เป็นอย่างดี (๑)

สถาปัตยกรรมพื้นบ้านนั้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอัจฉริยภาพในทางสร้างสรรค์ของประชาชน (๒) ย่อมมีความสำคัญที่ผู้ออกแบบในปัจจุบันจะต้องตระหนักถึงด้วยว่า

(๑) หนังสือ ARCHITECTURAL ASSOCIATION SCHOOL OF ARCHITECTURE PROSPECTUS 1977-78 หน้า ๕๕

(๒) MLADEN MNTCHEV. LA MAISON BULGARE ANCIENINE ET SON ADAPTATION

A LAVIE MODERN, MONVMENTUM VOL. XV XVII 1977 P.46
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบแผนของอาคารนั้น แสดงถึงความสามารถในการใช้วัสดุและการออกแบบที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศของท้องถิ่น ทั้งยังเผยให้เห็นถึงวิถีทางในการดำรงชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่นอีกด้วย (๓)

อนึ่งเนื่องจากในช่วงเวลาปัจจุบันนี้ ทางการศึกษาของไทยในสถาบันอุดมศึกษา เริ่มเล็งเห็นความสำคัญของเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ มีหลายสถาบันที่ทำการค้นคว้าถึงคติชาวบ้าน หรือคติพื้นถิ่น (FOLK LORE) บางแห่งถึงกับเปิดสอนเป็นวิชาหนึ่งในสถาบันเลยทีเดียว วิชาคติพื้นถิ่น (FOLK LORE) นั้นย่อมกินความถึงการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นบ้านด้วย (๔)

การสำรวจและศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นบ้านของไทยเราในแต่ละท้องถิ่น จึงต้องดำเนินการโดยรีบด่วน เพื่อเก็บหลักฐานทางรูปแบบอาคารโดยการศึกษาและบันทึกหลักฐานรูปแบบของอาคารไว้ เพื่อใช้ในการศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นบ้านก่อนที่หลักฐานต่างๆ ทางด้านสถาปัตยกรรมจะสูญสลายไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษารูปแบบและระบบการก่อสร้างและวัสดุ
๒. ศึกษาการใช้เนื้อที่ใช้สอย และวิถีชีวิตของผู้พักอาศัยและขนาดครอบครัว
๓. ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตกับรูปแบบอาคาร
๔. ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อที่ใช้สอยภายในอาคารกับสภาพแวดล้อมของบริเวณบ้าน
๕. การปลูกพืชผล เพื่อการดำรงชีวิตและความงามภายในบริเวณบ้าน
๖. การเลี้ยงสัตว์เพื่อการดำรงชีวิต (ถ้ามี)

ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑. เพื่อเป็นการบันทึกรูปแบบของอาคารไว้สำหรับศึกษา
๒. เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตชาวบ้านกับรูปแบบอาคาร

(๓) ROBIN SPENCE "BUILDING SIMPLE WAY TO DO IT" INTERMEDIATE TECHNOLOGY SLIDE SET 6 (INTERMEDIATE TECHNOLOGY DEVELOPMENT GROUP, 9 KING ST, LONDON W.C.2) P.2

(๔) กุหลาบมัลลิกะมาศ "คติชาวบ้าน" (พิมพ์ตอนสรุปในงานพระราชทานเพลิงศพ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานวิชาการศึกษาด้านนี้ เมื่อนักศึกษาไปใช้ประโยชน์จากการค้าคงหญิงวาด ประสานชาติการณ ๑๑ กันยายน ๒๕๑๖) หน้า ๑-๒ ซึ่งมีการนำไปใช้

- ๓. ทราบถึงระบบวิธีการก่อสร้างและการใช้วัสดุท้องถิ่น
- ๔. เพื่อใช้ประกอบการสอนในวิชาออกแบบและวิชาเทคโนโลยีการก่อสร้าง
- ๕. เพื่อเป็นข้อมูลแก่นักศึกษาจะนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการออกแบบ

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยสนาม (FIELD RESEARCH) และหาข้อมูลจากตำรา, หนังสือ, เอกสาร, บทความที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักฐานในการอ้างอิงคัดลอกข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การหาข้อมูลจากสนามในสถานที่จริงนั้นแยกลักษณะการทำงาน ๒ ประเภทคือ

๑. สัมภาษณ์จากตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของบ้าน ช่างปลูกเรือน ชาวบ้านทั่วไป จากหลักฐานที่เป็นจริง จากแหล่งข้อมูลจริง ข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์มากเพราะข้อมูลบางอย่างจะหาไม่พบในเอกสารหรือตำรา

๒. สัมภาษณ์ และสังเกตโดยการรังวัดขนาดอาคารและสภาพแวดล้อมโดยการสวมตัวอย่างพร้อมกับบันทึกภาพถ่ายเอาไว้ การสำรวจครั้งนี้จะเน้นถึงงานสถาปัตยกรรมที่เป็นพื้นบ้านดั้งเดิม

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้ ได้แก่ กล้องถ่ายรูป เข็มทิศ เทปวัด เทปอัดเสียงในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม และภาคเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประเมินผลสรุปลักษณะของอาคารตามที่โคคนควาและวิเคราะห์ตามหลักวิชาการสถาปัตยกรรม

เหตุผลการเลือกสถานที่และลักษณะอาคาร

ตามปกติและความเข้าใจของคนทั่วไปที่ศึกษาเกี่ยวกับเรือนไทย มักคิดว่าเรือนประเภทเรือนเครื่องสับหรือเรือนไม้จริง และเรือนเครื่องผูกเป็นส่วนมาก การศึกษาเรือนเครื่องผูกนั้นมักคิดว่าและกล่าวถึงเรือนประเภทยกใต้ถุนสูง แต่ยังมีเรือนเครื่องผูกอีกประเภทหนึ่งที่นิยมสร้างติดกับระแนงพื้นดิน ที่ชาวบ้านทั่วไปเรียกเรือนชนิดนี้ว่า "โรง" หรือ "โรงนา" นั้นถูกละเลยไม่มีใครโคคนควาศึกษากัน เรือนประเภทนี้มีอยู่ทั่วไปในภาคกลาง มีมากในลุ่มภูมิภาคที่ติดกับชายฝั่งทะเลโดยเฉพาะแถบจังหวัดสมุทรสาคร, นครปฐม, เอกสารที่พิมพ์ปรากฏและแต่ยังมีเรือนของเขมรติดกับมหาชัย และเขตนางลิ้นเป็นต้น เป็นเรือนที่อยู่อาศัยของชาวบ้านที่ปลูกอยู่ในที่นาทำกินของคน วัสดุก่อสร้างมักเป็นเรือนกรุงจาก

ผสมไม้ไผ่ และมีจุดบวมเหลืองเล็กน้อยอีกทั้งเนื่องจากได้มีการตัดถนนสาย-
 ชนบุรีปากท่อ เมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้ตัดถนนหนทางขวาวนาประเภทนี้ ที่นาทำกินของชาวบ้านที่อยู่
 ติดกับถนนตัดใหม่ได้เริ่มถูกนายหนควานซื้อไว้เสียเป็นจำนวนมากเกิดมีหมู่บ้านจัดสรร
 โรงงานเริ่มขยายตัวมาตั้งในเส้นทางถนนสายนี้ ชาวนาที่พำนักอยู่เดิมเริ่มเปลี่ยนอาชีพ
 และขายที่นาไป ส่วนพวกที่ไม่ขายที่นาได้ขายหน้าดินเพื่อใช้ในการถมที่ก่อสร้างในเมือง
 และถมที่เพื่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรที่เพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้หมู่บ้านได้จากการขายที่และหน้าดินเริ่ม
 ราวตอนสร้างอาคารบ้านพักเป็นเรือนไม้จริงขึ้นแทน เป็นที่น่าวิตกว่าหากไม่ทำการคนควาโดย
 รีบด่วนแล้วรูปแบบของเรือนประเภทนี้จะสูญหายไปในวัน แม้อสภาพและลักษณะของเรือน
 ในสายตาของนักออกแบบและคนทั่วไปเห็นว่าเป็นอาคารประเภทไม่คงทนถาวร แต่ในแง่ของ
 ลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นบ้านแล้วก็นับได้ว่าเป็นอาคารที่สร้างขึ้นโดยเงินใจ ความจำเป็น
 ตามฐานะ และอาชีพของชนอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีรูปแบบเฉพาะของตนเองเป็นอนุวัฒนธรรมทางวัตถุ
 อีกชนิดหนึ่งที่จะสืบทอดและบันทึกหลักฐานไว้

คณะผู้ทำการคนควา จึงได้ตัดสินใจทำการวิจัยเรือนประเภทนี้ในท้องที่ที่ใด

กล่าวมา

การสุ่มตัวอย่างอาคาร ทายายามหารูปแบบอาคารแบบ "โรงนา" โดยเฉพาะ
 เลือกอาคารที่มีรูปแบบในการวางผัง การจัดกลุ่ม และขนาดของเรือนที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการคนควาและวิจัย

คนควาเฉพาะเรือนเครื่องผูกชาวนาชนิดสร้างติดพื้น ในพื้นที่ตำบลคอกกระบือ
 หมู่ ๑ และตำบลบางน้ำจืด หมู่ ๑ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เฉพาะกลุ่มเรือนโรงนา
 ที่อยู่ติดกับถนนสายชนบุรีปากท่อและสามารถเข้าไปศึกษาได้สะดวก เนื่องจากเรือนบางหลัง
 จะอยู่กลางทุ่งนาไกลจากถนน รถไม่สามารถเข้าถึงได้จะต้องเดินไปบนคันนา ซึ่งเป็นการ
 ยากลำบากในการเดินทางและเข้าถึง ส่วนเรือน "โรงนา" สักรวนี้แม้อยู่ติดถนนแต่ยัง
 คงรูปลักษณะดั้งเดิมไว้เพราะเป็นโรงนาที่สร้างมาแต่เดิมหลงเหลืออยู่ก่อนถนนจะตัดผ่าน อีกทั้งสภาพแวดล้อมยังไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก และไม่สำรวจโรงนาแบบสร้างอยู่เป็นกลุ่ม จะ
 สำรวจเฉพาะโรงนาที่กระจายตัวอยู่ในที่นาของตน ซึ่งเป็นลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชาวนา
 ในแถบนี้เป็นส่วนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการเสนอขอผล

การเสนอขอผลนั้นเรียบเรียงเป็นเอกสารประกอบด้วยภาพถ่าย แผนที่ ภาพวาด การเขียนแบบ ตลอดจนรายชื่อหนังสืออ้างอิง และการอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมโดยอาศัยหลักวิชาการทาง สถาปัตยกรรมมาประกอบการวินิจฉัย

อุปสรรคในการค้นคว้า

๑. เรื่องเงินงบประมาณ มีอยู่ในอัตราจำกัดประกอบกับการขึ้นราคาน้ำมัน จากกลุ่มประเทศโอเปค มีผลกระทบให้การเดินทางซึ่งจะต้องเติมน้ำมันให้กับรถส่วนตัวมี อัตราเพิ่มขึ้น จึงต้องที่มาเช่ารถไปสำรวจขอผลเป็นครั้งคราว ซึ่งไม่สามารถออกสำรวจ ได้บ่อยครั้งเท่าที่จะทำได้ทำให้เราไปนั้นแม่เจ้าของรถจะรู้จักกับผู้วิจัยสามารถเช่า เป็นราคาพิเศษแต่กระนั้นก็ไม่สามารถจะเดินทางสำรวจได้บ่อยครั้งเท่าที่ควร เนื่องจาก งบประมาณการให้สอยอยู่ในอัตราจำกัด ทำให้การสำรวจไม่ละเอียดถี่ถ้วนเท่าที่ควร จำต้อง ลดจำนวนงานที่จะต้องสำรวจลงบ้าง ตลอดจนรายละเอียดของวิธีการค้นคว้า

๒. เมื่อทำการศึกษาค้นคว้าในที่ภายในอาคาร เจ้าของบ้านมักไม่คุ้นกับคน แปลกหน้าตาพยายามบ่ายเบี่ยงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

๓. การสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นอยู่บางครั้งต้องถามถึงไปถึงการกินอยู่ การหลับนอน ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์หวาดระแวงว่าผู้สัมภาษณ์จะใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเขา โจรกรรมบ้านของตน ฉะนั้นการสัมภาษณ์บางหัวข้อของหาวิธีหลีกเลี่ยงคำถามที่ตรง ๆ ซึ่ง ก็เป็นความยากลำบากในการให้ข้อมูลที่คาดว่าใครรับ

๔. เนื่องจากบทบาทของนักศึกษาในปัจจุบันรวมถึงอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย เดือดความนิยมของประชาชน และประชาชนมักหวาดระแวงต่อการปลุกระดมจึงทำให้การ ค้นคว้าในบางแห่งไม่ค่อยอำนวยความสะดวกต่อผู้วิจัยเท่าใดนัก

๕. แม้จะวางขอบเขตการค้นคว้าไว้ใกล้กับเส้นทางคมนาคมก็ตาม แม้กระนั้น ก็ยังต้องเดินดัดทองนาเข้าไปยังบ้านด้วยความลำบาก โดยเฉพาะในช่วงฝนตกยิ่งทวีความ ลำบากมากขึ้น ส่วนช่วงปลายฤดูร้อนในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน นั้นดินแฉะแฉะ ทาง เดินไม่ราบเรียบ แครกกรอนจัด การเดินเข้าไปยังบ้านแต่ละหลังต้องฝ่าเปลวแดดที่ร้อนกล้าใน ช่วงฤดูร้อน ทำให้เกิดการเหน็ดเหนื่อยมากเป็นพิเศษในช่วงเวลาสำรวจขอผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการทำงานเพื่อการศึกษานานนี้ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม้วารกรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๖. เรื่องเวลาในการทำวิจัย เนื่องจากต้องรับผิดชอบในการสอนและการ
จัดวางหลักสูตร ทำให้หาโอกาสออกสำรวจและเริ่มงานในช่วงเวลาอันไม่มากพอ ทำให้
การค้นคว้าสำรวจขอมูลมีน้อยมีผลิทำงานไม่ได้รับความสมบูรณ์เต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น. ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น. อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา. และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำสู่การวิเคราะห์

๑. ประวัติความเป็นมาจังหวัดสมุทรสาคร

สมุทรสาครเป็นเมืองโบราณ ตั้งมาแต่สมัยอยุธยาแล้วเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ปากน้ำท่าจีนอันเป็นแม่น้ำสายสำคัญสายหนึ่งของประเทศไทย ไหลลงสู่อ่าวไทย

สมุทรสาครตามประวัติศาสตร์ สมัยแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ แห่งกรุงศรีอยุธยาถูกอ่าววาไคไปรคไทยก "บ้านท่าจีน" ขึ้นเป็นเมืองสาครบุรี เมื่อเสร็จสงครามกับเขมรแล้วในปี พ.ศ. ๒๐๘๘ เพื่อให้เป็นหัวเมืองสำหรับระดมพลเวลาเกิดสงคราม และเป็นเมืองคานหน้าป้องกันศัตรูที่จะยกมารุกรานทางทะเล (๑)

จังหวัดนี้เดิมเรียกเมืองท่าจีนแล้วเป็นสาครบุรี เพิ่งจะนามชื่อสมุทรสาครเมื่อคนสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ ๔) (๒) สันนิษฐานได้ว่าเมืองท่าสำหรับจอดเรือสำเภา เพื่อขนถ่ายสินค้าเข้าสู่มณฑลต่าง ๆ ความสมน้ำท่าอันภายในจนถึงสุพรรณบุรี ถึงหลักฐานกล่าวถึงบันทึกการเดินทางของมองซิเออร์ เชอเบเรต์ เอกอัครราชทูตฝรั่งเศสผานเมืองท่าจีนเมื่อวันที่ ๑๗-๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๒๓๐ ในลายพระอภัยมณีสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดกล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "เมืองท่าจีนเป็นเมืองใหญ่ไกลจากขางก้อกหนทางประมาณ ๔ ไมล์ เป็นเมืองที่ชนกับเมืองราชบุรี ตั้งอยู่ริมน้ำซึ่งเป็นแม่น้ำที่งามมาก แม่น้ำลึก เรือขนาดระวางเพียง ๑๐๐ ตันขึ้นลงไถ่สะดวก ในเวลาที่ชาวเจ้าไคไปตั้งแม่น้ำท่าจีนนั้น ก็มีสำเภาจีนขนาด ๑๐๐ ตัน และเรือแขกมาขาย จอดอยู่ในแม่น้ำหลายลำ (๓) การที่เรือสำเภาจีนมาทำการค้าขาย และจอดสมอขนถ่ายสินค้าที่ปากแม่น้ำสายสำคัญเป็นประจำอยู่มากมาย จึงเป็นเหตุหนึ่งให้เรียกชื่อแม่น้ำและหมู่บ้านของชุมชนนี้ว่า "ท่าจีน" (๔)

(๑) จังหวัดสมุทรสาคร "หนังสือแนะนำ จังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. ๒๕๒๓" หน้า ๑
(๒) ชวน อิศระพันธ์ "รวมเรื่องเก่าเกี่ยวกับจังหวัดสมุทรสาคร" พิมพ์เป็นบรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงสารคาม คณาภิบาล" ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ หน้า ๓

เอกสาร (๓) เอกสารเรื่องเกี่ยวกับท่ารับการค้าหน้าปากแม่น้ำท่าจีน การศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
เอกสาร (๔) เรื่องเกี่ยวกับจังหวัดสมุทรสาคร "ปล. เรื่องเดิมหน้า ๑" ซึ่งอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองสาครบุรี สมัยนั้นการคมนาคมทางน้ำจากกรุงศรีอยุธยาจะไปติดต่อกับเมือง
ทางใต้ เช่น เมืองราชบุรี เมืองเพชรบุรี เมืองมะริด ก็ต้องผ่านเมืองสาครบุรี หรือ
เมืองท่าจีนทั้งสิ้น (๕)

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕
แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทรงจัดระเบียบการปกครองเป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล จึงตรา
พระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่นเป็น มณฑล เมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านขึ้น และใน
ปี พ.ศ. ๒๔๕๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
ได้โปรดให้ทางราชการเปลี่ยนคำว่า "เมือง" เป็น "จังหวัด" ทั่วทุกแห่งในพระราชอาณา-
จักร เมืองสมุทรสาครจึงได้เปลี่ยนเป็น "จังหวัดสมุทรสาคร" มาจนทุกวันนี้ (๖)

๒. สภาพทั่วไปของจังหวัดสมุทรสาคร

จากรายงานของจังหวัดสมุทรสาคร ประจำปี ๒๕๒๓ นี้มีดังนี้
ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีนทางจากทะเลประมาณ
๒ กิโลเมตรเศษ มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ ๓๕ กิโลเมตร พื้นที่มีระดับสูงกว่าระดับน้ำทะเล
เล็กน้อย น้ำทะเลท่วมถึง มีเนื้อที่ประมาณ ๕๕๑.๒๒๔ ตารางกิโลเมตร
อาณาเขต มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตจังหวัดราชบุรี และจังหวัดนครปฐม
ทิศใต้ จรดอ่าวไทย
ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตกรุงเทพมหานคร (จังหวัดธนบุรี เติมและจังหวัด
สมุทรปราการ)
ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดราชบุรี

(๕) เรื่องเดียวกัน หน้า ๑

(๖) เรื่องเดียวกัน หน้า ๒

๓. การปกครอง

จังหวัดสมุทรสาครมี ๓ อำเภอ คือ ๑. อำเภอเมืองสมุทรสาคร
๒. อำเภอกระทุ่มแบน และ ๓. อำเภอบ้านแพ้ว ซึ่งประกอบด้วย ๓๕ ตำบล ๒๒๘
หมู่บ้าน มีเทศบาลเมือง ๑ แห่ง คือ เทศบาลเมืองสมุทรสาคร และมีเทศบาลตำบล
๑ แห่งคือเทศบาลตำบลกระทุ่มแบน มีสุขาภิบาล ๓ แห่ง คือสุขาภิบาลอ้อมน้อย สุขาภิบาล
หลักห้า และสุขาภิบาลบ้านแพ้ว

๑. อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีเนื้อที่ ๔๘๐.๑๒๖ ตารางกิโลเมตร
แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๘ ตำบล คือ ๑. ตำบลมหาชัย ๒. ตำบลท่าฉลอม
๓. ตำบลโกรกกราก (๓ตำบลอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสมุทรสาคร) ๔. ตำบลท่าจีน
๕. ตำบลบางกระเจา ๖. ตำบลบ้านบ่อ ๗. ตำบลบางโพธิ์ ๘. ตำบลกาหลง
๙. ตำบลนาโคก ๑๐. ตำบลบางหญ้าแพรก ๑๑. ตำบลนาดี ๑๒. ตำบลบ้านเกาะ
๑๓. ตำบลคอกกระบือ ๑๔. ตำบลบางน้ำจืด ๑๕. ตำบลโคกขาม ๑๖. ตำบลท่าทราย
๑๗. ตำบลพันท้ายนรสิงห์ ๑๘. ตำบลรัษฎมงคล มี ๑๐๗ หมู่บ้าน

๒. อำเภอกระทุ่มแบน มีเนื้อที่ ๑๓๒ ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครอง
ออกเป็น ๑๐ ตำบล คือ ๑. ตำบลกระทุ่มแบน (ตำบลอยู่ในเขตเทศบาลกระทุ่มแบน)
๒. ตำบลคอนโคก ๓. ตำบลบางยาง ๔. ตำบลท่าไม้ ๕. ตำบลท่าเสา ๖. ตำบล
อ้อมน้อย ๗. ตำบลสวนหลวง ๘. ตำบลหนองนกไข่ ๙. ตำบลแคราย และ ๑๐. ตำบล
คลองมะเค็ด มี ๔๕ หมู่บ้าน

๓. อำเภอบ้านแพ้ว มีเนื้อที่ทั้งหมด ๒๓๕.๐๕๘ ตารางกิโลเมตร แบ่ง
การปกครองออกเป็น ๑๑ ตำบล คือ ๑. ตำบลสวนส้ม ๒. ตำบลกำแพง ๓. ตำบล
หนองสองห้อง ๔. ตำบลโรงเข้ ๕. ตำบลหนองบัว ๖. ตำบลยกกระบัตร ๗. ตำบล
หลักสาม ๘. ตำบลบ้านแพ้ว ๙. ตำบลเจ้าครีว ๑๐. ตำบลคลองคัน และ ๑๐. ตำบล
หลักสอง มี ๗๓ หมู่บ้าน

จำนวนประชากร เมื่อสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๒๒

มีประชากรทั้งสิ้น ๒๕๕,๐๒๒ คน ชาย ๑๒๗,๗๖๖ คน, หญิง ๑๒๗,๒๕๖ คน
อำเภอเมืองสมุทรสาคร ๗๘,๔๓๑ คน ชาย ๓๘,๗๒๓ คน, หญิง ๔๐,๗๐๘ คน
อำเภอกระทุ่มแบน ๔๗,๖๖๐ คน ชาย ๒๓,๔๘๑ คน, หญิง ๒๓,๑๗๙ คน
อำเภอบ้านแพ้ว ๑๒๘,๙๓๑ คน ชาย ๖๖,๖๖๒ คน, หญิง ๖๒,๒๖๙ คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่นอกลงในหน้าลงในรายโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทศบาลเมืองสมุทรสาคร ๕๖,๕๓๘ คน ชาย ๒๓,๐๐๘ คน, หญิง ๒๓,๕๓๐ คน

เทศบาลตำบลกระทุ่มแบน ๑๑,๒๐๖ คน ชาย ๕,๕๓๖ คน, หญิง ๕,๖๗๐ คน (๗)

๔. จำนวนหมู่บ้านและประชากรที่เกี่ยวของกับตำบลและหมู่บ้านที่โหวตตัวอย่าง

การโหวตตัวอย่างโหวตตัวอย่างมาในตำบลคอกกระบือ หมู่ ๑ และตำบลบางน้ำจืด หมู่ ๑ ในสองตำบลนี้ มีหมู่บ้านและจำนวนประชากรดังนี้

๔.๑ ตำบลคอกกระบือ มี ๖ หมู่บ้าน โคนแก

- หมู่ ๑ หมู่บ้านบางกวน ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี ๑๖๑ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๕๕๓ คน (สำรวจ ๙ หลัง)
- หมู่ ๒ บ้านหลังวัด ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี ๑๙๑ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๖๗๘ คน (ไม่สำรวจ)
- หมู่ ๓ บ้านคอกกระบือ ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี ๑๐๒ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๓๗๖ คน (ไม่สำรวจ)
- หมู่ ๔ บ้านริมคลอง ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี ๑๕๒ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๕๒๖ คน (ไม่สำรวจ)
- หมู่ ๕ บ้านกลางคอน ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี ๑๘๘ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๖๑๔ คน (ไม่สำรวจ)
- หมู่ ๖ บ้านทรายป่า ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี ๗๑ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๒๘๑ คน (ไม่สำรวจ)

๔.๒ ตำบลบางน้ำจืด มี ๖ หมู่บ้าน โคนแก

- หมู่ ๑ บ้านบางน้ำจืด ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี ๑๗๒ หมู่บ้าน จำนวนประชากร ๑,๕๑๔ คน (สำรวจ ๒ หลัง)
- หมู่ ๒ บ้านเรียมริมทางรถไฟ ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี ๑๑๗ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๘๔๘ คน (ไม่สำรวจ)
- หมู่ ๓ บ้านโพธิ์แจ้ ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี ๘๘ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๖๔๖ คน (ไม่สำรวจ)

หมู่ ๔ บ้านทุ่งศรีเมือง ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี
๕๗ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๗๑๕ คน (ไม่สำรวจ)

หมู่ ๕ บ้านคอนหงา ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี
๑๐๗ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๕๕๕ คน (ไม่สำรวจ)

หมู่ ๖ บ้านหนองหาดใหญ่ ไม่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล มี
๕๑ หลังคาเรือน จำนวนประชากร ๖๖๑ คน (๘) (ไม่สำรวจ)

ทรัพยากรของจังหวัดสมุทรสาคร ไคแก่ ป่าแสม, ป่าไม้โกงกาง, ป่าจาก
พืชผลสำคัญ ไคแก่ขาว, สมไค, ทัมทัม, มะพร้าว (๘)

๕. อาชีพ

ชาวสมุทรสาครส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตรและการประมง จังหวัดสมุทรสาคร
มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๕๒๕,๐๐๐ ไร่ เป็นเนื้อที่ถือครองการเกษตร ๓๒๔,๕๒๔ ไร่
หรือประมาณ ๖๐% ของเนื้อที่ทั้งหมดของจังหวัด มีครอบครัวเกษตรกร ๒๒,๒๑๘ ครอบครัว

สภาพการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสาครแบ่งได้ดังนี้ คือ

๑) เนื้อที่นาถือครอง	๑๕๑,๔๐๕ ไร่
๒) เนื้อที่ปลูกผลไม้	๕๖,๒๕๑ ไร่
๓) เนื้อที่ปลูกไม้ยืนต้น	๓๗,๘๕๓ ไร่
๔) เนื้อที่ปลูกพืชผัก	๓๕,๕๘๘ ไร่
๕) เนื้อที่ปลูกพืชไร่	๓,๕๒๓ ไร่ (๑๐)

การประมง ครัวเรือนที่ประกอบกิจการประมง ๘,๘๒๒ ครัวเรือน (๑๑)

(๘) อำเภอเมืองสมุทรสาคร "สำรวจสถิติข้อมูลเกี่ยวกับ ตำบลและหมู่บ้าน" เมื่อวันที่
๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๓

(๙) กรมการปกครององค์การบริหารวิเทศกิจ สำนักงานสถิติแห่งชาติ "ทำเนียบสถิติของ
จังหวัดและอำเภอในประเทศไทย" ปี ๒๕๐๘ หน้า ๖๗

(๑๐) จังหวัดสมุทรสาคร เรื่องเดิมหน้า ๑๗

(๑๑) เรื่องเดียวกันหน้า ๑๘

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพสำคัญ ของจังหวัดสมุทรสาคร นอกจากการทำนา การประมง
แล้วยังมีการทำนาเกลือ การทำสวนจาก การทำสวนมะพร้าว (๑๒)

๖. ข้อสังเกต การตั้งถิ่นฐานของชาวนาตามลักษณะภูมิประเทศในท้องที่สมุทรสาคร

จากข้อมูลทางเอกสารที่ยกมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าจังหวัดสมุทรสาครนั้นมี
ลักษณะภูมิประเทศอยู่ ๒ ประเภท คือส่วนที่อยู่ริชชายทะเลนั้นสภาพที่คั้นนั้นเป็นดินเค็มน้ำทะเล
เข้าถึง ตั้งแต่ตำบลนาโคกซึ่งอยู่ทางคานตะวันตกสุดของจังหวัดและริชชายทะเลอ่าวสมุทร-
สาครโอบมาทางตะวันออกไกลแต่ตำบลบางโหนด ตำบลบางกระเจา ตำบลบางหญ้าแพรก
ตำบลโคกกรากนั้นเป็นป่าไม้อายเลน อาชีพส่วนใหญ่ของชาวนานอกจากทำการประมง
ทางทะเลแล้วยังมีอาชีพทำนาเกลือ ส่วนจาก ชายไม้ และพื้นที่จากไม้แสม - ไม้โกงกาง
ไม้กระบอก ไม้โปรง (๑๓) ส่วนตำบลและท้องที่ด้วยโดยขึ้นไปทางจากอ่าวสมุทรสาคร และ
ปากน้ำท่าจีนนั้นท้องที่เป็นที่คั้นดินแถมมีน้ำ เป็นนาข้าวเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเทียบกับทำนาจาก
การถือครองกินเนื้อที่เท่าเกษตรอื่น ๆ นั้น เนื้อที่นาถือครองมากที่สุดถึง ๑๕๖,๔๐๕ ไร่
การตั้งถิ่นฐานของชาวนาในตำบลนอกกระบือและบางน้ำจืดส่วนใหญ่เป็นลักษณะการตั้ง
ถิ่นฐานแบบชนบท มีอยู่สองประเภทคือ

๖.๑ การตั้งถิ่นฐานแบบเป็นเส้นขนานกับแม่น้ำและลำคลองและทางสัญจร
(LINEAR SETTLEMENT) มีลักษณะเป็นหมู่บ้านเพราะอาคารบ้านพักอาศัยวางกลม
รัศมีกัน

๖.๒ การตั้งถิ่นฐานแบบกระจัดกระจายไปตามหนองนา (DISPERSED
SETTLEMENT) ไม่มีลักษณะเป็นหมู่บ้านหากแยกแยกไปตามคร้วเรือน หมู่บ้านที่ละหมู่บ้าน
การวิจัยที่ได้ออกสำรวจในท้องที่ตำบลนอกกระบือหมู่ ๑ และตำบลบางน้ำจืดหมู่ ๑ มักเป็น
หมู่บ้านที่อยู่ห่างจากคลองและลำน้ำ การตั้งบ้านของชาวนาส่วนใหญ่เป็นแบบกระจัดกระจาย
มีลักษณะคล้ายเกาะอยู่กลางทุ่งนาแต่ละเกาะนั้น มีลักษณะที่ไม่ไรกลุ่มของหมู่บ้านแต่เป็นเกาะ
ซึ่งเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของแต่ละครอบครัวซึ่งมีทั้งครอบครัวแบบขยาย และครอบครัวเดี่ยว ลักษณะ
การตั้งถิ่นฐานแบบนี้มีอยู่ทั่วไปในท้องที่อำเภอหนองแขม เขตกรุงเทพมหานคร (ธนบุรีเดิม)
หมู่บ้านชาวนาในย่านบางขุนเทียนและแถบอำเภอกะทุมแบน ฯลฯ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไป

เอกสาร (๑๒) กรมการปกครององค์การบริหารวิเทศกิจ เรื่อง เติบโตไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ยาก (๑๓) ราชบัณฑิตยสถาน "อักขร-นุกรมภูมิศาสตร์ ไทย" เล่ม ๑ หน้า ๑๐๘

จากหมู่บ้านชานาแถบสุพรรณบุรี ออยุธยา อ่างทอง ซึ่งส่วนใหญ่มักอยู่เป็นกลุ่ม (CLUSTER) หรือเป็นลักษณะเป็นเส้นขนานกับทางสัญจร (LINEAR) ทั้งถนนและแม่น้ำ ลำคลอง

๗. ตำแหน่ง "บ้านเรือนเครื่องผูก" แบบสร้างติดดิน (โรงหรือโรงนา) ผู้สำรวจใช้
สมตัวอย่างในการวิจัย

การสำรวจตัวอย่าง "เรือนเครื่องผูก" แบบโรงหรือโรงนาในคณะทำวิจัย ใช้สมตัวอย่างในการวิจัย ๑๑ หลังคาเรือน ๑๑ ครอบครัวย เป็นบ้านที่ตงดินฐานแบบ กระจายไปตามทุ่งนาซึ่งอยู่ใกล้กับทางหลวงสายธนบุรีปากท่อ แถบบริเวณสะพานลอยที่ทอด ข้ามทางรถไฟสายแมกลอง วงเวียนใหญ่ ตั้งตงทิศโลเมตรที่ ๑๔-๑๕ จากกรุงเทพฯ ใน กลุ่มบ้าน ๑๑ หลังนี้ จำนวน ๕ หลัง อยู่ในเขตการปกครองของหมู่ที่ ๑ ตำบลคอก- กระบือ อีก ๒ หลัง อยู่ในเขตการปกครองของหมู่ที่ ๑ ตำบลบางน้ำจืด แมวาวาน ๒ หลัง ที่อยู่ในตำบลบางน้ำจืดซึ่งอยู่คนละตำบลกับตำบลคอกกระบือก็ตาม ในทางกายภาพ แลวปรากฏว่าอยู่ในละแวกบ้านเดียวกันเพราะตงอยู่ตรงรอยเขตของ ๒ ตำบล ที่ทางราชการ ใ้คแบ่งเขตการปกครองโดยยึดเส้นทางรถไฟเป็นเส้นแบ่งเขต จากการสัมภาษณ์ของบ้าน แต่ละหลัง นั้นทุกหลังรู้จักกันหมด บางหลังยังเกี่ยวข้องกับกันทางเครือญาติอีกด้วย

๘. ลักษณะการตงดินฐานและลักษณะทางกายภาพทั่ว ๆ ไปของบริเวณที่ตั้งของบ้านที่สุ
ตัวอย่าง

ตามที่โลกดาวแลวว่าลักษณะการตงดินฐานของบ้านชานาในย่านที่อยู่ทาง ชายคลองและถนนมาแต่เคิมนั้น มีลักษณะบ้านตงอยู่โคกเดี่ยวเป็นเกาะอยู่กลางทุ่งนา บ้าน จำนวน ๑๑ หลังที่สำรวจแต่ละหลังมีลักษณะแบบหนึ่งสัน สถานที่สร้างบ้านพักอาศัยและตัว บ้านพักอาศัยจะอยู่ในที่นาของตนเอง (รวมทั้งที่นาสวนครัวและที่นาที่เขาอุ้นท่า) ลักษณะ บริเวณบ้านมีระดับสูงกวาระดับท้องนาประมาณ ๓๐-๕๐ เซนติเมตร พื้นที่จากการสำรวจ ๑๑ หลัง มีอยู่ ๕ หลัง มีรูปทรงสี่เหลี่ยม นมแต่ละมนั้นบางมกก็ไม่ตงฉากกันเสียที่เดี่ยว มีหลังหนึ่งมีพื้นที่เป็นรูปสามเหลี่ยมและมีเพียงหลังเดี่ยวที่มีลักษณะไม่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ชัดเจน ตัวบ้านตงอยู่กลางของเนื้อที่มสระหรือบ่อน้ำขุดไปตามแนวขอบของเนื้อที่ บริเวณเนื้อที่มดาน อกกว้างขอมริมกมเป็นคั่นคินสูงกว่าความสูงของเนื้อที่บริเวณบ้าน ตามแนวขอบคั่นคินรอบเนื้อที่ ไม่วากมีคั่นไม้ขนทัวไปงั้น ส่วนใหญ่มักเป็นต้นสะแก ต้อสะเคา และมะพร้าวเป็นหนึ่งมีบางบ้านมีต้นไผ่

เอกสาร
ไม่วาร

ปลูกแซมผสมอยู่มองจากท่อนภายนอกคล้ายกับเกาะ ซึ่งชาวบ้านในย่านนี้เรียกบริเวณ
 เนื้อบ้านของคนว่า "โลก" อันหมายถึงที่คอนที่ระดับสูงกว่าระดับพื้นบ้านนั่นเอง "โลก"
 แต่ละ "โลก" จะอยู่ห่างกันพอจะเดินติดต่อกันได้ตั้งแต่เดินชั่วเวลา ๕-๒๐ นาที (จาก
 การเดินของคณะผู้สำรวจ เดินไปตามความเร็วปกติ) อันเป็นระยะที่เดินไม่ไกลนัก และ
 "โลก" แต่ละ "โลก" ของแต่ละบ้านนั้นไม่ไร "โลก" ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ทุกบ้านที่คณะ
 ผู้สำรวจสอบถามนั้นเป็นโลกที่ขุดถมทั้งสิ้น โดยขุดสระก่อนแล้วเอาดินในสระมาถมเป็นโลก
 และคันดิน เหตุนี้ลักษณะโลกจึงไม่เป็นที่ตรงตามธรรมชาติหากเป็นที่ตรงเรขาคณิต โดย
 เฉพาะสี่เหลี่ยมผืนผ้า ดังกล่าวแล้ว การที่โลกมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าจึงเกิดขึ้น
 การจึงเชื่อกันว่าบริเวณบ้านเพื่อจะขุดเอาดินมาถมเป็นโลก และมักมีถนนไปตามทิศที่ตั้ง
 เพราะผู้สร้างบ้านที่จะมาถมโลกโคกโคกเอาที่คั่นระหว่างวันออกตะวันตกเป็นแกนโดยไขว้สายตาคะ
 เอาเท่านั้น (๑๘) ฉะนั้นรูปทรงของโลกนอกจากจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแล้วยังมีแกนหันไป
 ตามแกนเหนือใต้ หรือตะวันออกตะวันตกเพียง ๒ แกนเท่านั้น บางหลังอาจจะเบี่ยงเบนไป
 บางเนื่องจากการกะตามแนวทิศทางด้วยสายตาไม่แม่นยำเท่าอีกด้วยเช่นทิศ

๘. ทางสัญจร

ทางสัญจรที่เรศกติดอกกันของบ้านแต่ละบ้าน ไซ้คั้นนาเป็นทางสัญจรติดต่อกัน
 ฉะนั้นคั้นนานอกจากทำหน้าที่เป็นส่วนคั้นน้ำเพื่อให้ซึ่งอยู่ในนา เป็นส่วนกำหนดขอบเขตที่นา
 ของชาวบ้านแล้วยังไซ้เป็นทางสัญจรอีกด้วย ขนาดคั้นนาที่ไซ้เป็นทางสัญจรจากการวัดขนาด
 เมื่อวันไปสำรวจวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๔ นั้นมีขนาด ๑.๒๐ เมตร .๖๐ เมตร (๑๙)
 สูงจากระดับท้องนา .๓๐ เมตร การที่ขนาดคั้นนามีความกว้างแตกต่างกันนั้นเพราะคั้นนา
 ขนาด ๑.๒๐ เมตรเป็นคั้นนาใหญ่ทำหน้าที่กั้นเขตนาของชาวบ้านแต่ละเจ้าของ ขนาด .๖๐
 เมตรเป็นคั้นนาที่แบ่งซอยที่นาแปลงใหญ่ให้เป็นแปลงย่อยเพื่อการกักเก็บน้ำในช่วงการทำนา
 ทางเดินมักเป็นเส้นทางที่เกิดจากการเหยียบย่ำหญ้าบน คั้นนาเป็นแนวเรียบไม่มีหญ้าขึ้น มี
 ขนาดประมาณ .๓๐ เมตร ถัดจากแนวทางเดินมักเป็นกอหญ้าขึ้นเป็นพวง

(๑๘) เจ้าของบ้านทุกคน (ที่คณะผู้สำรวจทำการสัมภาษณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม -
 ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๔)

(๑๙) จากการวัดขนาดเส้นทางการกักน้ำระหว่างบ้าน นายเหม กับเส้นทางการค้า
 ไม่สามารถวัดได้ทั้งหมดทั้งนี้ให้ข้อมูลเบื้องต้น และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๔

ถนนนี้จะใช้เป็นทางสัญจรในยามหน้าฝน ส่วนยามหน้าแลงหลังฤดูเก็บเกี่ยว ชาวนาในย่านนี้มักจะเดินดักทองนาไป คอยเป็นรางวัลที่ระยะทางให้สั้นเข้า ทางดักแบบนี้ จะเห็นชัดเจนในทองนาแต่ละแปลง

ทางสัญจรที่กล่าวมานี้ นอกจากเป็นทางสัญจรที่ชาวนาใช้ติดต่อกันระหว่างโลก หรือเกาะแต่ละเกาะแล้วยังใช้เป็นทางสัญจรที่จะเชื่อมต่อกันกับทางสัญจรหลักคือถนน (มา ภายหลัง) และลำคลองที่อยู่ไกลออกไปเพื่อไปติดต่อยังชุมชนอื่นอีกด้วย

๕.๑ ทางสัญจรหลักที่ใช้ติดต่อกับชุมชนอื่นของชาวบ้านหมี่ ๑ ตำบลคอกกระบือ และตำบลบางน้ำจืด

ทางสัญจรเดิมที่เป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญของชุมชนในย่านนี้ที่เชื่อมต่อกับชุมชนอื่นมีสองเส้นคือ ทางลำคลองและทางรถไฟ ก่อนที่จะมีการตัดถนนสายธนบุรี-ปากท่อ ทางลำคลองมีคลองประธาน เช่นลำคลองคอกคลองมหาชัยที่เชื่อมต่อน้ำท่าจีนกับแม่น้ำเจ้าพระยา โดยเชื่อมต่อกับคลองบางหลวงแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นทางคมนาคมหลัก และมีคลองซอยซุกเชื่อมต่อกับคลองมหาชัยกับคลองภาษีเจริญที่คาน้ำทรายของทองนามาเป็นระยะ ๆ คลองเหล่านี้จะเป็นเส้นทางคมนาคมของชาวบ้านมาแต่เดิมเพราะชาวบ้านสามารถเดินจากโลกบ้านของตนมายังคลองได้ นอกจากคลองมหาชัยแล้วยังมีเส้นทางรถไฟสาย "มหาชัย-แมกคลอง" ซึ่งตัดผ่านทุ่งนาในย่านนี้ ชาวบ้านจะเดินตัดทุ่งนามาตามคันนามาขึ้นรถไฟที่สถานีคอกกระบือ และสถานีบางน้ำจืดได้ โลกของบ้านในที่อยู่ไกลกับสถานีโลกก็จะขึ้นที่สถานีนั้น

ครั้นเมื่อมาถนน "ธนบุรี-ปากท่อ" ขึ้นมาชาวบ้านก็อาศัยเส้นทางคมนาคมเส้นใหม่เดินเดินทางไปยังชุมชนอื่นได้อีก

๑๐. สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปในท้องที่ของบ้าน ๑๑ หลังที่ทำการสำรวจ

บ้าน ๑๑ หลัง ที่ทำการสำรวจนั้นมี ๘ หลัง ที่เลิกการประกอบอาชีพการทำนาแล้ว โดยที่หัวหน้าของครอบครัวได้เปลี่ยนอาชีพไปเป็นอาชีพค้าขาย ๑ ครัวเรือน อาชีพทำงานรับจ้างที่โรงงาน ๒ ครัวเรือน อาชีพทำงานที่รัฐวิสาหกิจ ๑ ครัวเรือน ซึ่งแต่เดิมทั้ง ๘ ครัวเรือนนี้เคยประกอบอาชีพทำนาแล้วทั้งสิ้น ส่วนอีก ๓ ครัวเรือนยังมีอาชีพหลักในการทำนาอยู่และมีสมาชิกในครอบครัวบางคนปลีกรตัวไปทำงานในรัฐวิสาหกิจบ้าง เป็นคนงานในโรงงานบ้าง แม้กระนั้นก็ตามอาคารที่พักอาศัยของทั้ง ๑๑ ครัวเรือนนี้ ยังคงรักษารูปแบบบ้านดินแบบ "บ้านนา" และอาศัยอยู่กลางแจ้งทำนาอยู่ สภาพทุ่งนาในย่านนี้นั้นอยู่ติดกับบริเวณที่น้ำเค็มท่วมถึงในแต่ละแคว้นบ้านย่านนี้ไปเป็นป่าแสม ป่ากระมูด และป่าจาก บางครัวเรือนยังมี

ป่าจาก ป่าแสมของตนเอง สภาพถิ่นในบริเวณนี้เรียกชื่อตามวิธีการจำแนกถิ่นของฝ่ายปฐพีวิทยาไทย จำแนกเป็น "ดินเค็มที่ราบลุ่มหรือดินเหนียวท่าจีน" ดินประเภทนี้เป็นดินในที่ราบลุ่มต่ำ (๑๕) ดินเหล่านี้เกิดจากตะกอนน้ำจืดที่ไหลจากที่ราบต่ำชายทะเลซึ่งมีความเค็มสูงทำให้ตะกอนเหล่านี้มีความเค็มตามไปด้วย บางแห่งที่มีการชะล้างสูงความเค็มลดลง น้ำก่ายสภาพจากน้ำเค็มเป็นน้ำกร่อยพอใช้ทำนาได้บ้าง มีผู้กล่าววว่าชาวบ้านพันธุ์ สามารถขึ้นโคกในดินชนิดนี้และคุณภาพของชาวักควาย ในบางท้องที่ความเค็มยังสูงมากก็ปล่อยเป็นป่าแสม ไม่ไถ่กลางสำหรับไร่ทำในที่ราบ (๑๖) ฉะนั้นชาวบ้านแถบนี้ยังคงใช้พื้นที่จากป่าแสมและป่าไถ่กลางมาหุงต้มอาหารอยู่เป็นพื้น นอกจากนี้ยังมีทวายบางประเภทเรียกว่า "ทวายลิง" ซึ่งขึ้นอยู่กับชายป่าน้ำเค็มเหล่านี้ บางบ้านจะขุดมาปลูกในโคกทวายบ้านเพื่อจะไร่สำหรับเก็บค้ำจากไว้ใช้หมักแสมหลังคาและผนังบ้านของตนเอง (๑๗) ลักษณะของทวายลิงเป็นไม้เลื้อยมีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า "FLAGELLARIA INDICA" (๑๘) จะเลื้อยทอดยาวไปนับ ๑๐ เมตร ซึ่งยาวพอที่จะนำมาทำเป็นเส้นใยเก็บค้ำจากโคกเป็นอย่างดี (๑๙) ในท้องดินเหล่านี้นอกจากจะไร่เป็นไร่แล้วชาวบ้านส่วนใหญ่ยังนำเอาไร่เป็นวัสดุก่อสร้าง โดยเฉพาะโครงสร้างของเรือน "โรงนา" ในย่านนี้จักควาย

๑๑. วัดประจำหมู่บ้าน

ในตำบลคอกควาย และตำบลบางน้ำจืดนี้มีวัดหลักประจำตำบลอยู่ ๒ วัด ทั้ง ๒ วัดนี้ก็เป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านใน ๒ ตำบลนี้วัดแรกได้แก่วัด "คอกควาย" ภาษาท้องถิ่นตั้งชื่อตามหมู่บ้านคอกควายในตำบลคอกกระบือ มีชื่อเป็นทางการว่าวัด "รามบูรรังสรรค์" อีกวัดหนึ่งคือวัดโพธิ์แจว อยู่ในตำบลบางน้ำจืด

- (๑๕) ทำนอง สิงคาลวณิช "เกษตรไทย" พิมพ์ที่โรงพิมพ์ร่วมมิตรไทย พ.ศ. ๒๕๑๘ หน้า ๒๙
- (๑๖) เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๙
- (๑๗) นายเยี่ยม มีบริบูรณ์ อายุ ๓๓ ปี บ้านเลขที่ ๖๙ หมู่ ๑ ตำบลบางน้ำจืด สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๔
- (๑๘) ราชบัณฑิตสถาน เรื่องเดิม หน้า ๑๐๘
- (๑๙) นางคิน นามตุ๊ก อายุ ๖๐ ปี บ้านเลขที่ ๘ หมู่ ๑ ตำบลบางน้ำจืด สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากบ้านที่สำรวจ ๒ หลัง ที่อยู่ในตำบลบางน้ำจืดหมู่ ๑ นั้น เนื่องจากทั้ง ๒ บ้านนี้อยู่ติดกับตำบลคอกกระบือ บ้านทั้ง ๒ หลังนี้จึงไปทำบุญบวชลูกหลานทั่วคอกคอกถวายเป็นประจำและถือว่าวัดคอกคอกถวายเป็นวัดประจำบ้านของตน เป็นที่น่าสังเกตว่าการแบ่งเขตตำบลหมู่บ้านของทางราชการนั้น บางครั้งไม่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มทางวัฒนธรรมของชุมชนชนบทเลย มีอีกหลายบ้านที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของตำบลบางน้ำจืดหากตั้งอยู่ติดกับคอกกระบือ ชุมชนในท้องที่นั้นก็ยังคงทำบุญและยี่ควัดคอกคอกถวาย ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองคนละตำบลกับบ้านของตน เป็นวัดประจำบ้านและครอบครัวของตนอีกด้วย ฉะนั้นการรวมกลุ่มของชุมชนนั้นจะทราบความสัมพันธ์และการเป็นกลุ่มเดียวกันของชาวบ้านให้สังเกตจากกลุ่มบ้านที่ยกเอาวัดใดวัดหนึ่งเป็นวัดประจำครอบครัวของตน ในกรณีนี้กลุ่มบ้านอยู่ในชายเขตแดนของ ๒ ท้องที่การปกครองที่อยู่ติดกัน

๑๒. การปกครอง

ในการปกครองนั้นรวมบ้านทั้ง ๒ ตำบลอยู่ในความปกครองของกำนันแต่ละตำบล หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้านและราษฎรผู้ใหญ่บ้านปกครอง หน้าที่ของกำนันนั้นเป็นตัวแทนของราชการแต่ไม่ใช่ข้าราชการประจำมีหน้าที่ในการปกครองและดูแลทุกข์สุขของราษฎรในตำบลนอกจากนี้ยังมีหน้าที่เกี่ยวกับทะเบียนต่าง ๆ เช่น ทะเบียนเกี่ยวกับการเกิด การตาย การย้ายที่อยู่ของราษฎร และทะเบียนสัตว์พาหนะต่าง ๆ และยังมีหน้าที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาและการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น หน้าที่ในการเก็บภาษีอากรและหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นตัวแทนของส่วนราชการ เช่นเดียวกับกำนัน แต่ไม่ใช่ข้าราชการประจำ เป็นผู้ได้รับคัดเลือกมาจากความเห็นชอบของราษฎรในหมู่บ้าน มีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของราษฎรในหมู่บ้านและเป็นตัวแทนราชการต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย (๒๐)

๑๓. แหล่งน้ำของหมู่บ้าน

หมู่บ้านใน ๒ ตำบลนี้ไร่น้ำฝนเป็นน้ำสำหรับทำนา หากที่นาของบ้านใดตั้งอยู่ติดกับคลองยังสามารถสูบน้ำจากคลองมาใช้ปลูกข้าวนาปีได้ ในฤดูแล้งได้อีกด้วย นาในชานนี้ มี ๒ ประเภทคือนาที่ดอนกับนาในที่ลุ่ม นาในที่ลุ่มนั้นอาศัยน้ำฝนทำนาเพียงอย่างเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 (๒๐) ประถมศึกษาปีที่ ๓ ศึกษานิเทศก์ สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดสุรินทร์ หน้า ๑๑๓

ส่วนน้ำในที่มั้นนั้นมักมีน้ำที่อยู่ติดกับคลองเท่านั้นได้ใช้ทั้งน้ำฝนและน้ำตามาทำนา ส่วนน้ำสำหรับใช้สอยในชีวิตประจำวันนั้นมี ๒ ชนิดคือ น้ำฝนที่รองจากหลังคาเก็บไว้ในตุ่ม น้ำฝนนี้ชาวบ้านใช้ดื่มกินและใช้ปรุงอาหาร ส่วนน้ำสำหรับซักล้างและให้สัตว์ดื่มกินนั้นชาวบ้านจะใช้น้ำในคลอง หรือบ่อที่ขุดไว้รอบบ้านของตนเก็บกักน้ำในช่วงน้ำมาในฤดูฝนไว้ใช้โดยทำร่องนำตอจากที่นาระบายน้ำเข้าสู่มบ่อและกั้นที่โคกขุดไว้ปากร่องน้ำที่เขาสุมบ่อแค ละม่อนนั้นชาวบ้านทำคันปึกกันเสียเมื่อน้ำจากนาไหลสุมปริมาณมากพอแล้ว หากน้ำในตุ่มมีมากกว่าปกติก็สามารถระบายออกได้ทางร่องน้ำนี้ มีสิ่งแปลกก้อยอย่างหนึ่งคือน้ำที่ไหลลงข้างรับประทานนั้นชาวบ้านกลับนิยมใช้น้ำในกมาทางขวาแทนน้ำฝนที่รองเก็บไว้ในตุ่ม โดยให้เหตุผลว่าใช้น้ำฝนมาทางขวาทำให้ชาวแห้งสีน้ำจากกมาทางไม่ไกล น้ำจากกที่ไหลลงข้างนั้นจะทองแวงสารสมให้ น้ำตกตะกอนใสเสียก่อนแล้วจึงใช้ทางขวา (๒๑)

๑๘. แหล่งซื้อขายอาหารประจำวันของชาวบ้าน

ตามปกติชาวบ้านจะเขาไปซื้อจวดยกับชาวประเภทของแห่ง เชน กะปิ น้ำปลา กะลือ ทอมกระเทียม ฝรั่งอะมาก ๆ พอเก็บไว้กินเองหรือเก็บยเคื้อน โดยจะเขาไปซื้อจากตลาดที่มหาชัยมาเก็บกักตุ่นไว้ การเดินทางไปมหาชัยจะเดินทางโดยรถไฟโดยขึ้นที่สถานีรถไฟคอกกระบือ อาหารประเภทสด เชน ผัก หมู และเนื้อ จะซื้อที่ตลาดข้างวัดคอกควาย ซึ่งมีแม่คารายอยู่เป็นประจำ ของพวกนี้ซื้อมากินในแคะละวัน นอกจากนี้ยังมีร้านขายของรายย่อยอยู่ ๒ ร้าน ภายใต้อะแวกบ้านยานนี้ ร้านพวกนี้เป็นประเภทรานขายเบ็ดเสร็จและขายของสดพวกหมู ผัก ปลา และของแห่งประเภทกะปิ น้ำปลา น้ำตาล น้ำหวาน น้ำซาว และน้ำแฉิ่ง และยังมีแม่คารายย่อยจะเขาไปซื้อของสดพวกหมู มันหมู ผัก ผลไม้ ประจำคูกาดจากตลาดมหาชัยใส่หาบพอเต็มหาบเที่ยวหาบไปขายยังบ้านแคะละบ้านช่วยให้ชาวบ้านไม่ต้องออกไปซื้อของที่ตองกินประจำวันยังตลาดและร้านขายของภายในอะแวกบ้าน แตะสถานีรถไฟคอกกระบือและบางน้ำจืดยังมีร้านขายของประเภทขายเบ็ดเสร็จอีกไว้ขายให้แกชาวบ้านที่อยู่ไกลเคียงที่สถานีคอกกระบือหรือสถานีคอกควายตามภาษาชาวบ้าน

(๒๑) นายพิม ม่วงกลม อายุ ๗๔ ปี บ้านเลขที่ ๕๘ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีบ้านอยู่ ๑ ไร่ ที่สถานีบางน้ำจึกมีอยู่ ๒-๓ ไร่ นอกจากนี้สถานีบางน้ำจึกยังมีบ้าน
ตัดผม ไร่เย็บผ้าอีกด้วย

๑๕. แหล่งขายผลผลิตทางการเกษตร (ชาวเปลือก)

จากข้อมูลสำรวจบ้าน ๑๑ หลัง มีอยู่ ๔ หลัง ใกล้เคียงทำนาเดี่ยว
๒ หลังทำนาอยู่ อีก ๑ หลังให้เขาเขาทำ ชาวเปลือกที่ได้จากการเก็บเกี่ยวจะเก็บไว้
กินส่วนหนึ่ง ไว้ทำพันธุ์ส่วนหนึ่ง ที่เหลือจะนำไปขายให้แก่โรงสีที่ตั้งอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟ
คลองกระมื่อ เพราะเป็นโรงสีแห่งเดียวในย่านนี้ที่ชาวบ้านนำชาวเปลือกไปขายได้ สถานีที่ตั้ง
ของโรงสีนี้มีคลองผ่าน ๒ สาย คลองสายหนึ่งเป็นคลองที่เรียบทางรถไฟ อีกคลองหนึ่ง
เป็นคลองที่ตื้นเขินระหว่างคลองภายในบริเวณกับคลองมหาชัย คนคชของอยู่ทั่วคอกใหม่หนองพะอง
อำเภอนองแชน ยานมายังโรงสีนี้ คลอง ๒ สาย นี้ชาวบ้านใช้เป็นเส้นทางลำเลียงข้าว
เปลือกมายังโรงสีมาแต่เดิม และยังคงใช้กันอยู่จนบัดนี้และปัจจุบันนี้ก็มีถนนสวนทองถิ่นโค
ตัดเชื่อมระหว่างถนนสายชนบทปากท่อมมายังสถานีรถไฟเพื่อขายให้ชาวบ้านเดินทางมายัง
สถานีรถไฟได้สะดวกขึ้นและชาวบ้านยังสามารถใช้ถนนเส้นนี้ลำเลียงข้าวเปลือกมาขายยัง
โรงสีโดยรถยนต์ได้อีก ชาวบ้านบางคนยังไม่พร้อมที่จะขายข้าวเปลือกให้แก่โรงสี กระนั้น
โรงสีก็ยังยินดีให้บริการเก็บฝากข้าวเปลือกของชาวบ้านที่ขังของโรงสีได้ก็ ชาวบ้านพร้อมที่
จะขายเมื่อไรโรงสีก็จะจ่ายเงินให้ทันที (๒๒) การที่โรงสีให้บริการทางฝากเก็บข้าวเปลือก
ไว้ยังขังของโรงสีมีผลให้ชาวบ้านไม่คงมีภาระที่จะเตรียมที่เก็บข้าวเปลือกไว้ยังบ้านของ
ตน ทำให้เนื้อที่ภายในบ้านโรงนาในส่วนที่เก็บข้าวเปลือกมาแต่เดิมถูกวางขวางและโล่งโล่ง
ขึ้น

๑๖. สถานบริการทางอนามัยและสาธารณสุข

ชาวบ้านแถบนี้หากเจ็บไข้ได้ป่วยมักจะไปใช้บริการที่โรงพยาบาลและสถานี
อนามัย ในตัวจังหวัดมหาชัยและคลินิกส่วนตัวของแพทย์ที่ตั้งบริการอยู่ในตัวจังหวัด แต่ก่อนนั้น
ชาวบ้านเฝ้าการรักษาโดยแพทย์แผนโบราณที่อาศัยอยู่แถบหมมบ้านใกล้วัดคอกควายโดยหมอจะ
บอกตัวยาพื้นบ้านให้ชาวบ้านไปหาซื้อที่ร้านในตัวจังหวัด ครั้นบัดนี้การแพทย์และการสาธารณสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
(๒๒) นายแจ เอี่ยมกัญ อายุ ๖๓ ปี บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระมื่อ
ไม่วารณได้ๆทั้งสิ้น อี้อู่ทั้งหมามีเหตุตบแต่งเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
สัมภาษณ์วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๘

เจริญขึ้นความนิยมรักษาโรคเบาหวานก็เลิกความนิยมไปแต่ก็ยังมีชาวบ้านบางส่วนยังมีความเชื่ออยู่ก็ยังคงนิยมรักษากันไปแต่เป็นจำนวนน้อยเสียแล้ว ครั้นเมื่อมีการตัดถนนสายธนบุรีปากท่อขึ้นการคมนาคมมาสู่กรุงเทพฯ ไດ่สะดวกขึ้นชาวบ้านยานี้เริ่มเปลี่ยนมาไว้บริการการรักษาโรคนัยโรงพยาบาลพระปิ่นเกล้าเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่ง (๒๓)

๑๗. สถานศึกษา

มีโรงเรียนประชาบาลสอนถึงระดับภาคบังคับที่วัดคอกกวาง ไว้บริการแก่เด็กในย่านนี้ ส่วนชั้นสูงขึ้นไปเด็กจะไปเรียนต่อที่โรงเรียนในต่างจังหวัดทั้งโรงเรียนประจำจังหวัดและโรงเรียนราษฎร์ ปกติจากการสัมภาษณ์ทุกบ้านมักจะเรียนเพียงจบการศึกษาภาคบังคับเท่านั้นแล้วก็ลาออกมาช่วยพ่อแม่ทำนาหรือทำงานทำในโรงงานและรัฐวิสาหกิจต่อไป

๑๘. ลักษณะการดำรงชีพบางประการ

แม้ว่าหมู่บ้านในตำบลคอกกระบือและหมู่บ้านในตำบลบางน้ำจืดจะอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมืองก็ตามแต่ก็อยู่นอกเขตเทศบาล สภาพของชุมชนยังจัดว่าเป็นชุมชนชนบทหมู่บ้านที่ออกสำรวจนั้นทุกบ้านยังไม่มีไฟฟ้าใช้ต้องใช้ตะเกียงน้ำมันก๊าดจุดให้แสงสว่างในตอนค่ำคืน อาชีพชาวบ้านก็เป็นเกษตรกรทำนาเป็นหลัก ลักษณะการดำรงชีพพยายามจะช่วยตัวเองมากที่สุด ทุกบ้านในฤดูฝนมักจะปลูกพืชผักไว้รับประทาน ทุกบ้านที่คณะผู้วิจัยเข้าไปรังวัดและสำรวจนั้นไม่มีคนปลูกผักกินเองแต่จะซื้อผักมาปลูกไว้สำหรับประกอบอาหาร เบ็ด็ดหรือก้ามมะพร้าวไว้สุมไฟไถยุ้งและใช้เช็ดจุกจากระหลังการขี้นถายแทนการใช้น้ำ ผักที่ปลูกกันทั่วไปได้แก่ พริกชี้ฟ้า ตะไคร้ ใบโหระพา ใบกะเพรา ข่า ซึ่ง ซึ่งเป็นพืชหลักของชาวบ้านสำหรับใช้ปรุงอาหาร พริกนั้นตากแดดทำพริกแห้งไว้แกงได้พริกมากที่สุดถึง ๔ กิโลกรัม กินไปได้ถึง ๖ เดือน (๒๔) นอกจากนี้ก็ยังปลูกมะเขือเปราะ มะเขือยาว บวบ โกล่แดงและมะระ มีอยู่ ๒ บ้าน ที่หลังจากทำนาแล้วยังไร้ตอซึ่งชาวในที่นำมาเพาะเห็ดฟางโดยไปซื้อเชื้อเห็ดฟางมาจากบางบอน และ

(๒๓) นายชน สังกษ์ประสิทธิ์ อายุ ๖๗ ปี บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ลิขสิทธิ์ของหนังสือต้นฉบับนี้ขอสงวนไว้ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(๒๔) สัมภาษณ์นางกนิ นามทุก

และกระพมแบนราคาเชื่อเห็นกระป่องละ ๒.๕๐ บาท ซ้อมาครั้งละ ๕๐ กระป่อง หรือ ๓๐ กระป่อง ในจำนวนเชื่อเห็น ๕๐ กระป่อง โกงเห็น ๕๐-๑๐๐ กิโลกรัม เอาไปขาย ที่สถานีรถไฟคอกควายมีชาวบานที่มีอาชีพเป็นแม่ค้าจะรับซื้อต่อแล้วนำขึ้นรถไฟไปขายที่ ตลาดพุดหรือตลาดวงเวียนใหญ่อีกทอดหนึ่ง ราคาขายส่งเห็นนั้นเมื่อปี ๒๕๒๓ ขายได้ถึง กิโลกรัมละ ๓๕-๓๗ บาท มาปีนี้ ๒๕๒๔ ขายกิโลกรัมละ ๒๒ บาท (ราคาขายให้แก่ แม่ค้าคนกลาง)

การเพาะเห็นนั้นจะตองนำขังคองข้าวไม่โช่งเพราะหากโช่งมาเพาะ เห็นคองที่โคสโช่งคองข้าวไม่โคส ปีหนึ่งจะเพาะหลายหนจนคองขังข้าวที่เตรียมไว้หมด การเพาะเห็นแต่ละครั้งโช่งข้าวประมาณ ๑๐๐ กำ คองขังที่เก็บไว้จากทองนาในแต่ละ ปีโคสประมาณ ๒,๐๐๐ กำ เพาะจนจะหมดคอง เริ่มเพาะเห็นคองแต่เก็บข้าวเสร็จเรื่อย มาจนถึงคองจะทำนาในเคื่อน ๗-๘ การเพาะเห็นนั้นหลังจากโคสโช่งเพาะไว้โคสประมาณ ๗ วัน เห็นจะเริ่มผลิดคอง เพาะโคส ๑๕ วัน คองเห็นโคสที่ขังไว้จะขายได้จึงเก็บเห็นขายใน ช่วงนี้ เก็บ ๓-๔ วันก็หมดคองก็เริ่มทำแปลงเพาะใหม่ คองขังที่เพาะเห็นแล้วทิ้งไปไม่ นำมาใช้ก็เพราะเห็นจะไม่ขึ้นคองนำคองขังใหม่มาใช้ แปลงเพาะเห็นขณะเพาะอยู่นั้น คองโช่งจากคองเพอควบคุมความชื้นให้พอเหมาะกับความคองการของเชื่อเห็น รายโคส จากการขายเห็นคองนอกโคสครั้งละหมื่นกว่าบาท (๒๕) นับเป็นรายโคสที่ไม่ค่อยเลย ส่วน เรื่องรายจ่ายสำหรับจ่ายเป็นค่าอาหารนั้นชาวบานจะซื้อหรือจ่ายเฉพาะสิ่งจำเป็นจำพวก อาหารที่ชาวบานไม่สามารถเก็บหามาได้ เช่น มันหมู เนื้อหมู และผักบางอย่างเช่น ผักกะน้า กระหล่ำปลีและสัตว์ทะเลประเภทกุ้งและปลา อาหารเหล่านี้ชาวบานหรือมากิน เป็นบางมือเท่านั้น ยังมีผักบางอย่างที่ตนเองตามชายป่าชายทุ่ง ซึ่งชาวบานสามารถเก็บ มารับประทานได้พอกิน เช่น ผักคำสิง ผักขบุง เป็นต้น ส่วนอาหารประเภทปลาน้ำจืดนั้น แหมจะไม่ตองซื้อเขากินเพราะมีปลาที่เลี้ยงไว้ในสระ และปลาตามหนองและบึงชายทุ่ง ในฤดูทำนานั้นปลาจะชุกมากแหมทุกบานจะจับปลาไว้กินกันโคสตลอดหนานา ปลาบักจะจับ โคสตามขอบพงชายทุ่งจับครั้งละ ๔-๕ ตัว แล้วเอาใส่ของแวน้ำในสระข้างบานเก็บไว้ทาน ชาวบานจะไม่จับปลาจำนวนมากจะจับเพียงพอกินเท่านั้น

(๒๕) นายสมพงษ์ นามพัก อายุ ๔๕ ปี บ้านเลขที่ ๗๖ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ เอกสารฉบับเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ตามการคำ ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ต่อและต้องยังอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลาที่พบในท้องนาแถบนี้ก็มีปลาช่อน ปลาหมอ ปลาหมอเทศ ปลากรึก และนิล เป็นต้น ปลาดุก ปลาไหล ปลาตูด ในย่านนี้ไม่มี igran หน้าแดงจะวิดสระหรือบ่อในนาไปปลาอีกเป็นจำนวนมากชาวบ้านจะนำมาทำเป็นปลาเค็มตากแห้งไว้รับประทานที่เหลื่อจะนำไปขายที่ตลาด ฉะนั้นในยามหน้าฝนช่วงฤดูการทำนานั้นท้องนาขายนี้จะออกสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์น้ำที่ชาวบ้านหารับประทานได้ไม่ขาดเช่นกัน (๒๖) ก็จะมีชุกในหนานี้ จนอาจกล่าวได้ว่าอาหารแทบจะไม่ต้องซื้อเขารับประทานและอาหารแต่ละมื้อของชาวบ้านมีเพียงหนึ่งอย่างสองอย่างเท่านั้น การปรุงอาหารทำเพียงสองมือกอมือเข่าและเย็น ส่วนมือกลางวันนั้นไม่ต้องทำเพราะปรุงอาหารเผื่อไว้แก่มื้อเขาแล้ว

เนื่องจากชายทุ่งนาชนน้อยรักกับชายป่าเก่าในยามแดงชาวบ้านจะออกเที่ยวจับปูแสม ปูทะเล (ปัจจุบันหาได้ยากแล้ว) หาดอนกุ้ง ตามป่าชายเลนได้อีก การหาปูแสมหรือปูทะเลนั้นชาวบ้านจะออกหาในชวงน้ำตาย (ชวงน้ำทะเลออกลึกลงไป ในทะเลไม่ท่วมชายป่าชายเลนในเดือนหนึ่งจะมีชวงน้ำตาย ๒ ชวง คือชวงชางขึ้น ๙-๑๒ คำ ชวงชางแรม ๙-๑๒ คำ เช่นกัน และระดับน้ำดังที่ไม่ขึ้นลง) (๒๗)

ครันหลังฤดูเก็บเกี่ยวชาวบ้านบางคนจะดักนกที่ลงหาปลาถิ่นตามหนอง นกที่ชาวบ้านนิยมดักมารับประทานก็แกมกแซวก ชาวบ้านจะวางแร้วดักในตอนกลางคืน และนกกระยาง นกที่ดักได้ชาวบ้านจะนำมาแกงคั่วรับประทาน การดักนกมักนิยมดักตั้งแต่เดือน มกราคมถึงเดือน เมษายน ยิ่งในระยะหลังนั้นนกมาหาปลาจำนวนมาก เนื่องจากชาวบ้านขาดทุนกินขายจึงมีหนองน้ำมากมายตามท้องนา การดักนกมาเป็นอาหารนั้นทำง่ายมากแทนที่ไม้เหมือนกับการจับปลาตามท้องนาหน้าฝน ซึ่งทำกันทุกบ้าน (๒๘)

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าชาวบ้านแถบนี้มีการดำรงชีวิตที่กลมกลืนกับธรรมชาติ โดยกระจายในการดำรงชีพที่ไม่มาก เพราะสามารถหาอาหารจากความสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติได้นั้นเป็นการดำรงชีพแบบเลี้ยงตนเองที่ไม่ต้องพึ่งชุมชนอื่นมากนัก

(๒๖) นายบุญเลิศ โทเผือก อายุ ๒๑ ปี บ้านเลขที่ ๔๕ หมู่ ๑ ตำบลคลองกระบัว สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

(๒๗) สัมภาษณ์นายสมพงษ์ นามทุก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งาน เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับผูกมัดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

(๒๘) สัมภาษณ์นายบุญเลิศ โทเผือก

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามขดตีแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจับปลาไว้ทานในฤดูทำนานั้น ชาวบ้านจะจับแต่พอกินไปในชั่ว ๓-๔ มื้อ ทำให้มีปลาพอเหลือที่จะแพร่ขยายพันธุ์ต่อไปได้อีก จากการสัมภาษณ์คุณสมพงษ์ โตเหือก เป็นชาวนาหมื่น ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเปลี่ยนอาชีพไปทำงานในรัฐวิสาหกิจ คือพนักงานสูบน้ำของเทศบาล เขตชนบท ในครั้งที่ไปทำงานนั้นแม้จะมีเงินเดือนพันกว่าบาท คุณสมพงษ์ ก็ว่าไม่ดี เกือบเพราะอาหารการกินต้องซื้อเขากินตลอด จึงเคยตัดสินใจกลับมาทำนาตามเดิม โดยเห็นว่าการดำรงชีพทางทำนานั้นเป็นอาชีพที่ตนพอใจและเห็นว่าสะดวกกว่าการทำงานรับจ้าง

ชาวบ้านบางรายได้นอกเหนือจากการขายข้าวแล้ว บางคนจะออกไปรับจ้างทำงานในรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะมาทำงานในเทศบาลกรุงเทพฯ หรือเป็นกระเป่ารถเมล์และทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่บางมดและธนบุรี ทำให้ครอบครัวมีรายได้อีกเพิ่มขึ้น

๑๘. คติความเชื่อบางประการที่นอกเหนือจากพุทธศาสนาและพิธีกรรมของท้องถิ่น

ศาสนาตามความหมายในทางสังคมวิทยามีความหมายถึง ระบบความเชื่อถือ และการปฏิบัติ รวมทั้งวัตถุประสงค์ซึ่งประกอบไปด้วยสัญลักษณ์ที่ครอบคลุมไปทั่วศรัทธา มากกว่าความรู ระบบนี้จะสัมพันธ์กับชนชั้น เขาก็สิ่งนอกเหนือธรรมชาติ ซึ่งไม่อาจมองเห็นได้ สิ่งนอกเหนือความรูและสิ่งทีนอกเหนือการควบคุม (๒๙) จากความหมายนี้หากนำมาใช้สังเกตระบบความเชื่อของชาวนาในแถบนี้ จะเห็นว่า ชาวนาในแถบนี้มีความเชื่อในสิ่งนอกเหนือธรรมชาติหลายประการนอกเหนือจากค่านิยมทางพระพุทธศาสนา เช่น

๑๘.๑ พิธีตั้งเว่ยเจาทง

ปกติชาวบ้านในตำบลนี้มีความเชื่อและความเคารพนับถือ "เจาทง" ซึ่งมีศาลอยู่ทั้งในซางวัดคอกควาย ชาวนาเรียกว่า "เจาทอคำทง" ซึ่งมีศาลอยู่ครึ่งบูยาถายายแล้ว (๓๐) ชาวนานี้ถือว่าเป็นเทพารักษ์ที่คอยให้ความดูแลและคุ้มครองชาวนา

(๒๙) ARNOLD W. GREEN SOCIOLOGY (NEW YORK: Mc.GRAWHILL BOOK COMPANY, 1964) P.449 อ้างจาก พรศักดิ์ ศรีสวัสดิ์ "สังคมวิทยาชนบท" (คณะวิทยา-

ศาสตร์ และอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๕) หน้า ๗๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต กรุณาแจ้งที่มาและขอสงวนสิทธิ์ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(๓๐) สัมภาษณ์ นายเปี่ยม มีบริบูรณ์, นายนิม บ่วงกุด

ในคำบดนี้ ทั้งยังคอยปกปักรักษาชาวกล้าใหม่บริบูรณ์อีกด้วยจะมีการทำบุญเช่นดวงเจาทู
ในวันขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๖ อันเป็นฤกษ์ก่อนการทำนาเพื่อให้เจ้าทูนโคช่วยบันดาล ให้ฝนตก
ตอกลงตามฤดูกาล นำหาคูสมบรมและชาวกล้าวงอกงามใหญ่โตเต็มเม็ดเต็ม
หน่วย (๓๑)

พิธีกรรมเป็นพิธีพุทธผสมกับพิธีท้องถิ่น คือชาวบ้านจะนิมนต์พระสงฆ์ ๗-๘ รูป
มาสวดพุทธมนต์และฉันอาหารเช้า ที่ศาลมีเครื่องเช่นสังเวจเจาพอ, หลังจากเสร็จพิธี
ทางสงฆ์แล้วชาวบ้านจะหาละครมาเล่นถวาย, มีการจุดประทัดถวายเจาพออีกด้วย พิธี
ทำบุญถวายเจาทูนี้ทำเพียงวันเดียวเท่านั้น หากชาวบ้านใดเจ็บไข้ก็นำพานเจาพอให้
ช่วย ก่อนที่ชาวบ้านจะลงมือทำนาก็จะไปไหว้สังเวจเจาทูอีกเช่นกัน หากชาวบ้านผู้นั้น
ไม่ได้ไปทำพิธีในวันงาน บางบ้านอาจจะบวงสรวงเจาทูที่บ้านโดยตั้งเครื่องสังเวกลาง
แจ้งแล้วจากขบเทียนบอกเจาทูใหม่ด้วยเครื่องเช่น พิธีนี้ยังคงปฏิบัติกันอยู่และชาวบ้านให้
เหตุผลว่าต้องทำเป็นประเพณีเพราะปู่ตายายเคยทำกันมา (๓๒)

๑๘.๒ พิธี แรกนาของชาวบ้าน

พิธีนี้ชาวบ้านจะทำกันในช่วงเดือน ๖ จะเป็นข้างขึ้นหรือข้างแรม
ก็ได้แล้วแต่ความสะดวกของชาวบ้าน ชาวบ้านจะไปทำที่คันนาในที่นาของตนมุมใดมุมหนึ่ง
ก็ได้แล้วเอาจอมส้มคืนให้เป็นขุยแล้วจึงทวนเมล็ดข้าวเปลือกในบริเวณดินที่พรวนไว้นั้น
ขนาดบริเวณที่ทวนเมล็ดข้าวมีขนาดประมาณกว้างยาว ๑ วาหรือตามสะดวกแล้วจึงบอก
กล่าวให้เจ้าทูนช่วยบันดาลให้ข้าวกล้าวงอกงามเมล็ดมีรวง ซออย่าให้มีอันตรายมารบกวน
หลังจากบอกกล่าวเสร็จก็จะไขจอมเกลี้ยงข้าวและคืนให้เกลากัน แล้วจึงนำธง ๔ อัน บัก
เป็น ๘ มุม ของพื้นที่ที่ทวนข้าวไว้เป็นอันเสร็จพิธี บางบ้านจะวนสายธัญจรวยอีกชั้นหนึ่ง
ซึ่งที่ปักนิยมใช้สีข้าวและสีแดง พอทำพิธีแรกนาเสร็จชาวบ้านก็จะเริ่มลงมือไถนา เพื่อจะ
ทำนาต่อไปได้ (๓๓)

(๓๑) นางยวง มีบริบูรณ์ อายุ ๖๖ ปี ภรรยา นายเปี่ยม มีบริบูรณ์ สัมภาษณ์ เมื่อ
วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

(๓๒) สัมภาษณ์ นายทิม ม่วงกลม

เอกสาร (๓๓) สัมภาษณ์ นายเปี่ยม การไถของเพื่อกรรมสิทธิ์ที่นั่น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑๘.๓ พิธีทำขวัญข้าว

พิธีทำในช่วงข้าวตั้งทอง ชาวบ้านจะทำระลอมใส่ ขนม, กอวย
 ออยควั่น, มะพร้าวอ่อน ขนมจันอับ(ขนมที่ทำกวยข้าวจะไม่นำมาใส่ในพิธีนี้) ผลไม้ -
 เป็รียวหวาน แล้วยจะหาคัดไม้วอกมาดำหนึ่งพร้อมกับธงสี ๓ อัน ไปยังท้องนา นำระลอม
 ที่ใส่เครื่องเช่นตูกไว้วอกกลางดำไม้วอก นำไปปักยังที่ที่จะประกอบพิธี พิธีเริ่มโดยเชิญแม่
 โทศพนารับเครื่องเช่นสังเวย โดยรวมชาวเขากอหนึ่งสมมติว่าเป็นแม่โพสพเอาแพรวรวม
 กอข้าวไว้แล้วหันควยสายสิญจน์มกอข้าวที่พันสายสิญจน์แล้วควยนาแพรวพร้อมกับประพรมน้ำหอม
 ผสมแป้งยัดคันทาไปที่กอข้าวนั้นแล้วจึงบอกกล่าวแม่โพสพให้มารับเครื่องเช่น พิธีนี้จะทำทั้งหมด
 โคนมหนึ่งของนา แล้วนำธงอีก ๓ อัน ไปปักยังมุมที่เตี้อีก ๓ มุม หากผู้ใดมีหลายแปลง
 แยกกันอยู่ก็จะเชิญมาทำรวมกันในที่นาเพียงแปลงเดียว อาหารที่นำมาตั้งเวยกก็จะตั้งไว้
 ให้เป็นทานแก่เด็ก ๆ ต่อไป หากขานโคไม่ตองถวไรเครื่องสังเวยเป็นทานแก่เด็กเครื่อง
 เช่นเขาจะไม่นำได้ในระลอม หากแจะใส่ไปในถาดครั้นเสร็จพิธีก็จะเอาเครื่องเช่นนำ
 กลับมาทานที่บ้าน (๓๔) พิธีทำขวัญข้าวนี้มักนิยมทำกันในวันศุกร์ (๓๕) ในท้องที่ของ
 จังหวัดอุษยธานีจะมีเกร็ดและพิธีกรรมที่ดัดย่อยแตกต่างกันออกไปจาก"รายงานเบื้องต้น
 การวิจัยอุษยธานี" ในวารสารสังคมศาสตร์ฉบับพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๑๔) หน้า ๒๘๒-๒๘๖ นั้น
 กล่าววาทที่ประพรมกอข้าวนั้นเอาน้ำมนต์ได้จากพิธีวันออกพรรษาเท่านั้น มาพรมที่
 กอข้าวจะไร่น้ำอื่นไม่ไคเพราะถือว่าน้ำมนต์วันออกพรรษาคักศัทธิมากกว่าการไร่น้ำมนต์
 พรม มีวัตถุประสงคจะให้ออกรวงงาย ๆ (๓๖)

๑๘.๔ พิธีเชิญขวัญข้าวเขายุง

ทำก่อนก่อนนวดข้าวในขณะที่ทำข้าวที่เกี่ยวแล้วมากองที่ลานนวด
 ชาวนาจจะตองเชิญขวัญข้าวที่เขาใจกันว่าตกหล่นอยู่ตามท้องนาให้มาเขายุง การประกอบ

(๓๔) สัมภาษณ์ นายเปี่ยม-นางยวง มีบริบูรณ์
 (๓๕) ฃรงค์ ศรีสวัสดิ์ "สังคมวิทยาชนบท" (คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๕) หน้า ๘๑
 (๓๖) "รายงานเบื้องต้นการวิจัยอุษยธานี" วารสารสังคมศาสตร์ฉบับพิเศษ (พ.ศ.
 ๒๕๑๔) หน้า ๒๘๒-๒๘๖ อ้างจากที่ทรงค้นคว้าที่ศรีสวัสดิ์ เรื่องเดิม หน้า ๘๑
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่รวบรวมไว้สำหรับใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่ควรนำ
 ไปใช้เพื่อการอื่นใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิธีนั้นชาวบ้านจะเอาขัน ๑ ใบ ธง ๑ อัน เดินตัวคักและโบกธงมาทางด้านบ้าน พร้อมกับ
กล่าวเชิญขวัญข้าวที่ตกหล่นตามท้องนาให้มาสู่ขวัญแล้วก็เก็บข้าวที่หล่นตามท้องนามาสัก ๑
กำมือ เอามาผูกที่เสาโศกกลางบ้านจะเป็นเสาคนใดก็ได้เป็นอันเสร็จพิธีเวลาที่จะประกอบ
พิธีนี้ไม่เจาะจงว่าเป็นวันใดหรือเวลาใด แต่มักนิยมปฏิบัติกันในช่วงเวลาบ่าย ๆ ตอนแคว
รมลงตก (๓๗)

๑๘.๕ พิธีตักยุง

พิธีนี้ ปัจจุบันชาวบ้านส่วนใหญ่เลิกกระทำกันแล้วมีทำเฉพาะบ้านที่
มีผู้อาวุโสที่เคยกระทำมาทุกปี พิธีนี้ชาวบ้านจะเลือกเอาวันปลอดคักวันที่ทำราทางพิธีกรรม
กล่าวถึงว่าเป็นวันที่ปลอดจากผีตะมอยจะมากินข้าว ชาวบ้านจะจุกยุงไปยื่นบอกกล่าวแก่เจ้า
แม่โพสพแล้วจึงไปตักข้าวที่เสีย (ภาชนะเก็บข้าวเปลือกของชุมชนแถบนี้) และที่ตะมอย
เก็บข้าวเปลือกแห่งใดกำมือเอาไปขวานตามท้องนาเพื่อเป็นทานแก่กกก หากมีข้าวใหม่
จะนำเอามากินหรือขายทองเอาข้าวมาทำแควนำไปใส่บาตร หรือนำไปทำบุญแก่พระภิกษุ
เสียก่อนแล้วจึงจะนำข้าวใหม่ที่ได้เก็บไว้ไปขายหรือนำมากินได้ หากข้าวใหม่ยังไม่ไคทำ
พิธีตักยุง แมชาวบ้าน หรือโรงสีจะขายข้าวอีกไม่ขาย โดยชาวบ้านจะบอกปฏิเสธไปว่า
"ยังไม่ไคตักยุงเลย" พิธีตักยุงในช่วงตอนที่บอกกล่าวแม่โพสพนั้น จะทำในเวลาใดก็ได้
ของ "วันปลอด" ยุ่งจะเป็นผู้ประกอบพิธีโดยถือว่ายุ่งเป็นเพศเดียวกันกับแม่โพสพ
นั่นเอง (๓๘)

๑๘.๖ พิธีทำขวัญควาย

พิธีนี้ปัจจุบันไม่ค่อยมีทำกันเพราะชาวบ้านในบริเวณท้องที่นี้ เลิกไถ
ควายไถนานแล้วหันมาใช้รถไถนาแทน บ้านที่ไปสำรวจมีอยู่ ๒ บ้านคือบ้าน นางกิน -
นามทุก กับบ้านนายพิมพ์ มวงกลม แต่ละบ้านมีควายเหลืออยู่บ้านละ ๒ ตัว ควายบ้าน
นางกิน นั้น ไคเลิกใช้งานแล้วเนื่องจากเป็นควายแก่เจ้าของเลี้ยงไว้ไคแก่ตัวไปเอง
เพราะสงสารที่เคยไคใช้งานกันมา (๓๙) ส่วนควายอีกสองตัวที่นายพิมพ์ มวงกลม นั้น

(๓๗) สัมภาษณ์ นายเยี่ยม มีบริบูรณ์

(๓๘) สัมภาษณ์ นายพิมพ์ มวงกลม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
(๓๙) สัมภาษณ์ นางกิน นามทุก
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยังเอาไรงานอยเป็นงานประเภทเขา ๆ เช่นไวคอยเพิ่ม "กะเลิด" (พาหนะประเภท
 เดือนโฆมบรรททขาว, ฟ่าง นามาน) ที่เก็บฟ่างหรือรวงข้าวมาขังนานในช่วงเก็บเกี่ยว (๔๐)
 หึ่ง ๒ บ้านนี้ยังมีอีกชื่อคือ "ทำขวัญควาย" อยู่ วัตถุประสงค์ในการทำพิธีนี้เพื่อให้
 ควายของตนแข็งแรงมีอายุยืนไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ ส่วนประโยชน์ที่ชาวบ้านคิดว่าจะได้รับ
 จากการทำพิธีก็คือ แรงงาน หมายความว่าควาหากควายแข็งแรงก็จะไ้แรงงานเป็น
 จำนวนมาก (๔๑) นอกจากนี้ก็เพื่อขอสมาดาโหมควายก่อนจะไ้แรงงานในฤดูทำนา (๔๒) พิธี
 มักเริ่มทำในวันเสาร์ในช่วงเดือน ๕-๗ การทำพิธีนี้ชาวบ้านจะนำขนมต้มแดง ขนมขาว
 คอกไม้รูปเทียนคายเป็นคบายสายสิญจ เอาของเหล่านี้ใส่ภาชนะรวมคบายหมาก, พดู ไปวางข้าง ๆ
 กับควายแล้วอธิษฐานกล่าวสมาดาโหม และขอให้มีโรคภัยในการทำนา พออธิษฐานเสร็จก็
 เอาน้ำมนต์พรมควายพร้อมกับยกคบายสายสิญจที่เขาคบายหึ่ง ๒ ข้าง คบายสายสิญจนั้นทำ
 จากการเขมเขาหึ่งแล้วจึงนำมาผูกเขาคบาย ในพิธีทำขวัญนี้ครบผูกคบายสายสิญจที่เขาคบาย
 เสร็จก็เป็นอันเสร็จพิธี (๔๓)

อันพิธีทำขวัญควายนอกจากชาวบ้านย่านสมุทรสาครแถบตำบลคอกควาย
 และตำบลบางน้ำจืดก็กระทำกันแล้ว ชาวบ้านในภาคเหนือในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน
 ลำปาง แพร่และน่านก็มีรูปแบบวัฒนธรรมแบบดวนนาก็ยังมีนิยมประเพณีและกระทำประเพณี
 กันอย่างเช่นกัน แต่จะทำในเวลาหลังฤดูหว่านคานาเสร็จแล้วความประสงค์เพื่อขอสมาดา-
 โหมควายที่มนุษย์ได้ไ้แรงงานมาและยังเป็นการรำลึกคอบของสัตว์เลี้ยงอีกคบาย (๔๔) การที่
 ชาวบ้านในภาคกลางเลือกทำขวัญควายในวันเสาร์นั้นก็เนื่องคบายเชื่อว่าวันเสาร์ เป็นวันแข็ง
 เป็นวันฤกษ์ดีและถือว่า เป็นวันพิเศษมีความคางแข็งแรง (๔๕) วันที่คณะผู้วิจัยไปสำรวจบ้าน

(๔๐) สัมภาษณ์ นายพิม ม่วงกลม
 (๔๑) รายงานเบื้องต้นการวิจัยอยุธยา วารสารสังคมศาสตร์ฉบับพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๑๕)
 หนา ๒๕๒-๒๕๖ อ้างจากของณรงค์ ศรีสวัสดิ์ เรื่องเดิมหนา ๔๐
 (๔๒) สัมภาษณ์ นายพิม ม่วงกลม
 (๔๓) สัมภาษณ์ นายพิม ม่วงกลม
 (๔๔) สงวน โชติสุขรัตน์ "ประเพณีไทยภาคเหนือ" หนา ๓๐๗
 (๔๕) รายงานเบื้องต้นการวิจัยอยุธยา วารสารสังคมศาสตร์ฉบับพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๑๕)
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ในชื่อการศีกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น หนา ๒๕๒-๒๕๖ อ้างจากของ ณรงค์ ศรีสวัสดิ์ เรื่องเดิมหนา ๔๐ ซึ่งมีการนำไปใช้

นายพิมพ์ ม่วงกลม นั้นปรากฏว่าทางบ้านไคทำพิธีทำขวัญควายอยู่พอดีวันนั้นตรงกับวันเสาร์
ที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๘

๒๐. สรุปลักษณะของคติความเชื่อและความมุ่งหมายของพิธีกรรมท้องถิ่น

พิธีกรรมทั้งหมดที่ชาวตำบลคอกกระบือและตำบลบางน้ำจืดได้ยึดถือและปฏิบัติ
กันอยู่นั้นแสดงให้เห็นว่าชาวบ้านเหล่านั้นยังมีความเชื่อว่ามีพลังอำนาจของสิ่งที่อยู่เหนือ
ธรรมชาติอยู่และสิ่งนี้สามารถจะสนองหรืออำนวยความสำเร็จให้แก่ตนได้ พิธีกรรมส่วน
ใหญ่เป็นพิธีกรรมที่ทำขึ้นเพื่อผลผลิตทางเกษตรกรรมอันเป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน และถือ
ว่าพิธีกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อความสมบูรณ์ในทางเพาะปลูกควบคู่กับขั้นตอนใน
การทำนาของตน (๔๖) นอกจากความเชื่อในสิ่งนอกเหนือธรรมชาติแล้วชาวบ้านยังให้เหตุผล
ผลว่าเคยปฏิบัติกันสืบมาแต่โบราณครั้นจะเลิกเสียก็จะเป็นการฝ่าฝืนประเพณีที่บรรพบุรุษได้
กระทำไว้เป็นการไม่เคารพต่อบรรพบุรุษและอาจจะเกิดความไม่เป็นมงคลแก่ตนได้ การ
กระทำพิธีกรรมนั้นย่อมมีคุณสมบัติเพื่อหวังผลตอบแทนแรกคือความสบายใจและความมีกำลังใจ
ให้เกิดความเชื่อมั่น ความเชื่อมั่นเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงใจและกายอย่างหนึ่ง ฉะนั้นพิธี
กรรมจึงเป็นทั้งอาหารและยาสำหรับปลุกฝังอารมณ์อันดีประปรารถนาต่าง ๆ (๔๗) และ
เปรียบเสมือนหลักให้ใจเกาะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ให้ผลทางด้านความมั่นคงของจิตใจ (๔๘) นั้นเอง
ทั้งยังเป็นแก่นใจชาวบ้านยึดเป็นจุดรวมเพื่อความสามัคคีในระหว่างชุมชนได้อีก

๒๑. ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมทางสังคมบางอย่างในแถบนี้ที่ใกล้เคียง

ราไปแล้ว

ลักษณะสำคัญของสังคมชนบทโดยทั่วไปนั้นมักมีความคล้าย ๆ กันอยู่หลาย
ประการ เช่น การรวมกันใกล้ชิดมีการติดต่อกันและไปมาหาสู่กันเป็นประจำ ความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลในครอบครัวและระหว่างเพื่อนบ้านมีมากกว่าสังคมในเมือง มีการติดต่อกันและ
คบค้าสมาคมกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงเป็นส่วนใหญ่ (๔๙) และมีการช่วยเหลือกันโดยไม่คิด
มูลค่าหรือสิ่งตอบแทน (๕๐) นอกจากนี้ชาวชนบทมีลักษณะพิเศษอยู่อย่างหนึ่งคือการลงแขก

(๔๖) ดร. กิ่งแก้ว อัครดากร "ลักษณะพิธีกรรมในสังคมไทย" ไทยคดีศึกษาอารยธรรม

เล่ม ๒ หน้า ๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับราชการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

(๔๗) เรื่องเดียวกัน หน้า ๕, (๔๘) เรื่องเดียวกัน หน้า ๗

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(๔๙) ประคิษฐ มณีวัฒนา เรื่องเดิม หน้า ๔๕, (๕๐) เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๗

ทำนา หรือเกี่ยวข้าว ฝรั่งบ้าน ขุดบ่อน้ำ าดา โดยจะหมุนเวียนในการช่วยเหลือกัน จากบ้านหนึ่งไปสู่อีกบ้านหนึ่ง (๕๑) ในละแวกย่านตำบลคลองกระบือและบางน้ำจืด ครั้ง เมื่อชาวบ้านยังไม่นิยมสี่ขาที่โรงสี ชาวบ้านจะตำข้าวด้วยครกและตากไม้ไผ่รับประทาน โดยการลงแขก เช่นเกี่ยวกับการทำนาและเกี่ยวข้าว บ้านใดจะตำข้าวก็จะมาออกถาด ให้ชาวบ้านที่อยู่ในละแวกใกล้เคียงกันไปช่วยและหมุนเวียนกันไป การตำข้าวมักทำกันใน เวลาากลางคืนเกือบกลางคืน ผู้ตำส่วนใหญ่เป็นคนหนุ่มสาวในขณะตำข้าวนั้น จะมีการหยอกตลก น้อย่างสนุกสนานเป็นวิธีการอย่างหนึ่งของสังคมชนบทที่เปิดโอกาสให้คนหนุ่มคนสาวมาพบปะ เกี่ยวพาราดีกัน (COURTSHIP) (๕๒) การเกี่ยวพาราดีกันระหว่างชายหญิง ถือว่าเป็นระยะที่จะทำให้ชายและหญิงได้ทราบวาทะถาพงานกันแล้วจะเข้ากันไต่หรือไม่ ตลอดจนจะทำให้ทราบถึงนิสัย ความสามารถ ความรับผิดชอบ และความมกพร่องของแต่ละฝ่าย (๕๓) ซึ่งเห็นว่า เป็นแบบอย่างอันหนึ่งของการเลือกคู่ครอง เนื่องจากชาวชนบทมีชีวิตคลุกคลีกับการทำงานในไร่นาตลอดวันหนุ่มสาวมีโอกาสที่จะพบปะสังสรรค์กันโดยโอกาสเลือกคู่ครองก็มีไม่มากนัก (๕๔) ฉะนั้นในสมัยก่อนสังคมในย่านนี้จึงถือเอาการ "ลงแขกตำข้าว" เป็นประเพณีที่เปิดโอกาสให้หนุ่มสาวในท้องถิ่นมีโอกาสพบปะ เกี่ยวพาราดีกันในเวลาอันเหมาะสมนอกเหนือจากการตำข้าว ไวกินโดยตรงตามปกติหากบ้านใดมาบอกเพื่อนบ้านให้ช่วยลงแขกตำข้าวเพื่อนบ้านจะส่งตัวแทนที่เป็นคนหนุ่มคนสาวของบ้านตนไปช่วยเสมอ การไปช่วยตำข้าวหมุนเวียนกันนี้ภาษาถิ่นในละแวกนี้เรียกว่าการไป "เอาแรง" กัน ชาวบ้านในท้องถิ่นนี้ที่อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป เคยเห็นและปฏิบัติกันมาแล้วทั้งสิ้น ดัง "เยี่ยม มีบริบูรณ์" เล่าว่าการลงแขกตำข้าวนี้เป็นช่วงเวลาสนุกสนานที่สุดของคนหนุ่มสาวสมัยนั้นซึ่งมีจวบนี้ นี้ประเพณีดังกล่าวได้เล็กรากันไป โอกาสการเกี่ยวพาราดีกันของคนหนุ่มสาวที่จะทราบถึงนิสัยและความมกพร่องของแต่ละฝ่ายจึงมีน้อย การเกี่ยวพาราดีกันในปัจจุบันจึงมักไม่ได้ใช้เหตุผล

(๕๑) เรื่องเดียวกัน หน้า ๕๕
 (๕๒) สัมภาษณ์ นางยวง มีบริบูรณ์
 (๕๓) รจน์ โสคติรี "สถาบันสังคม" (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๕)
 หน้า ๒๘

เอกสารนี้ (๕๔) อภิสักดิ์ ไชยโสมอินทร์ ใจ "ภูมิศาสตร์ชนบท" (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนครราชสีมา) พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้า ๕๘

เพื่อทราบสิ่งต่าง ๆ ของอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าวมาแล้ว เพราะมักจะปกปิดสิ่งบกพร่องของ
ตนมิให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ ทำให้การเกี้ยวพาราสีกลายเป็นพิธีกรรมที่ไข่หลอกลวงกัน
เป็นผลให้ชีวิตสมรสยอมไม่อาจหวังใคแน่นอนว่าจะบรรลุถึงความสุขและความสำเร้จได้^(๕๕)

๒๒. การเล่นบางอย่างที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

๒๒.๑ การเล่นกังหันลม

เนื่องจากชาวบ้านในชนบทอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ชาว
บ้านทุกคนจึงคุ้นเคยและทราบความผันแปรของดินฟ้าอากาศจากครั่งดัง เกิดและการกำหนด
ช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาลใดเป็นอย่างดี ในบรรดาเดือน ๔ ถึงเดือน ๖
นั้นลมจะพัดมาทางใดถัดจากนั้นไปก็ย่างเขาหนาวฝนลมจะเปลี่ยนทิศทาง ซึ่งไม่มีทิศทาง
ที่แน่นอน ในช่วงที่ลมพัดมาทางไหนเป็นช่วงฤดูแดงวางจากการทำนา ชาวบ้านจะเล่น
กังหัน (กังหัน) (คำว่า "กังหัน" เป็นภาษาพื้นถิ่นของชาวบ้านแถบนี้ หมายถึงกังหันลม
นั่นเอง) เพราะลมพัดแรงกังหันนั้นเมื่อกังหันขนาด เล็กและขนาดใหญ่ ขนาดของกังหัน
ขนาดเล็กละใบกังหันมีขนาดคอกกว่า ๆ ถึง ๒ คอก ส่วนกังหันขนาดใหญ่ใบกังหันมี
ขนาด ๘ คอก ใบกังหันทำด้วยไม้แคป้า ซึ่งเป็นไม้ที่ชนตามป่าชายเลนแถบนี้ เนื้อไม้
เป็นไม้เบาเหมาะที่จะเอามาทำใบกังหัน ลักษณะของกังหันนั้นประกอบด้วยใบกังหันที่
ทำด้วยไม้แคป้าเสียบกับแกนเหล็กที่ฝังไว้กับไม้รวกมีไม้รวกอีกท่อนหนึ่งยึดแกนไม้รวกที่
ฝังเหล็กแกนที่จะเสียบกังหันไว้ในแนวตั้ง ตอนล่างมีลักษณะเป็นกระบอกไว้สวมกับเสา
เพื่อจะยกปักตั้งให้สูงเพื่อรับแรงลมให้กังหันหมุนได้เร็วขึ้น ตัวแกนไม้ที่ฝังแกนเหล็กนั้น
ตรงปลายอีกข้างหนึ่งจะถูกหางไว้ควยทางมะพร้าวเปรียบเหมือนหางเสือของกังหันที่จะ
ไต่กังหันเบี่ยงเบนไปตามทิศทางลมที่เปลี่ยนแปลงไป การทำกังหันเล่นนั้นผู้ใหญ่มักจะ
ทำให้เด็กเล่นในหน้าแล้งช่วงลมแดงจากทะเลทิศเขาสุผึ้งหรือผู้ใหญ่ทำเล่นประกวดกัน
ก็มี การเล่นกังหันนั้นเป็นการเล่นลมและเล่นเสียง กังหันที่นำมาประกวดกัน
เป็นกังหันขนาดเล็กนำมาปักที่เสาไม้ไผ่สูงกลางท้องนา เพื่อประกวดกันว่ากังหันใครจะกัง
ก่อนใครและเสียงของใครจะมีเสียงมาตรฐานตามที่ชาวบ้านได้ตั้งเกณฑ์ไว้ กังหันที่คน
ทำใบไผ่คั้นนี้อยู่ที่การตัดใบกังหันและการเหว้าใบพัดเมื่อหมุนจนเกิดเสียง เสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าการ (๕๕) ทรน โสภศิริ เรื่องเดิม หน้า ๕๔

มาตรฐานนั้นมีเสียงดัง "บอก ๆ" อันเกิดจากการสับค้อนของกังหันเมื่อปะทะแรง
 ลมขณะหมุน นิมวาทำกังหันให้เกิดเสียงแบบนี้เป็นต้นมือเขียน ถ้าหากเหล่าและค้อน
 กังหันไม่เกิดเสียงที่เกิครั้นจะดัง "ปรือ" การประกวคกังหันนั้นเมื่อเพิ่มระนะ โดยมีค้อนเป็น
 มุคคสันไม่มีการใดเสียงตอรองเป็นเงินทองแควอย่างใดหากประกวคกันเอนเพือนในวง
 หนาแดงของชาวนาเท่านั้น หากทานถานทองนาในแถบนี้ในวงเคื่อนที่ดาวแล้วจะ
 เห็นแคะขานมีกังหันปักอยู่ทั่วไปขานละหลาย ๆ อัน

ส่วนการประกวคกันนั้นจะมาประกวคกันในบริเวณที่โคกหักกันไว้ ประกวค
 กันเฉพาะกลุ่มในละแวกขานเดียวกันอันเป็นโอกาสที่จะทำใหญ่ใหญ่และเล็กในละแวก
 เหล่านี้มีความสนิทสนมและสัมพันธ์กันแน่นแฟ้น

ส่วนกังหันขนาดใหญ่ที่ไม่มีประกวคกันนักแต่ทำเล่นไว้มือเสียง และ
 ขึ้นนมในมือของค้อนทำเพื่ออวคเทือนขาน กังหันใหญ่ขนาดนี้มีมือทำเมื่อหมุนนั้นจะเกิด
 การสับค้อนของใบกังหันเมื่อปะทะแรงลมเป็นจังหวะ ๆ เสียงดังคล้ายยิงปืนดังไปไกลไกลๆ
 แตะกอนชาวขานแถบนี้ทำเล่นกันมาก ปัจจุบันนี้ไม่ค่อยจะทำกันเสียแควเพราะผู้มีฝีมือซึ่ง
 เป็นคนรุ่นเก่าใกล้หมดไป ดุงเขียน มีบริบริษ เคยเล่าว่าขณะเสียงใบพัดสับค้อน ใน
 วงปะทะแรงลมโคจรถะดัง "ปั้ง" นั้นฝรั่งเคยหยกรถและขึงถักในอาคารตกใจ (๕๖)

การเล่นกังหันนั้นแม้จะไม่ไประโยชน์จากการเล่นแต่ก็มีผลสะท้อนให้เห็น
 ถึงวิถีทางการดำเนินชีวิตของชุมชนขานที่สร้างวิถีที่อ่อนโยนใจหัดถูเก็บเกี่ยวโดย
 การประดิษฐ์เครื่องเล่นที่สอดคล้องกับฤดูกาลและวิถีท้องถิ่น นับเป็นเทคโนโลยีที่ขาน
 ที่นำก็กขานมีผลเพื่อความเพลิดเพลินและการกระชับความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างเพื่อนขาน
 ในละแวกขานเดียวกันใหม่ความสัมพันธ์กันแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นในวงเวลาวางจากการทำงาน

๒๒.๒ การเพาะเลี้ยงปลาปักและกักปลา

จากการสำรวจและรังวัดขานในการวิจัยครั้งนี้พบว่าขานขานมีการเพาะ
 เลี้ยงปลาปัก สืบตมาจกผู้เลี้ยงโคกขานว่าในชุมชนท้องถิ่นนี้มีความนิยมกักปลากักกันอยู่
 ฉะนั้นแคะขานที่นิยมกักปลาจะมีบ่อสำหรับเพาะพันธุ์และเลี้ยงปลาปักกักกันเองเล็กๆ
 ขายกันดินที่ลอมโลกขานขนาดเองประมาณ .๘๐ เมตร x .๘๐ เมตร ลึกสุดประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับอ้างอิง เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 (๕๖) สัมภาษณ์ ของนายเขียน มีบริบริษ

๑ สดก ชุกไว้ ๓-๕ แอง ชุกยู่ชิด ๆ กัน ขอบบอแคะบอพนกัณกินดอมไว้ สูงประมาณ .๓๐ เซนติเมตร จากระดับพื้นผิวกินสูงสุด บอเทอนี่ไซสำหรับเพาะพื้นรูปปลากัดและไซหมักปลากัดให้แข็งแรง เมื่อปลากัดโตและแข็งแรงแล้วจะนำมาใส่โหลตั้งเรียงกันไว้ในบ้านเพื่อจะเตรียมไว้กักกันตามบอปลาต่อไป การเพาะพื้นนั้นชาวบ้านจะเพาะกันเอง โดยหาพื้นรูปปลาดี ๆ มาทับ (ภาษาทางการ เลี้ยงปลากัดหมายถึงการผสมพื้นปลา) บ้านที่นิยมเลี้ยงและเพาะพื้นปลากัดนั้น นอกจากจะมีบอหรือแองสำหรับหมักปลาแล้วยังเพาะถักน้ำไวเลี้ยงปลาอีกด้วย โดยไซตุ่มนำหมักหญ้าแห้งและฟางแห้งทิ้งไว้ตามท่ายบ้านให้เป็นที่สำหรับยุงมาวางไข่ และกลายเป็นลูกน้ำสำหรับเลี้ยงปลาต่อไป ครั้นถึงฤดูกักปลานั้นก็มักเลือกเอาในฤดูแฉง ซึ่งเป็นช่วงว่างจากงานหนักหลังจากเก็บเกี่ยวและขายข้าวกันเสร็จแล้ว เป็นช่วงที่ชาวบ้านมีรายได้เป็นเงินก้อนเป็นโอกาสให้เกิดบอพนกัณปลารุ่น บอแต่ละบอนั้นก็สวยงามของใครคนใดคนหนึ่งพื้นกักกันจะกักปลาในหมู่สมาชิก การกักปลาจะต้องไปขออนุญาตโดยเสียค่าอนุญาตคือ ๕ บาท ในบอแต่ละบอนั้น จะกักปลากันครั้งละ ๕๐ กว่าตัว มีเดิมพื้นกันถึงคะพื้นกว่าบาท ซึ่งในสมัยก่อนประมาณ ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมาการเดิมพื้นเพียงคะ ๒๐-๓๐ บาทเท่านั้น (๕๗) ผู้นิยมเลี้ยงปลากัดมักเป็นชายผู้หาโชหรือพวกคนแก่ที่เลิกการทำงานแล้ว มีเวลาวางที่จะใช้ในการเพาะปลาและเลี้ยงปลาเป็นงานอดิเรก หากพิจารณาจากความนิยมในท้องที่ แดมนที่นิยมกักปลากัดกันนั้นก็เนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่ที่อุดมสภาพดินเป็นสภาพดินเหนียวตกตะกอนมีปลากัดชุกชุมโดยธรรมชาติ เหมาะที่จะใช้เป็นที่เพาะพื้นปลากัดเล่นกัน และการพนันกักปลานั้นตั้งแต่องพื้นของแซมเรื่อยมาต่างโตในบริเวณบ้านนั้นนิยมกักปลากันเป็นประจำของชาวนามาแต่เกากอนแล้ว การกักปลากัดพื้นจึงเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นแถมเป็นที่ประเพณีปฏิบัติสืบ ๆ กันมาเพราะสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเอื้ออำนวยในการที่จะเพาะเลี้ยงนั่นเอง ถือเป็นวิธีการที่ก่อกองหยอนใจของชาวบ้านชนบทอีกอย่างหนึ่ง

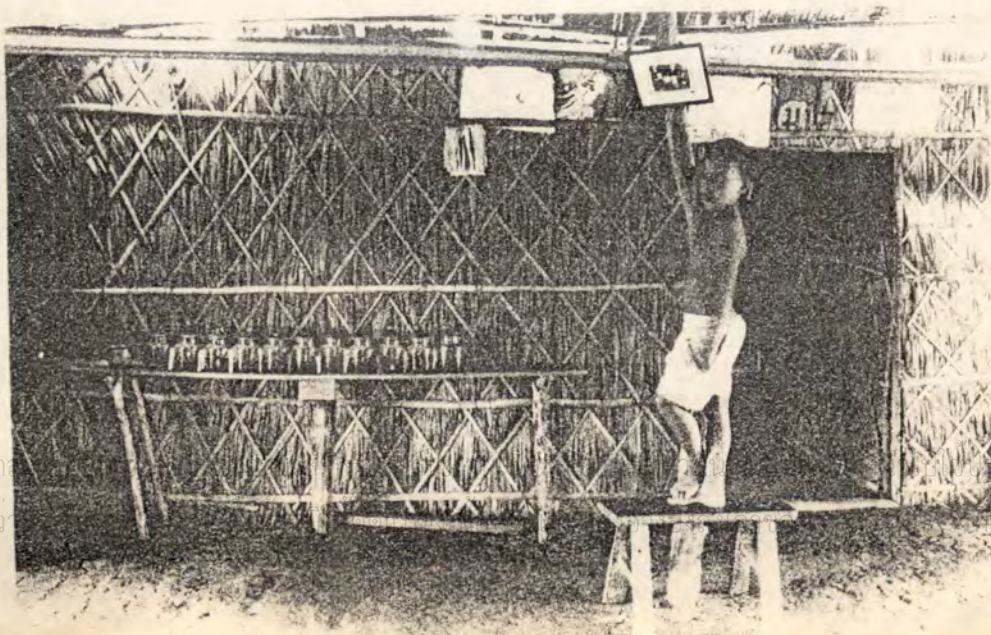
(๕๗) นายไผ่ ม่วงกลม อายุ ๘๒ ปี บ้านเลขที่ ๕๘ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๔
 นายเหม พวงเนียม อายุ ๖๒ ปี บ้านเลขที่ ๖๐ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

พี่เข้เจ้าหญิง แะ
ใจแก้วมณี มาห์ พรหม
ฉายในการทำงูญ-
ตวอย

ไม้เส้าฮืด กิ่งหัน
ปักไว้จกสี่ด้าน

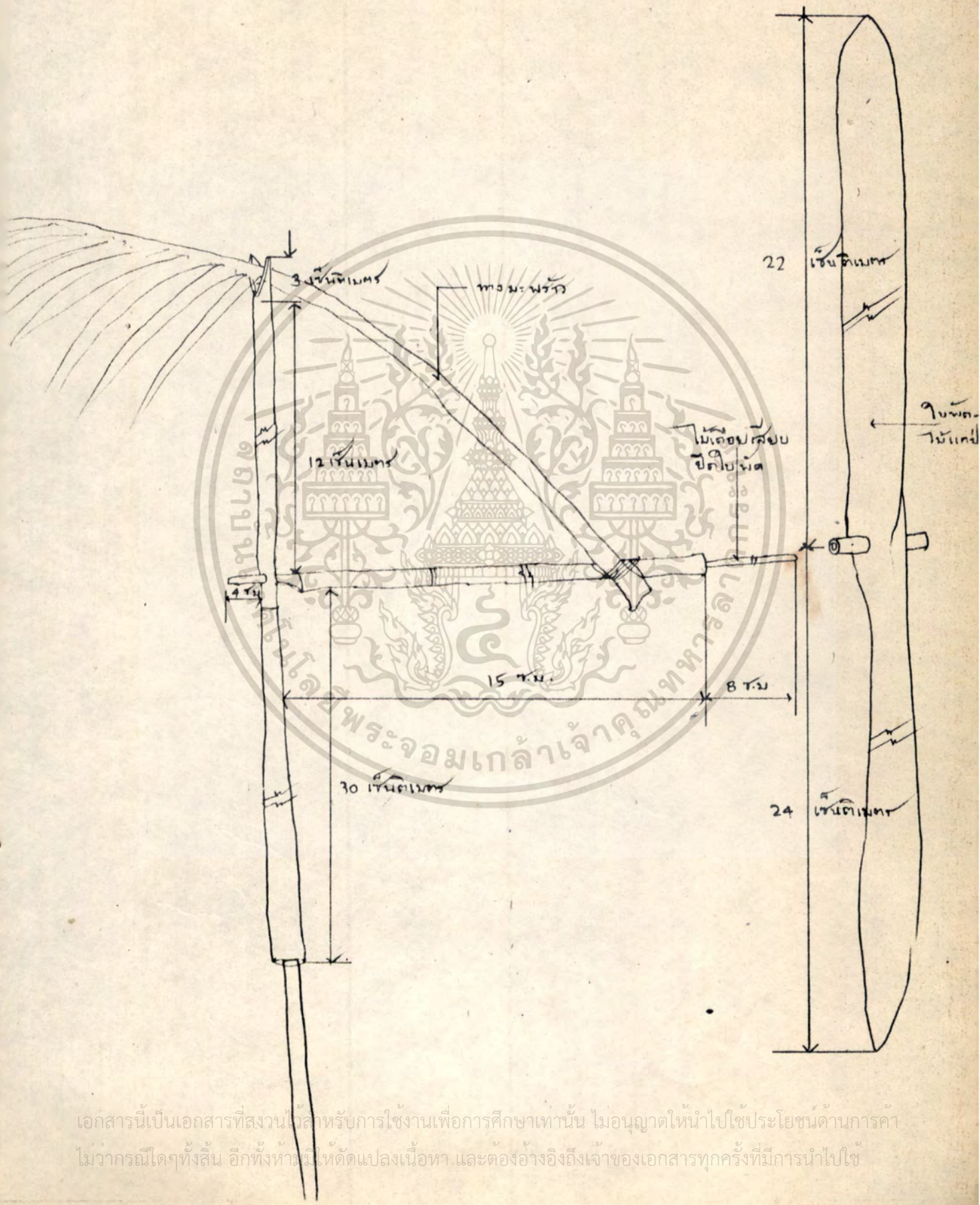

บริเวณเลี้ยงปลาที่
โดยเลี้ยงไว้ให้
โพล

เอก
ไมว

ะโยชน์ด้านการค้า
มีการนำไปใช้

แบบขยาย รายละเอียด ของ กังหันลม ขนาดเล็ก.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปการรวมรวมการละเล่นพื้นบ้านบางประการของชุมชนท้องถิ่นเพื่อที่จะ
 ทำให้ทราบถึงวิถีชีวิตปึกคักย่อยบางประการของท้องถิ่นที่เป็นวัฒนธรรมย่อยของชุมชนที่เป็น
 ผลสะท้อนมาจากสภาพแวดล้อม ภูมิภาคนิยม และประเพณีนิยมของชาวบ้านอันเป็นวิถีทางใน
 การดำรงชีวิตอีกแบบหนึ่งที่แตกต่างกันออกไปจากท้องถิ่น ๆ บ้างถึงพฤติกรรมและค่านิยม
 ของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วารณใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ ๓

การวิเคราะห์

๑. วิเคราะห์รูปแบบการตั้งถิ่นฐานโดยแนวทางทางประวัติศาสตร์

พื้นฐานเศรษฐกิจของสังคมเอเชีย คือการเกษตรกรรมที่พึ่งตัวเอง หมายความว่า เป็นหน่วยผลิต การผลิตนั้นนอกจากเพื่อยังชีพแล้วก็ยังผลิตเพื่อส่งส่วยภาษี อาจจะเป็น ผลผลิตหรือแรงงานหรือทั้งสองอย่าง ทั้งนี้เนื่องจากการแบ่งชั้นของสังคม ทำให้เกิดการ ภายเหตความอุดมสมบูรณ์จากกลางสู่บน (๑) เมื่อเป็นเช่นนั้นการผลิตจึงมีลักษณะการผลิต ที่ ผลิตเฉพาะที่มีค่าประโยชน์เพื่อใช้ (USE VALUE) เท่านั้น (๒) ไม่มีวัตถุประสงค์ ที่จะผลิตเพื่อเป็นมูลค่าแลกเปลี่ยน (EXCHANGE VALUE) ผลผลิตส่วนเกินของสังคม ถูกถ่ายเทเข้าหองพระคั่งของรัฐ และกระจัดกระจายไปอยู่กับขุนนาง (๓) ประเทศไทย ก็เช่นกัน ถ้าลองย้อนมองความคิดเราจากดาวไกลกราว ๆ ราวก่อนรัฐสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้นประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมคือการผลิตในระบบ เศรษฐกิจนั้นไม่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความพอใจเพียงต่อครอบครัวใด ๆ รัฐบาลมีบทบาทในการ กำหนดการใช้นทรัพยากรมาก ซึ่งโดยมากดำเนินไปตามพันธะทางสังคม และ ศาสนา รัฐบาลผูกขาดการค้าขายสินค้าสำคัญ ๆ ไว้ภายใต้การควบคุมของพระคั่งสินค้า (๔) และสังคมไทยในยุคนั้นเป็นสังคมเกษตรกรรมระบบเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตัวเองอาศัยเทคนิค และวิธีการเพาะปลูกแบบงาย ๆ การเพาะปลูกอาศัยสภาวะธรรมชาติ

(๑) KARL, A. WITTFOGEL. ORIENTAL DESPOTISM (NEW HAVEN; YALE UNIVERSITY) P.4 อ้างจากสิริดิกันย์ ศักดิ์เกรียงไกร "ต้นกำเนิดชนชั้น นายทุนในประเทศไทย" หน้า ๒๓-๒๔

(๒) เรืองเดียวกัน หน้า ๒๔

(๓) สิริดิกันย์ ศักดิ์เกรียงไกร "ต้นกำเนิดชนชั้นนายทุนในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๒๑ (สำนักพิมพ์สร้างสรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๒๓) หน้า ๒๔

(๔) ดร.สุธี ประศาสน์เศรษฐ์ "วิวัฒนาการเศรษฐกิจไทย" ไทยคดีศึกษา;อารยธรรม ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งหาว่ามีให้ดูแปลงมือหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ เดิม ๑(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ๒๕๒๓) หน้า ๘๘

๑ ด้านหามคอปี การส่งชาวออกแต่ละปีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง ๘ ด้านหาม ภายในเวลา ๕๐ ปี^(๙) ในตอนปลายรัชสมัยรัชการที่ ๔ เมื่อราคาข้าวค่อย ๆ สูงขึ้นรัฐบาลจึงดำเนิงานโครงการชุกคลอง ซึ่งมีความมุ่งหมายอย่างชัดเจนว่าจะทำให้คนที่กรางวางเปล่ากลายเป็นนาในบริเวณทุ่งราบลุ่มแม่น้ำใหญ่ ไคเริ่มชุกคลองคือคลองมหาสวัสดิ์ เสร็จในปีพ.ศ. ๒๔๐๓ - คลองภาษีเจริญ ปีพ.ศ. ๒๔๐๕ เสร็จปีพ.ศ. ๒๔๑๕ และคลองดำเนินสะดวก ปีพ.ศ. ๒๔๑๑ ดังนั้นคลองเหล่านี้จึงไขประโยชน์ในการชลประทาน ในเขตฝั่งตะวันตกแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ถึงกระนั้นการชลประทานจากคลองเหล่านี้ยังไม่ใชงานชลประทานโดยแท้จริง คลองที่ขุดจะส่งน้ำเข้าไปในเขตนาคโคกเมื่อน้ำในแม่น้ำหนุนท่วมขึ้นมาเท่านั้น คลองเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการขยายเนื้อที่ที่จะไร่นามากขึ้น^(๑๐) ซึ่งแต่เดิมที่บริเวณเหล่านี้เป็นที่กรางวางเปล่าเป็นพงป่าละเมาะไม่ทั่วไปโดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำนครชัยศรีตั้งแต่ตำบลทวายไป ตำบลทวายาง เขตอำเภอกระหม่แบน ของจังหวัดสมุทรสาครในทวันนั้นก็กับบริเวณที่กินเขตติดต่อบริเวณตำบลบ้านใหม่บางม่วง เขตอำเภอสวนทราย จังหวัดนครปฐม การถางป่าละเมาะบุกเบิกทำที่กินทำกินในบริเวณนี้จะเริ่มมีผู้คนมากรกรจับจองเมื่อมีการปลูกอ้อยทำน้ำตาลในสมัยรัชกาลที่ ๓ สมัยนั้นได้มีฝรั่งชาติโปรตุเกศคนหนึ่งมาสำรวจพื้นที่กินในท้องที่ดังกล่าวในฐานะนายทุนและผู้ประกอบการ มาสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลทราย โดยถางที่ปลูกไร่อ้อยและตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลทรายขึ้น โรงงานนี้ปัจจุบันยังคงมีหลักฐาน

- (๙) เฟรด คัมบิว. ริกส์ "การปรับตัวเข้าสู่ยุคใหม่ของสยามและพม่า"
อมร โสภณวิเชษฐวงศ์, เอกวิทย์ ข. ดอนง แปด (ภาควิชาประวัติศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พ.ศ. ๒๕๑๔) หน้า ๖๘
- (๑๐) ซีเกสซาร์ ทานาเบ "การชลประทานเพื่อการเกษตรในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ
ไทย" วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ ๕ เล่มที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๑๔ - มกราคม ๒๕๑๕
หน้า ๘๖-๘๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหตุด้วยคือ "ปล่องเหลี่ยม" ที่คำมอท่าไม้ อำเภอกะพ้อแมน ในเวลานั้นฝรั่งที่เข้ามา
 ตั้งอุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลทรายโคจางชาวไทย, จีน ที่วางงานมาตั้งกลางทางพงป่าอะ
 เมาะที่เตียนโดงปรามกินไทรามเรียบ ตัดถนนจากโรงงานเขามายังมีบริเวณที่ปลูกอ้อย^(๑๑)
 การผลิตน้ำตาลทรายทำไรอ้อยยังงดดำเนินการต่อมาจนรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ที่คืนริมน้ำ
 นครไชยศรี แตนครปฐมเรื่อยมาทางใต้คนมีคนไปจับจองตั้งรางดางป่าทำไรอ้อยกันมาก
 มีชาวจีนมาตั้งโรงงานทำน้ำตาลและโรงที่บักกันเป็นต้น จากจดหมายเหตุระยะทางเสนา
 บคี่ กระทรวงมหาดไทย เสด็จตรวจราชการหัวเมืองใน ร.ศ. ๑๑๗, ๑๑๘ (พ.ศ. ๒๔๔๒,
 พ.ศ. ๒๔๔๔) ซึ่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ภายนั้นทรงดำรงพระยศเป็นพระเจ้า
 อนุชาเชอกรมหมื่นดำรงราชานุภาพ โททรงดำเนินมาในท้องที่แถบคนทำจีนหรือแม่น้ำ
 นครไชยศรี ทรงบันทึกไว้ทำให้ทราบว่ามาถึงสมัยช่วง พ.ศ. ๒๔๔๔ ที่คืนรายฝั่งแม่น้ำ
 นครไชยศรีก็ยังมีประชาชนไปปักถางดางป่าจับจองที่ดินแถบนั้นมาทำไรอ้อยกันทั่วไป และ
 มีไรที่ทิ้งร้างอยู่มากคงขอความบางตอนจากจดหมายเหตุดังนี้ "ที่ดินที่ทำไรทำ ๗ ปี
 ๘ ปี แลวคืน เกษหรือหยุดควาขึ้นเองทิ้งไปดางป่าทำที่ทำกินใหม่ มีที่ทิ้งร้างอยู่ในเวลานี้
 หลายนับไร่และไม่ใคร่มีการที่จะแย่งชิงที่กันกันเพราะที่ป่าเปลวยังมีมาก.....ถ้าผู้ใด
 ดางป่าทำไรให้ขออนุญาตคนนายอำเภอ นายอำเภอจังหวัดแลกำหนดที่ใด และเก็บภาษีแก่
 คนนั้นตามพระราชบัญญัติทุก ๆ ปี การคนนั้นจะทิ้งที่เข็ดอีกใหม่ออกคืน แลขออนุญาต
 ใหม่ดังนี้.....การทำไรในเวลานี้ได้ความวามากขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมากที่ป่าดาง
 เป็นไรตลอดออกไปจนหนองแขม.....เหตุเพราะที่ดินมีมากกว่าคนเท่านั้นเอง"^(๑๒)
 การผลิตน้ำตาลทรายเป็นสินค้าออกของไทยนั้นช่วงที่ส่งออกชวยมากที่สุดคงอยู่ในช่วง
 ทศวรรษ ๒๓๘๓-๒๔๐๓^(๑๓) เศรษฐกิจการผลิตน้ำตาลออกขายแก่ตลาดโลกทั้งมีผล

(๑๑) บุญชู แสงสว่าง "ประวัติปล่องเหลี่ยม" รวมเรื่องเก่าเกี่ยวกับจังหวัด
 สมุทรสาคร พิมพ์เป็นบรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพคุณหญิงสารคาม-
 คณาภิชาติ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑ หน้า ๘๘-๘๘

(๑๒) คำทรงราชานุภาพ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ "จดหมายเหตุระยะทางเสนาบคี่ กระทรวง
 มหาดไทยเสด็จตรวจราชการหัวเมืองใน ร.ศ. ๑๑๗, ๑๑๘" (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ใน
 งานทำบุญอายุครบ ๖๐ ปี ของพระเทพสุธี ๗ วัดศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้
 วนที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔) หน้า ๒๑-๒๒

(๑๓) ดร.สุธี ประศาสน์เศรษฐ์ เรื่องเดิม หน้า ๘๐

อย่างสำคัญต่อการที่ร่างทางทำไร้อยู่เป็นอย่างมาก การจับจองที่ดินทำไร้อยู่เป็นเหตุให้เกิดการตั้งถิ่นฐานแบบกระจายตัวเป็นครอบครัวโลก ๆ ในที่ทำกิน ค่ายชาวไร่จะสร้างบ้านพักอาศัยขึ้นกลางบริเวณไร้อยู่ในพื้นที่ที่ตนจับจองทำไร่ว่าง เพราะสะดวกต่อการทำไร่และการดูแลรักษา ลักษณะการตั้งถิ่นฐานแบบนี้ตามทฤษฎีของการตั้งถิ่นฐานเรียกว่า "การตั้งถิ่นฐานแบบกระจาย" (DISPERSED SETTLEMENT)

ครั้นน้ำตาของไทยอันเป็นสินค้าออกเริ่มมจูงกับการหดตัวของตลาดต่างประเทศ การส่งน้ำตาเป็นสินค้าออกก็ทรุดลงมาก (๑๔) การผลิตน้ำตาลลดน้อยลงเนื่องจากน้ำตาลที่ผลิตจากชาวไร่ราคาถูกลงและขายออกอย่างแพร่หลายทำให้การผลิตน้ำตาลไทยลดลงอย่างรวดเร็ว (๑๕) สินค้าออกชาวไร่เพิ่มขึ้นจนมีมูลค่าสูงกว่าสินค้าออกชนิดอื่น ๆ ในทศวรรษ ๒๔๑๓-๒๔๒๓ (สมัย ร.๕) สินค้าออกคือข้าวเพิ่มเป็นร้อยละ ๖๐ เทียบกับน้ำตาลซึ่งเป็นสัดส่วนในสินค้าออกทั้งหมดลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๔ (๑๖) การส่งเสริมให้ราษฎรหันมาทำนาเพื่อผลิตข้าวส่งออกนั้นเริ่มแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ แคว่ถึงกับในปี พ.ศ. ๒๔๐๐ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าทรงประกาศว่า "จะไม่เก็บภาษีที่ดินปลูกเบ็็กเพื่อใช้ทำนาเป็นปีแรก" และใน ๒-๓ ปีต่อมาก็จะเก็บภาษี แต่เพียงอย่างต่ำ (๑๗) การหักล้างล้างป่ายฝั่งแม่น้ำและลำคลองแถบปากแม่น้ำโขงขยายกว้างขวางขึ้น ยิ่งในรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ทรงเห็นความสำคัญของการเพาะปลูกและทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะทำนุบำรุงการเพาะปลูกเพราะถือว่าความเจริญของประเทศหนึ่งงานการคาและการเพาะปลูก จะเป็นรากฐานสำคัญของอำนาจและความมั่นคงของประเทศ พิจารณาได้จากพระราชหัตถเลขาที่ว่า "อำนาจใหญ่และความอุดมสมบูรณ์ไม่ได้อยู่แก่ผู้ซึ่งมีอาณาเขตกว้างขวางอำนาจและความสมบูรณ์ย่อมมีแก่ประเทศที่เจริญด้วยพาณิชย์การและการกสิกรรม เพราะเหตุนี้ถึงว่าจะเป็นการที่ลำบากยากปานใดเราควรที่จะพยายามบำรุงกสิกรรม และพาณิชย์การให้เจริญขึ้นเพราะเป็นที่ตั้งแห่งความสมบูรณ์ ความสมบูรณ์เป็นที่ตั้งแห่งกำลัง

- (๑๔) คร. สฐี ประศาสน์เศรษฐ์ เรื่องเดิม หน้า ๘๐
- (๑๕) ชีเกฮารุ ทานาเบ เรื่องเดิม หน้า ๘๖
- (๑๖) คร. สฐี ประศาสน์เศรษฐ์ เรื่องเดิม หน้า ๘๐
- (๑๗) เปรก คัมภีร์ วิถีส เรื่องเดิม หน้า ๘๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ การใช้งานโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำลังยอมเป็นที่ตั้งแห่งอำนาจ (๑๘) จากการส่งเสริมให้ชาววนบึกเบิกที่ดินร้างว่าง
 เปลาตามำทำนาแทนการทำไร่อ้อย ทำให้ชาววนเขาจับวงศ์คนบึกเบิกทำนาว่างขวาง
 ออกไปอีก ยิ่งเมื่อมีคดีของภาษีเจริญที่เชื่อมคอแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำท่าจีน หรือแม่น้ำ
 นครไชยศรีแล้วทำให้ชาววนขยายเขตทำนาออกมาในย่านนี้เรื่อย ๆ ในตอนต้นรัชกาลที่ ๕
 การทำนายังไม่ค่อยจะมีมาก ที่ดินรกร้างแถบย่านนี้ยังมีอยู่มาก ครั้นมาเมื่อขยายการส่ง
 ข้าวเป็นสินค้าออกเพิ่มขึ้นที่ดินก็ถูกมาจับจองกันมากขึ้น ที่ดินที่ริมคลองก็เป็นที่ดินที่มรดก
 สูงขึ้นโดยเฉพาะที่ดินริมคลองขลุ่ย เวลาคิดกรงเทพฯ ก็มีราคาแพงขึ้นเช่นกัน การขุดที่
 ราคาแพงก่อให้เกิดกรณีพิพาทเรื่องที่ดินระหว่างราษฎรอยู่เสมอ และมีราษฎรเป็นจำนวน
 มากโขงอนุญาตต่อกระทรวงเกษตรธิการขอจับจองที่ดินทำการเพาะปลูก ทำให้รัฐบาล
 ในสมัยนั้นเห็นความจำเป็นที่จะต้องขยายเขตเพาะปลูกใหม่อีกขึ้น (๑๙) จนกระทั่งที่ดิน
 เหมาะแก่การทำนามีผู้คนไปตั้งทำนามากจนเต็มเนื้อที่ (๒๐)

อุปสรรคของการขยายเขตเกษตรกรรมทำนาคด้วยการขุดคลองในระยะแรกๆ
 นั้นเนื่องจากการถือครองที่ดินใหญ่ของเจ้าขุนมูลนายที่ดำเนินมาอยู่กับโครงการขุดคลองยังไม่
 ใค่ประโยชน์ต่อการขยายเนื้อที่ที่ไ้ทำนาเลย ฉะนั้นในปีพ.ศ. ๒๔๓๐ จึงออกกฎข้อ
 บังคับวางระเบียบในการขุดคลองเพื่อเตรียมระงับการถือครองที่ดินขนาดใหญ่อย่างแตกอน
 และเนื่องจากความจำเป็นที่จะต้องกระจายเงินหลวงในการขุดคลอง รัฐบาลจึงให้
 เจ้าพนักงานหรือชาวดวงและกรรมการพิจารณาความขอจองที่ดินที่มีความสามารถทำได้ตาม
 ที่ขอหรือทำได้เพียงใดแล้วออกหนังสือสำคัญใหม่คือโฉนดของไร่ราษฎรจองที่ดินริมคลอง
 ยิ่งกว่านั้นให้ราษฎรที่จะตั้งทำนาที่ริมคลองนั้นลงแรงหรือออกเงินช่วยในการขุดคลอง (๒๑)

(๑๘) พระราชหัตถเลขาทรงตั้งราชการในรัชกาลที่ ๕ และที่ ๖ หน้า ๒๓ อ้างจาก
 ชิดวิ มาลาคาสิณา ฮอดดิงกา "การจัดชลประทานในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
 จุฬจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว" (เอกสารทางวิชาการหมายเลข ๒/๐๐๘ มูฉินิติโครงการ
 การตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ พฤษภาคม ๒๕๒๔) หน้า ๔

(๑๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ "การเกษตรในรัชสมัยสมเด็จพระจุฬจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัว การไปกับเกษตรกร" ฉบับที่ ๑ ปีที่ ๑ หน้า ๔ อ้างจาก
 ชิดวิ มาลาคาสิณา ฮอดดิงกา เรื่องเดียวกันหน้า ๗

(๒๐) ซีเกฮาร์ ทานาเม เรื่องเดิมหน้า ๘๗

(๒๑) ซีเกฮาร์ ทานาเม เรื่องเดิมหน้า ๘๘

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งคืนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่อาจรณสิทธิ์ในสิ่งอื่นที่มิใช่การเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๒. บทวิเคราะห์รูปแบบลักษณะการตั้งถิ่นฐาน

โดยเหตุผลและหลักฐานทางคานประวัติศาสตร์ที่กล่าวมาทำให้ทราบว่า บริเวณที่นาที่ทางจากชายคลองมหาชัยอันเป็นเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมตอกกรุงเทพฯ กับ จังหวัดราชบุรี, เพชรบุรี นั้นเดิมยังเป็นป่าละเมาะไปทั่ว เริ่มมีการจับจองทำไร่อ้อย และทำนาที่คอกเมื่อปลายรัชกาลที่ ๓ ขยายกว้างขวางขึ้นเรื่อย ๆ แทร่รัชกาลที่ ๔ ถึง รัชกาลที่ ๕ มาถึง เมื่อมีการขุดคลองภาษีเจริญขึ้นทางเหนือของคลองมหาชัย ในตอน ปลายรัชสมัยที่ ๔ ตอนรัชกาลที่ ๕ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานย่อมมีรูปแบบตามเงื่อนไขของ การจับจองที่ดินก่อนหลัง ซึ่งมีอยู่ ๒ ลักษณะคือ ผู้โคกที่มีเงินหรือจับจองก่อนยอมเลือก บริเวณที่ตั้งถิ่นฐานตามริมฝั่งคลอง โดยยึดคลองเป็นเส้นทางคมนาคม ลักษณะการตั้งถิ่น ฐานย่อมมีรูปแบบเป็นเส้นแถบ (LINEAR SETTLEMENTS) ชานไปกับชายคลอง ภูเขา ที่ดินหรือพื้นที่ต้องการจะขยายที่ทำนาให้กว้างขวางออกไปยอมไปจับจองในท้องที่ที่ห่างจาก คลองออกมา การไปทำกินในที่เช่นนี้ยอมไปกันแต่ละครอบครัว ลักษณะของที่ดินและการ ตั้งถิ่นฐานย่อมมีลักษณะกระจายเหมือนกันผู้ไปจับจองที่ดินในการทำไร่อ้อย โดยที่ ชาวนาจะสร้างที่พักอาศัยกลางพื้นที่ตนโคกเบิกและจับจองไว้ เกิดลักษณะการตั้งถิ่น ฐานคล้ายกับเกาะกระจายกันไปตามท้องนา ซึ่งเป็นรูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบกระจาย (DISPERSED SETTLEMENT) อันเป็นรูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่เหมาะสมกับการ ประกอบอาชีพ รูปแบบการตั้งถิ่นฐานลักษณะนี้พื้ทั่วไปตามท้องทุ่งแถบหนองแรม, บาง ชุนเทียน และเขตสมุทรสาครในตำบลบางน้ำจืดและตำบลคอกกระบือ ที่ที่นาอยู่ทางจาก คลองใหญ่แม่จะมีคลองซอยเล็ก ๆ ที่เชื่อมต่อกับคลองภาษีเจริญและคลองมหาชัยก็ตาม แด่ คลองเหล่านี้ชาวนาช่วยกันขุดขึ้น เพื่อเป็นการชลประทานท่นน้ำ เขาสุทันนาของตนหาที่มีความ มุ่งหมายเพื่อจะใช้เป็นการคมนาคมหลักแต่อย่างใดไม่ จะใช้เป็นการคมนาคมก็เพียงแต่ ลำเรียงผลผลิตและขนของเล็ก ๆ น้อย ๆ มาสู่ที่ของคนเท่านั้น

จากการสัมภาษณ์ลงเยี่ยม มีบริบูรณ์, คุณ่ากิน นามทุก, ดุงไธ, ดุงทิม มวงกลม ก็ทราบว่าตนย้ายมาตั้งบ้านเรือนในบริเวณที่อยู่บนโลกของคนในปัจจุบันนี้ เมื่อ คนโตแล้วหึ่งสัน โดยที่พ่อแม่ยกที่นาบริเวณนี้ให้แกตนแล้ว ตนจึงโยกย้ายมาสร้างบ้านใน ที่ทำกินที่พ่อแม่ยกให้ ลักษณะบริเวณที่อยู่อาศัยจึงตั้งอยู่กลางที่นาของตน (๒๒)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อวัตถุประสงค์เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าการ (๒๒) สัมภาษณ์ นายเยี่ยม มีบริบูรณ์, นางกิน นามทุก, นายทิม, นายไธ มวงกลม

บ้านหลังที่ ๕ บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้านไคแก นายบุญเลิศ โตเผือก

บ้านหลังที่ ๖ บ้านเลขที่ ๖๐ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้านไคแก นายเทม ทวงเนียม

บ้านหลังที่ ๗ บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้านไคแก นายแจ เอี่ยมดี

บ้านหลังที่ ๘ บ้านเลขที่ ๗๖ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้านไคแก นายสมพงษ์ นามทุก

บ้านหลังที่ ๙ บ้านเลขที่ ๕๙ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้านไคแก นายพิม ม่วงกลม

บ้านหลังที่ ๑๐ บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้านไคแก นายไผ่ ม่วงกลม

บ้านหลังที่ ๑๑ บ้านเลขที่ ๔ หมู่ ๑ ตำบลบางน้ำจืด อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้านไคแก นางคิน นามทุก

ในจำนวนบ้าน ๑๑ หลัง ที่คณะผู้สำรวจได้ออกสำรวจนั้น มีอยู่ ๙ หลัง ที่
แยกกันอยู่คนละโลก มีอยู่ ๒ หลังที่อยู่โลกเดียวกัน บ้านสองหลังนี้ไคแกบ้านหลังที่ ๘
คือบ้านเลขที่ ๕๙ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ เป็นบ้านของนายพิม ม่วงกลม บ้านหลังที่ ๑๐
คือบ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ เจ้าบ้านไคแกนายไผ่ ม่วงกลม ซึ่งเป็น
พี่น้องรวมภิกษามารดาเดียวกัน

๓.๑ ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของบ้านแบบ "โรงนา" ที่ได้สำรวจในย่านคอกกระบือ
และบางน้ำจืด

๓.๑.๑ ลักษณะที่ตั้ง

อาคารพักอาศัย ๑ ครอบครั้ว ซึ่งมีทั้งครอบครั้วเดี่ยว และครอบครั้วแบบ
ขยาย สร้างอยู่บนโลกเดี่ยว ๆ กลางทุ่งนาทำกินของแต่ละครอบครั้ว มีทั้งที่นาทำกิน
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับทำไร่ทำนาเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ผู้ใดที่คิดไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ของชาวบ้านเอง และนาที่เรานำมาทำ บางครอบครั้วสร้างบนที่นาของญาติที่เจ้าของเขา
ไม่วารณได้ฯทั้งสน อื่นทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อที่ และต้องอยู่โดยสงบเยือกเย็นของนาบ้านนั้นๆ
อนุญาตให้สร้างก็มี ซึ่งไคแกมาแลแล้วแต่แรก

โลก สำหรับสร้างอาคารพักอาศัยนั้นเป็นโลกที่ถมขึ้นทั้งสิ้น หากได้เป็นโลกที่เกิดโดยธรรมชาติแต่อย่างใดไม่เพราะท้องที่เดิมมีลักษณะที่ดินเป็นที่ราบเรียบ ที่ดอน โดยธรรมชาติหาไม่ เนื่องด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องที่มีบริเวณที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นที่ราบปากแม่น้ำ (DELTAFLAT) หรือบางท่านเรียกว่าที่ราบลุ่ม (LOW LAND) ซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเลน้อยกว่า ๒.๐๐ เมตรลงมา (๒๔) อันเป็นส่วนหนึ่งของ "ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนใต้" (๒๕) พื้นที่บริเวณนี้ประกอบด้วยดินตะกอนที่ทับถมหนาและยังมีการขุดลอกคลองเวลา ลักษณะเป็นดินเหนียวปนทรายเล็กน้อย เก็บกักน้ำได้อย่างดีเมื่อน้ำแห้ง (๒๖) สภาพดินเหนียวนี้ยอมให้อาบน้ำให้ชาวบ้านสามารถขุดเอาดินเหนียวโลกเป็นสระ หรือคูน้ำ เก็บกักน้ำในช่วงฤดูฝนเพื่อใช้อาบน้ำ และชักฉางไปไกลตลอดปีและทั้งยังอาศัยเป็นบ่อเลี้ยงปลาได้อีกด้วย

๓.๑.๒ ลักษณะตัวบ้าน

ลักษณะแปลนเป็นสี่เหลี่ยมยื่นยาวออกไปตามแนวตะวันออก-ตะวันตก หรือภาษาชาวบ้านเรียกการวางเรือนแบบนี้ว่า "ปลูกเรือนตามตะวัน" ก็มีหรือวางแกนไปตามแนวเหนือ-ใต้ชาวบ้านเขาเรียกกันว่า "ปลูกเรือนขวางตะวัน" ก็มี ตัวบ้านไขยกใต้ถุนเป็นบ้านคอกคันทิมหรือคอกคานระเคียบคันทิมบ้านเป็นดินที่พบบนเรียบสูงกวาระดับโลกที่ถมแล้วประมาณ ๑ ฟุต พื้นบ้านจะมีการนำดินมาทาบเสริมแต่งให้เรียบอยู่เสมอ หากดินแตกกระแหว่งเมื่อหน้าแดง ความเป็นต้นตั้งอันความแปลนสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีลักษณะเป็นกลดสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือคานยาวเป็นหนึ่งสี่เหลี่ยมผืนผ้า ส่วนหนึ่งคานสั้นหรือคานหัวท้ายส่วนกลางเป็นสี่เหลี่ยมมีสามเหลี่ยมของจั่วหึงคานนอนอยู่เป็นผืนคอกเบื้องเป็นแผนเดียวกัน หลังคาที่คลุมตัวเรือนส่วนใหญ่เป็นหลังคางั่วสามเหลี่ยม (GABLE ROOF) ความสูงของคั้งจั่วสูงโดยประมาณครึ่งหนึ่งของความกว้างของช่อ อาจจะสั้นหรือยาวกวาครึ่งหนึ่งของช่อสักเล็กน้อย

(๒๔) YOSHIKAZU TAKAYA "PHYSIOGRAPHY OF RICE LAND IN THE CHAO PHRAYA BASIN." SOUTHEAST ASIA : NATURE, SOCIETY AND DEVELOPMENT (THE UNIVERSITY PRESS OF HAWAII) P.123

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่อถูกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

(๒๕) ราชบัณฑิตยสถาน "อักษรรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย" หน้า ๓

(๒๖) สุวาท เสนางรงค์ "ภูมิศาสตร์ประเทศไทย" หน้า ๓๕

๓.๑.๓ การเจาะของประตู

เป็นของสี่เหลี่ยมผืนผ้าวางตามดิ่งกับฝาผนัง ขนาดจะกว้างหรือสูงอยู่ที่ขนาดของการใช้สอยและความสูงของผนังโดยมากความสูงตั้งแต่ ๑.๕๐ - ๑.๘๐ เมตร ประตูบางบานต่ำกว่าความสูงของคนก็มี ตัวบานประตูกรอบบานเป็นไม้ไม่มีเคราอนและเคราทะแยงวางถี่เพื่อยึดกับจาก

หน้าต่าง มักไม่ค่อยมีเจาะกันเนื่องจากระบบการวางของผนังกรจากไม้เลือกอันวยให้ติดหน้าต่างไคสะดวก แต่มีการใช้หน้าต่างกันเป็นบางบาน หน้าต่างเป็นหน้าต่างบานกระทุงทำด้วยโครงไม้ไม่มีเครายึดกรอบไม้ไผ่เป็นระยะมีเคราทะแยงตามมุมกรอบเสริมเคราอนไม้ใหญ่ขึ้นเพื่อยึดกับจากของบานหน้าต่าง ขนาดความกว้างของหน้าต่างขนาดเล็กสุดเท่ากับความยาวของตัวจาก การยึดหน้าต่างเป็นการผูกกรอบหน้าต่างติดกับเคราผนัง

บานบางหลังต้องการเจาะของให้แสงสว่างเข้าอาคารเนื่องจากไม่ต้องการเจาะหน้าต่างในส่วนเรือนนอนใหญ่โปร่งโล่ง จะเจาะของที่หลังคาให้เปิดปิดได้โดยแบ่งส่วนของหลังคาให้มีโครงยึดกับจากหลังคาเป็นบางส่วน ผูก "กรอบบานเปิดหลังคา" ด้วยหวายอย่างหลวม ๆ และกระทุงให้เผยออกไคแล้วจะไรไม้ค้ำ ตอนปิดก็ดึงไม้ค้ำหลังคาออกซอกเข็กรอบผนังบานเปิดหลังคามัดกับเคราฝาผนังส่วนกระทุงเปิดให้แสงทองหลังคานี้ภาษาชาวบ้านเรียกว่า "หับเขย" เป็นระบบการเจาะของระบายอากาศและให้แสงสว่างแก่ภายในบ้านแบบดั้งเดิมของโรงนาที่นิยมทำใช้กัน มักเจาะเสมอถึงระยะห่างแนวแป่สองตัว เพื่อไรแป่หลังคาเป็นตัวยึดหลังคาส่วนที่เป็นบานเปิดกระทุงนี้ความกว้างของหับเขยวางตามขนาดความยาวของตัวจากประมาณ ๑ รั้วจาก ส่วนยาวยาวเดยครั้งหนึ่งของระยะห่างของแป่สักเล็กน้อย ฉะนั้นขนาดตัวจากก็ถี่ ช่วงระยะห่างของแป่ก็ถี่เป็นตัวบังคับขนาดของหับเขย หากหับเขยเล็กกว่าช่วงต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ หับเขยก็ไม่สามารถจะปิดลงไคพอเหมาะ และไม่มีส่วนที่จะยึดกรอบหับเขยไคเลย

การทำหับเขย นิยมทำใช้กันตรงหลังคาบริเวณครัวส่วนที่ปรุงอาหาร เพื่อระบายควันจากการหุงต้มและการทำหับเขยก็ยังทำตรงบางส่วนของหลังคาที่อยู่ตรงกับห้องนอน และบริเวณหนึ่งเดยบางสวน หับเขยมักทำตรงบริเวณช่วงแป่ไคจากแป่ตัวล่างสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำใช้ จากแป่ตัวล่างขึ้นมาไม่นิยมทำตรงแป่ยอดสุดเพราะอยู่สูงเกินไปและนำฝนอาจรั่วไค

ลักษณะ กลุ่ม พืช ไม้ ล้อม โตก พืช อาศัย การตั้งถิ่นฐาน แต่ละ ครัวเรือน
มีลักษณะ แยกเป็นเกาะ โดดเดี่ยว อยู่กลาง ที่นาที่กิน, ดินที่ใหญ่ใช้เป็น
พวงสังขาร เข้าสู่ ครัวเรือนที่ พืชอาศัย

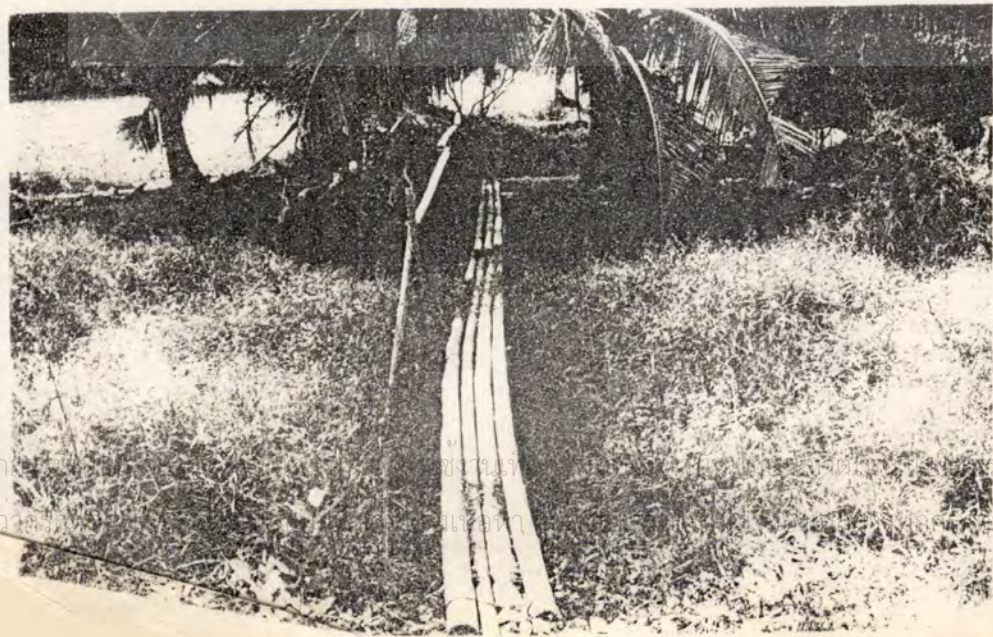
ลักษณะ เม. หรือ โตก พืชอาศัย และ เขต เส้นทางการสัญจร
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรงปลูกหญ้าฝักรว
บริเวณคันดินที่
ล้อมบริเวณโตก
พุดอาศัย

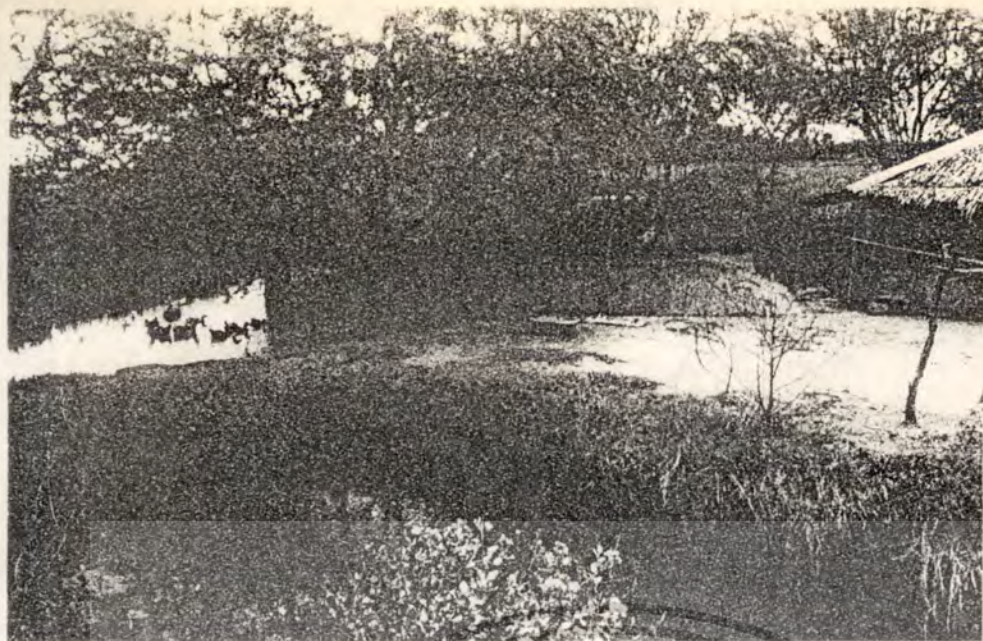

บริเวณชายโตกที่
ติดกับทุ่งนา ปลูก
ส่วนไร่เป็นที่เก็บ
ฟาง

ทางเดินเข้าสู่บริเวณ
โตก พุดอาศัยซึ่งนา
โตก ต้อง ทำสะพาน
ทอดข้ามที่น้ำที่ล้น
บริเวณนา

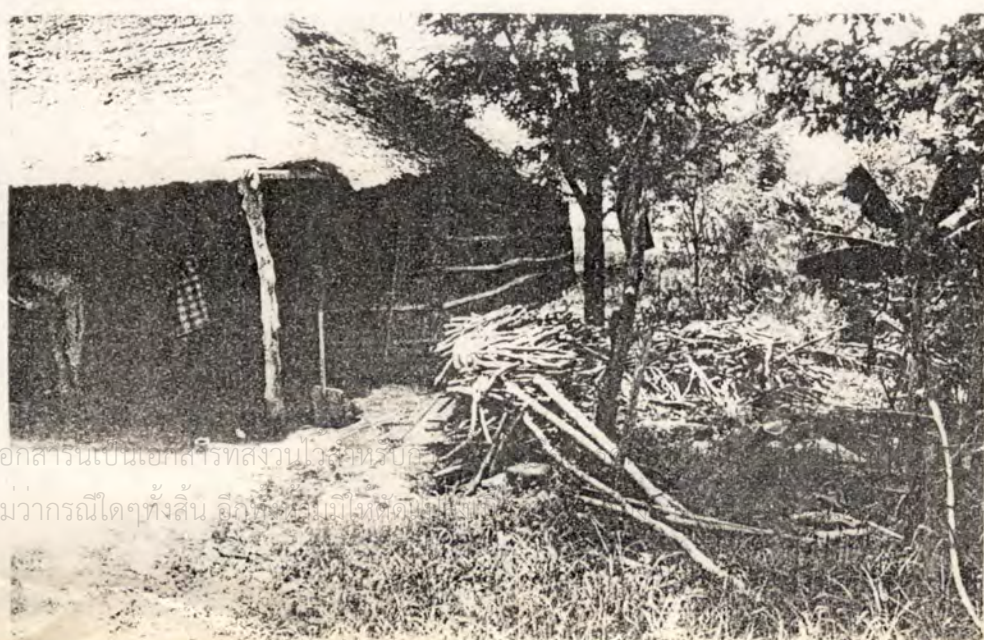
เอกสารนี้เป็นทรัพย์สินของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการนำไปได้

ลักษณะบ่อ หรือ คูน้ำ
ที่ขุดขึ้น เพื่อใช้ดินถม
โคก และลานที่ใช้
ตากฟืน และใช้เป็น
ลานอเนกประสงค์
ของการดำเนินชีวิต
ภายนอกอาคาร

ลักษณะ คันดินกั้น
น้ำ และคาน้ำ ที่ใช้
อาบ และ ชักน้ำรด ผลิต
จนเป็นบ่อสำหรับเลี้ยง
ปลา

ลานหน้าบ้าน และกอง
ฟืน ที่ตาก ตู้ง ร่ายบ้าน
สำหรับ หนีลมฮาว

เอกสารินเป็นเอกสาริตสงวนไว้สำหรับ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น สืบค้นได้จาก...

ประโยชน์ด้านการค้า
ซึ่งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบโรง (เตา)
ชนิดโรง (เตา) เดี่ยว

รูปแบบโรงทไฟ

พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

รูปแบบโรงท ฟืน
เรือนต่างจากกัน

ประโยชน์ด้านการค้า
ที่มีการนำไปใช้

เอ
ไม่

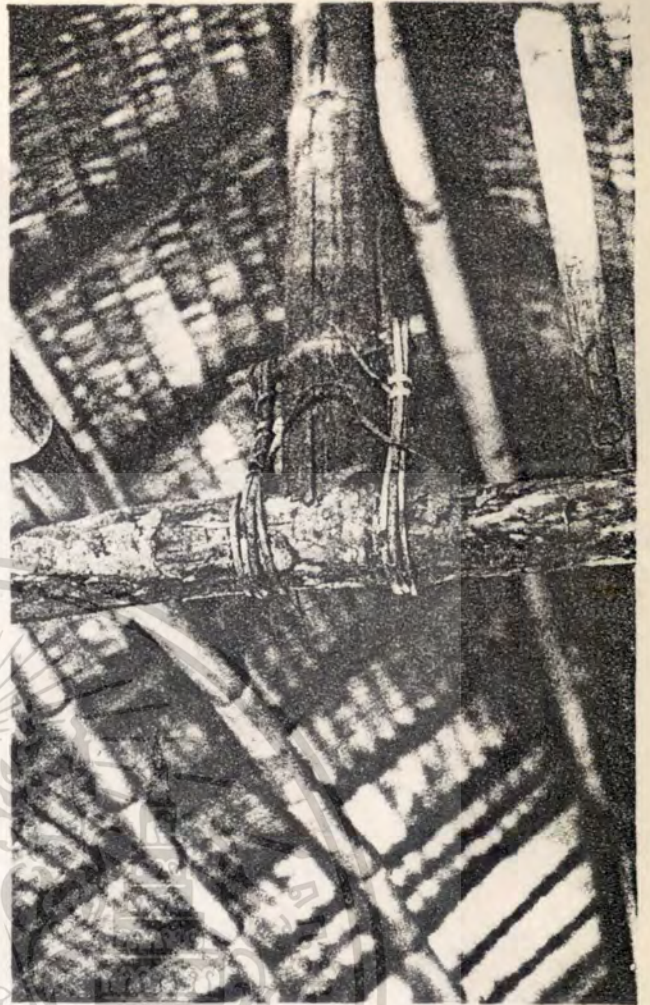
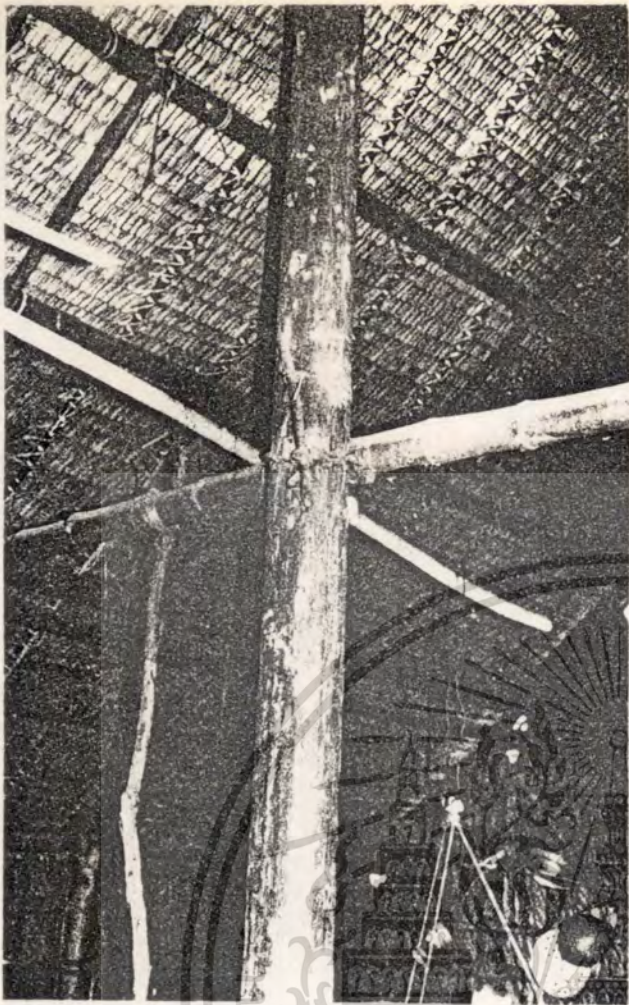
รูปแนวไร้งาแฝด
มีเรือนหนึ่งเล่น และ
พื้กพ่อน ส่างขวาง
เรือนนอน

รูปแนวไร้งากุ่ม
คือมีไร้งาแฝดอยู่
กลาง มีไร้งาหนึ่งเล่น
พื้กพ่อน และเรือน
ตุ้ม ขนาด หก หก
โดยทาง ทาง กับไร้งา
- ฝาด

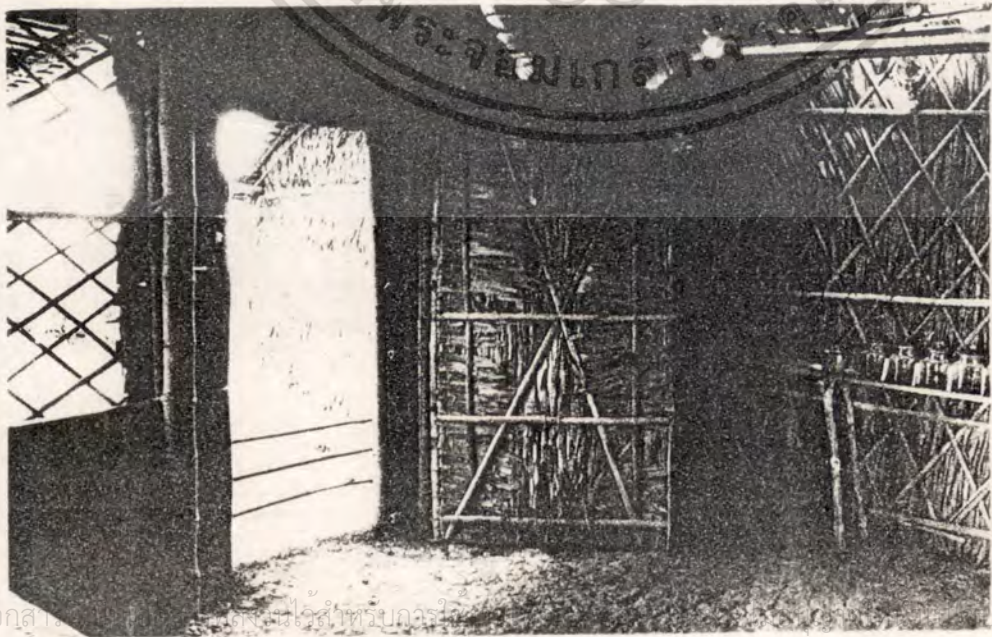

ความสูงของชายคา
เมื่อเทียบกับความ
สูงของประตู
ครั้งที่มีการนำไปใช้

ทยละเปียด การยึด ผูกข้อ กบเสาคิด และทำขดลวด
ตัวไม้โดยสร้าง หลงคต

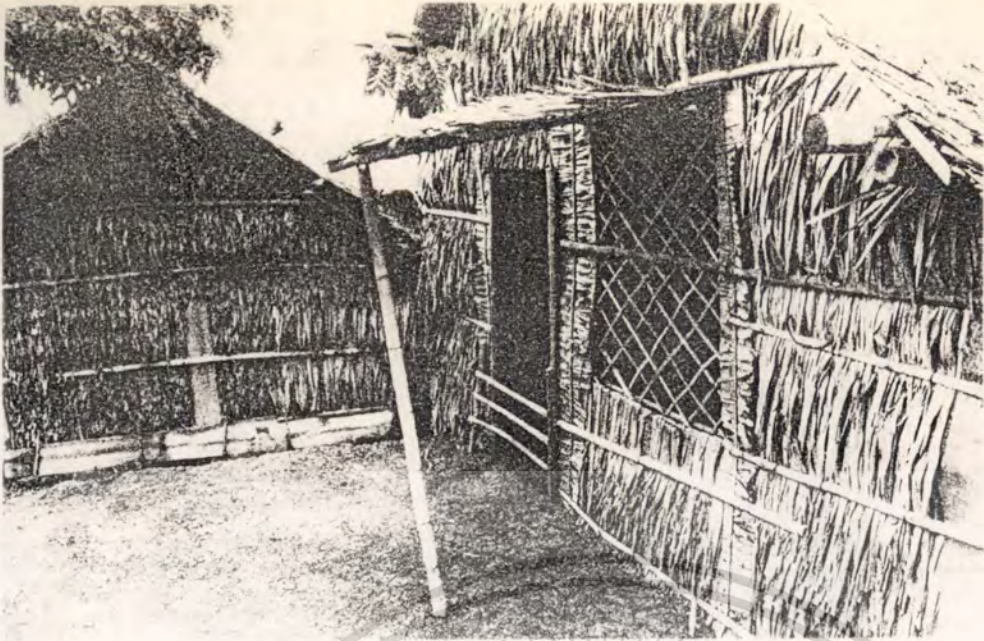
ทำขดลวด การผูกยึด ตงกบข้อ

เอกลา... ระโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

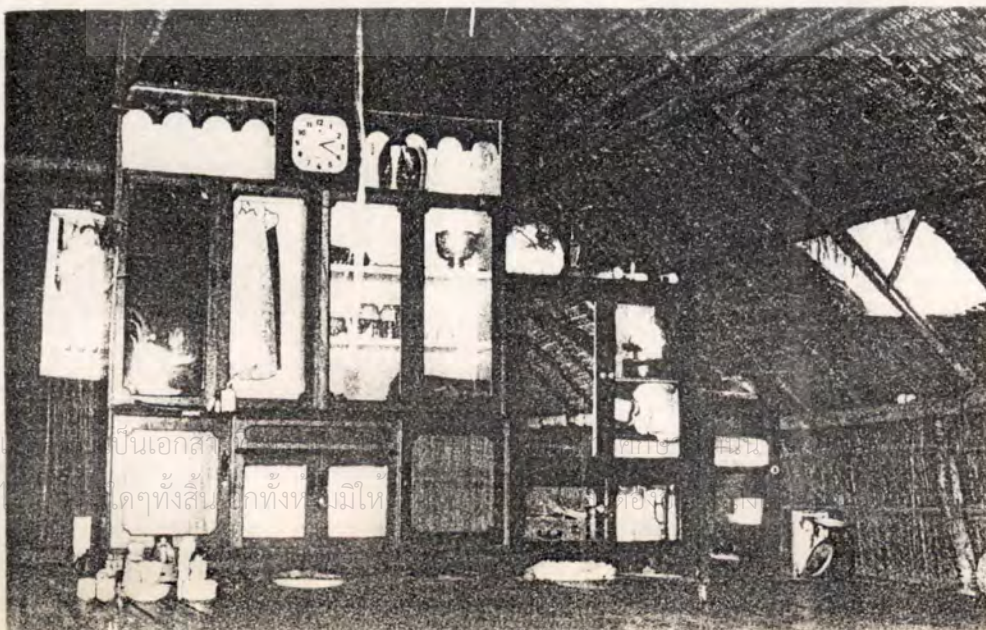
แบบ ประตู่ กรงจาก การเจาะ ช่องฝา จัด ๓ ตารางโปรง

ลักษณะ การเจาะช่อง
ประตู และ ทนค้ำ
บานประตู

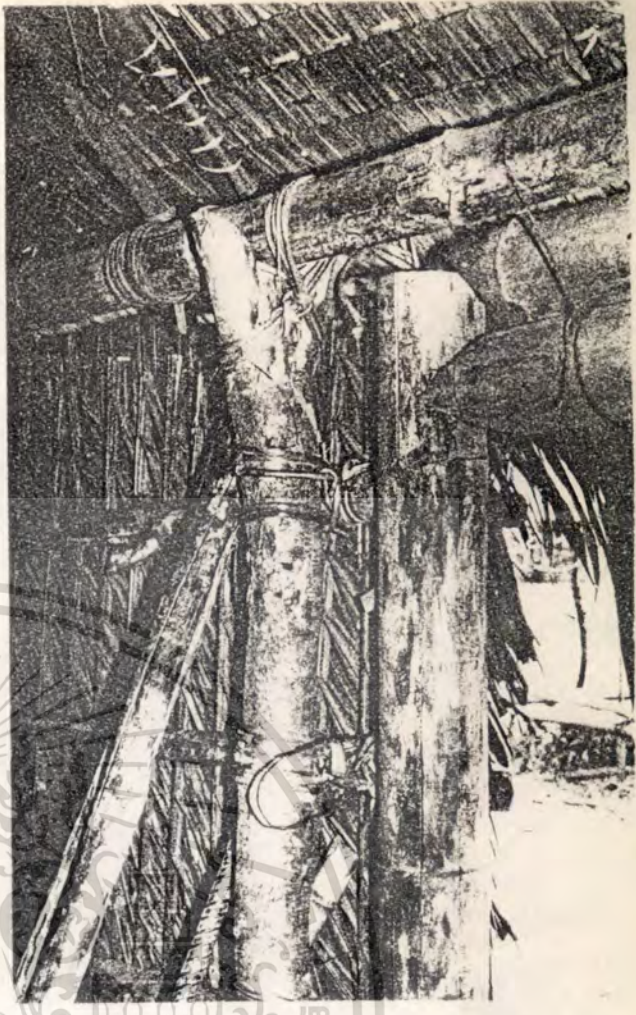
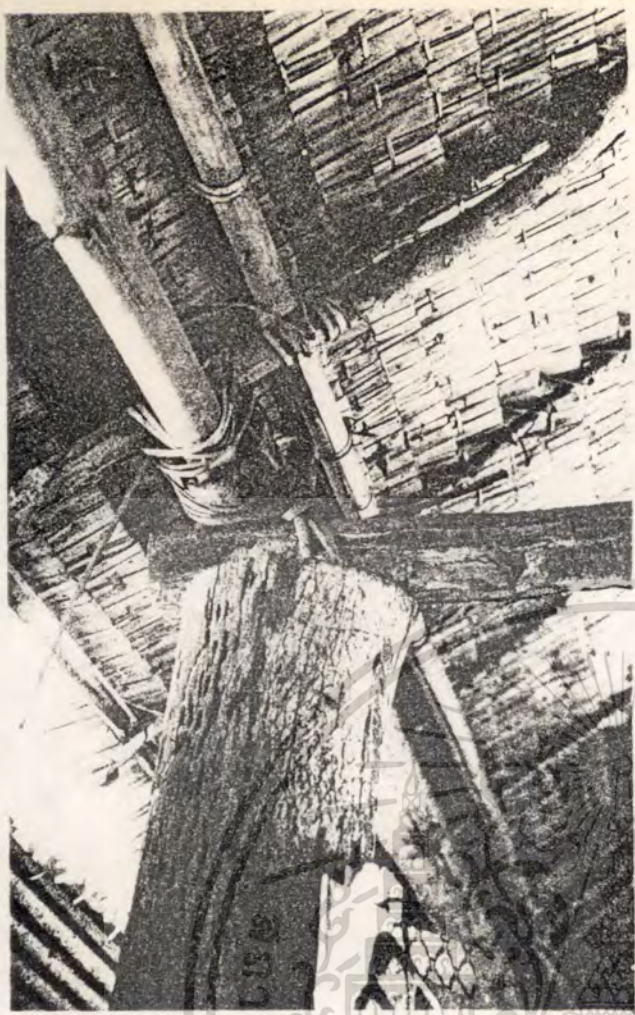
หีบเพช บนหลังคา
เขา เพื่อ 7: ภายตัว
จากตัว และ เป็นช่อง
ให้แสงสว่าง อีกแบบ
หนึ่ง สามารถ ปิดได้
เมื่อต้องการ

ลักษณะ หีบเพช เมื่อ
มอง จากภายใน
หีบเพช บานนี้ ปรกทง
เปิดดูยังไม่ทำอัน
ขนาดสั้น, เจาะอยู่ตรง
บริเวณ แลว พักผ่อน

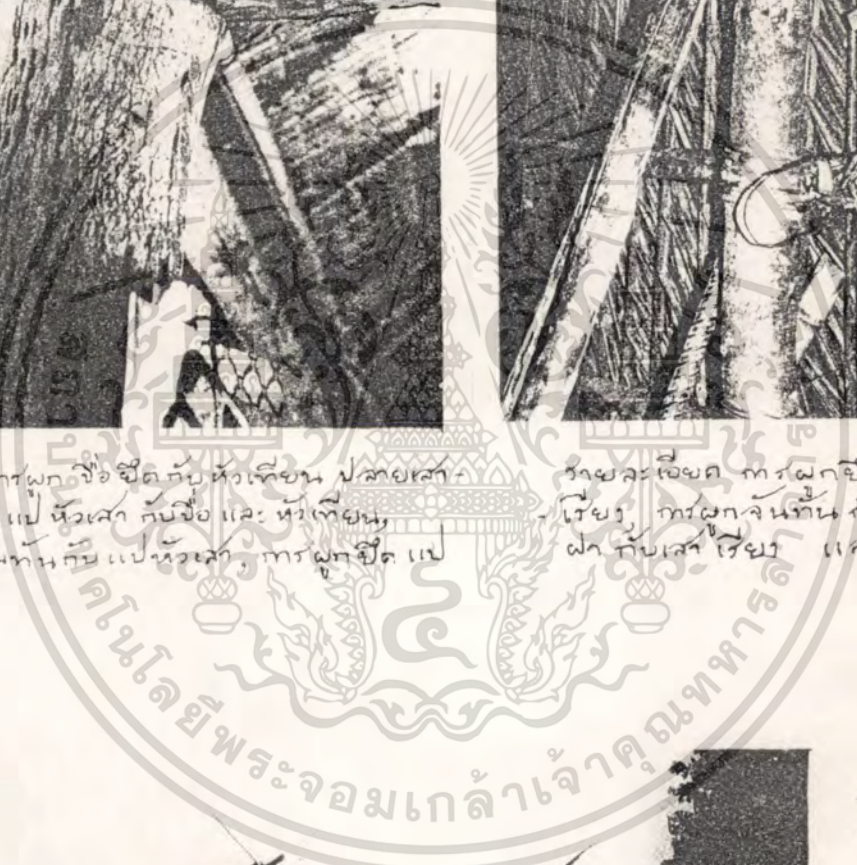
เป็นเอกสาร
จดบันทึก

ประโยชน์ด้านการค้า
ซึ่งมีการนำไปใช้

รายละเอียด การผูกข้อไม้ติดกับหัวเคียน ปลายเสา
ราย การผูกแป หัวเสา กับข้อ และ หัวเคียน
การยึดผูกจันทันกับแปหัวเสา การผูกข้อไม้
กับจันทัน

รายละเอียด การผูกข้อไม้ติดกับยอดเสา
ราย การผูกจันทันกับแป การยึดเสา
ฝา กับเสา ราย และ ลักชณะ ฝาตั้งบน

ลักชณะ ฝาแบบขัด
๓๓๓ทัง,

ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ยังมีการทำผนังโปร่ง เพื่อระบายลมและให้ลมพัดผ่าน รวมทั้ง การให้แสงสว่างแก่ภายในอาคาร ซึ่งผนังส่วนนี้จะมีแค่โครงเคร่า เพื่อเปิดลมบริเวณ ภายในอาคาร เท่านั้นไม่กรจากเป็นผนังที่เป็นการเจาะช่องแบบนี้เจาะแต่บานที่สร้างเรือน เป็นส่วนเรือนพักผ่อน หรือเรือนนั่งเล่นต่างหากจากเรือนนอนและเนื่องจากผนังกรจาก ไม่สะดวกต่อการเจาะของหน้าต่าง ฉะนั้นอาคารแบบนี้น่าจึงมีลักษณะเป็น "ทรงปิด" (CLOSED FORM) รูปกล่องทรงเรขาคณิต

๓.๑.๔ วัสดุก่อสร้าง

วัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารนี้คือ :- ไม้ไม้, ไม้รวก, ไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้เต็ง, ไม้กระบอก, ไม้แสม, ไม้โปรงแดง, จาก, หวาย มีการใช้เสาตอมคอนกรีตที่หล่อขายสำเร็จรูปมาเป็นเสารับพื้นแคว ส่วนพักผ่อนและส่วนหลับนอนอีกด้วย การใช้เสาตอมคอนกรีตเสริมเหล็กสำเร็จรูปนั้นเพิ่งมาใช้ในระยะหลังเมื่อมีฐานหล่อเสา ประเภทนี้ขายในละแวกบ้าน

รายการวัสดุก่อสร้างที่ใช่อสร้างส่วนต่าง ๆ ของบ้านนี้ดังนี้

หลังคา มุงด้วยจาก ครอบจั่วหลังคาปัจจุบันใช้สังกะสี

พื้นบ้าน ใช้ดินที่ขุดขึ้นจากหน้าทาบถนน

พื้นแคว สร้างด้วยกระดานไม้เนื้อแข็ง หรือไม้รวกดำเล็ก

โครงหลังคา ไซไม้ไผ่, ไม้โปรงแดง, ไม้รวก

เสารับโครงหลังคา ไซเสาไม้เต็ง, ไม้กระบอก, ไม้แสม, ไม้สะเตา, ไม้ไผ่

เคราฝ้า ไซไม้ไผ่, ไม้รวก

ผนังด้านนอก ไซตับจาก, ไม้ไผ่จักตะ

ผนังห้องภายใน ไซไม้ไผ่จักตะ, ไม้ฝากระดาน, ไม้ฉัด

๓.๑.๕ ลักษณะโครงสร้าง

โครงสร้างเป็นแบบเสาถายนำหนักลงเป็นจุด เสาทำหน้าที่รับน้ำหนักถาย

ลงยังพื้นดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสารับน้ำหนักของเรือนแบบโรงนาจะแยกการรับน้ำหนักออกเป็น ๒ ประเภทคือ :-

๑) เสาที่รับหลังคาตลอดจนน้ำหนักของโครงสร้างหลังคาเพียงอย่างเดียว

๒) เสาที่รับพื้นแครงสำหรับนอนเพียงอย่างเดียว

เพราะอาคารแบบ "โรงนา" นี้จะแยกการรับน้ำหนักของหลังคาและพื้นออกจากกัน เนื่องจากเป็นอาคารที่ไม่โดยกพื้น จึงใช้พื้นค้ำที่ทาบแน่นเป็นพื้นเรือนไปในตัว เสาจึงไม่ต้องรับน้ำหนักของพื้นอีกส่วนหนึ่ง ส่วนพื้นที่ยกขึ้นนั้นเป็นพื้นห้องหรือส่วนนอนเท่านั้นยกให้สูงเพื่อที่ความชื้นจากพื้นบ้าน มีลักษณะเป็นแครงไรเสาสั้นคล้ายคอมมอ รับคานและตงของพื้นกระดานแครงนั่งเล่นและแครงนอนเท่านั้น

เรือนบางหลังหากส่วนแครงยกรักก็มเสารับน้ำหนักหลังคาอาจจะใช้เสาที่รับน้ำหนักหลังคาคนทีตรงกันกับพื้นแครงช่วยรับน้ำหนักของพื้นแครงร่วมกับคอมมอสันอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ก็จะใช้รับน้ำหนักแยกกัน เพราะเสาแต่ละคนนั้นไม่มีฐานรากช่วยรับน้ำหนักเลย อนึ่งเสาที่รับโครงสร้างหลังคานั้นมีอยู่ ๓ ประเภท คือ :-

เสาราย โคนเสา ๒ คน ที่รับชื่อ ยาวกว่าเสาเรียง สั้นกว่าเสาโค

เสาเรียง กิ่งเสา ๒ คนริมนอกสุดทำหน้าที่รับ อะเส ที่สำหรับยึดจันทัน

ส่วนปลายสุดตรงชายคา ทั้งยังทำหน้าที่เป็น เสาค้ำสำหรับยึด เกรานอนของฝ้าจากของผนังคานนอกอาคารที่เป็นส่วนปิดล้อม เนื้อที่ภายในอาคารอีกด้วย เป็นเสาที่รับโครงสร้างหลังคาที่มีขนาดสั้นที่สุด

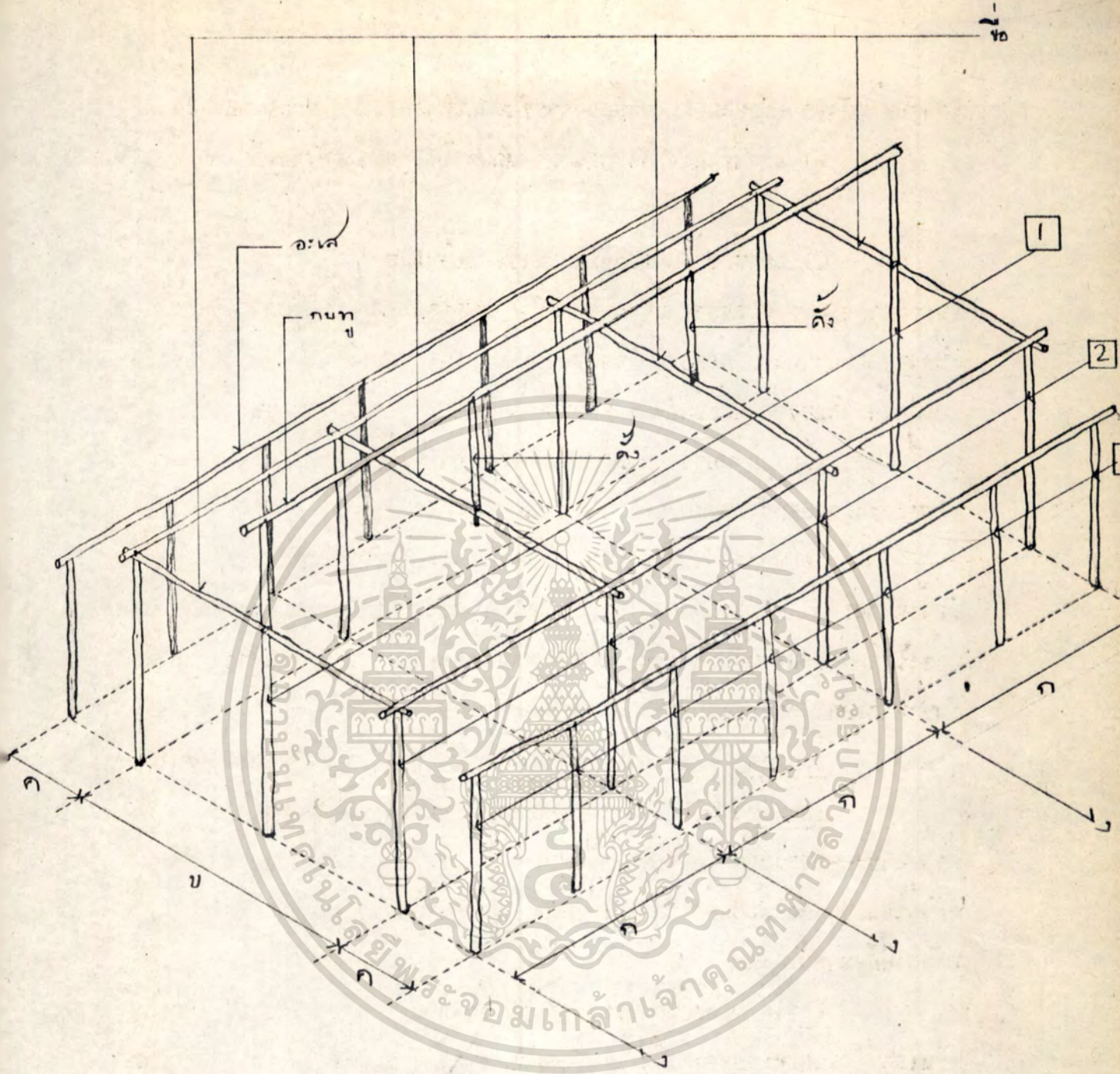
เสาโค โคนเสาคนกลางอยู่ระหว่างกิ่งกลางของช่วงชื่อ และเสาราย

เป็นเสาที่ฝังจากดินเลยสูงจากชื่อขึ้นไปรับคานของหลังคา และตงยึดกับชื่อ ทั้งยังยึดกับชื่อไว้กับเสานอกด้วย ฉะนั้นเสาจึงทำหน้าที่เป็นเสาและค้ำของบานไปพร้อมกัน บานทุกบานแบบ "โรงนา" ต้องมีเสาโคอยู่ที่คานสะกดหัวท้ายของอาคารเพื่อความแข็งแรงของฝ้าคานสะกดและส่วนหน้าจั่วที่จะต้านแรงลม หากใช้ค้ำแทนจั่วอาจจะล้มได้ เมื่อถูกลมปะทะ เพราะการยึดค้ำด้วยกันไม่แน่นเหมือนการยึดค้ำด้วยการบากเคี้ยวของเรือนไม้จริง เสาโคนี้อาจจะมีทุกช่วงเสาโคได้ หากเจ้าของบานต้องการใหม่บานของตนนั้นคงแข็งแรง หรือบางบานอาจจะตัดออกใช้ค้ำรับลมแทน แต่จะต้องเป็นทองเสา

(BAY) ทองโน

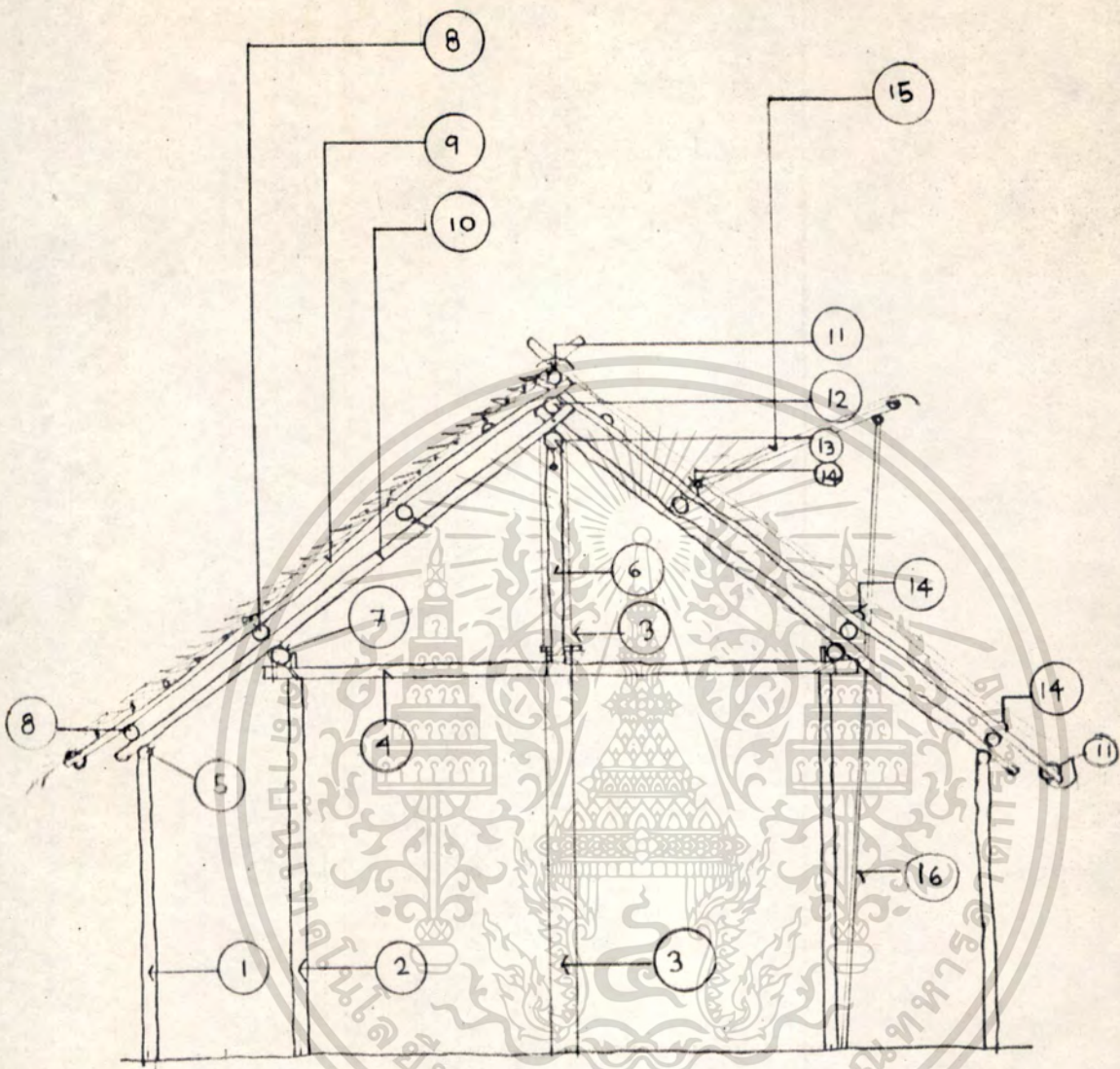
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบแสดง แนวเสา และตำแหน่งเสา ประเภทของเรือนประเภทโรง(เก)ติดดิน

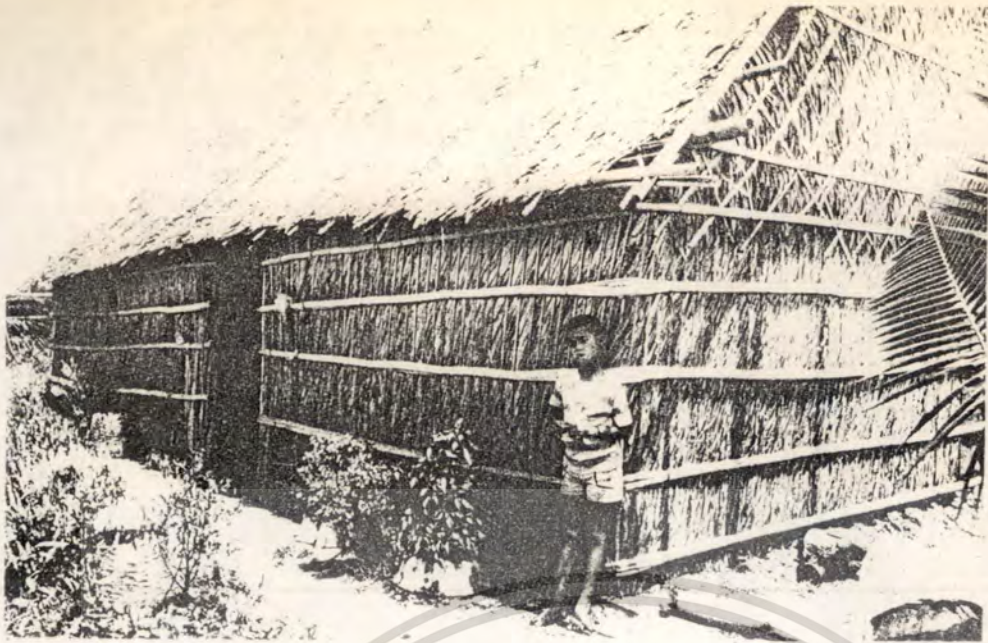
1 = เสาใต้	ก = ระยะ ห้องเสา
2 = เสาราย	ข = ระยะ ความกว้าง ระหว่าง เสาราย ถึง เสา
3 = เสาเรียง	ค = ระยะ ระหว่าง เสา ราย ถึง เสา เรียง
	ง = แนวเสา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เสาเวียน, 2. เสาชาย, 3. เสาโต, 4. ซ้อ, 5. อะเล, 6. ดั่ง, 7. แป้นเสา
 8. แป, 9. กลอน, 10. จันทัน, 11. ไม้ข่มหัวกลอน, 12. ออกไก่
 13. กบทุ, 14. นอดแนบ, 15. ทับเพย, 16. ไม้ค้ำหรือไม้กระทุ้งทับเพย

เสาทุกประเภทเป็นไม้เนื้อแข็ง. ซ้อแป, กบทุ, ออกไก่ เป็นไม้ไผ่. ไม้ข่มหัวกลอน เป็นไม้รวก.
 จันทัน เป็นไม้โปรงแดง (หรือปรงแดง สีชมพูตามลำเลียง ชาวบ้าน) จันทันวาง ตามแนวเสา
 และ ถึงกลางหัวเสา. กลอน เป็นไม้โปรงแดง วาง ห่าง กัน ระยะ ดั้ง ซ้ำจาก (.55 เมตร)

ลักษณะ ฝาชายขณะ
มีไม้รอก ขณะ ฝาตั้น
นอกไว้ บริเวณฝา
หน้าจั่ว กรด้วยต้นจาก
มีไม้ขัด ๓๓ ตารางขณะ
แผง จั่ว ทั้งหมดเอาไว้
ใช้ไม้รอก ขณะ แผง
๓ ตารางไว้ อีก รื่นหนึ่ง

ทูลแต่งพื้น ๑ ที่เรียบ
โดยใช้ไม้รอก และใช้
ไม้ทาบพื้น ๑ ที่แน่น

พื้นดินอัดแน่น
บางครั้งกอนจะ
นี้รับประทัน
อาตุร มักนิยม
ปลือกก เสียว
ตอน
ไอ
เสื่อทุกบ้านจะ
สานเก็บไว้โดย
ใช้กกที่ขึ้นตาม
บริเวณที่ชุ่มน้ำกล
บ้านนั้นเอง มา
สาน

เอกสารนี้เป็นเอกสาร
ในโครงการนี้โดยทาง

ไม่อนุญาตให้
ทำซ้ำหรือลอก

ประโยชน์ทางการค้า
ที่มีการนำไปใช้

๓.๑.๖ ส่วนโครงสร้างหลังคา

ประกอบควย ชื่อ กิ่ง หรือเสาโคแทนกิ่ง กบหวางบนยอดกิ่งหรือยอด
เสาโคเพื่อรับจันทัน ยอดจันทันมีอกโกวางทับไว้ บนจันทันวางแป เหนือแปวางกลอน
ยอดกลอนมีไม้วางทับขนานกลอนไว้ ทับจากมุงหลังคาผูกมัดติดกับกลอน

อนึ่ง จันทันแทบทุกบานวางกึ่งกลางของทองเสาแบ่งขวางจันทันเป็น ๒
ขวาง มีเพียงบานเดียวคือบาน นายทิม ม่วงกลม ที่แบ่งขวางจันทันเป็น ๓ ขวาง ต่อ ๑
ทองเสา

ขวางระยะห่างของกลอนวางเป็นระยะครึ่งหนึ่งของทับจาก ซึ่งจากแต่ละ
ทับยาว ๑.๑๐ เมตร โดยเฉลี่ย ฉะนั้นกลอนจึงวางห่างกันประมาณ ๕๐ เซนติเมตร
เพราะปลายทับจากทองวางทับกันข้างละ ๕ เซนติเมตร การยึดตัวไม้โครงสร้างทุกตัว
ใ้ระบบการผูกยึดผสมกับระบบการเจาะและฝังเกลียวสกรูที่โอบกเป็นทวยที่ส่งมาจาก
ป่าแถบปักษ์ใต้และมีขายทั่วไปในตลาดมหาชัย ส่วนวัสดุที่โอบยึดกับจันทันใ้ทวยดังที่
มีขึ้นอยู่ทั่วไปในแถบนี้ หรือคด้า เป็นที่รูดำต้นกลมคล้ายคนไผ่ มีขึ้นมากแถวจังหวัด
ระยอง ใ้คด้าที่รูดำมาจากเป็น เส้นคล้ายคอกเพื่อ โอบยึดจากเข้ากับแกนเรียงกัน
ตัวไม้โครงสร้างทุกตัวส่วนใหญ่เป็นไม้กลมไม่มีการ เลื่อยถากเป็นทอนสี่เหลี่ยมแต่อย่างใด
ใ้ไม้ที่ใ้ไปตามธรรมชาติที่มีขนาดพอเหมาะที่จะใ้สร้างใ้

๓.๑.๗ ส่วนฝาผนัง

ฝาผนังที่ปิดล้อมควยบานด้านนอกนั้นมี ๕ ประเภท คือ

๓.๑.๗.๑ ฝาชายช่อ โคนฝาจากที่ใ้จากทั้งบานจาก มา

ฉากด้านนอกเป็นสองซีกใ้ใ้ใบคงติดอยู่กับบานแล้วแต่งแนวขอบใ้ใ้เรียบรอยใ้ใ้ครอบอยู่
ในแนวเดียวกันมีความยาวประมาณ ๑.๕๐ - ๒.๐๐ เมตร แล้วนำมาใ้ใ้เป็นวัสดุกรู
ฝาผนังด้านนอกอาคาร โดยวางตามตั้งซ้อนเรียงกันยึดควยกาจากจักคล้ายคอก ผูกติด
กับเครานอนทำควยใ้ใ้รวกหากดำเล็กใ้ใ้ทั้งดำใ้ใ้ของผาซีก หากดำใ้ใ้ของผาซีก การ
ผูกทับจากติดกับเคราใ้ใ้คอกขมวคทมนเป็นเกลียวแล้วนำมาซัดกับผา เรียกรการผูกแบบนี้
ว่า "ผูกแบบขมิบ" ใ้ใ้ใ้รวกผาซีกขนานฝาด้านนอกตามแนวนอนเป็นระยะตรงกับเครา
นอนด้านใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๑.๗.๒ ฝ้าซัดตาตาราง คือฝ้าที่ไธจากที่เียบเป็นคัมมารฝ้า
 ผนังก่อนจะมาถูกยึดเป็นฝ้าผนังไค้นนั้นนอกจากมีเคราตามนอนแล้วยังต้องไธไมรวกมาฝ้า
 เป็นแผนบางยาวมาสานเป็นตาตารางตามแนวทะแยง ห่างกันตาละประมาณ ๑๐ - ๑๕
 เซนติเมตร แล้วจึงนำคัมจากมาถูกยึดกับโครงไมรวกสานเป็นตาตารางนี้อีกทีหนึ่งตาตาราง
 ยึดจากนี้ยุดานในของขาน คานนอกอาจจะไธไมขนาบเป็นระยะ ๆ ห่างประมาณ ๓๐-
 ๖๐ เซนติเมตร ก็ได้ หรือบางบ้านจะไธตาตารางขนาบคานนอกอีกชั้นหนึ่งแล้วไธเครา
 ขนาบตามแนวนอนอีกทีหนึ่งก็มี อนึ่ง คัมจากที่มายุคยึดกับตาตารางต้องวางซ้อนกันเป็น
 แนวนอน ซึ่งต่างกับฝ้าชายชณะที่ม่าวางเป็นแนวตั้ง

๓.๑.๗.๓ ฝ้าไมไธซัดตะไธไมรวกขนาด ๕" - ๘" มา
 ซัดสลับกันตามตั้งกับแนวเคราฝ้าซัดไธอีกกัน

๓.๑.๗.๔ ฝ้าซัดตารางโปร่ง ไธไมรวกมาซัดตาตารางแบบ
 เดียวกันกับตารางยึดคัมจาก แต่ไมกรฝ้าจากไธคัมตั้งไธโปร่งเพื่อเป็นส่วนกันบานไธลมและ
 แสงสว่างเขามายังภายในอาคาร ยึดมีเพียงบางส่วนของฝ้าตรงบริเวณพักนอนของเรือน
 พักนอนไม่ไธกับฝ้าของเรือนนอนหรือเรือนใหญ่เลย

๓.๑.๗.๕ ฝ้าผนังภายในอาคาร มีทั้งฝ้าไมรวกซัดตะตามตั้งที่
 เป็นฝ้ากันส่วนครัวออกจากส่วนนอน หรือฝ้าที่กันแครนอนใหญ่ไธเป็นห้อง
 ฝ้ากรจากทั้งแบบชายชณะ และซัดตาตารางไธแมงกันเนื้อที่ภายในไธเป็นสัด
 ส่วน

ฝ้าไมกระดานที่ตั้งบนบาน "โรงนา" บางหลัง ส่วนแครนอนใหญ่จะกันฝ้า
 ควบฝ้าไมกระดานที่ตั้งบนแนวมเพียงหลังเดียวคือบานนางกิน นามทุก
 ฝ้าไม้อัดแผนเรียบเป็นวัสดุใหม่ที่มาไธหลังไธกรกันฝ้าส่วนแครนอนใหญ่ไธเป็น
 ห้องนอนพบเพียงบานเดียวคือบานนายกิน มวงกลม เถานัน

ขอให้นำสังเกตรองการไธฝ้าซัดตาตารางนี้ก็คือ จากการสำรวจบ้านทั้ง ๑๑
 หลัง ผนังของจัวบานทุกหลังไธฝ้าแบบซัดตาตารางคานในทั้งซัดตาตารางตั้งแตแนวเครา
 นอนที่อยู่เหนือระดับประตูคานสะกักขึ้นไปจนหมกพื้นที่หน้าจัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๑.๘ ส่วนพื้น

พื้นของตัวบ้านเป็นพื้นดินถมอัดแน่นสูงจากระดับพื้นภายนอก ๑ ฟุต มี
พื้นแคร่ไมรวก มักเป็นพื้นไมรวกวางทางยึดกับตงไมรวกควยหวาย แคร่นี้
ส่วนใหญ่ใช้วางเครื่องครัว, ชามจาน, อุปกรณ์การทำครัวทั้งหมด มีเสาคอมไม้แสม
หรือไม้กระบอกรับคานไม้ไผ่อีกทีหนึ่ง เป็นแคร่แยกจากส่วนโครงสร้างที่รับหลังคา

แคร่นอน มี ๒ ชนิด คือ แคร่นอนใหญ่มักมีกมอดควยผาผึง เป็นห้องมีบันได
พาดขึ้น แคร่นอนเล็กสำหรับนั่งเป็นแคร่พื้นไม้กระดาน มีคานตงไม้ไผ่แข็งรับพื้น
ลงบนคอมมอกอนกรีตเสริมเหล็กที่หล่อสำเร็จรูปไว้ชายตามรานชายอุปกรณ์ก่อสร้างในย่าน
ชุมชนของท้องถิ่น บางบ้านคอมเป็นไม้เนื้อแข็งทวักไม้กระบอกไม้แสม ก็มี แคร่นอน
เล็กเป็นแคร่ที่เคลื่อนย้ายได้คล้ายกับโต๊ะ หรือเตียงทำควยไม้เนื้อแข็งและพื้นไม้กระดาน
ทั้งหมด บางแคร่นอกจากจะใช้นอนแล้วก็ยังใช้เป็นแคร่นั่งเล่นและเก็บของอีกด้วย

๓.๑.๙ ลักษณะบริเวณบ้าน

บริเวณบ้านประกอบด้วย

๓.๑.๙.๑ เรือนโรงนา เรือนโรงนาทุกหลังจะวางตัวเรือนให้
ซีกมาทางด้านหลังโลกทั้งบริเวณด้านหน้าให้กว้างเป็นลานหน้าบ้าน

๓.๑.๙.๒ ด้านหน้าบ้านมักตั้งอยู่ซีกหรือใกล้กับคันทับที่เป็นทางเดิน
ที่เข้ามายังบริเวณบ้านลักษณะเป็นลานกว้างใช้เป็นลานนวดข้าวในฤดูเก็บเกี่ยว หากหมด
ฤดูนวดข้าวแล้วไซ้เป็นที่ตากของต่าง ๆ ในช่วงหน้าแล้งชาวบ้านจะเขารายป่าแสม เพื่อตัด
พื้นมาไซ้ จะนำพื้นที่เป็นไม้แสมสดมาฝังตากแดดให้แห้งที่ด้านหน้าบ้านนี้ ส่วนด้านริมด้าน
มีกองฟางแห้งเพื่อเก็บฟางไว้ไซ้

๓.๑.๙.๓ ด้านหลังบ้านมีระยะแถบสั้นกว่าด้านหน้าบ้าน ไซ้เป็นที่
ซีกข้างและอาบน้ำ บริเวณด้านหลังบ้านยังมีแคร่ยกสูงประมาณ ๘๐ เซนติเมตร ถึง ๑.๐๐
เมตร เป็นแคร่ทำควยไม้แสมพื้นแคร่โปร่งขนาดกว้าง ๒๐ - ๘๐ เซนติเมตร ยาว ๘๐
เซนติเมตร - ๑.๕๐ เมตร ไซ้ตากของเช่น ผักจามชามที่ล้างเสร็จแล้ว นอกจากนี้
ยังใช้เป็นแคร่สำหรับตากปลาเพื่อทำปลาเค็มอีกด้วย บางบ้านมี ๒ แคร่ บางบ้านมีแคร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ด้านการค้า
ได้ย่าว ด้านหลังบ้านยังมีบริเวณที่ดินบางส่วนยกทรงปลูกพืชสวนครัวไว้กิน
ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๑.๘.๔ คันทินรอบตัวโลกบริเวณบ้าน คันทินนี้จะพูนสูงกว่า รัศมีพื้นโลกที่ถมแล้วประมาณ ๔๐ เซนติเมตรถึง ๗๐ เซนติเมตร เป็นคันทินนำจากทองคำ ไมให้ไหลเข้าท่วมโลก คันทินกว้างประมาณตั้งแต่ ๑.๐๐ เมตร ถึง ๔.๐๐ เมตร นอกจากจะเป็นคันทินนำแล้วยังเป็นคันทินกันไม่ให้ปลาที่เลี้ยงไว้ในสระหรือกรอมบ้าน หนีออกไปทองคำได้อีก คันทินส่วนใหญ่มีปลูกต้นไม้มีมะพร้าว สะเภาและตะแกล อีกทั้ง ทั่วมะขามเทศที่ขึ้นเองโดยธรรมชาติ ชาวบ้านจะदानกิ่งมะขามเทศหรือสะแกไว้ทำเป็นอีก ครอบ คอสมบัตพิเศษของไม้สะแกก็คือเมื่อตัดเหลือเพียงคอแล้วครันถึงฤดูฝน คอสะแกจะ แตกยอกออกเป็นอีกหลายขวงขยายวันเร็วมาก ๆ ครันไว้ก็กลัวทำพื้นได้อีก

๓.๑.๘.๕ คุน้ำเกิดจากการจุดดินมาถมเป็นโลก เพื่อสร้างบ้าน บ่ออีกประมาณ ๒.๐๐ - ๔.๐๐ เมตร จากรัศมีพื้นโลกบ้านที่ถมแล้วขนาดกว้างของบ่อ ประมาณ ๓.๐๐ - ๑๐.๐๐ เมตร ความยาวไม่แน่นอนแล้วแตขนาดของเนื้อที่บริเวณบ้าน เพราะสระที่ขุดมักโดยล้อมโลกไว้จะเว้นเป็นทางเดินออกไปยังคันทินาและทองคำได้ทั้ง ๔ ด้าน ทางเดินกว้าง ๔.๐๐ - ๘.๐๐ เมตร

๓.๑.๘.๖ แปลงปลูกไม้ยืนต้นและสวนครัว นอกจากจะมีแปลง สวนครัวตรงด้านหนึ่งแล้วตามหลังคันทินที่มีบริเวณกว้างขวางพอจะใช่เป็นแปลงปลูกพืช สวนครัวได้อีก ส่วนแปลงปลูกไม้ยืนต้นโดยมากเป็นพวกมะพร้าวนอกจากปลูกกริมรอบบริเวณ โลกแล้ว บ้านบางหลังที่มีคันทินบริเวณกว้างขวางจะพูนคันทินกรองเป็นแนวปลูกมะพร้าว เพิ่มขึ้นอีก

๓.๑.๘.๗ ส้วม ในจำนวนบ้าน ๑๑ หลัง ที่สุ่มตัวอย่างนั้นมีอยู่ ๔ หลัง คือบ้านนายจัน สังข์ประสิทธิ์, บ้านนายเหม พวงเนียม, บ้านนายพิมพ์ ม่วงกลม และบ้านนายไผ่ ม่วงกลม ไซส้วมเป็นส้วมซึม อีก ๖ หลัง เป็นส้วมแบบพื้นบ้านคือส้วม หลุม อีก ๑ หลัง ไซหลุมที่ขุดขึ้นภายในคิงตะเมาะท่ายบ้านเป็นที่สำหรับถ่ายอุจจาระ ส้วมของบ้านทั้ง ๑๑ หลัง ไม่อยู่ภายในตัวเรือน จะเป็นอาคารหรือบริเวณที่แยกออกไป ทางหากจากตัวอาคารที่ปกออาศัย ส้วมขี้มนั้นวางไกลกับตัวบ้าน ส่วนส้วมหลุมแบบพื้นบ้าน นั้นจะห่างจากตัวบ้านมากกว่าบ้านที่ไซส้วมซึม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า จากการขุดขุดดังเหตุพบวามันทั้ง ๑๑ หลัง วางส้วมไปทางทิศตะวันตกและ ไม่วางกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารนี้ทุกประการ

ทิศใต้ทั้งหมด บ้านที่โสมหลุมแบบพื้นบ้านนั้นวางห่างจากตัวบ้านไปสุดอยู่ทางชายโลก หรืออยู่เลยไปในส่วนท้องนาเลยก็มี โดยมีคันทันตอเป็นทางเดินเชื่อมโลกบ้านกับโสมให้ ถึงกันระยะห่างของโสมหลุมแบบพื้นบ้านกับตัวบ้านมีตั้งแต่ระยะประมาณ ๑๕ เมตร ถึง ๕๐ เมตร เหตุที่วางไกลจากตัวบ้านเนื่องจากโสมชนิดนี้ไม่สามารถจะเก็บกลิ่นได้ และ จะทองวางในที่โล่งแจ้งไม่อยู่ในร่มไม้เลย ที่วางตำแหน่งเช่นนี้ก็เพื่อที่จะให้แดดแผดเผา ออจจาระที่ถ่ายให้แห้ง จากการสอบถามจากชาวบ้านทำให้ทราบว่าการวางตำแหน่งโสม นั้น ชาวบ้านแถบนี้ถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ถือ ๆ กันมาว่าจะทองวางโสมในทิศใต้ หรือ ทิศตะวันตกของบ้านเสมอ ถือว่าหากวางไว้ในทิศอื่นนอกจาก ๒ ทิศนี้แล้วไม่เป็นมงคลแก่ ผู้พักอาศัย (๒๗)

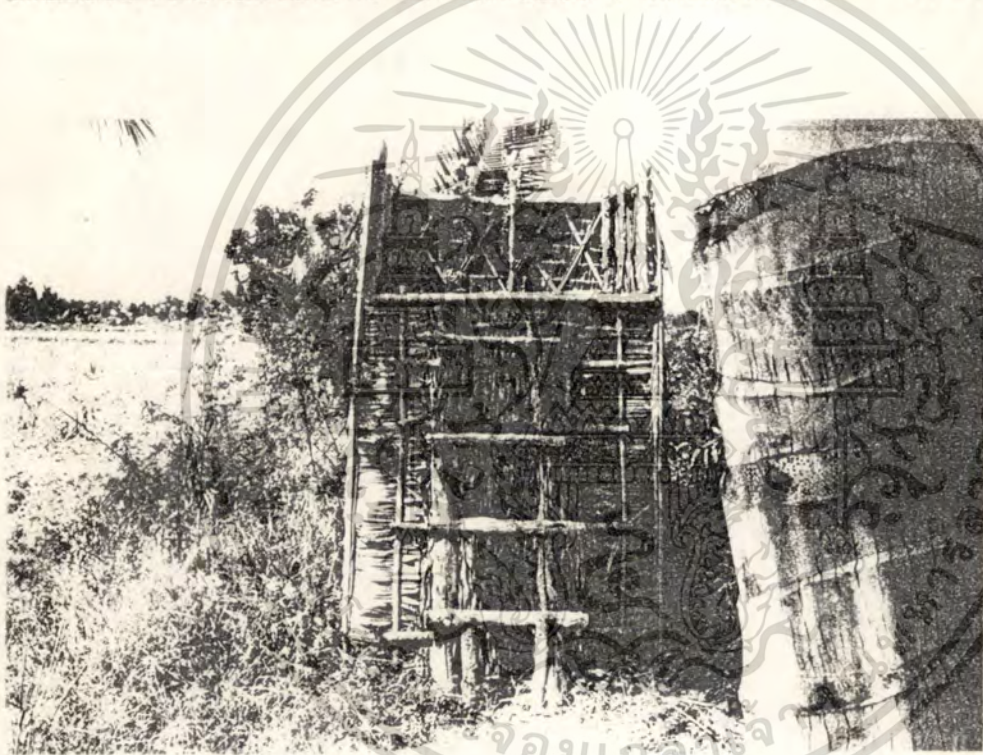
ลักษณะโสมนั้นประกอบด้วยหลุมที่ขุดลงไปบนดินกว้างประมาณ ๒ ศอก ลึก ศอกกว่า ๆ แล้วยกเสาไม้เนื้อแข็งประเภทไม้แสมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔ นิ้วขึ้นไปเสาดูกไม้ขี้ดเสารอบสี่ด้านสูงประมาณ ๖๐ - ๑.๐๐ เมตร แล้วจึงผูกไม้เป็นร่องสำหรับ นั่งยอง ๆ เวลาถ่ายอจจาระมีเกราะไม้สำหรับกั้นจากปีกทั้ง ๔ ด้าน สูงจากระดับร่อง ไม้ที่ผูกไว้สำหรับถ่ายอจจาระอีก ๕ เซนติเมตร เพื่อบังสายตาขณะนั่งถ่าย ส่วนผนัง ที่โดยสูงขึ้นเพื่อบังสายตานั้นจะกั้นบังเฉพาะส่วนล่างของร่างกายขณะนั่งถ่ายเท่านั้น แต่ ศีรษะของผู้นั่งถ่ายยังพ่นนงน้อย ๆ ส่วนจะไร้ใดประมาณ ๑ - ๒ ปี แล้วชาวบ้านจะย้าย มาสร้างและขุดโสมขึ้นใหม่ในทิศทางทิศดาวแดง ทั้งโสมเก่าให้แดดเผาให้แห้งจาก และ ออจจาระแห้ง อนึ่งชาวบ้านแถบนี้เชื่อกันว่าเมื่อไร้ที่เร็ดอจจาระถึงโลกดาวมาแล้ว ครั้นพอ ถึงหน้าแดงอากาศร้อนจัด เขาจะรุกใส่โสมเสีย ผนังจาก ออจจาระแห้ง และกาม มะพร้าวที่ไร้เร็ดอจจาระนั้นจะเป็นเชื้อเพลิงให้เกิดการเผาอุกใหม่ได้เป็นอย่างดี

๓.๑.๕.๔ ศาสดพระภูมิ ทุกบ้านที่มีพื้นนาเป็นของตนเองจะต้องยก ศาสดพระภูมิไว้ประจำบ้านเชื่อกันว่าเป็นเทพารักษ์ที่คอยคุ้มครองผู้อยู่อาศัยให้ปลอดภัย การ วางตำแหน่งศาสดพระภูมิของชาวบ้านในละแวกนี้ เทาที่สำรวจทุกบ้านวางศาสดในทิศตะวันออก เฉียงเหนือของตัวเรือน และศาลก็หันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนืออีกเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วารัณย์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามใช้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 (๒๗) สัมภาษณ์ นางคิน นามเพ็ก

ส่วหลุม ซึ่ง เป็นรูป
แบบมาตรฐาน ที่
ชาวบ้าน แถบนี้ ฝังใ
ดินอยู่
ส่วน ต้นขัง

ส่วน ต้นหน

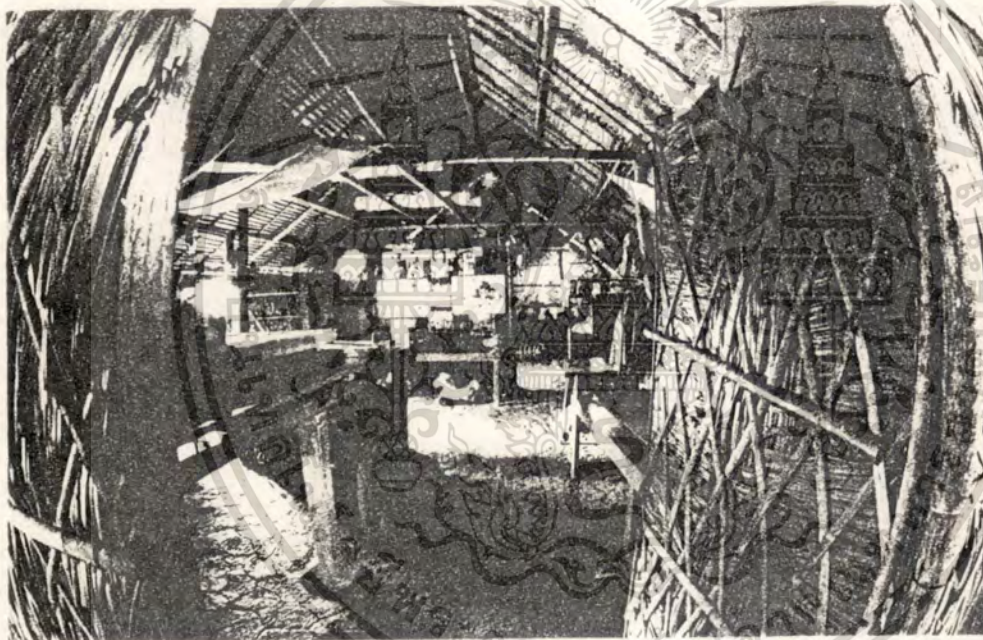

ไม้ทอด ใช้เป็นส่วน
ที่สำหรับ ทงเห็น
ขณะ ฝังขอรุทข
ออก

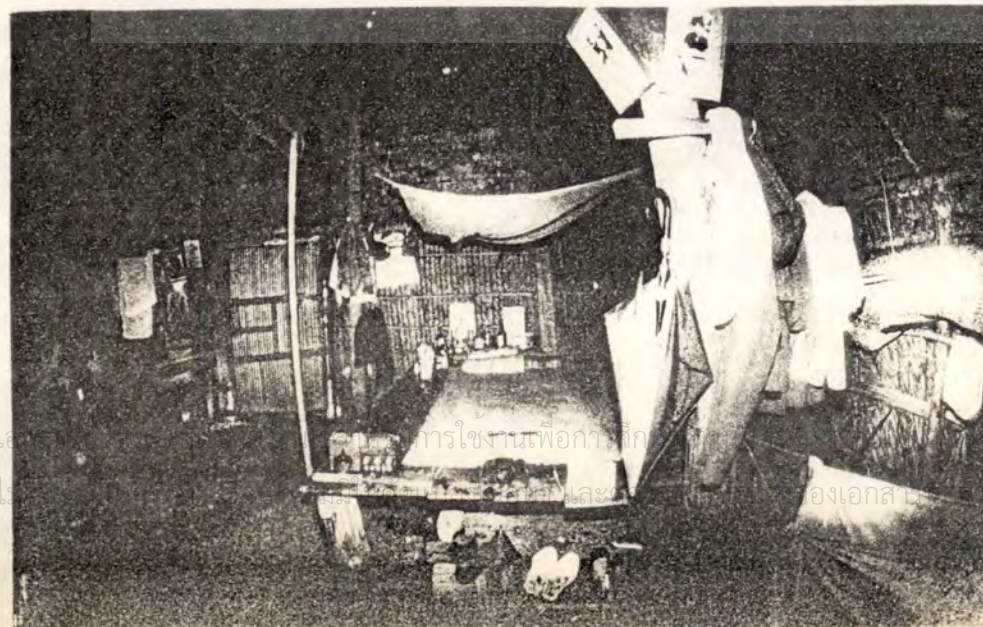
นเอ... วัลสำหรับ... การศึกษาเท่านั้น... อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
การ... ตาย... ามมี หัดด... ต่อ... ั้งอิงถึง... ึ่งเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะโรงทอใน
เรือนนอน และ แคร่
นอนใหญ่ ที่ยกยกระดับ
สูงจากพื้น และตั้งเป็น
ห้อง ผาห้องเป็นฝาขัด
แต่ไม้รวก

โรงทอในเรือนนอน
มีทอใช้แคร่นอนหลาย
แคร่
แสงสว่างทอใน
ได้จากช่องประตู

ลักษณะ แคร่นอนแบบ
โต๊ะ ที่ใช้แคร่นอนเล็ก

ได้... การใช้งานเพื่อการ... ประโยชน์ด้านการค้า
ใช้... และ... อองเอส... ึ่งที่มีการนำไปใช้

๓.๑.๕.๘ ยุงขาว ชาวนาในแถบนี้ไม่ปลุกยุงขาวเป็นเรือนหรืออาคารชนิดอีกหลังหนึ่ง แต่จะเก็บช่าวไว้ในเรือนพักอาศัย โดยจะแขวงเนื้อที่บางส่วนของไ้เก็บช่าวเปลือก ช่าวเปลือกจะเก็บไว้ในเสียม (ภาชนะสำหรับเก็บช่าวเปลือก) มีลักษณะทรงกระบอกเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕๐ - ๑.๕๐ เมตร สูง ๑.๐๐ เมตร ทำด้วยเสื่อไม้ไผ่สาน ส่วนล่างวางห่างจากตัวคยคัมจากแล้วจึงใส่หรือบรรจุช่าวเปลือกลงไป ปิดคยคัมจากอีกที่หนึ่ง บางบ้านจะใส่เสื่อไม้ไผ่สานวางดอมแนวเสาสูงประมาณ ๖๐ เซนติเมตรกว้างประมาณ ๕.๐๐ x ๕.๐๐ เมตร ไซ้เป็นที่เก็บช่าวเปลือกก็มีตัวอย่างการเก็บช่าวเปลือกแบบนี้พบที่บ้าน นายพิมพ์ ม่วงกลม

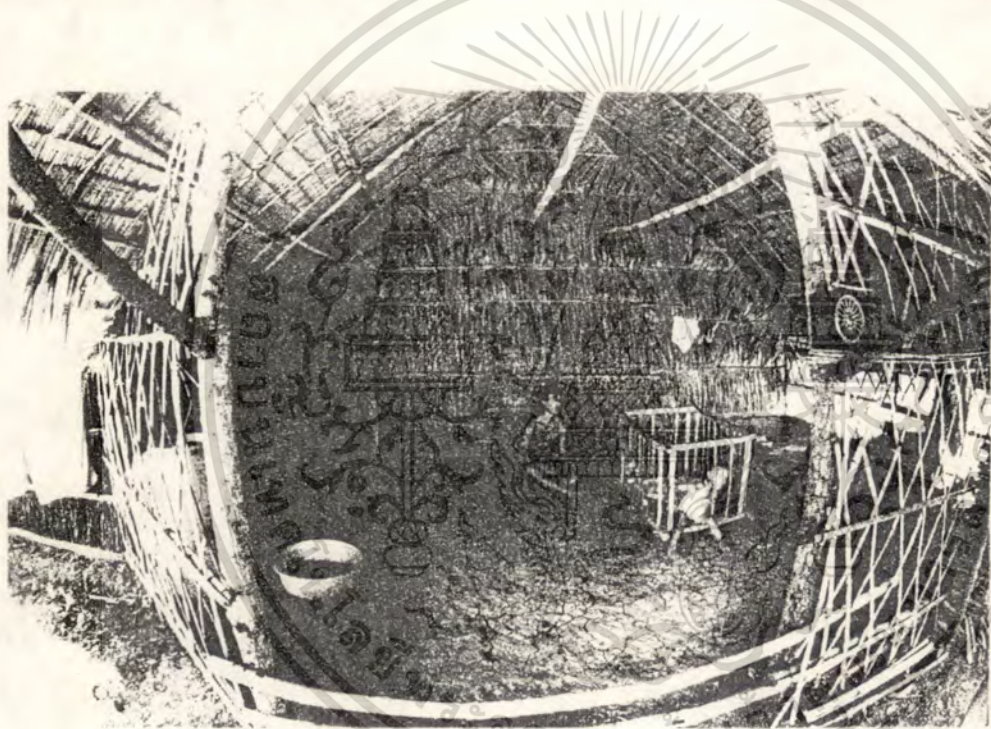
๓.๑.๕.๑๐ เลาหรือคอกสำหรับเลี้ยงสัตว์ มักมีเฉพาะเลาสำหรับเลี้ยงเป็ดและไก่ มีทั้งเลาที่แยกออกไปต่างหากหรือเป็นเลาที่ติดกับตัวบ้าน ขนาดของเลากว้างประมาณ ๒.๕๐ x ๕.๐๐ เมตร ย่นกรคยคัมจากหลังคามุงจาก มีประตูเปิดปิดได้ทำคยคัมจากอีกเช่นกัน

ส่วนคอกสำหรับเลี้ยงควายนั้นไม่มี ชาวบ้านจะนำเอาควายมาผูกเลี้ยงไว้ในเรือนพักอาศัย ในช่วงกลางคืน ตอนในฤดูร้อนอากาศร้อนอบอ้าวในเวลากลางวัน ชาวบ้านจะผูกควายไว้ในตัวบ้านตลอดเวลาเย็นจึงจะนำไปกินหญ้าตามรายทุ่ง เพราะอากาศไม่ร้อนจัดเท่ากับตอนกลางวัน การเลี้ยงควายในแบบนี้ชาวบ้านได้ทราบถึงอุปนิสัยการเป็นอยู่ของสัตว์จนเข้าใจในกิริยาท่าทางในการแสดงออกทราบจนกระทั่งควายจะตายมีสสาวะในเวลาใด เมื่อควายตายมีสสาวะนั้นชาวบ้านจะนำดั่งนำไว้คอยรับไม่ให้มีสสาวะของควายจะเปื้อนกับพื้นบ้าน มีบางครั้งบางครั้งอาจจจะรองไม่ทัน พื้นส่วนนั้นก็จะแฉะไปบ้างแต่ไม่ถึงกับนองเออเป็นปลัก การที่นำควายมาเลี้ยงภายในบ้านเท่านี้ก็เป็นการป้องกันการดั๊กขโมย และทั้งยังไม่ให้ยุงมารบกวนควายในเวลากลางคืนใดอีก เพราะบ้านเป็นผนังกรจากที่มพอกปิดประตูเรือนเสร็จก็ไม่ค่อยจะมีช่องโหว่เข้ามาสู่ภายในเรือนใดมากเหมือนที่โล่งแจ้ง ผนังกรจากนั้นชาวบ้านบอกว่าพอจะกันยุงได้บ้าง ปัจจุบันนี้ชาวนาได้เลิกใช้ควายทำนาเสียแล้วแต่ยังคงเหลืออีก ๒ บ้านที่ยังเลี้ยงควายอยู่ตามที่ใดกล่าวมาแล้วในตอนต้น ๆ แมกระนั้นจากการสัมภาษณ์มานี้ยังพำนาอยู่ปรากฏว่าทุกบ้านแตกอนเลี้ยงควายไว้ในตัวเรือนทั้งนี้

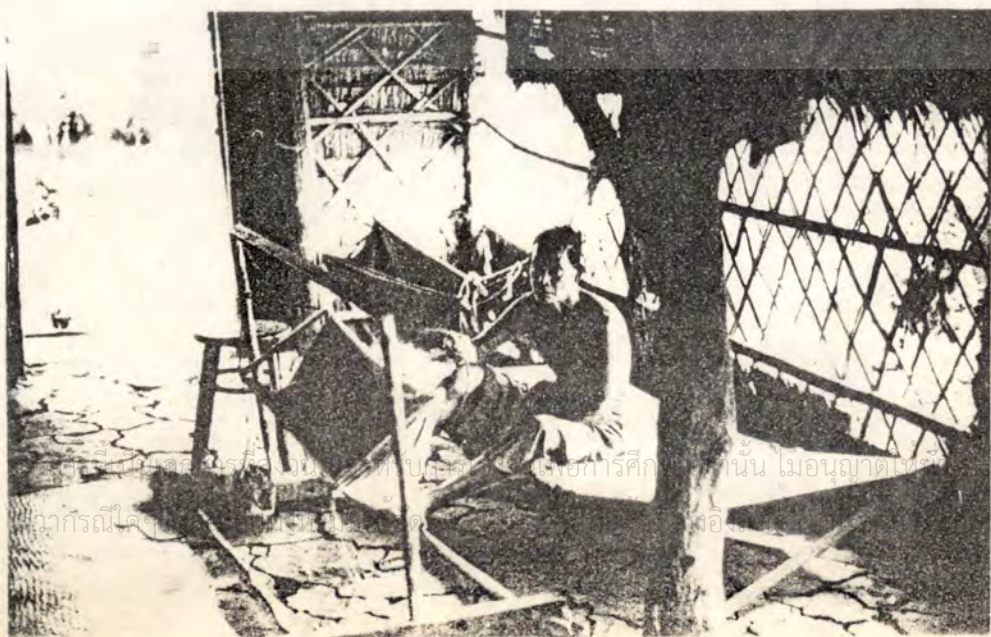
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องโถงภายในโรงนา
ส่วนนั่งเล่น และพักผ่อน
กรณีนี้แสงสว่างภายใน
ใช้แสงจากช่องประตู
และหน้าต่าง

บริเวณส่วนพักผ่อน
และนั่งเล่นของโรง
นา หลังใช้ไฟฟ้าไม่
ได้ ขัดตาตากางไปรับ
เพื่อให้บริเวณนั่งเล่น
ได้กับแสงสว่าง
และลมโกรกผ่าน
ตลอด ใช้พักผ่อน
และนั่งเล่นในช่วง
เวลากลางวัน

บริเวณพักผ่อนและนั่ง
เล่น

การศึกษานานาชาติ... ผู้ประโยชน์ด้านการค้า...
ทางการศึกษา... ึ่งที่มีการนำไปใช้

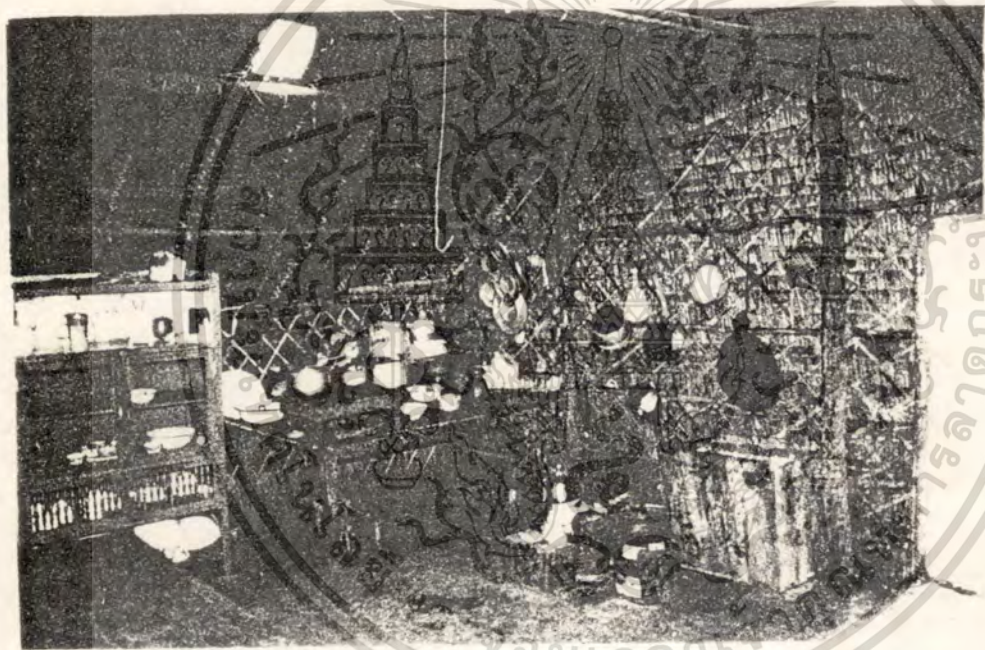
๓.๑.๘.๑๑ ลักษณะขอบเขต (BOUNDARY) ของบ้าน เนื่องจาก
บ้านของแต่ละครอบครัวแยกกันอยู่คนละโลกกลางท้องนาอันเป็นการตั้งถิ่นฐานแบบกระจัด
กระจาย (DISPERSED SETTLEMENT)

ลักษณะขอบเขตของบ้านย่อมสังเกตเห็นได้ง่ายจากแนวทิวไม้ ที่ปลูกอยู่บนกัน
ดินที่ล้อมโลกของบริเวณบ้านเอาไว้ ซึ่งต่างกับภูมิทัศน์ของท้องนา อันเป็นที่ราบเรียบ
ฉะนั้นคันดินและทิวไม้จึงเป็นสิ่งบอกและกำหนดขอบเขตของบริเวณบ้าน นอกเหนือจากการ
ปลูกไว้เพื่อใช้สอยและบังลมที่จะพัดมาจากท้องทุ่งอึกควาย การที่จะกันรั้วปิดล้อมบ้านเอาไว้
จึงไม่จำเป็นเหมือนกับบ้านที่ตั้งอยู่รวมกันเป็นหมู่ จำต้องมีรั้วแบ่งเขตเนื้อที่ ของแต่ละ
ครอบครัวให้แยกออกจากกัน และเนื่องจากโลกแต่ละโลกไม่มรั้วกัน การป้องกันขโมย
ในยามค่ำคืนหรือในขางปลูกดินนั้น ชาวบ้านแถบนี้กลับใช้การเคียวสั้นเอาไว้ เพื่อกอย
หาให้เสียงเมื่อมีคนแปลกหน้าเข้ามายังบริเวณขอบเขตของบ้าน ซึ่งชาวบ้านจะรู้ได้จาก
เสียงเท้าของหมูสั้น และเตรียมตัวป้องกันโดยทันที ที่บ้านที่เขาไปรังวัด มีสุนัขเคียว
ไวทุกบ้าน บ้านละหลาย ๆ ตัว เมื่อคณะผู้สำรวจมาถึงประโยชน์ของการเคียวสั้น ทุก
บ้านตอบเป็นคำตอบที่คล้ายกันคือ เคียวไวกันขโมย และเพื่อให้เสียงเมื่อยามมีคนแปลกหน้า
กล่าวคล้ายเข้ามายังบริเวณบ้าน การเห่าของสุนัขเมื่อเขาคนแปลกหน้านั้นมีเสียงเห่า ไม่
เหมือนกับเสียงกักกันระหว่างสุนัขด้วยกันเอง ชาวบ้านบอกว่าสุนัขจะเห่าเป็นเสียง เรา
และกรรโชกตอเองก็จนกว่าคนแปลกหน้าจะพ้นเขตบ้านออกไปหรือจนเจ้าของบ้านรู้ตัว (๒๘)
ซึ่งชาวบ้านเขาถือเป็นผู้บอกเหตุร้ายในยามค่ำคืน หากมีเหตุร้ายเกิดขึ้นจริงและเป็น
เหตุสุดวิสัยที่ครอบครัวของตนจะป้องกัน ชาวบ้านที่อยู่บนโลกที่เกิดเหตุจะส่งเสียงร้อง
ตะโกนขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านโลกอื่นให้ทราบ ซึ่งชาวบ้านแถบนี้มีความสัมพันธ์
และคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ จากการสัมภาษณ์แต่ละบ้านทราบวายังไม่เคยมี
โจรบุรุษเข้ามาคุกคามเลย การลักเล็กขโมยน้อยไม่มีเพราะแต่ละบ้านต่างก็เป็นเพื่อนบ้าน
กัน หากมีคนแปลกหน้าเข้ามาทำทางบึกสังเกตรชาวบ้านแต่ละโลก ในละแวกบ้าน
เดียวกันนั้นจะทราบโดยทั่วถึงกันหมด แม้กระทั่งการออกสำรวจของแต่ละบ้านที่ผู้วิจัยคณะ
นี้ได้สำรวจมา ชาวบ้านแถบนี้เคยไปจนถึงผู้ที่อยู่อาศัยย่านสถานีรถไฟคอกกระบือ ทราบรู้
กันไปทั่ว อนึ่งทุกบ้านที่คณะผู้สำรวจได้เขาไปสำรวจนั้น พบวาระยะก่อนถึงบริเวณโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม (๒๘) มีจากกัการให้สัมภาษณ์นายสนทรี เอี่ยมกั อนุรักษ์วิญญูใหญ่บ้าน หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ

ส่วนบริเวณครัว และ
บริเวณ รับประทานอาหาร
บริเวณ ช่างไฟไร่ แขนง
เตี๋ยองกรัก และ เหนือ
พานขอ

บริเวณ ครัว และ บริเวณ
รับประทานอาหาร เตา
หุงต้มพื้น ไม้ แคร่ยก
สูง ขึ้น ไร่ สำหรับ ทน
ทานต่าง ๆ

บริเวณ อนุคน ประสงค์
ภายใน โรง
ใน ทพ แลตง ตาร เอน
จาก ของ ชาวบ้าน เพื่อ
ใช้ ประโยชน์ ของ ฝ้าย หรือ
หลัง ตก ส่วน ที่ ช่าง ไร่

ที่ สว่าง ไว้ สำหรับ

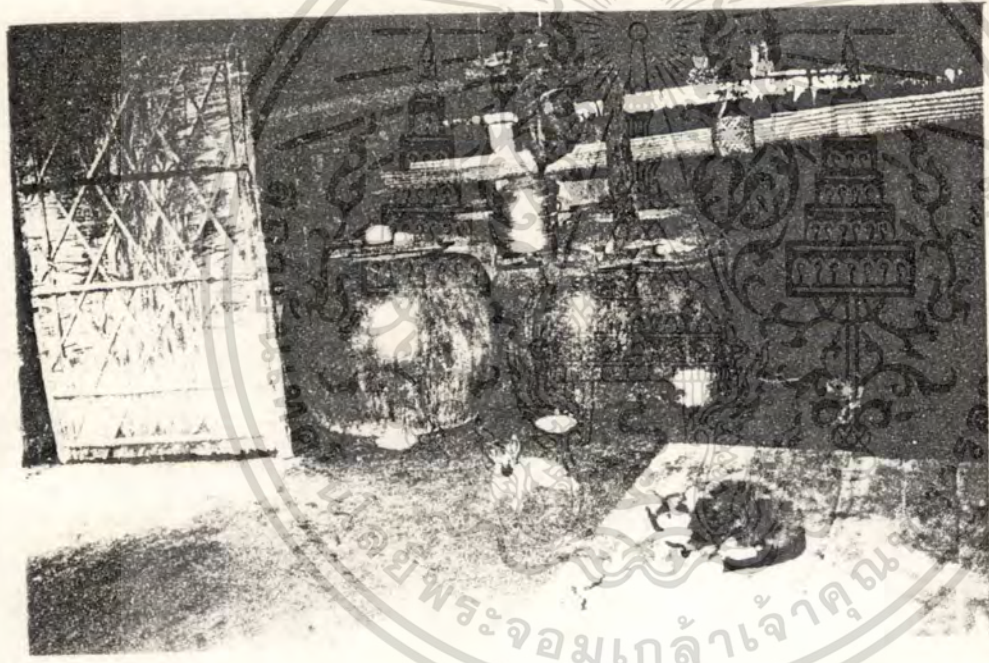
ใช้ ประโยชน์ ของ ฝ้าย หรือ

ได้ ทั่ว ทั้ง ลีน อื่น ๆ

อย่าง ง่าย ๆ และ ธรรมดา ซึ่ง มีการ นำ ไป ใช้

บริเวณที่ขายของเรือน
แปดมาบรอบกันภายใน
ใช้แทนสิ่งกีดขวางรับม
หลังคา หนัก เป็นราง
รองรับน้ำฝน เพื่อเก็บ
น้ำดื่มหรือโอ่งไว้รับน้ำ
ฝน (ภาพ แสดง ราง
น้ำ และบริเวณเลี้ยง
ควาย)

บริเวณทางโอ่งหรือต้ม
น้ำฝน
และ คัดชนะ ของบ้าน
ประตูรับจาก

พระจอมเกล้าเจ้าคุณ

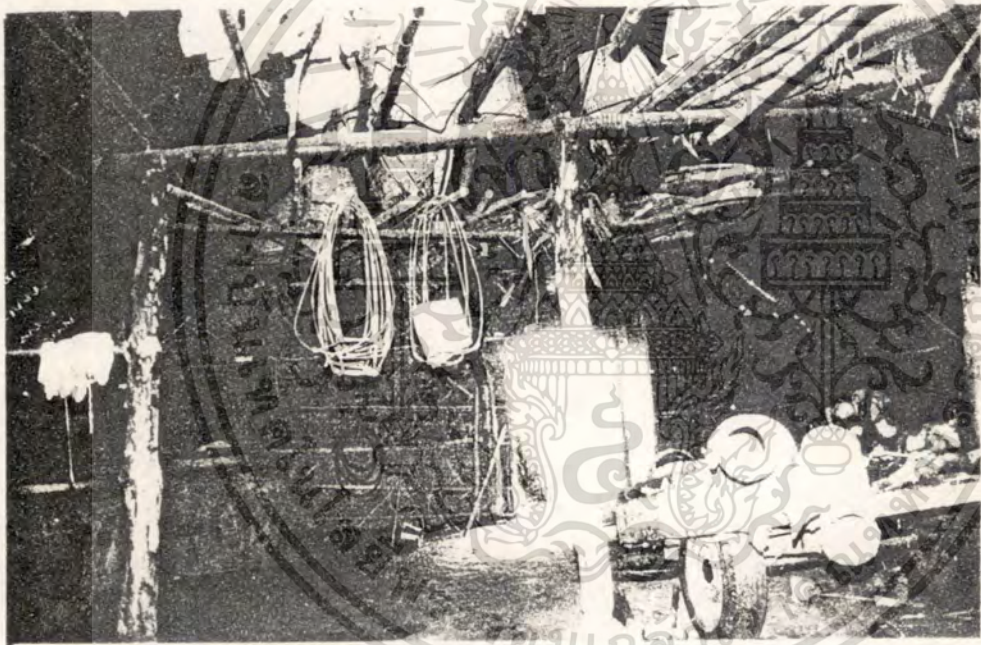

ลักษณะ ฟางข้าวขณะ
และ รางน้ำ ระบายน้ำ

ประโยชน์ด้านการค้า
ซึ่งมีการนำไปใช้

บรรจุภาพทอ ภายใต้งาน
ทอเก็บเสื้อผ้าใช้แขวน
กับท้าวไม้ไผ่

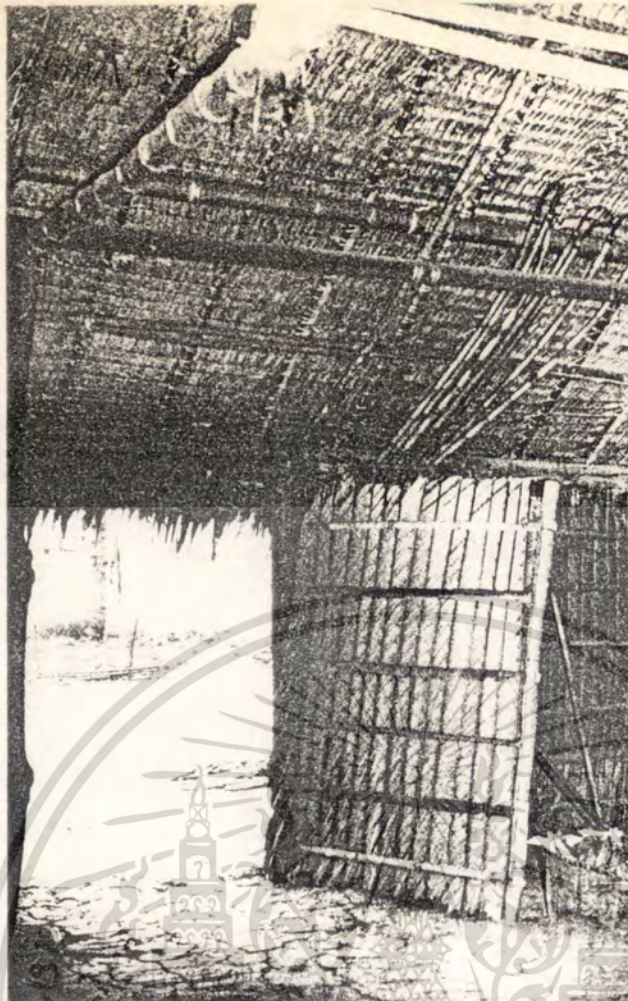
บรรจุภาพทอ ภายใต้งาน
ส่วนปริศนเก็บของ,
เหนียวจื่อใช้ไม้พาดรหวาง
จื่อ เป็นชั้นสำหรับเก็บ
ของ

ลักษณะ แตร่ สำนรับ
ท้าว และ ผึ่งถ้วยข้าว,
ภายนอกอาคาร

เอกสารที่สงวนไว้
ใช้ไม่ได้ทุกชิ้น อีกทั้งทำ

ประโยชน์ด้านการค้า
ซึ่งได้มีการนำไปใช้

วิธีเก็บเครื่องมือทำนาโดยใช้เสี้ยน
พาดกับแป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อฝ่ายบริการลูกค้าของเรา
ติดต่อ: โดย ทรัพยากรมนุษย์ ด้วย หัวใจ แงวม กับ แปหลังคา

ประมาณ ๑๕ เมตร จะมีสุนัขรอกออกมาเห่ากรรโชกควยเสียงอันดัง เสมอจนเจ้าของบ้าน ออกมาปราบ สุนัขจึงจะหยุดหรือหนีไป และกณณูสำราจจึงสามารถเข้าไปยังบริเวณบ้าน ใต้ ซึ่ง แสดงให้เห็นว่าสุนัขนั้นจะเป็นตัวให้สัญญาณบอกเหตุ เมื่อมีสิ่งแปลกปลอมหรือคน แปลกหน้าที่เขาเข้าไปใกล้บริเวณบ้านใดทั้งแตรระยะไกล ๆ ทำให้เจ้าของบ้านมีโอกาสเตรียม ตัวและหาทางป้องกันเหตุร้ายใดที่นั่นทั้งที่ ฉะนั้นจึงถือได้ว่าระยะทางที่ยูแปลกหน้า ถูกสุนัข เห่าก่อนจะเข้าถึงบริเวณใดก็นับเป็นระยะที่เตือนภัยและระยะที่สุนัขจะส่งสัญญาณให้แกเจ้าของ บ้านนับเป็นระยะทางที่น่าจะศึกษาค้นคว้ากันต่อไปในแง่ของพฤติกรรมของดิน หนึ่ง โลก แต่ละโลก ๆ นั้น เจ้าของบ้านจะวางตำแหน่งทางเขาสุนัขบ้านในตำแหน่งที่อยู่ภายในบ้าน สามารถมองเห็นผู้คนที่จะเข้าสู่อบริเวณบ้านได้โดยชัดเจน

๓.๒ แหล่งที่มาของวัสดุก่อสร้าง

การใช้วัสดุก่อสร้างเรือนโรงนาในย่านนั้นจะพบว่า วัสดุก่อสร้างบางอย่าง แยกต่างออกไปจากท้องถิ่นโดยเฉพาะ โครงหลังคาประเภทจันทันหรือกลอนั้นในท้องถิ่น อื่นมักจะใช้ไม้รวกกันเป็นส่วนมาก "เรือนโรงนา" แลบนครไชยศรีนั้น โครงสร้างทั้งหมด ตลอดจนผนังนั้นใช้ไม้ไผ่และไม่รวกกันเป็นพื้น เนื่องจากทำเลที่ตั้งภายในย่านนั้นเว้นแต่หลังคา เท่านั้นที่มุ่งจาก ส่วนในย่านคอกกระบือและบ้านบางน้ำจืดนั้น โครงสร้างหลังคาบางอย่าง เช่น จันทัน, กลอน นั้นก็ใช้ไม้ไผ่ประแดงแทนไม้รวกกันแทบทุกหลัง เหตุผลที่เลือกเพราะ เป็นไม้เนื้อแข็งดำตรง ขนาดพอเหมาะกับขนาดของจันทันและกลอน ทั้งยังสามารถทำ ได้ ง่าย และมีขายทั่วไปในท้องถิ่นด้วยเป็นไม้เก่าแก่ ชาวบ้านแถบชายป่าริมทะเล จะตัดมา ขาย ราคาขายย่อมถูกกว่าไม้ไผ่ เพราะไม่ต้องเสียค่าขนส่งและไม่ต้องผานตัวกลางหลาย หอด อีกทั้งชาวบ้านยังหาซื้อได้สะดวกเพราะไม่ไกลจากท้องถิ่นของตน ส่วนเสานั้นบาง บ้านใช้เสาไม้เต็ง เพื่อต้องการความคงทน ไม้เต็งเป็นไม้จากท้องถิ่นอื่น พอลาโรงไม้ ในตลาดมหาชัยนำมาจากหน้าบ้าน บ้านที่เสาไม้เต็งยอมเป็นบ้านที่มีฐานะดี ส่วนผู้ที่ไม่ถนัด มีฐานะก็ขึ้น มักจะโรงไม้แซมบ้าง ไม้กระบุงบ้าง ตลอดจนไม้เสาที่ขึ้นตามชายโลก เพราะเป็นไม้ท้องถิ่นที่สามารถหาได้โดยสะดวก ไม้แซมและไม้กระบุงต้องไปซื้อเข้ามา แตรราคาก็ยังถูกกว่าไม้เต็งด้วยเป็นไม้พื้นนี้และหาได้ง่าย ขอเสียของเสาไม้กระบุง ก็คือ เสาไม้ก็ผุง่ายและไม่ทนเท่าไม้เต็ง จุดเด่นก็เป็นโคนเสาที่อยู่ติดกับดิน หากเสาขาดชาวบ้าน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับใช้ในการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อพบข้อผิดพลาดประการใด ก็จะขอเปิดใจใหม่แต่ไม่เดือดร้อนเพราะราคาไม่แพง ส่วนไม้เสาด้านไม้จำเป็นต้อง ไม้วากรมุ้ต่างๆสิ่งๆ อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีงานนำไปใช้ หากข้อ ชาวบ้านจะตัดเองในละเมาะชายทุ่งหรือบนโลกบ้านของตนเอง บางบ้านที่

ป่าไม้เองตามชายคลองก็สามารถไปตัดหามาเองได้ ส่วนจากที่ไรมุ่งหลังคานั้น ชาวบ้าน
 ชายป่าจากในท้องที่นั้นจะเข้มาขายในราคาถูกกว่าที่ตลาดมหาชัย เพราะอยู่ในท้องดินของ
 ตน บางบ้านมีป่าจากเองครึ่งไร่จากนายอมตักจากมาเข้เป็นทึบไว้ซ่อมแซมบ้าน ใ้กอ้อ
 หนึ่ง ชาวบ้านท้องดินนี้ฝานังไม้คอยนิยมสร้างควยไม้รวกซัดตะเหมือนแถมนครไชยศรี
 กลับไม้จากแทนเพราะเป็นวัสดุท้องดิน ทั้งยังมีราคาถูกกว่าไม้รวก (ปัจจุบันนี้เมื่อมี
 วิกฤติการณ์น้ำนั้น จากมีราคาเพิ่มขึ้นจากราคาเดิมเป็นเท่าตัว ชาวบ้านเริ่มบ่นกันว่า
 จากแพงเสียแล้ว)

ส่วนโครงสร้างหลังคาประเภทซ้อ แป กบ อกไก่ ไม้เกร้า ฝานัง
 นั้นชาวบ้านยังคงใช้ไม้ไผ่อยู่แต่จะเป็นไม้ไผ่ที่มาจากท้องดินอื่น โดยมากมาจากกาญจนบุรี
 เพชรบุรี และราชบุรี ทพอกไม้แถบตลาดมหาชัยนำมาขายชาวบ้านก็จำเป็นต้องซื้อมาใช้
 เพราะไม่มีไม้ท้องดินในย่านนี้มีขนาดยาวพอจะมาทำซ้อ และแปไก่ เพราะตัวไม้เหล่านี้
 ต้องใช้ไม้ที่ตรงและมีขนาดยาว ๆ มาสร้างจึงจะแข็งแรง ซึ่งชาวบ้าน จำต้องซื้อมาใช้
 เพราะความจำเป็นทั้งราคาไม้แพงเกินกว่าที่จะซื้อ

สรุปแล้ววัสดุก่อสร้างอาคารในย่านนี้ส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุท้องดิน ที่ชาวบ้าน
 สามารถตัดหาหรือซื้อมาได้ เพราะเป็นวัสดุราคาถูกกว่าวัสดุที่มาจากดินอื่นจะมีวัสดุบางอย่าง
 เท่านั้นที่ไม่สามารถหาได้ ชาวบ้านจึงต้องใช้เพราะความจำเป็นและราคาก็ไม่สูงเกิน
 กำลังซื้อของชาวบ้าน

๓.๓ ลำดับการเตรียมงานและการก่อสร้าง

ก่อนที่ชาวบ้านจะลงมือสร้าง "โรงนา" เป็นอาคารพักอาศัยนั้น จากการ
 สสำรวจและสัมภาษณ์พบว่าบ้านอยู่หลายหลังที่โคกบุกเบิกมาสร้าง "โรงนา" ขึ้นใหม่ ในที่
 นาของบรรพบุรุษที่ตนได้รับมรดกหลังจากบิดามารดาของตนได้ตายไปแล้ว หรือบิดามารดา
 ได้ยกให้ขณะที่มีชีวิตอยู่ให้เป็นที่นาสำหรับทำกินของตนเอง ครั้นเมื่อตนเองกับครอบครัว
 พร้อมทั้งจะโยกย้ายออกจากบ้านของบิดามารดา มาอาศัยอยู่ที่ดินที่ตนได้รับนั้น ในระยะ
 แรก ชาวนาจะต้องมาปรับที่ดินในที่นา เพื่อจะปลูกสร้างอาคารพักอาศัยก่อน ควบคู่การปรับ
 ดิน ขุดสระ พูนโลก และทำคันดินกันตอนนี้ เกือบทุกบ้านได้ให้คำตอบว่าเตรียมกันอย่าง
 น้อย ๑ ปี ขึ้นไป หลังจากการเก็บเกี่ยวแล้วจึงลงมือขุดพูนโลก เมื่อได้กะขนาดที่ดิน
 ก็จะปลูกสร้างเรือนหรือมุ้งบริเวณเสร็จแล้ว การกะขนาดมักใช้เชือกขึงให้โดยขนาด
 ไม่วางกรรมได้ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุตบแต่งเสา และต้องอ้างอิงเงาของเสาทุกครั้งที่มีวัน เป๊ะ
 บริเวณตามที่ต้องการพร้อมกับกะขนาดผู้นำที่จะตอกขุด การขุดสระเพื่อนำดินมาพูนโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต
 จะปลูกสร้างเรือนหรือมุ้งบริเวณเสร็จแล้ว การกะขนาดมักใช้เชือกขึงให้โดยขนาด
 ไม่วางกรรมได้ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุตบแต่งเสา และต้องอ้างอิงเงาของเสาทุกครั้งที่มีวัน เป๊ะ

นั้นบางบ้านที่มีญาติมากก็จะไปพวญาติมาช่วยชุก หรือมอหวานแขกใหญ่ชุกก็ได้ บางบ้าน
 สมาชิกในครอบครัวจะชวกันรวมทั้งผู้รับจ้างชุกคืนก็มี การว่าจ้างนั้นมักจะจ้างเฉพาะ
 ช่วงการขุดสระ หลังจากนั้นคือการทำคันดินการเกี่ยคืนให้เรียบสมาชิกในครอบครัวจะชว
 กันทำทั้งสิ้น การทำคันดินนั้นในสมัยก่อนใช้ควายย่ำแฉวทิ้งไว้จนกระทั่งถึงหน้าฝน จน
 ถูกทำน้ำให้ฝนระคินรอให้คินยุบตัว ในช่วงนี้ชาวบ้านยังคงอาศัยอยู่กับบ้านพ่อแม่หรือบ้านญาติ
 ไปพลางก่อน และจะมาตั้งเกตระกับน้ำในวงที่น้ำท่วมสูงสุดในท้องนาว่าโลกที่พื้นนั้นสูงเกิน
 กวาระกับน้ำหรือไม่ หากคำไปจะไคมาเสริมในตอนหลัง คอถึงหนารอนถักไปจึงจะมาลงมือ
 สร้างบ้านก่อนจะสร้างบ้านนั้นจะต้องเตรียมของแฉววัสดุก่อสร้างให้พร้อม ช่วงการเตรียม
 ของบางบ้านใช้เวลาเตรียมเป็นเดือน บางบ้านก็ไม่ถึงอาทิตย์ โดยนำวัสดุก่อสร้างมา
 เตรียมไว้ยังที่ก่อสร้าง ส่วนการปลูกสร้างนั้นมักจะใช้วิธีการลงแขกโดยเจาบ้านจะไปขอ
 ร้องเพื่อนบ้านที่เคยชวช่วยเหลือกันใหม่ช่วย บุคคลสำคัญที่ขาดเสียไม่ได้คือชาวบ้านที่ชำนาญ
 ในการกะขนาดบ้านและการกะความสูงให้ไคสัดส่วน แทจจริงแล้วทุกคนที่เป็นชายจะทำการ
 ปลูกบ้านไคทุกคนแต่การกะขนาดนั้นหากไม่ชำนาญทรงบ้านอาจจะไคไม่ไคส่วน เมื่อกะขนาด
 บ้านเสร็จแล้วจึงลงมือปลูกบ้านในช่วงนี้จะกินเวลา ๒ วันถึง ๓ วันก็เสร็จ บ้านที่เสร็จใน
 ช่วงนี้ไคแก่การยกเสวมงหลังคา ยกเครา กรจากข้างฝาให้เสร็จเรียบรอยสวนรายละเอียดย
 ปลีกย่อยเช่น การทำบานประตู ทำบานหน้าต่างและการยกแกรนอน แครนงเดิน การทำฝา
 กันบริเวณภายในเจาบ้านจะเป็นผู้ทำเองทั้งหมด ในช่วงการลงแขกนั้นจำนวนไม่แน่นอน แต่
 มักจะเกินกว่า ๑๐ คนขึ้นไป เหตุที่ที่เป็นสมาชิกของครอบครัวที่สร้างบ้านจะทำหน้าที่เป็นแม่
 ครวปรุงอาหารไว้เลี้ยงแขก อาหารมักเลี้ยง ๒ มื้อ คอหมอกดางวันและมื่อเย็น อาหารมื่อ
 กลางวันชาวบ้านนิยมทำข้าวต้มปลา ส่วนมื่อเย็นนั้นเป็นอาหารพวกแกงเผ็ด ผักต่าง ๆ
 พร้อมกับต้มยำปลาชอน รวมทั้งสุราควย แทจจะกินกันไม่คินักพอไคเวลาสมควรก็เลิก

การสร้างบ้านแบบ "โรงนา" นั้นก็ไม่มีพิธีชุกเสาเอกใหญ่ไคเหมือนกับ การ
 สร้างบ้านแบบเรือนไม้จริง ชาวบ้านแถบนี้บอกว่าไม่จำเป็นเพราะคนไคไคสร้างเรือนฝา
 กระดาน แทจกระนั้นบางบ้านก็มีการไปขออุกนสร้างบ้านจากญาติชำนาญก็ไคโดยมากมักเป็นพระที่
 คินนี้ถือในละแวกบ้าน บางบ้านก็กำหนดเวลาก่อสร้างเองจากเวลาที่คินเห็นว่าสะดวก แต่
 การยกเสาเอกนั้นต้องยกกันทุกบ้านเสาที่กำหนดเป็นเสาเอกจะไคแก่เสารายคนที่อยู่ตรงมม
 ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตัวบ้าน การยกเสาเอกหัวหน้าข้างจะเป็นผู้ทำพิธีไคใหญ่ไค
 ไคกับกรียกเสาเรือนไม้จริง หลังจากการยกเสาเอกแล้วจะเริ่มยกเสาคอนอื่น ๆ นำไปค

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง องค์การบริหารส่วนตำบล
 แม่ทะ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง

ทุกบานมอกวาทะยกเสาเรียงลำดับกันจากซ้ายไปขวาตามแนวทักษิณาวัตร เสาที่ยกลำดับ
 ต่อจากเสาเอกที่เวียนเป็นทักษิณาวัตรนั้นได้แก่ เสารายทุกต้น ครั้นยกเสารายเสร็จก็วาง
 ชื่อยี่ดัดกับหัวเทียนของเสารายใส่แป้วเสา ยกเสาโค ใส้ใบตั้ง ตั้งกมพู พาดจันทัน
 ยี่ดัดจันทันกับกมพูและแป้วเสาปรับระยะให้โคแนวใส้อกโก และแป้วอื่น ๆ เสร็จแล้วจึง
 ยกเสาเรียงใส้อะเสที่เสาเรียงปรับปลายจันทันให้โคแนวแล้วยี่ดัดกับอะเสหรือแป้วที่หัว
 เสาเรียง วางกลอนให้โคระยะห่างประมาณ .๕๐ เซ็นติเมตร ใส้ไม้เนื้อแนบคือไม้รวกผา
 แนบเป็นแผนยาววางตามแนวแป้วยี่ดัดกลอนไม้ไทรวนโดยผูกกลอนกับนอแนบไว้กับตัวแป้วเสร็จ
 แล้วจึงมุ่งหลังคา ยกคราฟา กรงบ้านในเสร็จทั้ง ๔ ด้าน การสร้างบ้านในตอน
 ระยะแรกนั้นมักจะสร้างเพียงหลังเดียวโคก ๆ ครั้นเก็บเงินพอจะสร้างต่อโคหรือมีสมาชิก
 ครอบครัวยื่นขึ้นมักจะสร้างต่อออกไปอีกหลังหนึ่งให้ชนานกับหลังเดิมนั่นเอง (๗๖)

๓.๕ รูปแบบการขยายตัวของอาคาร

การต่อเติมอาคารนั้นมักสร้างอาคารใหม่แบบ "โรงนา" ขึ้นอีกหลังหนึ่งนิยม
 วางชนานกับหลังแรก ขวางห้องเสาจจะตองโคแนวเดียวกันกับหลังแรก แต่ขวางชื่อนั้นไม่จำ
 เป็นจะเท่าหลังเดิมอาจจะใหญ่หรือเล็กกว่าก็ได้ ครั้นต่อหลังที่ ๒ เสร็จ หากต้องการ
 ขยายเรือนเพิ่มขึ้น ในช่วงนี้อาจจะขยายไปข้างหลังบ้านโดยสร้างเพิงปีกนกต้อออกไป
 แล้วจึงโยกย้ายครัวและส่วนเก็บของไปอยู่ตรงขวางส่วนเพิงปีกนกนี้ หรือไม่ก็จะสร้างเรือน
 ที่ด้านหน้าของเรือนเดิมโดยวางเรือนให้ขวางกับเรือนเดิม เรือนขวางนี้อาจจะยาวขวาง
 ตลอดเรือนเดิมทั้ง ๒ หลัง หรืออาจจะขวางเพียงครึ่งหนึ่งก็มี แต่ไม่ค่อยพบ ที่พบมักขวาง
 ตลอดเรือนเดิมทั้ง ๒ หลัง เรือนขยายใหม่นี้มักใช้เป็นบริเวณเก็บของนั่งเล่น พักผ่อน
 ในตอนกลางวันและไว้รับแขกอีกด้วย บางบ้านจะต่อหลังคาแบบปีกนกคลุมเนื้อที่ว่างหน้า
 บ้าน หลังคาปีกนกที่คลุมนี้ไม่คลุมตลอดทั้ง ๒ หลัง แต่จะคลุมเฉพาะเรือนประธานเท่านั้น
 การต่อเติมแบบนี้พบเพียงหลังเดียว ส่วนบริเวณที่คลุมปีกนกมักเปิดโล่งไม่มีปีกฝากัน ใช้
 เป็นบริเวณนั่งเล่นและรับแขกในตอนกลางวันอีกเช่นกัน รูปแบบของการขยายตัวต่อเติม

(๗๗) จากการสัมภาษณ์ นางกิน นามทุก, นายสมพงษ์ โตเผือก, นายเยี่ยม มีบริบูรณ์
 (นายเยี่ยม มีบริบูรณ์ เป็นช่างกะขนาดเรือนโคกดี บ้านหลายหลังในอะแวกนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ผู้ที่นำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจะถือว่าผิดกฎหมายและต้องรับผิดชอบต่อเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 นางสาว ทวีใจ

อาคารจะโคจรมาวัดในคอนต่อไป เมื่อวิเคราะห์การขยายตัวของบ้านโคจรสำรวจโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

๓.๕ การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่สำรวจ

หลักการที่ใช้ในการเลือกสำรวจอาคารจะเน้นเฉพาะเรือนที่มีลักษณะพื้นบ้านแบบ "โรงนา" ที่คงลักษณะท้องถิ่นดั้งเดิม โดยที่เรือนที่มีลักษณะคล้ายกันและแตกต่างกันในด้านการต่อเติมและอาคารที่เพิ่มขยายขึ้น

๓.๕.๑ บ้านหลังที่ ๑ บ้านเลขที่ ๖๘ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ

อ.เมือง จ.จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของนายบุรี มีบริบูรณ์

บริเวณโลกและบ้าน

ขนาดบริเวณบ้าน ๒๕.๐๐ เมตร x ๓๐.๐๐ เมตร รวมทั้งบ่อน้ำกิน

ขนาดคูหรือสระน้ำ มี ๒ บ่อ ขนาด ๒๖.๐๐ เมตร x ๔.๐๐ เมตร และขนาด ๖.๐๐ เมตร x ๔๖.๐๐ เมตร วางแกนไปตามทิศตะวันออก-ตะวันตก ทั้ง ๒ บ่อ วางขนานตัวเรือน "โรงนา" ไว้

ขนาดคันทัน กานเหนือ กว้าง ๓.๐๐ เมตร

กานใต้ กว้าง ๒.๕๐-๓.๐๐ เมตร

กานทิศตะวันตก ๓.๐๐ เมตร

กานตะวันออกไม่มีคันทันหากใช้โลกที่สร้างขานเป็นแนวคันทัน

ส้วม เป็นลักษณะส้วมหลุมผนังกรจากแบบพื้นบ้าน ขนาด ๒.๐๐ x ๒.๐๐ เมตร ผนังกรจาก อยู่ทางทิศตะวันตกของตัวบ้านห่างจากบ้านเป็นระยะ ๔.๐๐ เมตร

ประเภทของไม้ยืนต้นที่ปลูกบริเวณบ้าน กล้วยไม้สะแกปลูกที่คันทันคานเหนือมีต้นซีเหล็กสดับ ๒ ต้น กล้วยไม้ปลูกที่คันทันคานตะวันตก มะพร้าวมี ๖ ต้น ปลูกที่คันทันคานตะวันตก ๒ ต้น ที่โลกคานเหนือตัวบ้าน ๒ ต้น ที่โลกคานตะวันออกตัวบ้าน ๒ ต้น

สวนครัว อยู่ที่โลกคานใต้ ปลูกมะเขือเปราะ พริกชี้ฟ้า พริกขี้หนู กระเพรา ไทรทะเล มีกอกะไครอยู่ที่โลกคานเหนือของตัวบ้านตรงชายสระ

บ้านนี้ไม่มีสวนเพราะเด็กทำนาแล้ว ไม่มีการยกศาลพระภูมิ

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบ "โรงนา" เกือบ วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออก-ตะวันตก หรือวางตามตะวัน คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความยาว บ้านมีสี่แนวเสา ๓ ห้อง (3BAYS) ระยะห่างระหว่างห้องเสาคี่นี้ ๓.๒๐ เมตร, ๓.๓๐ เมตร และ ๓.๗๐ เมตร รวมความยาวทั้งหมด ๑๐.๒๐ เมตร มีเสาโค ๓ แนวเสา (แนวเสาแต่ละแนวประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย, มีเสาโคอยู่กึ่งกลาง ระยะจากเสารายถึงเสาเรียงที่ขยายออกไปทั้ง ๒ ข้าง รวมระยะทั้งหมดจะเป็นความกว้างของบ้าน) บ้านมีเสาโคอยู่ ๓ แนวเสา ไม่มี ๑ แนวเสา

ความกว้าง (SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย ๓.๘๐ เมตร
 ระยะระหว่างเสารายกับเสาเรียงข้างละ ๑.๐๐ เมตร
 ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) ๕.๘๐ เมตร

ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องข้อ ๒.๔๕ เมตร
 ความสูงจากใต้ท้องข้อถึงใต้คันทู ๑.๗๓ เมตร
 ความสูงจากพื้นถึงใต้เสาแนวเสาเรียง ๑.๗๕ เมตร

เนื้อที่ใช้สอยภายในบ้าน ไม่มีการกั้นห้อง มีเพียงแท่นฝาระหว่างโถงนั่งเล่น กับ บริเวณนอนของพ่อแม่

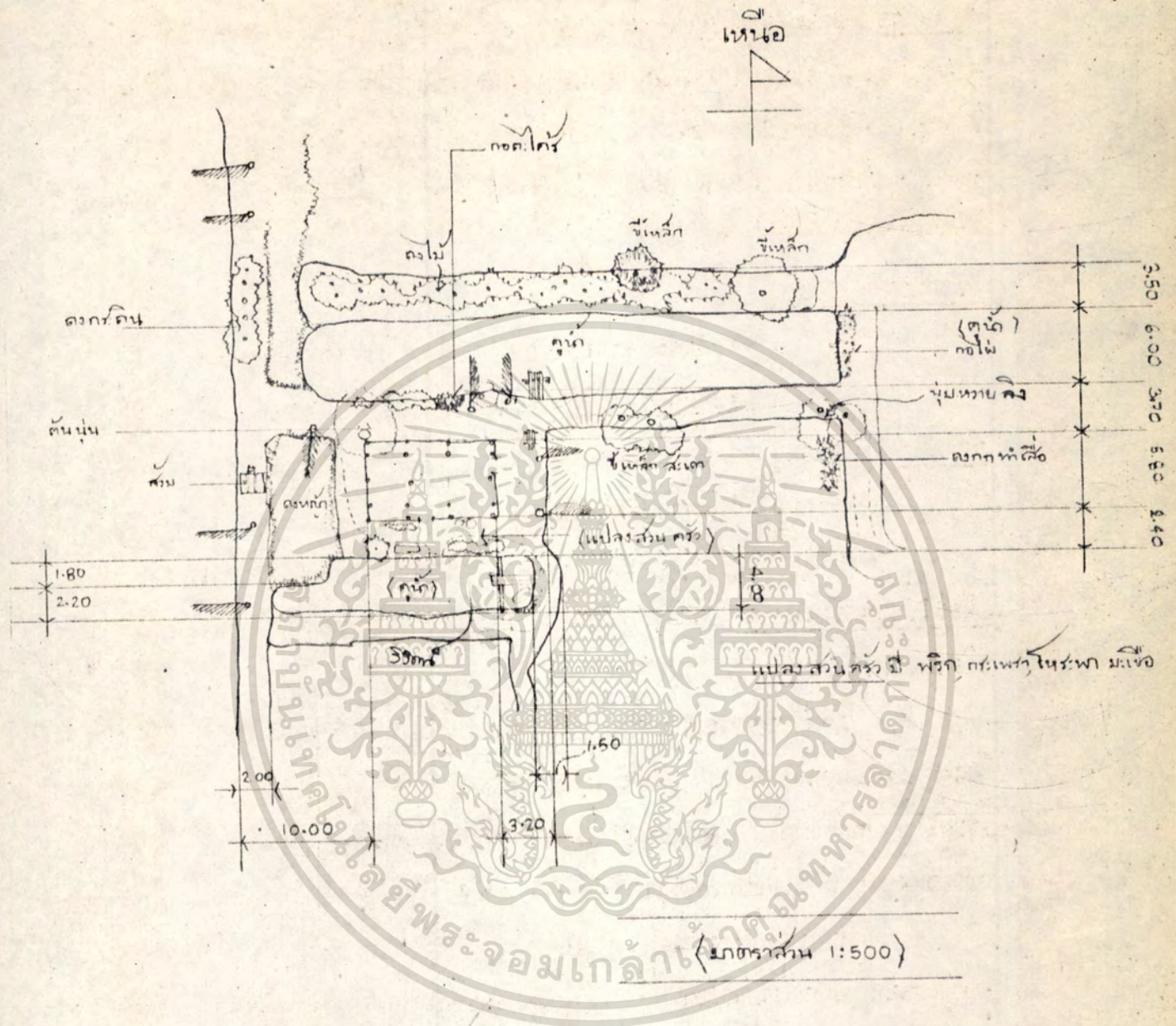
ภายในบ้านประกอบด้วย ส่วนนอนยกพื้นแคร่ใหญ่สูงกว่าพื้นดินอีกแน่นมี ๒ ส่วน คือ:- แคร่นอนพ่อแม่ขนาด ๓.๑๕ เมตร x ๔.๔๐ เมตร สูง ๑.๕๕ เมตร กั้นส่วนนอนด้วยคูไม้บานตุ้กระจากใส ส่วนนอนปู่ใช้ถอกทำเองรองพื้นนอน ใยมุ้งกางตอนกลางคืน คำนหนาของตุ้กระจากใช้เป็นบริเวณรับแขกนั่งเล่น นอนหันหัวไปทางทิศใต้

ห้องเสากลางปลอดโปร่งไม่มีแคร่ใช้เป็นที่นั่งเล่นและรับประทานอาหาร โดยการปูเสื่อบนพื้นบ้านที่เป็นดินอีกแน่น แคร่นอนลูกอยู่ตรงห้อง เสาขวงริมคานตะวันออก ขวงเสาเรียงกับเสาโคคานใต้ ขนาดแคร่ ๒.๐๐ เมตร x ๒.๕๐ เมตร สูง ๑.๗๕ เมตร

เนื้อที่ระหว่างเสารายกับเสาเรียงคานเหนือ ๒ ห้องเสาเป็นบริเวณเก็บตุ้มน้ำซีเมนต์สูง ๑.๘๐ เมตร เสนฉากคานกลาง ๑.๒๐ เมตร ๔ ตุ้ม ตุ้มขนาดนี้จากการสัมภาษณ์ทราบว่าสามารถเก็บน้ำได้ ๕๐ ปีบ โดยรองน้ำจากชายคาควยรางสังกะสีตั้งบนขาไม้รวกถายน้ำจากรางนอกบ้านเข้าสู่ตุ้มภายในบ้านควยรางขอยที่สอดช่องฝาจากบ้านเข้ามา

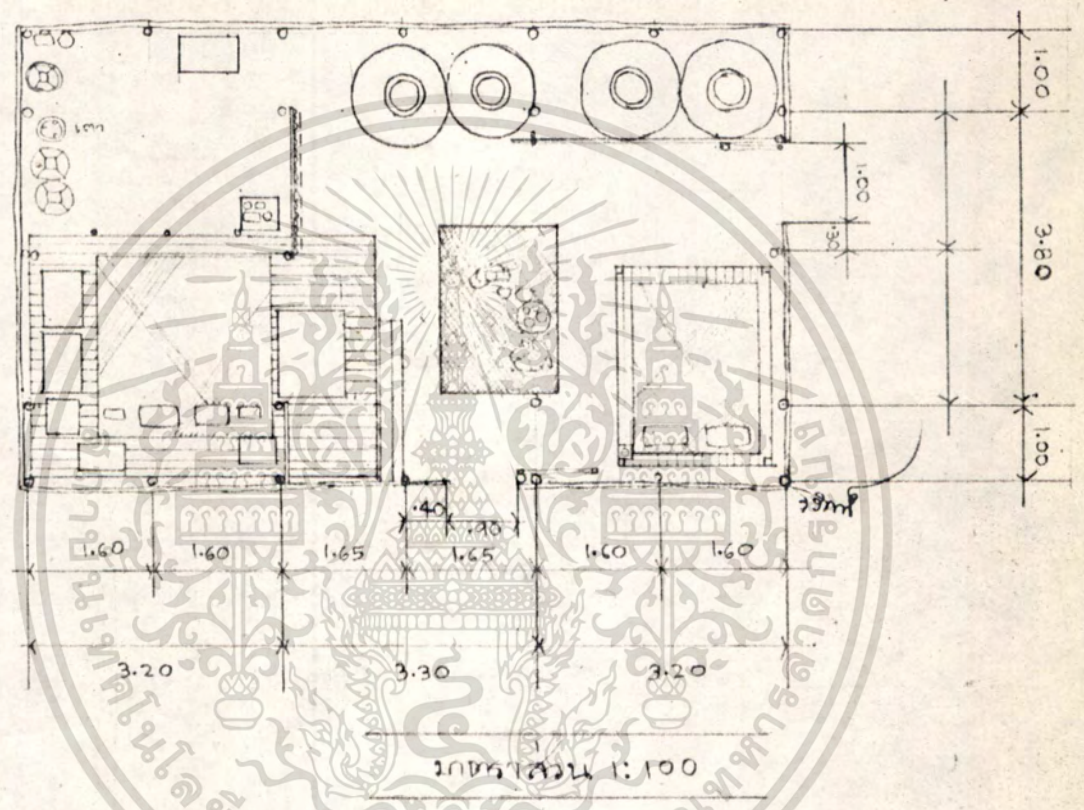
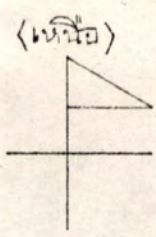
ส่วนครัวอยู่ตรงขวงระหว่างเสารายกับเสาเรียงห้องสุดท้ายคานเหนือ อยู่เอกสารนี้ตรงปลายแคร่นอนใหญ่รับ ส่วนครัวประกอบด้วยเตาไฟ ๑ เตา เเข่งเก็บพื้น ๓ เเข่ง ตุ้มข้าว ๑ ตุ้ม ฝาดจากคานใต้ของครัวใช้เป็นบริเวณเขว่นและเหน็บหม้อและอุปกรณ์ทำครัว

บ้านเลขที่ ๖ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ
 ใช้บ้านเลขที่เดียวกับบ้านสูงเขียม (ศ ๐
 ถนนเกษตร ปิธิบุรณ

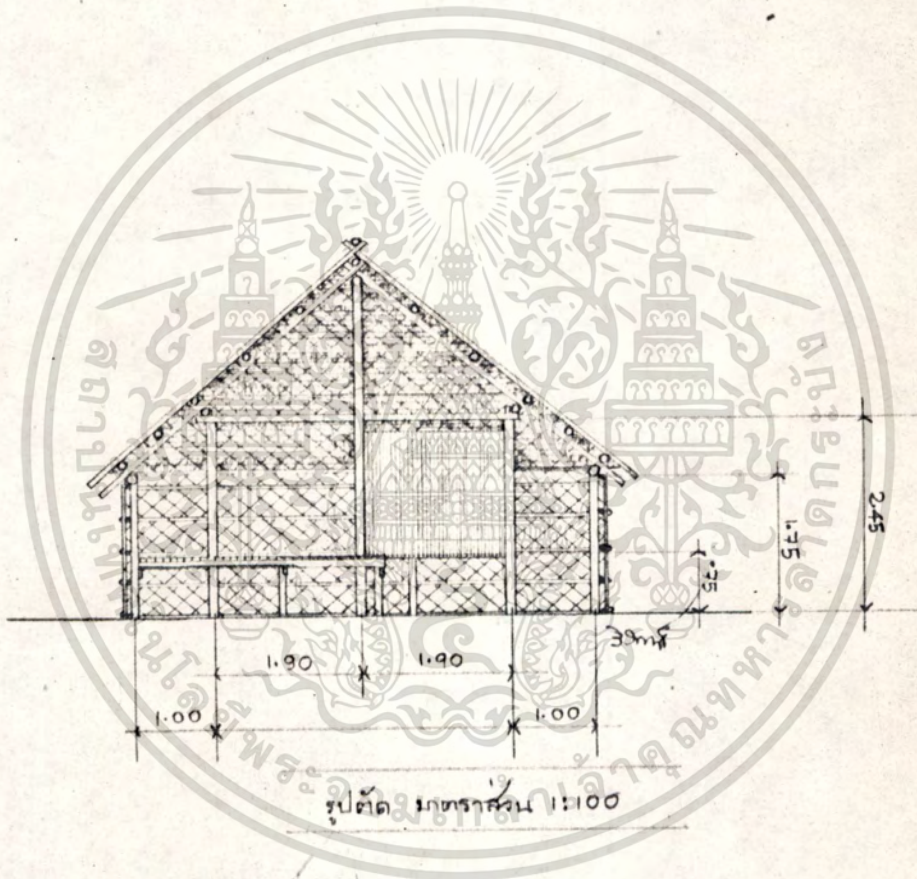

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

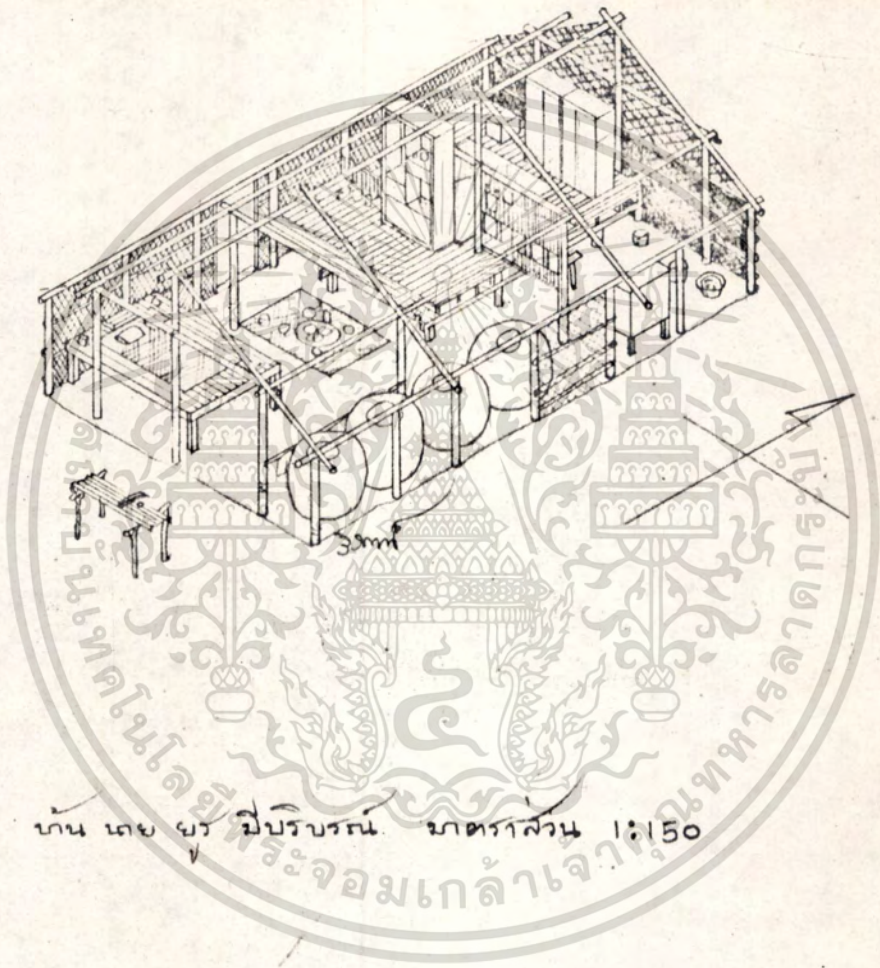
บ้านเลขที่ ๖๘ หมู่ ๑ ตำบลคอกทราย
(ใช้ เบอร์บ้าน เบอร์เดียวกับลุงเสิม)
ถนนสายบุรี มีบริบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑ ๒
วัสดุโครงสร้าง

๑
ส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาโค	ไม้กระบอก	φ ๘" - φ ๘"
เสาราย	ไม้กระบอก	φ ๘" - φ ๘"
เสาเรียง	ไม้กระบอก	φ ๘" - φ ๓"
ข้อ	ไม้ใผ่	φ ๘"
ค้ำ	ไม้ใผ่	φ ๘"
กบทุ	ไม้ใผ่	φ ๓"
อกไก่, ฝ	ไม้ใผ่	φ ๒ ๑"
ไม้มหัทธอน	ไม้ใผ่	φ ๒"
จันทัน	ไม้ปรังแดง	φ ๒ ๑" - ๒ ๕"
กลอน	ไม้ปรังแดง	φ ๑ ๑" - ๒"
สิ่งมุงหลังคา	จากเป็นค้ำ	

๕
พื้น คินอ็คแนน

๘
ฝา ฝาคานมิลดอมตัวบ้าน ๘ คานกรจากแบบซดตารางตดอกร เคราตั้งไ้เสาเรียง โดยเพิ่มเสาเรียงขึ้นหองเสาดะตน ตรงกึ่งกลางหองเสา

เครานอนไมรวก φ ๒" - ๑ ๑" เคราขนานนอกไมรวกผาซีก ฝากายใน ไมรวกผาซีก φ ๑" ยึดติดกับเคราไมเนื้อแข็งตีหังซิกกันควยตะปู

แคร แครพอม พื้น ไม้เต็ง ๑" x ๒"

คาน ไม้เต็ง ๑ ๑" x ๘"

คอง ไม้เต็ง ๑ ๑" x ๘"

๑
 ตอมอ ไม้กระบอก φ ๘"

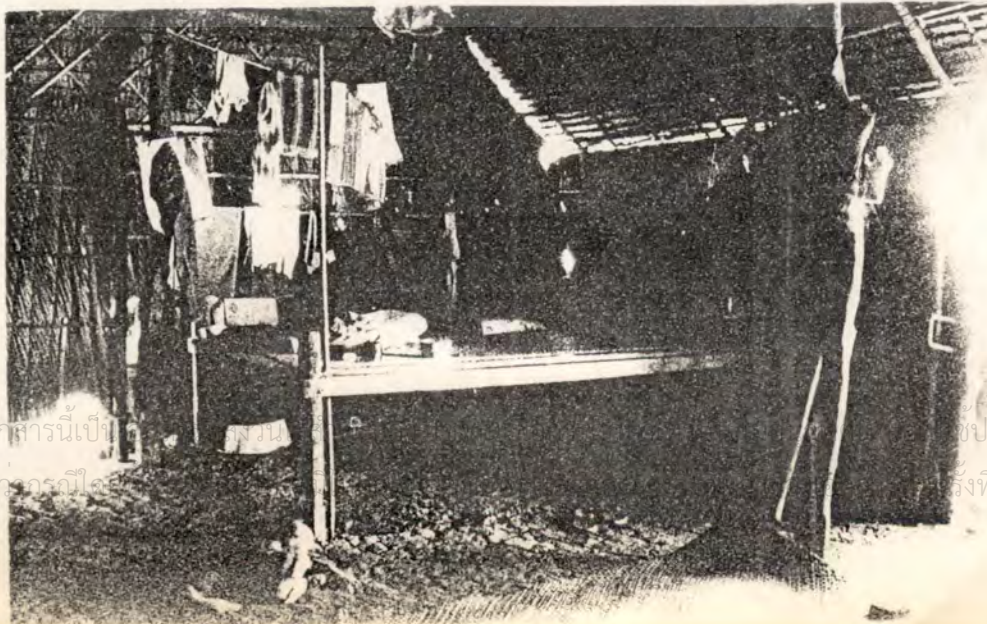
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านตม ชุมวิชัยบุรี

บ้านท่าตาใจ

แคว้นอนเล็ก

เอกสารนี้เก็บไว้
ไม่ควรมีใคร

ขงประโยชน์ด้านการค้า
สิ่งที่มีการนำไปใช้

แกรนอนดก

เป็นลักษณะโต๊ะเกดอ่อนไค้

พื้น

๑" x ๔"

เกรายี่คพื้น

๑๑" x ๔" ไม้เต็ง

ขาแกรไม้เต็ง

๓" x ๓"

ขนาดครอบครัว และจำนวนผู้อาศัย

- ๑. นายบุร มีบริบูรณ์ อายุ ๔๘ ปี
 - ๒. นางสมใจ มีบริบูรณ์ อายุ ๓๕ ปี (ภรรยาใหม่) นอนแกรใหญ่
 - ๓. ลูกชาย มีบริบูรณ์ อายุ ๑๓ ปี (กับภรรยาใหม่)
 - ๔. ลูกสาว มีบริบูรณ์ อายุ ๑๑ ปี นอนแกรเล็ก
- ๕ คนน่อยประจำที่มาน

สมาชิกพิเศษของครอบครัว ลูกสาวกับภรรยาเก่า อายุ ๒๐ ปี และสามี(ยังไม่มีลูก) เวลาปกติไปทำงานและพักอาศัยอยู่ที่โรงงาน กัดมันงานอนมานนกันวันศุกร์ และวันเสาร์ (มานอนแกรเล็ก) ลูกสาวกับลูกชายย้ายไปนอนแกรใหญ่กับพ่อแม่

การเจาะของ บ้านไม่มีการเจาะหน้าต่าง ไม่เจาะหับผยภายในที่บริเวณไม่อยู่ตรงกับช่องประตูมีค การให้แสงสว่างและระบายลมไว้ของประตู ๒ บานของบ้าน

บริเวณอานน้ำซักล้าง ใบบริเวณใกล้สระคานไค้ มีแกรวางฝังตามทำควยไม้แสมสูง ๑.๕๐ เมตร ขนาด ๑.๖๐ x ๑.๐๐ เมตร อยู่ตรงข้ามกับประตูเฮาบานคานตะวันออก

การเก็บเสื่อผ้า ใ้เก็บในตู้ กับแขวนฝังกับราวไม้ราว

บริเวณเตงตัว ใ้กระจกเงาแขวนกับเสาโกคหลังฝายังใ้บบริเวณนอนมีชั้นไม้ยึดกับเสาสูงสูง ๑.๕๕ เมตร ขนาด ๑.๔๐ x ๑.๕๐ เมตร ใ้วางเครื่องสำอางและหวี

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นเวลา ๕ ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนจากเดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๕.๒ บ้านหลังที่ ๒ บ้านเลขที่ ๘/๑ หมู่ ๑ ตำบลบางน้ำจืด
 อ.เมือง จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้าน นายนิศย์ หมีเงิน

บริเวณโลกและบริเวณบ้าน

ขนาดบริเวณบ้าน เป็นบ้านที่อยู่ติดกับคลองข้างทางรถไฟ พื้นที่ด้านทิศเหนือ
 ขนานกับคลองและทางรถไฟ ทำให้พื้นที่บ้านเป็นรูปสามเหลี่ยม มีลักษณะสามเหลี่ยมมุมฉาก
 ด้าน ทิศตะวันออกยาว ๒๐.๐๐ เมตร
 ด้าน ทิศตะวันตก ยาว ๕๑.๐๐ เมตร
 ด้าน ทะแยงทิศเหนือ ยาว ๕๗.๐๐ เมตร (โดยประมาณ)

ขนาดคหรือสระน้ำ

มีสระน้ำที่ขุดขึ้น ๒ สระ อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของบ้าน ๑ สระ ขนาดกว้าง
 ๗.๐๕ เมตร ยาว ๑๕.๐๐ เมตร สระทางด้านทิศตะวันตกเป็นรูปสามเหลี่ยมลักษณะมุมฉาก
 ด้านด้านในยาว ๑๒.๐๐ เมตร ด้านฉากตะวันออกยาว ๗.๐๐ เมตร ด้านทะแยงยาว
 ๘.๕๐ เมตร (โดยประมาณ)

ขนาดคันดิน

มีคันดินยกขอบสูงเพียงคันเดียวกั้นระดับน้ำจากทางน้ำด้านตะวันออก ขนาด
 คันดินกว้าง ๑.๘๐ เมตร นอกนั้นเป็นโคลนของบริเวณบ้านที่ถมให้สูงกว่าพื้นนาประมาณ
 ๑.๕๐ เมตร

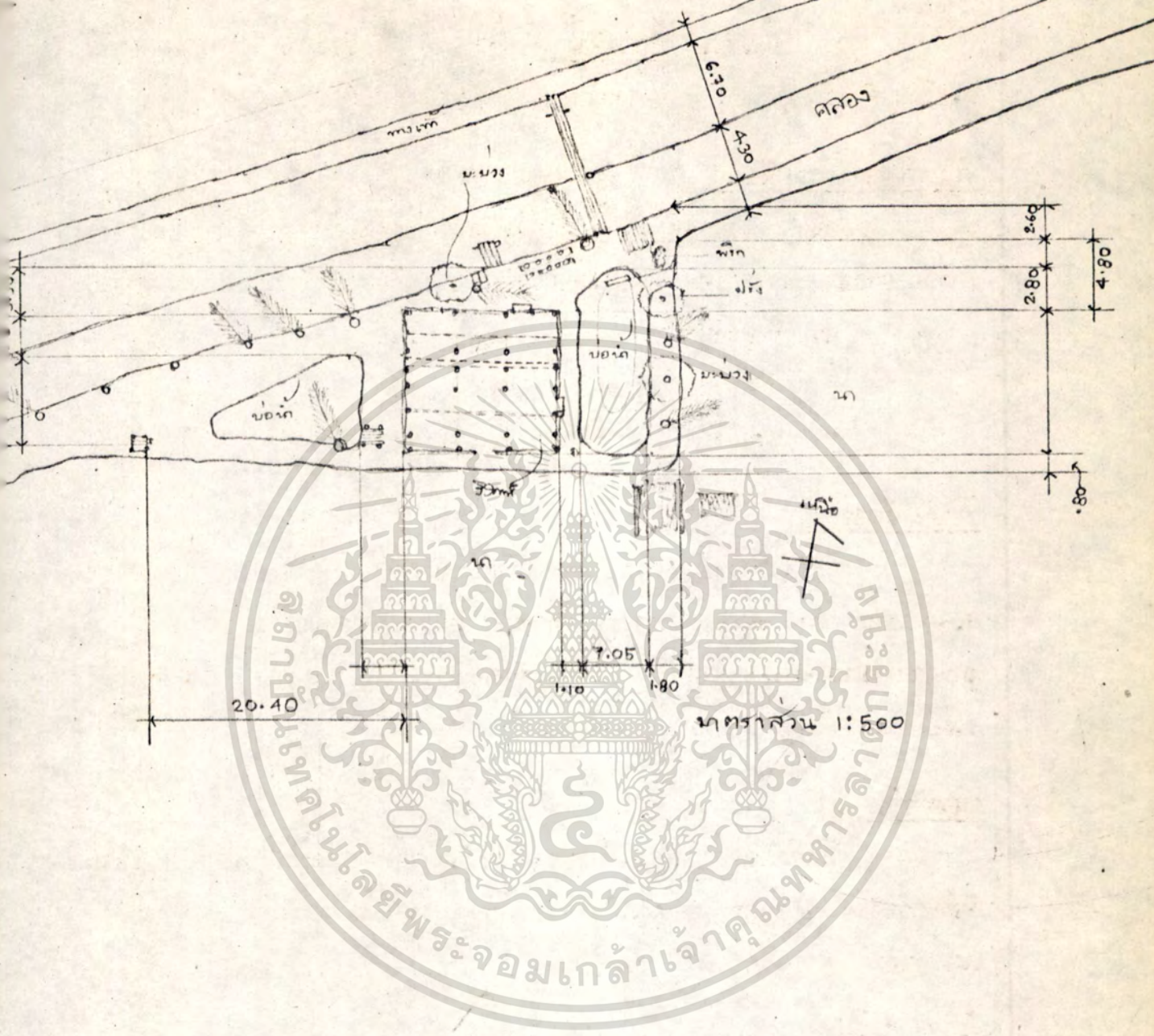
สวน เป็นสวนหอดมหนึ่งกรจากแบบพื้นเมือง ขนาด ๑.๒๐ x ๑.๒๐ เมตร อยู่ด้านทิศ
 ตะวันตกของตัวบ้าน ห่างจากตัวบ้าน ๒๐.๕๐ เมตร

ประเภทของไม้ยืนต้นที่ปลูกบริเวณโลก

พื้นที่ตรงขอบโลกด้านขนานกับคลองและทางรถไฟ ปลูกมะพร้าว ๘ ต้น
 ระยะห่างประมาณ ๗.๐๐ เมตร ตรงคันดินด้านตะวันออกมีมะพร้าว ๒ ต้น ฝรั่ง ๑ ต้น
 มะม่วง ๑ ต้น ตรงบริเวณมุมบ้านด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ปลูกมะพร้าว ๑ ต้น ตรง
 บริเวณโลกกับตัวบ้านด้านทิศตะวันตกปลูกมะพร้าว ๒ ต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

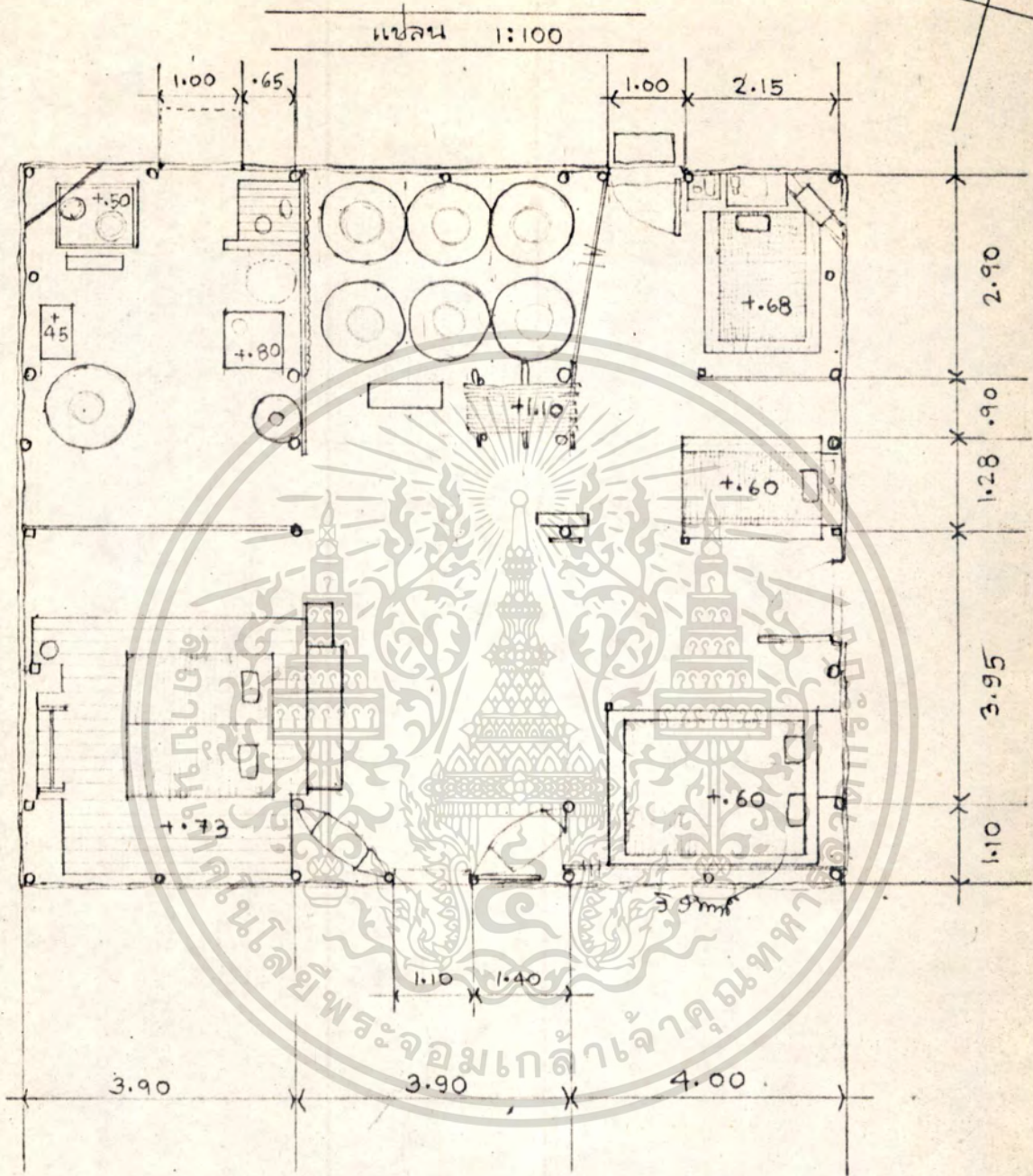
บ้านเลขที่ ๘/๑ หมู่ ๑ ตำบล บางน้ำจืด
อำเภอ หนองปรือ จังหวัด นครปฐม

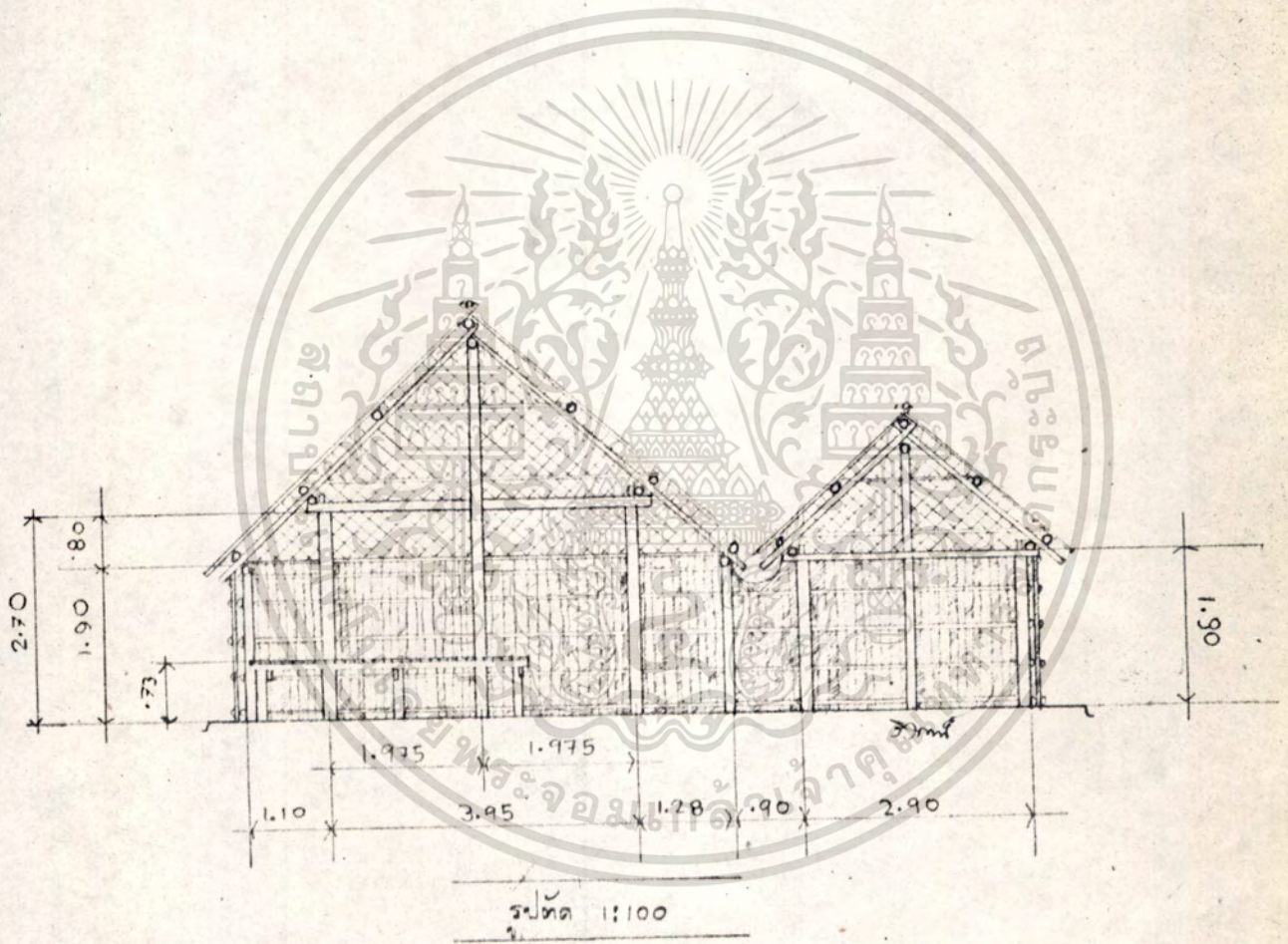
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านเลขที่ ๘/๑ หมู่ ๑ ตำบลหนองบัว
 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง อายุน้อย ๕๐ ปี

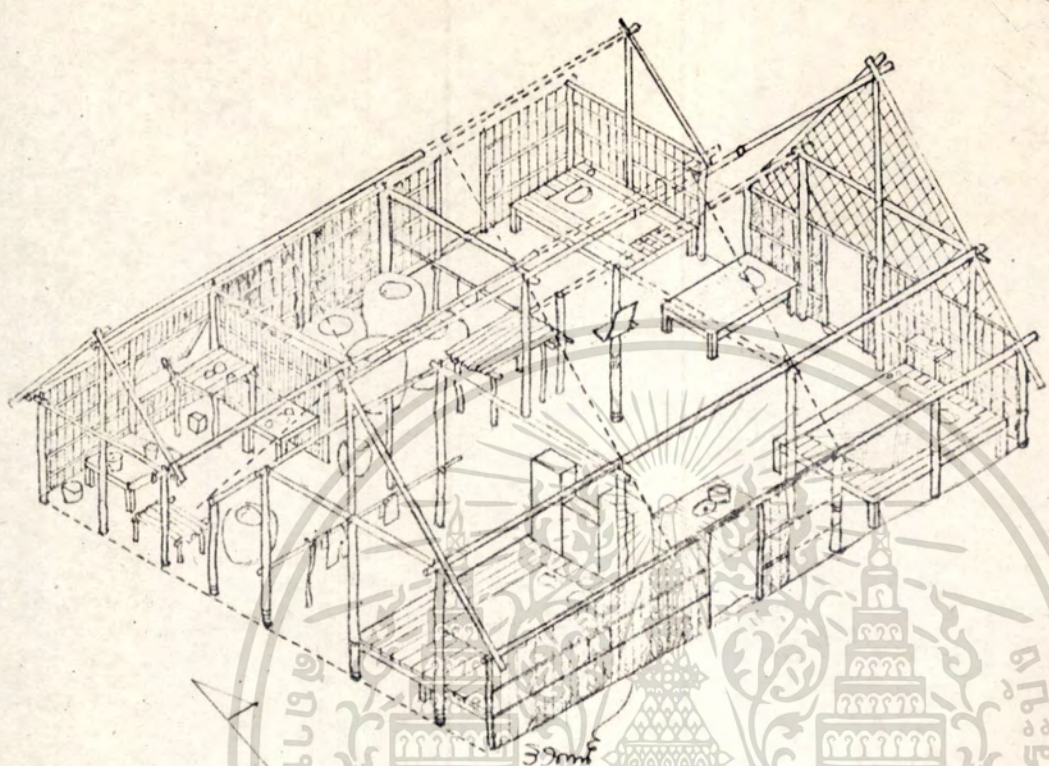
๘๘

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วารณใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน กอช บิดเยี่ หัวศน มาตรการ ๑:๑๕๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สวนครัว ปลูกพริกทรงบริเวณคันดินคานตะวันออก นอกจากนี้ยังมีแคร่ปลูกไม้กระถาง ติดกับบ้านคานเหนือตรงโกลกกับประตูเขายานคานเหนือ ไม้กระถางเป็นไม้ประเภทโกศ

บ้านนี้ไม่มีลานบ้านไซบริเวณที่ว่างตรงคานเหนือของโลกเป็นบริเวณหนึ่งเอน เพราะโกลกกับสะพานเขายานที่ทอดข้ามคลองรถไฟเพราะเป็นบริเวณที่มีร่มเงาเหมาะแก่ การพักผ่อนภายนอกอาคาร บริเวณนี้ยังไซ้เป็นที่เก็บพื้นที่นาและตากแล้ว ส่วนพื้นที่ยังไม่ แห้งจะตากทรงบริเวณทองคำเพราะชาวบ้านจะตั้งในขวงหน้าแดง ซึ่งทองคำก็ยังคงตั้ง เป็นที่โล่งว่างเปล่ายังไม่ทำการเพาะปลูก

ไม่มีศาลพระภูมิ เพราะถือว่าเป็นที่คนของนาและที่บ้านของนา ซึ่งอยู่ทาง ออกไปประมาณ ๖๐ เมตร มีศาลพระภูมิอยู่แล้วเพราะถือว่าเป็นที่เดียวกันจึงไม่จำเป็นต้อง ยกศาลพระภูมิเพิ่มขึ้นอีก

ขนาดเรือน เป็นบ้านแบบ "โรงนา" แผลสร้างขนานกันวางแกนโรงนาทั้ง ๒ ไปตาม แนวตะวันออก - ตะวันตก หรือวางไปคานตะวันออก

ความยาว เนื่องจากเป็นเรือนแผลทั้ง ๒ หลังวางขนานกัน ขวงเสาแต่ละหลังมี ๓ หอง (BAYS) ๕ แนวเสา แนวเสาแต่ละหองจะอยู่ในแนวเดียวกัน ฉะนั้นระยะทาง ของหองเสาจึงมีระยะเท่ากัน ระยะระหว่างหองเสาเป็นดังนี้ ๔.๐๐ เมตร, ๓.๕๐ เมตร, ๓.๕๐ เมตร รวมความยาวทั้งหมด ๑๑.๕๐ เมตร

เรือนหลังเหนือเป็นเรือนเล็กไม่มีเสาเรียงมีแต่เสารายและเสาโค มี เสาโค ๒ แนวเสา เฉพาะแนวคานสะกักหัวท้ายเท่านั้น

เรือนหลังใต้เป็นเรือนใหญ่มีทั้งเสาราย เสาเรียงและเสาโค มีเสาโค ๒ แนวเสา ตรงแนวเสาคานสะกักหัวท้ายเหมือนกับเรือนเล็ก

ความกว้าง (SPAN)

เรือนหลังเล็กคานเหนือ

ระยะขวงกว้างของเสาราย ๒.๕๐ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่วารณิใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะสิ่งเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนหลังใหญ่คานโต

ช่วงระยะห่างระหว่างเสาราย	๓.๕๕	เมตร
ช่วงเสารายถึงเสาเรียงคานเหนือ	๑.๒๘	เมตร
ช่วงเสารายถึงเสาเรียงคานโต	๑.๑๐	เมตร
รวมความกว้างของเรือนหลังใหญ่คานโต	๖.๓๓	เมตร

เนื่องจากเป็นเรือนแฝดไขว้เนื้อที่ภายในต่อเนื่องกันจึงไม่มีการกั้นฝาแยกระยะห่างระหว่างเสาเรียงคานเหนือของเรือนใหญ่กับเสารายคานโตของเรือนเล็ก ๑.๖๐ เมตร

ฉะนั้นรวมความกว้างของบานทั้งหมดเป็น ๑๐.๘๓ เมตร

ความสูง

เรือนใหญ่ จากพื้นถึงใต้ท้องช่อ	๒.๗๐	เมตร
จากช่อถึงใต้ท้องกมพู	๑.๕๕	เมตร
จากพื้นถึงใต้เสาเสยอกเสาเรียง	๑.๕๐	เมตร
เรือนเล็ก จากพื้นถึงใต้ท้องช่อ	๑.๕๐	เมตร
จากช่อถึงใต้ท้องกมพู	๑.๓๐	เมตร

เนื้อที่ไขว้สอยภายในบาน

เนื่องจากโรงนามี ๒ หลัง คือหลังใหญ่และหลังเล็กที่เนื้อที่ภายในต่อเนื่องกันไม่มีการกั้นฝาให้แยกต่างหากจากกัน ตัวเรือนหลังใหญ่ไขว้เป็นส่วนพักอาศัย เรือนเล็กไขว้เป็นเรือนเก็บของและปรุงอาหาร ทั้งยังไขว้บางส่วนเป็นส่วนนอนและนั่งเล่นได้อีกเนื่องจากสมาชิกครอบครัวของครอบครัวนี้มีจำนวนมากกวาครอบครัวปกติ

ตัวเรือนใหญ่ ประกอบด้วยส่วนนอน ๒ ส่วน คือแครนอนใหญ่ และแครนอนเล็ก แครนอนใหญ่มีขนาด ๓.๕๐ x ๓.๘๐ เมตร ยกพื้นสูง ๑.๗๓ เมตร ไขว้เป็นส่วนนอนอย่างเกี้ยว ตำแหน่งของแครนี้อยู่ในตำแหน่งของเสาดานตะวันตก ๑ ท้องเสา แครซีกกับผนังคานโต กว้างเฉยแนวเสาโตไปประมาณ ๑.๗๐ เมตร กั้นบริเวณด้วยตุ่มเสื่อผืน การนอนไขว้เสื่อกปูพื้นแทนที่นอน นอนหันศีรษะไปทางทิศตะวันออก มีคอมมอรับพื้นแครไม้เตี้ย แครนอนเล็กเป็นแครแบบโต๊ะสามารถเคลื่อนย้ายได้ ขนาด ๓.๐๐ x ๒.๒๕ เมตร สูงจากพื้น ๑.๖๐ เมตร ไขว้เป็นแครสำหรับนอนและยังไขว้เป็นส่วนพักผ่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น มิอนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่ว่าการตีพิมพ์นี้เป็นการตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่เอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องเสาดกลางของเรือนใหญ่ตั้งโคงไว้ไม่มีแครแต่อย่างใด เป็นเนื้อที่เอนก
 ประสงค์ ไซ้เป็นที่พักผ่อน รับแขก เด็กเล็กและโซ่หลับนอนของสมาชิกครอบครัว ใน
 ตอนกลางคืนอีกควย การพักผ่อนนั่งเล่นในตอนกลางวันนั้นสมาชิกของครอบครัวส่วนใหญ่
 ไซ้บริเวณส่วนนี้มากที่สุด การไซ้เนื้อที่บริเวณนี้บางครั้งก็ปูเสื่อ แต่ตามปกติก็ไซ้นั่งเอน
 บนพื้นดินเฉยหาโคปูเสื่อแต่อย่างใดไม่ บริเวณนี้ในฤดูร้อนจะรับลมที่พัดมาจากทิศใต้อย่าง
 เต็มที่ควยพักเขามาทางช่องประตูกลางและมีแสงสว่างมากกว่าส่วนอื่น ๆ

เรือนหลังเล็กห้องเสาดคานตะวันตก ๑ ห้องเสาดไซ้เป็นส่วนครัว และส่วน
 รับประทานอาหาร อาจจะมีปูเสื่อหรือรับประทานบนพื้นเฉยก็ได้ นอกจากนั้นตรงบริเวณที่
 อดิฆางฝายังไซ้เป็นที่เก็บของและเครื่องครัวอีกควย ภายในบริเวณครัวมีแครวางเตาไฟ
 และแครวางภาชนะและถ้วยชาม และโต๊ะเก็บอาหารไซ้ฝาศักดมอาหารเอาไว้ไม่มีตู้เก็บ
 กับข้าว ส่วนนี้ฝาไม้รวกซกตะกั้นบริเวณครัวกับส่วนเก็บโองนำไวทานให้ออกจากกันซึ่ง
 จะไซ้ห้องเสาดวางกลางเป็นบริเวณเก็บตมนำฝนขนาดเส้นตาคันยกลาง ๑.๒๐ เมตร สูง
 ๑.๘๐ เมตร ๖ กุม มีแครไม้แสมขนาด ๑.๒๐ เมตร x ๑.๗๐ เมตร สูง ๑.๑๐ เมตร
 ว่างของและอาหาร

แนวที่ว่างระหว่างเสาดรายกับเสาดเรียงคานเหนือของเรือนใหญ่ ทางฝาคาน
 ตะวันออกยังวางแครนอนขนาด ๒.๐๐ เมตร x ๑.๕๐ เมตร สูง ๑.๒๐ เมตรอีกหนึ่งแคร
 เป็นแครแบบโต๊ะ ไซ้พักผ่อนนั่งเล่นในตอนกลางวันได้อีกนอกจากจะไซ้หลับนอนในตอน
 กลางคืน การนอนที่ริษะไปทางทิศตะวันออก

นอกจากนี้ยังมีแครนอนอีกหนึ่งแคร เป็นแครนอนแบบโต๊ะขนาด ๑.๖๕ เมตร
 x ๒.๐๐ เมตร สูง ๑.๖๕ เมตร วางอยู่ใ้ห้องเสาดขงริมคานทิศตะวันออกของเรือน
 หลังเล็ก การนอนที่ริษะไปทางทิศเหนือ

การรอนนำฝนนั้นไซ้รองจากรางนำสังกะสีใหญ่ที่อยู่ระหว่างหลังเรือนใหญ่กับ
 เรือนเล็ก มีรางสังกะสีที่สามารถโยกย้ายไคสำหรับรอนนำจากรางใหญ่เขาสู่ตมไคทุกตม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดกุฎีสร้าง

ส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของวัสดุ	
	เรือนใหญ่	เรือนเล็ก	เรือนใหญ่	เรือนเล็ก
เสาโคก	ไม้เต็งสีเหลี่ยม	ไม้กระบอก	๖" x ๖"	๑ ๕"
เสาราย	ไม้เต็งสีเหลี่ยม	ไม้กระบอก	๖" x ๖"	๑ ๕"
เสาเรียง	ไม้กระบอกกลม	ไม่มี	๑ ๕"	ไม่มี
ช่อ	ไม้กระบอกกลม	ไม้กระบอกกลม	๑ ๕"	๑ ๕"
ค้ำ	ไม้ใผ่	ไม้ใผ่	๑ ๕"	๑ ๕"
กมพู	ไม้ใผ่	ไม้ใผ่	๑ ๓/๒" - ๕"	๑ ๓/๒" - ๕"
อกโก, แป	ไม้ใผ่	ไม้ใผ่	๑ ๓/๒" - ๕"	๑ ๓/๒" - ๕"
ไม้ขมทั่วกลอน	ไม้ใผ่	ไม้ใผ่	๑ ๒" - ๑ ๑/๒"	๑ ๒" - ๑ ๑/๒"
จันทัน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	๑ ๒/๒" - ๒"	๑ ๒/๒" x ๒"
กลอน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	๑ ๒" - ๑ ๑/๒"	๑ ๒" - ๑ ๑/๒"
สิ่งมุงหลังคา	ทับจาก	ทับจาก	ยาว ๑.๑๐ ม.	ยาว ๑.๑๐ ม.

ฝา

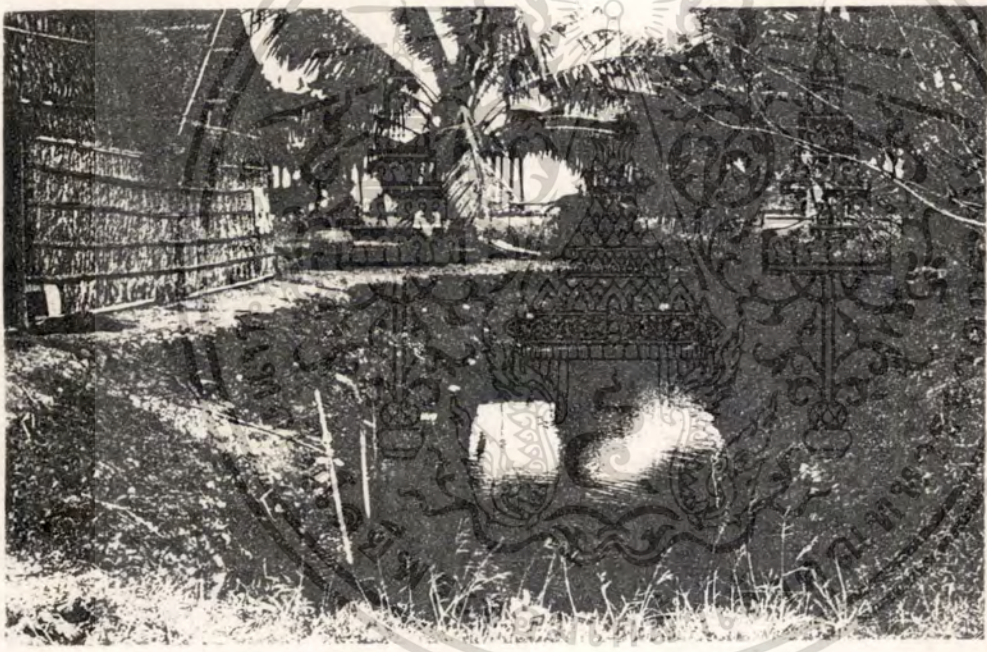
ฝาด้านทิศดอมตัวบ้านคานยาว ฝาด้านขณะเคราตั้งไซ้เสาเรียงเพิ่มเสาค้ำกลางห้องเสาทองละตัว เกรานอน ไม้รวก ๑ ๓" ฝาซีกด้านนอกมีไม้ขนานไม้รวกฉาบความสูงของฝาตั้งแต่พื้นถึงชายคา

ฝาด้านสะกักค้ำตั้งแต่พื้นถึงแนวเคราด้านสะกักสูง ๑.๕๐ เมตร เกรานอนและไม้ขนานเหมือนกับฝาด้านยาว ฝาเลยจากนั้นไปจนถึงฝาปิดจั่วเป็นฝาฉัดคารางค้ำใน กรุทับจากมี เกรานอนและขนานนอกชนิดเดียวกับฝาด้าน

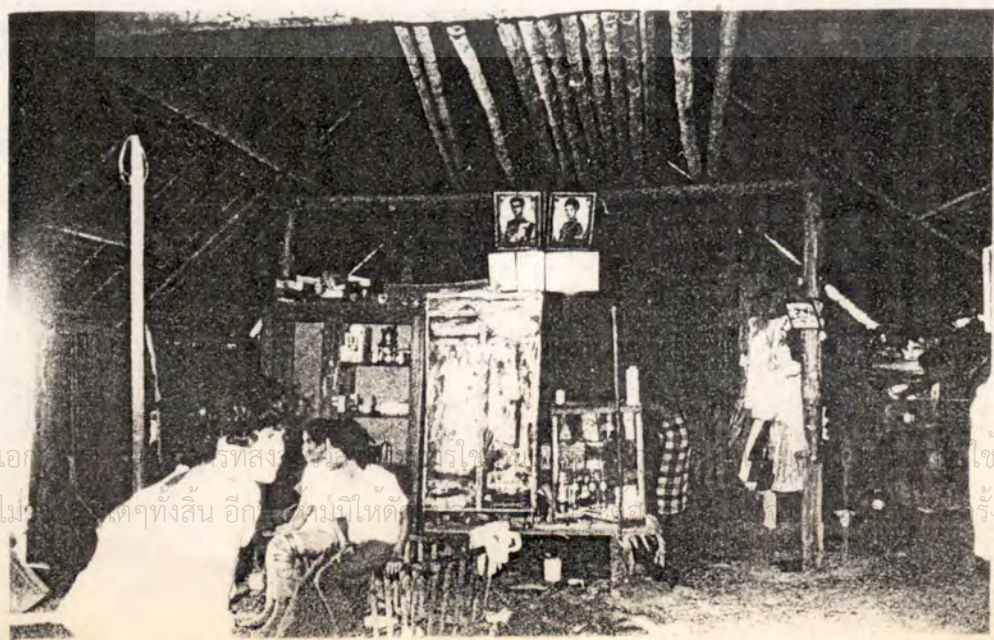
ฝาด้านในอาคาร ที่ปิดกันระหว่างครัวกับบริเวณเก็บโองน้ำเป็นฝาไม้รวก ๑ ๑" ฉัดตะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านนาขมิ้น ต.ขมิ้น

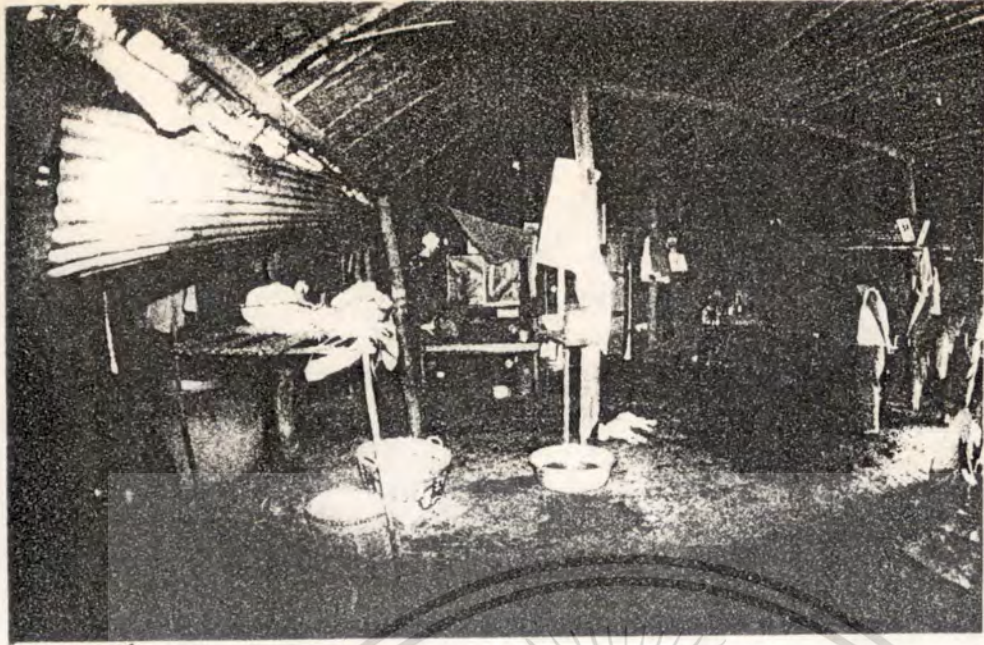
บ่อน้ำหรือตุ่ม
สำหรับอาบน้ำ
และเลี้ยงปลา

โรงทอผ้าในเรือน
นอนใหญ่

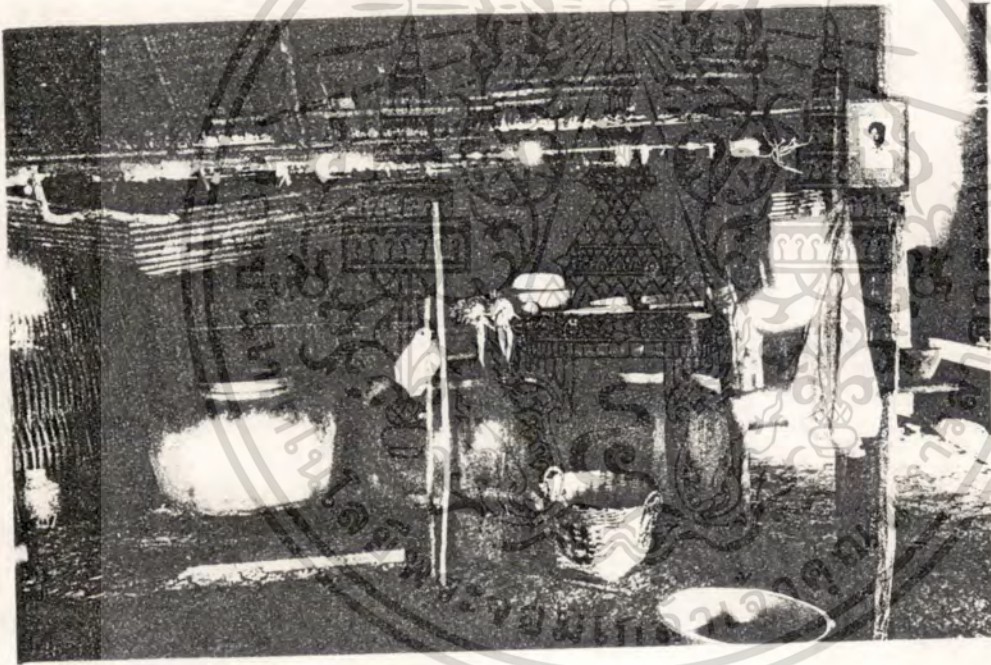
เอก... รทสง... รโ...
ไม่... ทั่วทั้งสิ้น อีก... ให้ดี...

ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
รังที่มีการนำไปใช้

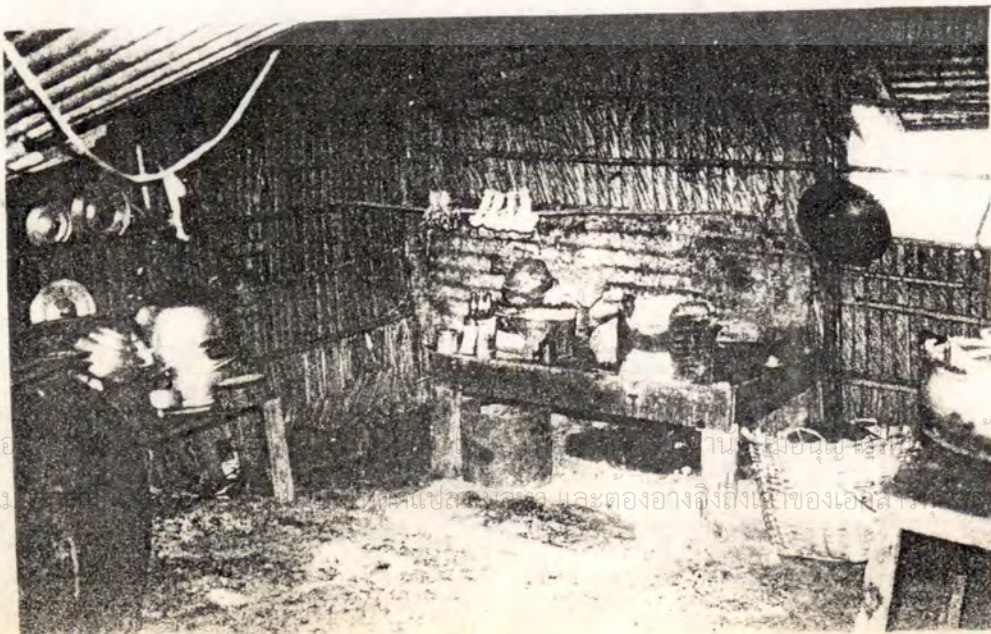

บ้านเคยนิคย์ หนอง

โถงทวนใน

บริเวณเก็บตุ้มเก๋ฝน

ครัวและบริเวณรับ-
- ประทุนอาหาร
- ประโยชน์ของการค
- ครัวแบบพื้นและ
- ที่มีการใช้ไฟสูง ส่วนที่
- หาดทั้งบ้านกระทุ้ง

เอ
ใน

บ้าน... และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของ...

ประโยชน์ของการค...
ที่มีการใช้ไฟสูง ส่วนที่...
หาดทั้งบ้านกระทุ้ง

แคร

แครใหญ่

พื้น ไม้เต็ง ๑" x ๖"

คาน ไม้เต็ง ๑ ๑/๒" x ๕"

ตง ไม้เต็ง ๑ ๑/๒" x ๕"

ต่อมือ คอนกรีตเสริมเหล็ก .๑๐ เมตร x .๑๐ เมตร

แครเล็กทั้ง ๓ แคร เป็นแครแบบโต๊ะ

พื้นกระดานแคร ๑" x ๕"

ครายึดพื้นแคร ๑ ๑/๒" x ๕" - ๓"

ขาแครไม้เต็ง ๓" x ๓"

ขนาดครอบครัวและจำนวนสมาชิกที่หักภาษี

- ๑. นายนิศย์ หมี่เงิน อายุ ๕๐ ปี
- ๒. นางสค หมี่เงิน อายุ ๕๔ ปี
- ๓. ลูกชายคนที่ ๑ อายุ ๒๔ ปี (ทำงานเทศบาลกรุงเทพฯ วันปกติไปนอนที่พักพนักงานในกรุงเทพฯ กลับมาเฉพาะคืนวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์)
- ๔. ลูกชายคนที่ ๒ อายุ ๒๒ ปี มีภรรยาแล้วและลูกสาว ๑ คน อายุ ๗ เดือน ยังอาศัยอยู่ที่บ้านหลังนี้ทั้งหมด
- ๕. ลูกชายคนที่ ๓ อายุ ๒๑ ปี แต่งงานแล้วออกไปอยู่บ้านภรรยา
- ๖. ลูกสาวคนที่ ๔ อายุ ๑๘ ปี ยังอาศัยอยู่ที่บ้านหลังนี้

สมาชิกพิเศษที่เพิ่มขึ้นได้แก่

- ๑. ลูกสาวของสามีภรรยาใหม่ อายุ ๑๕ ปี แต่งงานแล้วมีลูกชายอายุ ๘ เดือน ทั้ง ๓ คนยังอาศัยหลับนอนที่บ้านหลังนี้
- ๒. ลูกสาวของสามีภรรยาใหม่ อายุ ๑๗ ปี

นายนิศย์ และภรรยา คือนางสค นั้นเดิมนอนที่แครใหญ่ของเรือนใหญ่ ครั้นลูกชายคนที่ ๒ แต่งงานจึงย้ายมานอนที่แครเล็กของเรือนใหญ่ ยกแครใหญ่ให้ลูกชายคนที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบให้สำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ลูกสาวคนที่ ๔ นอนแครเล็กที่ห้องเสาแรกก่อนที่ศตวรรษออกของเรือนเล็ก

ลูกเลี้ยงหญิงคนโตกับสามีและลูก อาศัยนอนบริเวณพื้นที่โล่งขวางห้องเสาศากลางของเรือนใหญ่ โดยใช้เสื่อปูนอนแทนแคร่ในเวดากลางคืน

ลูกเลี้ยงหญิงคนที่ ๒ นอนแคร่เด็กที่อยู่ระหว่างที่วางของเสารายกับเสาเรียงคานเหนือของเรือนใหญ่ทางฝาคานตะวันออก และในวันคืนวันศุกร์, เสาร์ และอาทิตย์ ลูกสาวคนที่ ๔ ที่นอนแคร่เด็กที่อยู่ห้องเสาแรกของเรือนเด็กคานตะวันออกจะมานอนรวมด้วย โดยยกแคร่ที่ตนเคยนอนให้พี่ชายคนโตไปเก็บกลับบ้านในกลางวันหยุดนอน

สรุป สมาชิกของครอบครัวทั้งหมดที่อาศัยหลับนอนในบ้านทั้งหมดมี ๑๑ คน นอนบนแคร่ ทั้ง ๕ แคร่ ๘ คน อาศัยอยู่เดือนนอนที่บริเวณพื้นที่หนึ่งเลน ๓ คน

การเจาะของ

บ้านหลังนี้มีการเจาะหน้าต่างบานกระทุ้ง ๑ บาน ตรงฝาคานเหนือของเรือนนอนบริเวณบริเวณครีว มีประตู ๓ บาน ตั้งแสดงในภาพ

บริเวณอาบนำและซักล้าง ในบริเวณที่วางของโลกคานเหนือ ไร่น้ำจากคลองข้างทางรถไฟ

การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บในตู้ไม้บานกระจกและตู้พลาสติก และยังใช้ฝังกับราวไม้ภายในบ้านอีกด้วย

บริเวณแต่งตัว ในบริเวณที่วางเสารายคนที่ ๒ ของเรือนใหญ่ นับจากเสารายคนริมฝาคานทิศตะวันออก เสาคนนี้จะแขวนกระจกเงาสูงจากพื้น ๑.๒๕ เมตร และมีที่สำหรับวางหัวและเครื่องสำอางโดยชิดกับเสาคนนี้ใตกระจกเงา

อายุของบ้านและลำดับการขยายเรือน

ตอนสร้างครั้งแรก สร้างเรือนหลังใหญ่หลังเดียวเมื่อ ๑๕ ปี มาแล้ว ครั้นอายุมาได้ ๑๐ ปี จึงรื้อหลังเดิมแล้วสร้างใหม่โดยใช้ตัวไม้โครงสร้างของหลังเดิมเกือบหมด มีการซื้อไม้ใหม่มาเสริมบางและสร้างขึ้นพร้อมกันทั้ง ๒ หลัง ทั้งเรือนใหญ่และเรือนเล็กดังที่ปรากฏเห็นอยู่ในขณะนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๕.๓ บ้านหลังที่ ๓ บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๑ ตำบลคอกควาย

อ.เมือง จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้าน นายชั้น สังข์ประสิทธิ์

บริเวณโลกและบ้าน

ขนาดบริเวณบ้าน ลักษณะโลกที่ตั้งของครอบครัวนี้มีลักษณะไม่แน่นอนมี ๒ ตอน คือส่วนโลกที่ปลูกเรือนและโลกเหนือตัวเรือนออกไปเป็นโลกที่กั้นคันดินล้อมคูน้ำไว้ โลกที่ตั้งของตัวเรือนมีขนาด ๒๔.๕๐ เมตร x ๒๖.๕๐ เมตร และโลกส่วนเหนือมีขนาด ๒๐.๐๐ เมตร x ๒๘.๐๐ เมตร

ขนาดคหรีหรือสระน้ำ มีสระน้ำอยู่ ๒ สระ สระที่อยู่ในส่วนปลูกอาคารซึ่งอยู่ กานใต้ของบ้าน มีขนาด ๗.๕๐ เมตร - ๘.๐๐ เมตร x ๑๘.๐๐ เมตร

สระที่ขุดอยู่ในโลกสวนคานเหนือของตัวบ้าน ขนาด ๕.๐๐ เมตร x ๑๖.๐๐ เมตร และมีสระเป็นคลองทางต่อกับปลายสระมุมกานกลางคานตะวันออกขนาด ๓.๐๐ เมตร x ๗.๐๐ เมตร

ขนาดคันดิน มีคันดินกั้นโลกกอยกานใต้ของบ้านกว้างประมาณ ๓.๐๐ เมตร และคันดินที่โอบปิดล้อมรอบหรือคาน้ำคานเหนือขนาดกว้าง ๕.๐๐ เมตร และ ๑.๕๐ เมตร นอกนั้นเป็นโลกที่ถมสูงกว่าท้องนา และทำคาน้ำที่เป็นคันดินไปควย

สวน เป็นสวนซีมีขนาดประมาณ ๒.๐๐ เมตร x ๒.๐๐ เมตร ห่างจาก ตัวบ้านไปทางทิศตะวันตกเป็นระยะ ๖ เมตร

ประเภทของไม้ยืนต้นที่ปลูกบริเวณบ้าน

บนคันดินคาน้ำใต้ของ โลกริมมอหน้าปลูกแคแต่ยไว้เป็นแนวตรงของ โลกบริเวณ คานตะวันตกปลูกต้นมะขามเทศเป็นแนว เรื่อยไปจนถึง โลกสวนมอหน้าคานเหนือมีสะแกขึ้น แทรมเป็นระยะวากอ้อมคันดินที่ปิดล้อมสระคานเหนือไว้หมด

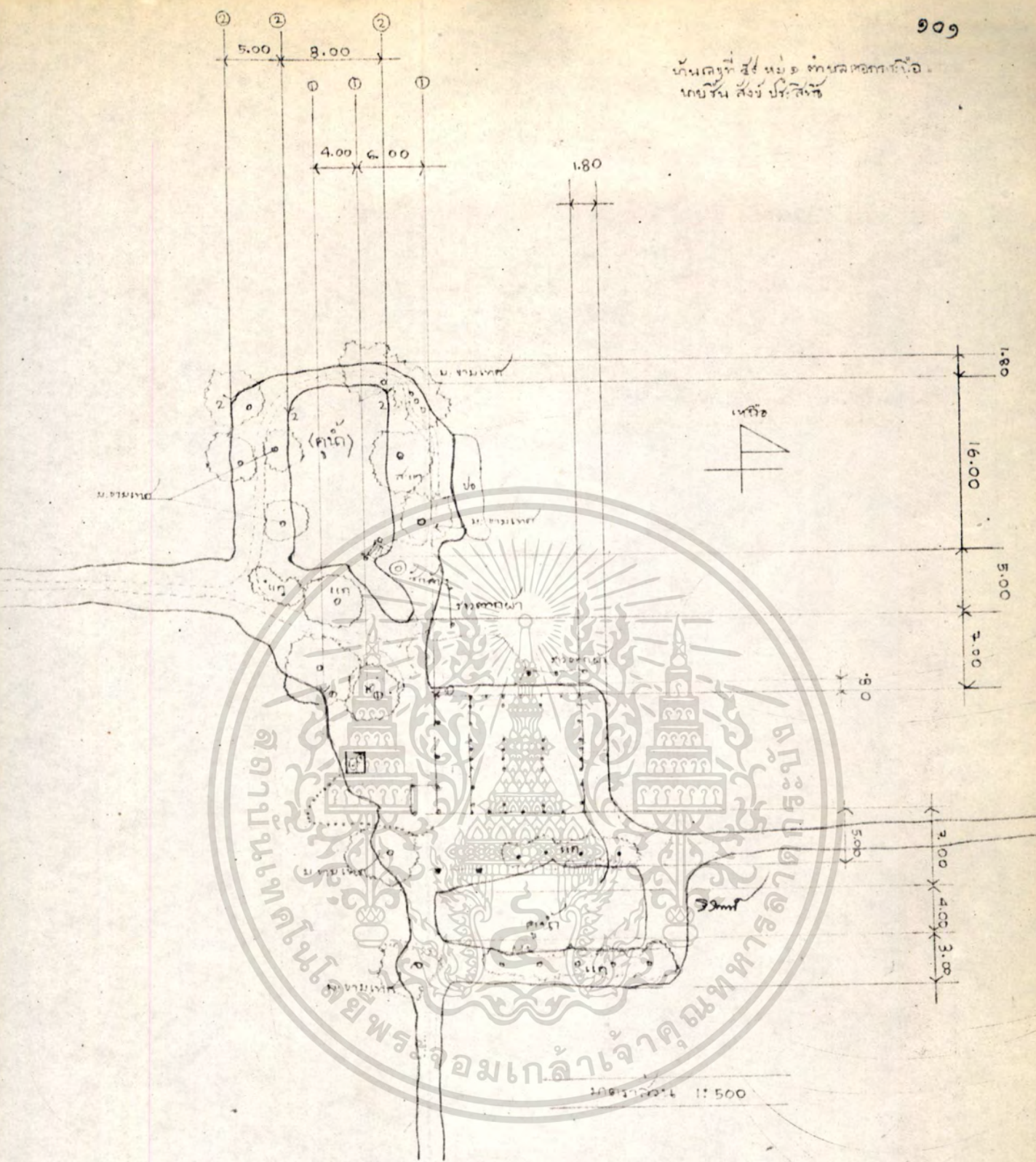
สวนครัว ไซบริเวณโลกคานเหนือติดกับตัวบ้านไซยกทรงเป็นแปลงปลูกผัก

จำพวกฝรั่ง มะเขือ ตะไคร้

บ้านนี้ไม่มีลานใหญ่สำหรับตากและนวดข้าว เพราะเจ้าบ้าน เดิมทำนามานาน แล้วโดยเปลี่ยนอาชีพเป็นค้าขายของที่ไคจากชายทะเล และเห็นคหรีจากบ้านที่เพาะเห็น นำไปขายที่ตลาดวงเวียนใหญ่และที่ตลาดพลูโดยขบวนรถไฟสายมหาชัยวงเวียนใหญ่มีราย

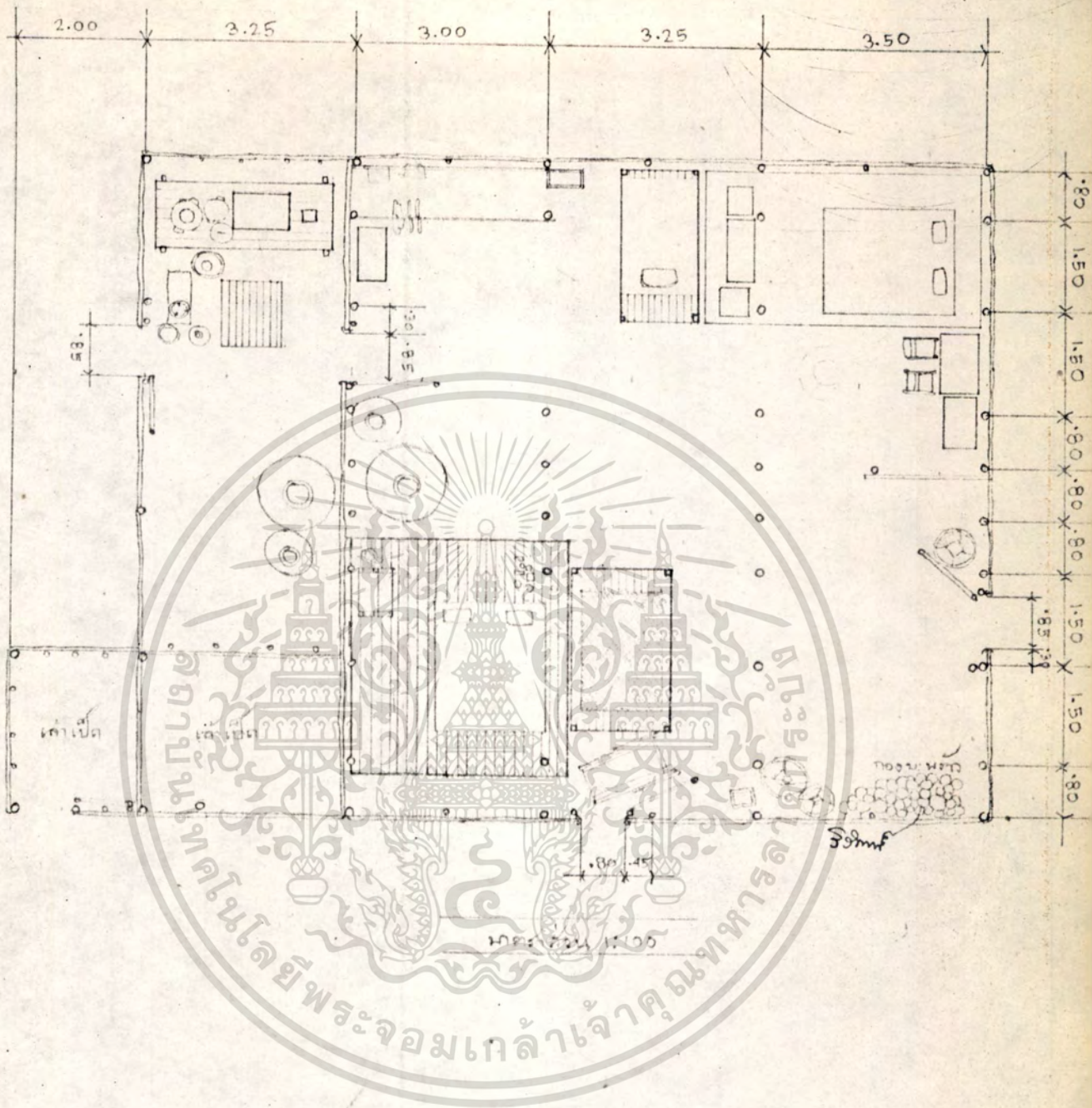
เอกไคสามารถเลี้ยงตัวไคได้สามเป็นล้านขนาดเล็กอยู่คานตะวันตกของบ้านนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ารณิใดทั้งสิ้น นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงเป็ดจำนวน ๑๕ ตัว ไคไซเป็ดวันละ ๑๓-๑๒ ไป

บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๑ ตำบลคลองขี้เหล็ก
อำเภอรัน สังกะบุรี จังหวัด...

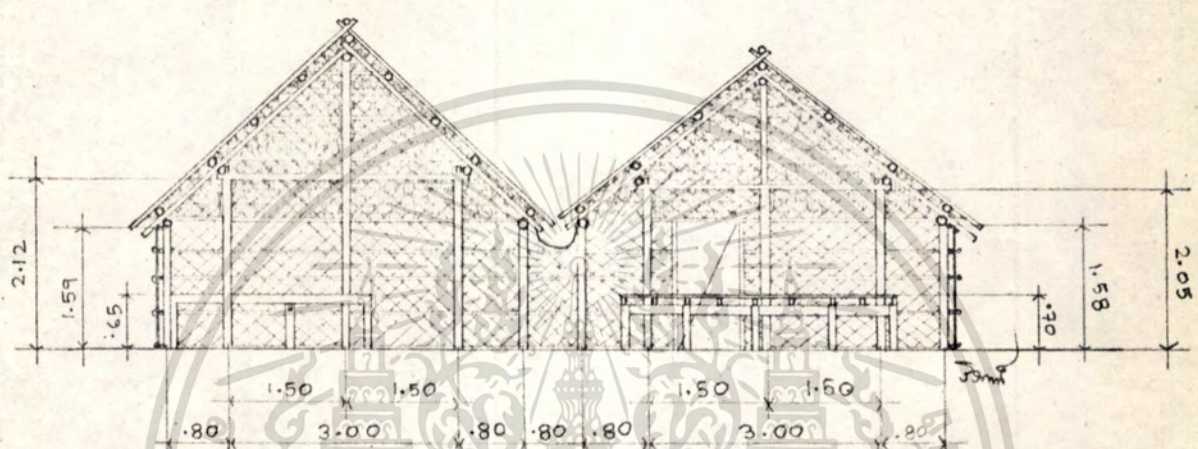

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

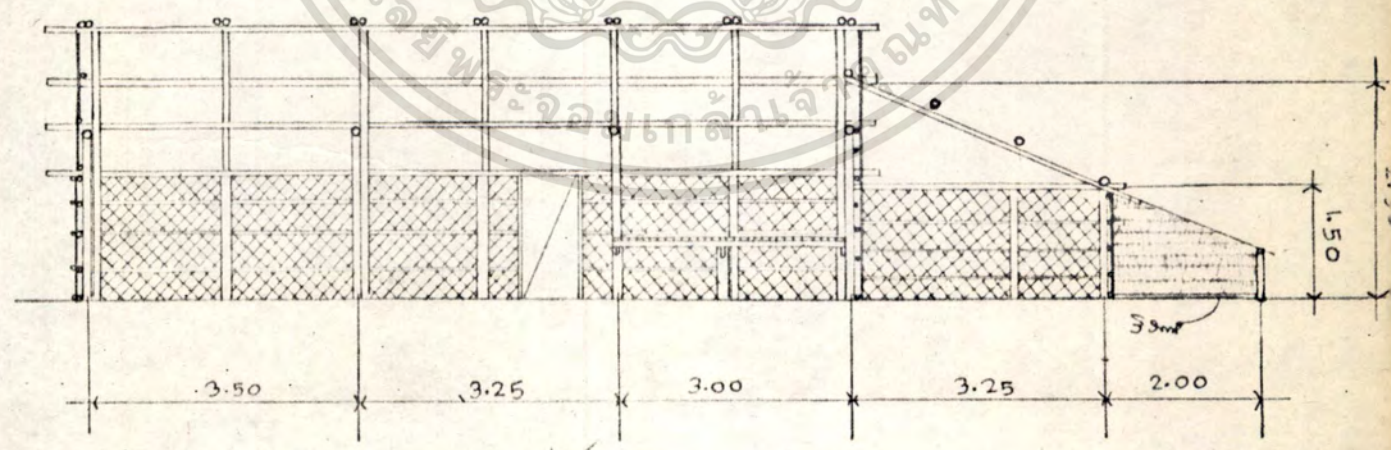
บ้านเลขที่ ๕๘ หมู่ ๑ ตำบลกอกกนิง
นายอิน สิงห์ประสูติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

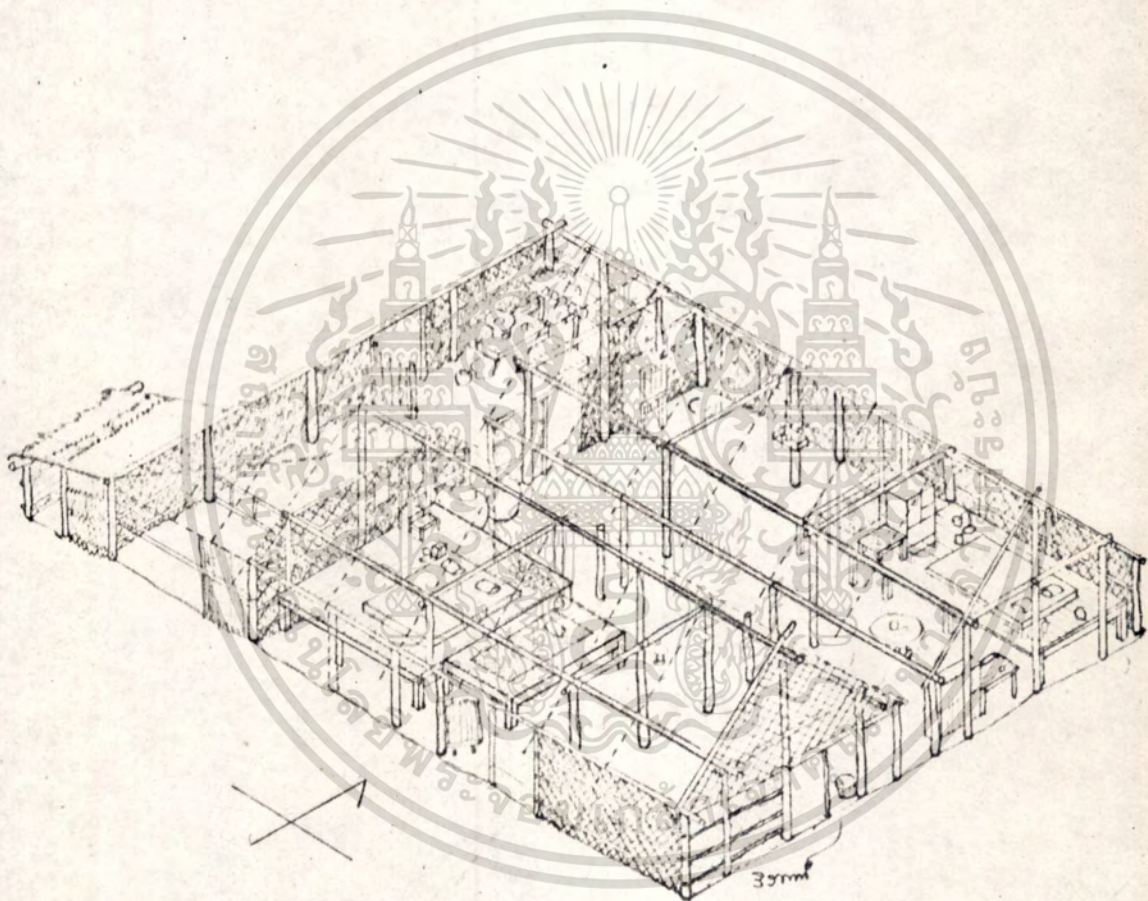
รูปตัดตามขวาง 1:100

รูปตัดตามยาว 1:100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดป่าโมกข์ไชยศิริ

มาตราส่วน 1:150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างเอาเปิดค้อมาจากเรือนครัวคานหลัง

ไม่มีศาลพระภูมิ

ขนาดเรือน

เป็นบ้านแบบโรงนาแฝด วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกตะวันตก หรือวางตามตะวัน มีเพิงเรือนครัวค้อมออกไปตลอดทางคานตะวันตกของบ้าน

ความยาว เป็นบ้านแฝดวางขนานกัน ขวางเสาแต่ละหลังมี ๓ ท้อง ๔ แนวเสา แนวเสาแต่ละท้องจะอยู่ในแนวเดียวกัน ระยะห่างของท้องเสาเป็นดังนี้:-

๓.๕๐ เมตร, ๓.๒๕ เมตร, ๓.๐๐ เมตร ความยาวทั้งหมด ๙.๗๕ เมตร

เรือนหลังเหนือเป็นเรือนมีขนาดใกล้เคียงกับเรือนหลังคานใต้ เรือนทั้ง ๒ หลัง มีทั้งเสารายเสาโคและเสาเรียง ทั้งเรือนเล็กและเรือนใหญ่มีเสาโค ๓ แนวเสา เหมือนกันคือตรงแนวคานสะกิดหัวนายของเรือนและตรงแนวเสาแนวที่ ๒ คานตะวันออก

ความกว้าง (SPAN)

เรือนหลังเหนือ ระยะขวางกว้างของเสาราย ๓.๐๐ เมตร

ขวางเสารายถึงเสาเรียงทั้ง ๒ ข้าง ๆ ละ ๐.๕๐ เมตร

รวมระยะความกว้างของเรือนหลังเล็ก ๔.๐๐ เมตร

เรือนหลังใต้ ระยะขวางกว้างของเสาราย ๓.๐๐ เมตร

ขวางเสารายถึงเสาเรียงทั้ง ๒ ข้าง ๆ ละ ๐.๕๐ เมตร

รวมระยะความกว้างของเรือนหลังเล็ก ๔.๐๐ เมตร

เรือนทั้ง ๒ หลังใช้เนื้อที่ภายในค้อมเนื่องกันไม่มีคานคั่นฝา ระยะทางระหว่างเสาเรียงของเรือนเล็กกับเรือนใหญ่ ๔.๕๐ เมตร รวมความกว้างของเรือนแฝด ๑๐.๐๐ เมตร ขนาดของเพิงเรือนครัวซึ่งวางขวางกับเรือนแฝดฉะนั้นจึงยาวเท่ากับควมกว้างของเรือนแฝด คือ ๑๐.๐๐ เมตร ความกว้างจากผนังเรือนใหญ่ถึงผนังครัวคานริมนอกมีระยะ ๓.๒๕ เมตร

ความสูง

ความสูงของเรือนคานเหนือ

ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องช่อ ๒.๑๒ เมตร

ความสูงจากพื้นถึงใต้ยอดเสาเรียง ๑.๕๕ เมตร

ความสูงจากช่อถึงใต้คาน ๑.๕๕ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสูงของเรือนคานโต

ความสูงจากพื้นถึงโถงช่อ	๒.๐๕	เมตร
ความสูงจากพื้นถึงโถะเสยอกเส้าเรียง	๑.๕๘	เมตร
ความสูงจากช่อถึงโถกมท	๑.๓๐	เมตร

ความสูงของเรือนครัว

ความสูงจากพื้นถึงแปยอกสดของเรือนครัว	๒.๕๐	เมตร
ความสูงจากพื้นถึงโถะเสยอกเส้าเรียงเรือนครัว	๑.๕๐	เมตร

เนื้อที่ในเรือน

"โรงนา" หลังโต มีแครนอนใหญ่ ๑ แครขนาด ๓.๕๐ เมตร x ๓.๗๐ เมตร ยกสูง ๑.๗๐ เมตร อยู่ตรงห้องเส้าแรกคานตะวันตกของเรือนเค็มห้องเส้าเป็นแครโล่งไม่มี ส่วนปีกกว้างที่นอนหันศีรษะไปทางทิศเหนือ นอกจากนี้ยังเป็นแครนอนด้วยยังใช้เป็นบริเวณ เก็บของใช้สอยอีกด้วย เป็นแครชนิดที่มีทอมอรับ มีแครเล็กแบบโตะขนาด ๑.๖๐ เมตร ๒.๖๐ เมตร ใช้เป็นแครนอนในตอนกลางคืนและใช้เป็นที่พักนอนในตอนกลางวัน เพราะ เป็นบริเวณที่มพัดผวนจากประตูบานคานโต ความสูงของแครสูงเสมอกับแครใหญ่ บริเวณที่ เหลื่อนอกนั้นทั้งโล่งเป็นบริเวณเอนกประสงค์ บริเวณที่คานโตซึ่งมีห้องเส้าส่วนตะวันออก ใช้เป็นบริเวณเก็บของ

ส่วนเรือนหลังเหนือมีแครนอนใหญ่ขนาด ๒.๕๐ เมตร x ๔.๓๐ เมตร เป็น แครที่มีทอมอรับสูง ๑.๗๐ เมตร ใช้เป็นแครนั่งเล่น เก็บของและแครนอน การนอนหันศีรษะ ไปทางทิศตะวันออก ตำแหน่งของแครอยู่ระหว่างห้องเส้าห้องแรกของเรือนหลังเหนือซึ่งก ะวันออกกว้างซีกผนังคานเหนือ ปลายแครคานทิศใต้มีตู้เสื้อผ้าวางเป็นผนังกั้นส่วนนอนเอา ไว่ ปลายสุดคานโตของแครนี้มีแครแบบโตะขนาด ๑.๒๐ เมตร x ๒.๕๐ เมตร เป็นแคร นอนเล็กหันศีรษะการนอนไปทางทิศเหนือ ใช้เป็นแครพักผ่อนและนั่งเล่นในเวลาว่างวันอีก ด้ย ส่วนที่เหลือเป็นบริเวณโล่งเอนกประสงค์ ส่วนคานตะวันตกใช้เป็นที่ตั้งตู้กับข้าว ทรงซีกกับแครใหญ่คานผนังคานตะวันออกวางโตะทำงานและเก้าอี้เอาไว่และตู้เสื้อผ้าพลาส ติกอีก ๑ ตู้

บริเวณเรือนครัวส่วนบริเวณคานทิศเหนือเป็นส่วนหัวครัวประกอบด้วยแครวาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ในการค้า ของขนาด ๑.๐๐ เมตร x ๒.๗๐ เมตร สูง ๑.๕๐ เมตร ใช้วางหม้อ, ถ้วยชาม และตู้ ไม่วากรณีใดๆทั้งสิ้น ถ้าทั้งหม้อมีหลอดเปล่งเนื้อหา และของอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารที่ควรพิมพ์กรรมสิทธิ์ ขนาดเล็กไว้เก็บของ มีแครวางเตาตั้งฉากกับแคร เก็บของวางชามกับผนังครัวคานตะวันตก

บริเวณทำอาหารใช้แคร่ไม้เตี้ยสูงจากพื้น .๑๒ เมตร ขนาด .๗๐ เมตร x .๕๕ เมตร
 ปูด้วยไม้กระดาน ส่วนบริเวณเรือนหลังนี้คานไม้ใช้เป็นบริเวณเก็บของซึ่งเดิมใช้เป็นเดา
 เบ็ด ส่วนเดาเบ็ดปัจจุบันโคตหลังคาติดออกไปจากหลังคาเพิงคร้วคานไม้ติดออกไปทาง
 ทิศตะวันตกบริเวณระหว่างแนวชายคาของเรือนทั้ง ๒ ซีกในใ้รางน้ำสังกะสีรองน้ำจาก
 ชายคาคาดอกแนวมาตั้งมุมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๒๐ เมตร สูง .๕๐ เมตร ๑ ใบ มุม
 เด็ก เส้นผ่าศูนย์กลาง .๗๐ เมตร สูง .๖๐ เมตร อีก ๑ ใบ วางอยู่ตรงแนวรางน้ำติด
 ฝาदानตะวันตกของเรือนและยังมีมุมไม้ใหญ่และใบเล็กอย่างละ ๑ ใบ อยู่ในเรือนคร้ว
 ตรงกับรางน้ำที่เลยออกมาจากเรือนใหญ่

วัดกุอูสร้าง

ส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของวัสดุ	
	เรือนใต้	เรือนเหนือ	เรือนใต้	เรือนเหนือ
เสาโค	ไม้กระบอก	ไม้กระบอก	φ ๔"-๖"	φ ๔"-๖"
เสาราย	ไม้กระบอก	ไม้กระบอก	φ ๔"-๕"	φ ๔"-๕"
เสาเรียง	ไม้กระบอก	ไม้กระบอก	φ ๓"-๔"	φ ๓"-๔"
ซื่อ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๔"
คั้ง	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๔"
กบทุ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๔"
อกไก่, แม่	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๔"
ไม้มุมหัวกอดอน	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๒ ๑/๒"-๑ ๑/๒"	φ ๒ ๑/๒"-๑ ๑/๒"
จันทัน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๒ ๑/๒"-๒"	φ ๒ ๑/๒"-๒"
กอดอน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๒"-๑ ๑/๒"	φ ๒ ๑/๒"-๑ ๑/๒"
สิ่งมุงหลังคา	ทับจาก	ทับจาก	ยาว ๑.๑๐ ม. กว้าง .๖๕ ม.	เท่ากัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับอาจารย์ใช้ชมเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ส่วนโครงสร้างส่วนกรวนันตัวไม้เหมือนกับเรือนทั้ง ๒ หลัง
 ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้น กิ่งฉักแนน

ฝา คานปิดล้อมตัวบ้านทั้ง ๓ หลัง ทุกคานเป็นฝาแบบกรตุ้มจากซีกคทาตาราง บางส่วนของฝาครัวเป็นฝาไมรวกซัดตะ

ฝาภายในที่กั้นเรือนใหญ่กับเรือนครัวเป็นฝากรตุ้มจากแบบฝาซีกคทาตาราง

แครนอนใหญ่ ๒ แคร ของเรือนเหนือและใต้

พื้นไม้เต็ง ๑" x ๖"

คานไม้เต็ง ๑" x ๔"

คางไม้เต็ง ๑" x ๔"

ค่อม ๑ เส้า ไม่วัด ๑" x ๔"

แครนอนเล็ก ๒ แคร เป็นแครแบบโต๊ะพื้นไม้เต็ง ๑" x ๔"

แครายัด ๑" x ๔" ไม้เต็ง

ขาแคร ๓" x ๓" ไม้เต็ง

ชนากครอบครัวและจำนวนผู้อยู่อาศัย

- ๑. นายชั้น สังขประสิทธิ์ อายุ ๖๗ ปี (เจ้าของบ้าน)
- ๒. ภรรยาชื่อ นางเอม อายุ ๔๕ ปี
- ๓. ลูกสาวคนโต อายุ ๒๗ ปี
- ๔. ลูกสาวคนที่ ๒ อายุ ๒๔ ปี แยกเรือนไปอยูบ้านสามี
- ๕. ลูกสาวคนที่ ๓ อายุ ๒๒ ปี
- ๖. ลูกชายคนที่ ๔ อายุ ๒๐ ปี
- ๗. ลูกชายคนที่ ๕ อายุ ๑๘ ปี
- ๘. ลูกชายคนที่ ๖ อายุ ๑๖ ปี
- ๙. ลูกหญิงคนที่ ๗ อายุ ๑๔ ปี ไปอยู่กับพี่สาวคนที่ ๒
- ๑๐. ลูกชายคนที่ ๘ อายุ ๑๒ ปี

รวมจำนวนผู้พักอาศัยทั้งหมด ๘ คน

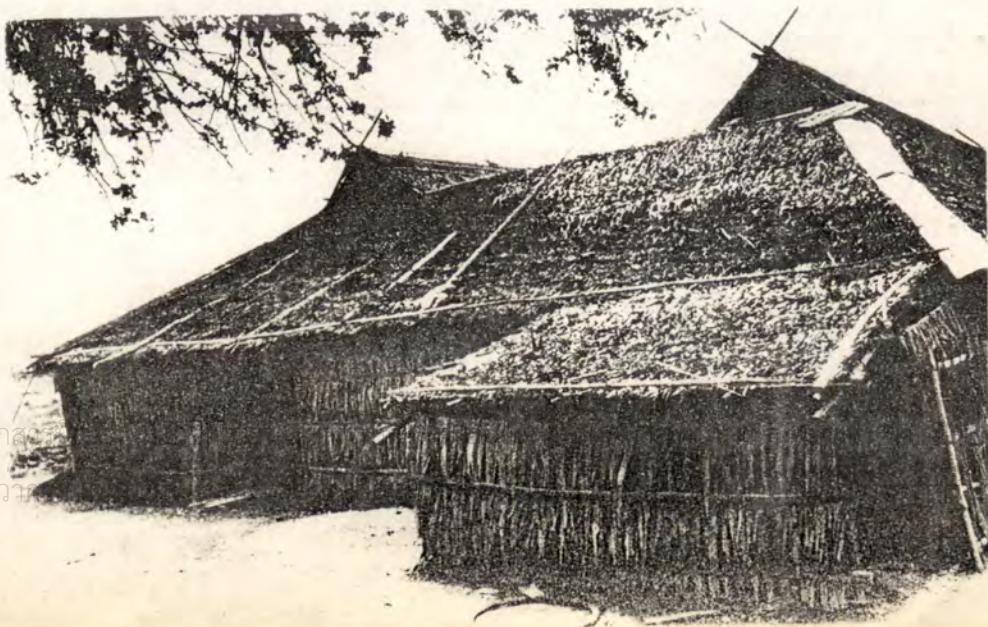
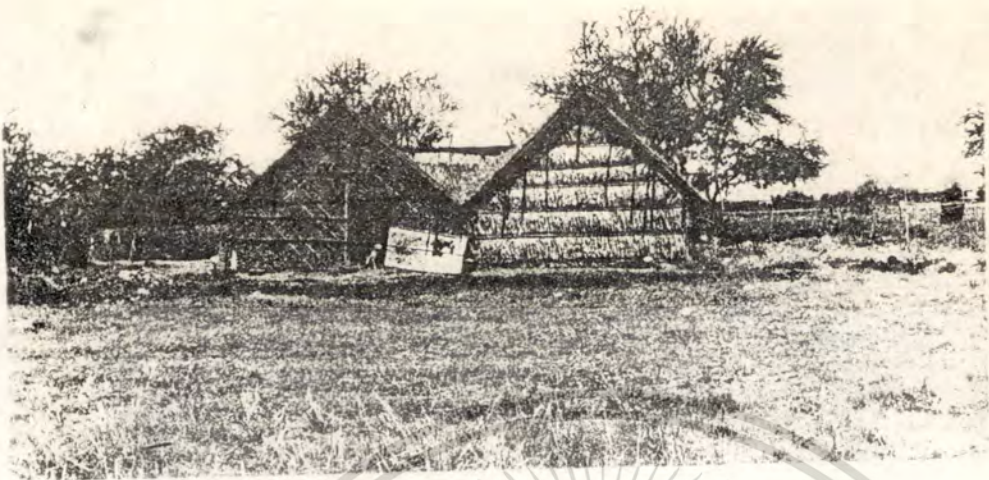
แครใหญ่หลังใต้ นอน ๓ คน คือ พ่อ,แม่ และลูกชายคนสุดท้อง

แครเล็กหลังใต้ เป็นแครนอนของลูกชายคนที่ ๔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

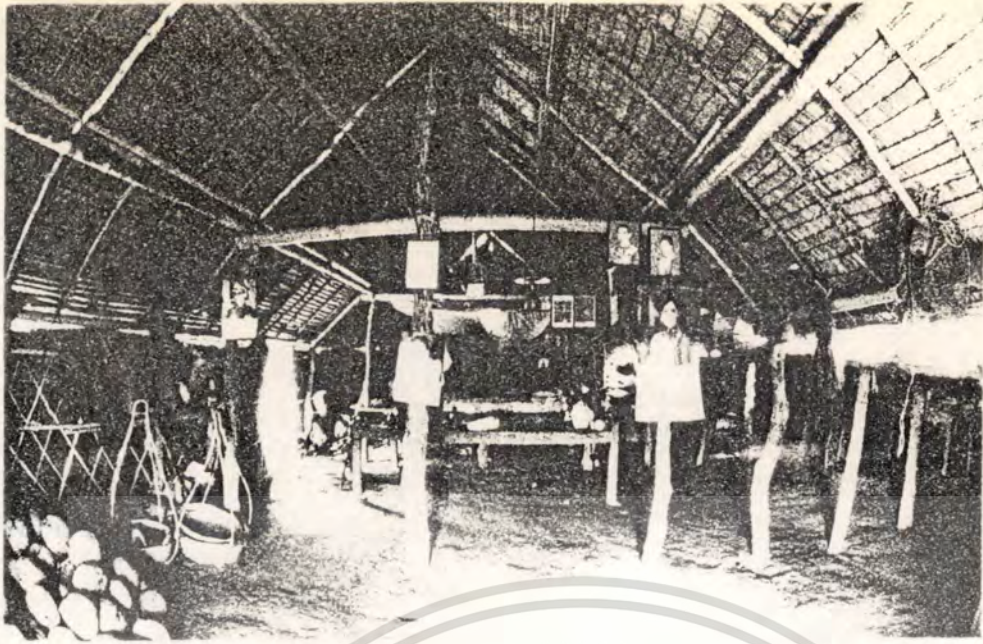
ไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลนี้ให้กับบุคคลที่สามโดยไม่ได้รับอนุญาต

แครใหญ่เหนือ นอน ๓ คน คือลูกสาวคนโต ลูกสาวคนที่ ๒ และลูกสาวคนที่ ๗ (เมื่อกลับบ้าน)

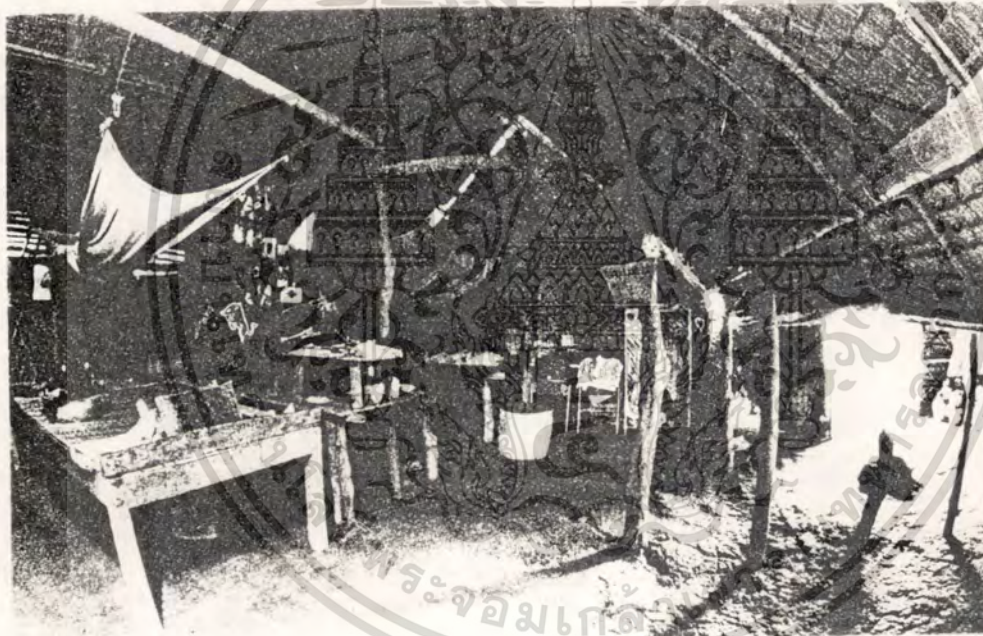

เอกส
ไม่ว่า

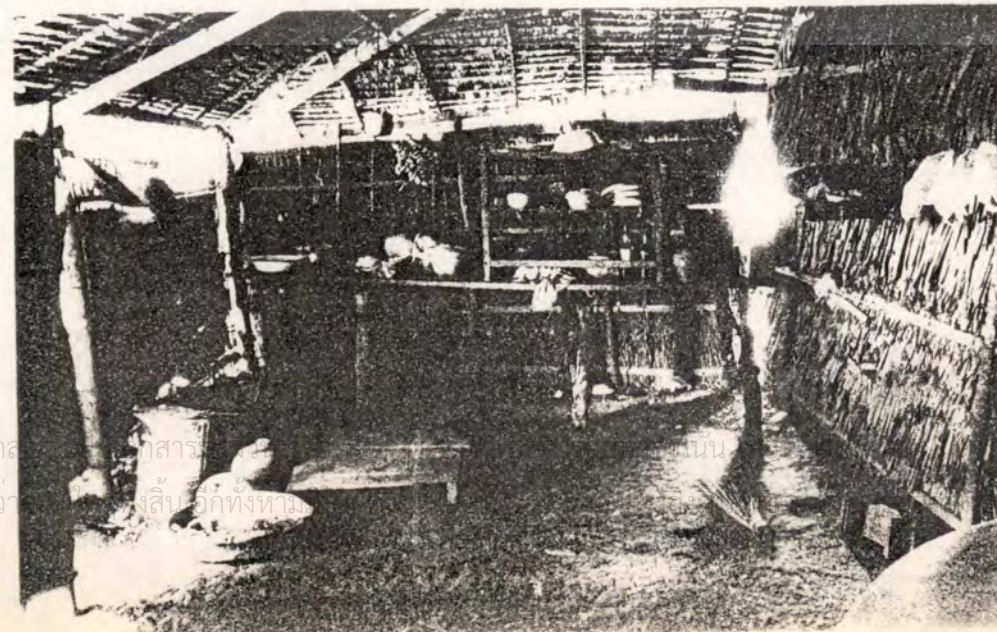
ระโยชน์ด้านกรค่า
มีการนำไปใช้

ทัศนียภาพภายใน
เรือน พ่อแม่

ทัศนียภาพภายใน
เรือนนอน หลัง เหนือ
มี เกร็นนอน ของลูก

บริเวณครัว

เอกสาร
ไม่ว่า
เอกสาร
งลิ้น
อีกทั้ง
ห้าม

โยชน์
ด้านการ
ค้า
การนำ
ไปใช้

แคร่เหล็กตั้งเหนือ เป็นที่นอนของลูกชายคนที่ ๕ และลูกชายคนที่ ๖

การเจาะช่อง เรือนหลังโตเจาะของประตูเพียง ๒ ช่อง คือคานฝาหัตถ์โตขวางทองเสา-กลาง และคานฝาสะกัคคานที่ติดตัวนอก

เรือนหลังเหนือเจาะเพียงช่องเดียวคือประตูคานฝาติดกับครัวเพื่อเป็นช่องไปสู่อุโมงค์

เรือนครัวเจาะของคานตัวตกรงกับของประตูเรือนหลังเหนือ ไม่มีการเจาะหน้าต่าง แต่มีการทำหีบเย็บที่ตรงเรือนหลังเหนือตรงชายคา คานโตของทองเสาขวางแรกคานที่ติดตัวตกรงระหว่างคานกลางทองเสาในช่องแปะระหว่าง เสาเรียงกับเสาเรียงแนวคานวาง ๑ ต้นจาก ยาวโดยระยะห่างคานของแปะมาประมาณ ๑๕ เมตร

บริเวณอาบและซักล้าง ใบบริเวณด้านโคงติดกับสระคานเหนือ

การเก็บเสื่อผ้า ใบบริเวณกับราวไม้และตุ้เสื่อผ้า

บริเวณเตียงคว อยู่ตรงบริเวณหน้าผนังคานเหนือของเรือนหลังเหนือใกล้กับแคร่นอนเล็ก ใบบริเวณจากเงาผนังสว่างทั่วและเครื่องสำอางค์ สูงจากพื้น ๑.๒๐ เมตร

อายุและลำดับการขยายเรือน

เรือนหลังโตสร้างก่อน สร้างมาโต ๕ ปีแล้วโดยริ่อเรือนของมารดาภรรยา มาสร้างหลังจากนั้นอีก ๓ เดือน จึงมาสร้างเรือนหลังเหนือพร้อมกับคอสวนครัวออกมา พร้อมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่วารณิใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๕.๕ เรือนหลังที่ ๔ บ้านเลขที่ ๒๘ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของ นายเยี่ยม มีบริบูรณ์

บริเวณโลกและตัวบ้าน

ขนาดบริเวณบ้าน บริเวณบ้านเป็นโลกที่ขุดดินจากประมาณโลกทั้งหมดมี

ขนาด ๓๕.๐๐ เมตร x ๒๘.๐๐ เมตร

ขนาดสระน้ำ มีสระน้ำที่ขุดเพื่อเอาดินมาถมโลกและใช้เป็นบ่อน้ำสำหรับ
ไร่ชั่งด่างและบ่อเลี้ยงปลาอยู่ ๒ บ่อ บ่อใหญ่มีขนาด ๘.๐๐ เมตร x ๒๐.๐๐ เมตร อยู่
ทางด้านทิศตะวันตก บ่อเล็กอยู่ทางด้านทิศตะวันออกขนาด ๒.๐๐ เมตร x ๑๘.๐๐ เมตร

ขนาดคันดิน มีคันดินอยู่ทางด้านทิศตะวันตกยาวก้อมโลกไปทางด้านเหนือเพียง
แฉกแนวของสระใหญ่ คันดินนี้มีขนาดกว้าง ๓.๐๐ เมตร จากนั้นคันดินจะลาดต่ำเสมอ
กับระดับโลกทางด้านเหนือจนมาถึงมุมโลกจึงหักเลี้ยวอ้อมมุมโลกทางด้านตะวันออกมาสู่ปลายโลก
ทางด้านตะวันออกตรงมุมด้านใต้เป็นคันดินขนาดกว้าง ๒.๐๐ เมตร

สวน ไร่ชั่งด่างในตรงมุมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้านโดย
ไร่ไม้ ๒ ทอน พากปากหลุมเอาไว้ไม่มีการกั้นฝาแต่อย่างใด

ประเภทของไม้ยืนต้นในบริเวณโลก ชายโลกทางด้านเหนือมีต้นมะขาม ๑ ต้น
ต้นข่อย ๑ ต้น กอหวายดิ่ง ๑ กอ มะพร้าว ๑ ต้น และกิ่งสะแกมีต้นสะแก ๑ ต้น บริเวณ
คันดินทางด้านทิศตะวันออกเป็นกิ่งสะแกมีมะพร้าวปลูกตรงชายกิ่งกลางโลก ๑ ต้น มีมะขามอีก
๑ ต้นและปลูกกอหวายดิ่งไว้ ๑ กอใต้ถุนไปตามยอดสะแกและมะขาม ตรงชายโลกด้าน
ใต้ปลูกมะพร้าวไว้ ๔ ต้น และตรงคันดินด้านตะวันตกมีต้นขี้เหล็ก ๑ ต้น กิ่งสะแกกลม ๆ
๑ กอ และกอไผ่ตรงมุมด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ๑ กอ มีหวายดิ่งปลูกตรงกิ่งสะแกอีก
๑ กอ ตรงโลกด้านตะวันตกติดกับตัวบ้านมีมะขาม ๑ ต้น ต้นข่อย ๑ ต้น

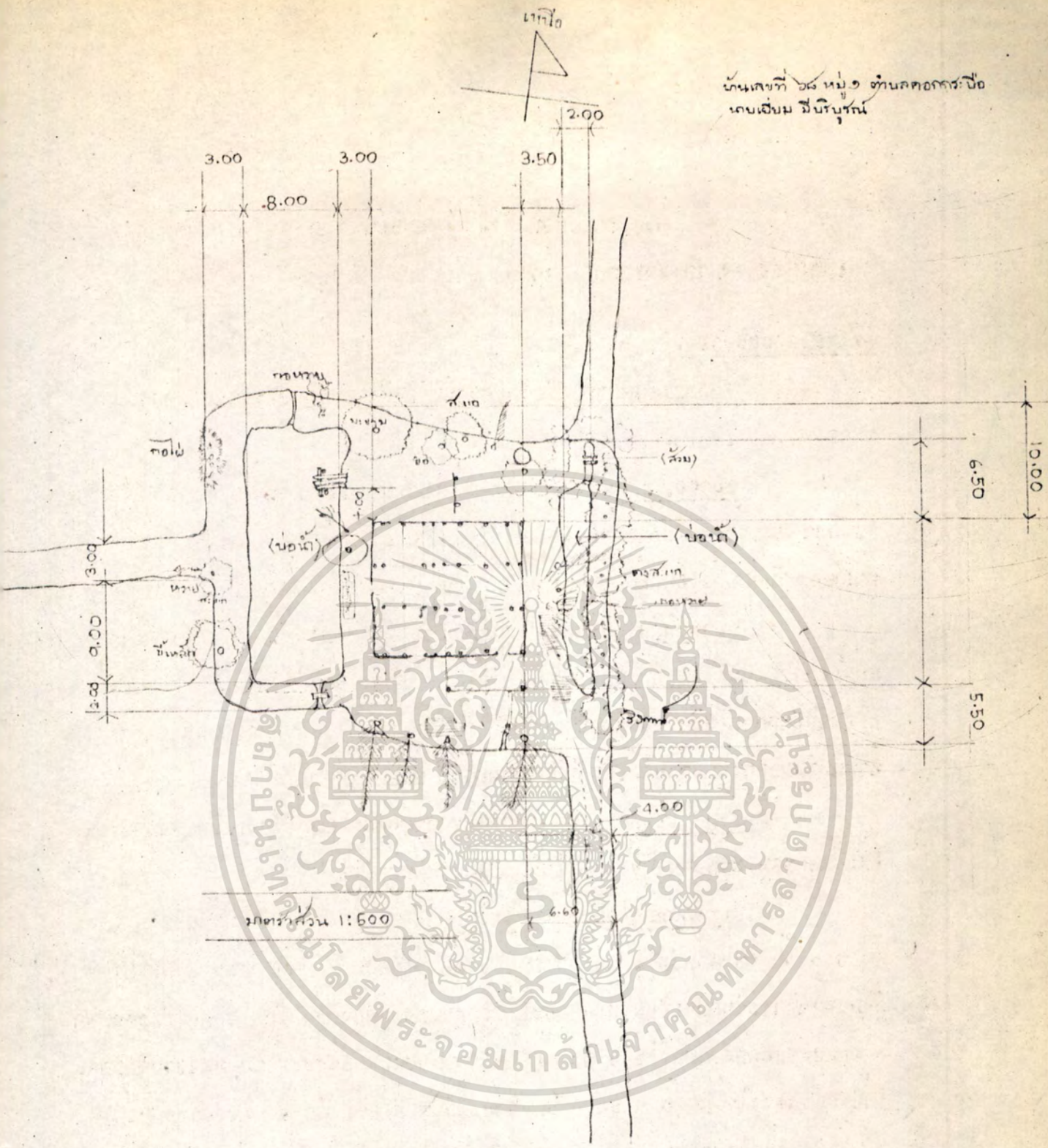
แปลงสวนครัว มีแปลงสวนครัวปลูกพริก, มะเขือ, ตะไคร้ และข่า
ใบโหระพาและกระเพรา ด้านโลกริมสระน้ำใหญ่ทางด้านทิศตะวันตกติดกับตัวบ้าน บ้านนี้ไม่มี
ลานกว้างสำหรับนวดข้าว มีลานหลังบ้านทางด้านเหนือไว้ตากผ้าและชั่งด่าง

หน้าบ้านด้านใต้เป็นลานขนาดเล็กไว้เป็นบริเวณนั่งเล่น, ตากฟืน

ไม่มีศาลพระภูมิ

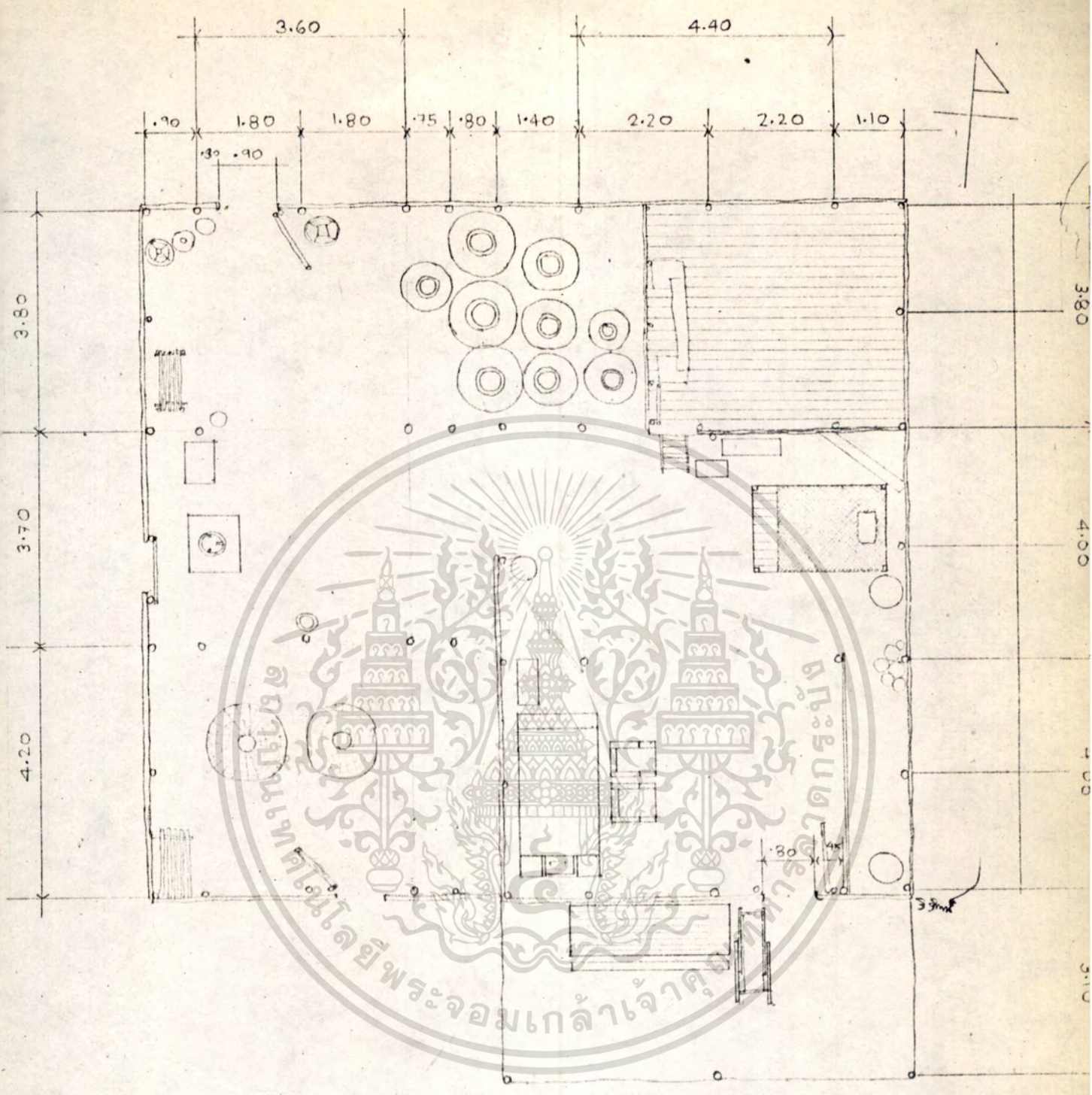
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านเลขที่ ๖๘ หมู่ ๑ ตำบลคลองกระป๋อง
ถนนเดิม มีบริเวณ

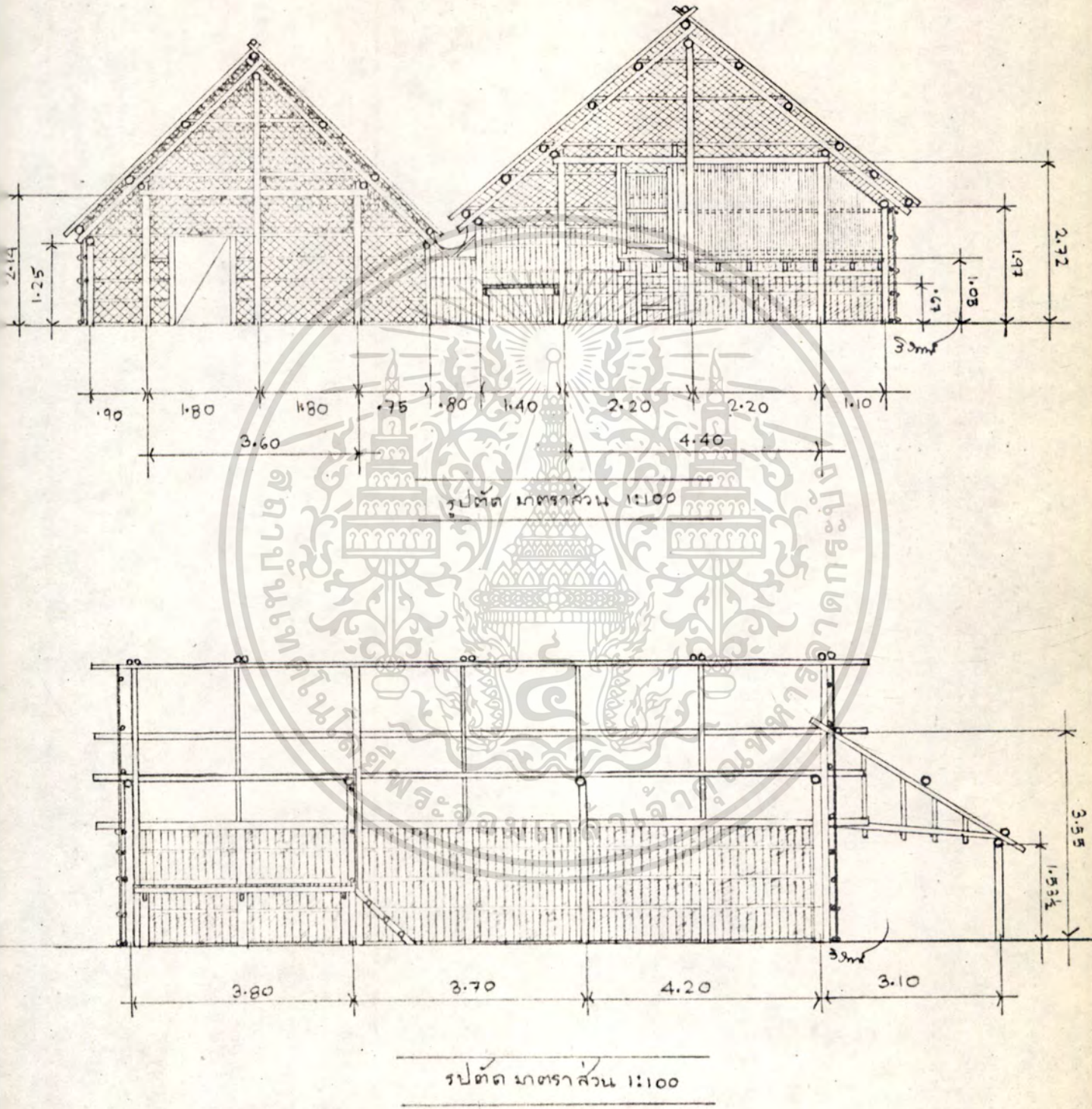
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชั้นเลขที่ ๑ ชั้นหมู่ ๑ ตำบลดอกหญ้า
เขตเมือง ๒๒๖๖๖

มาตราส่วน 1:100

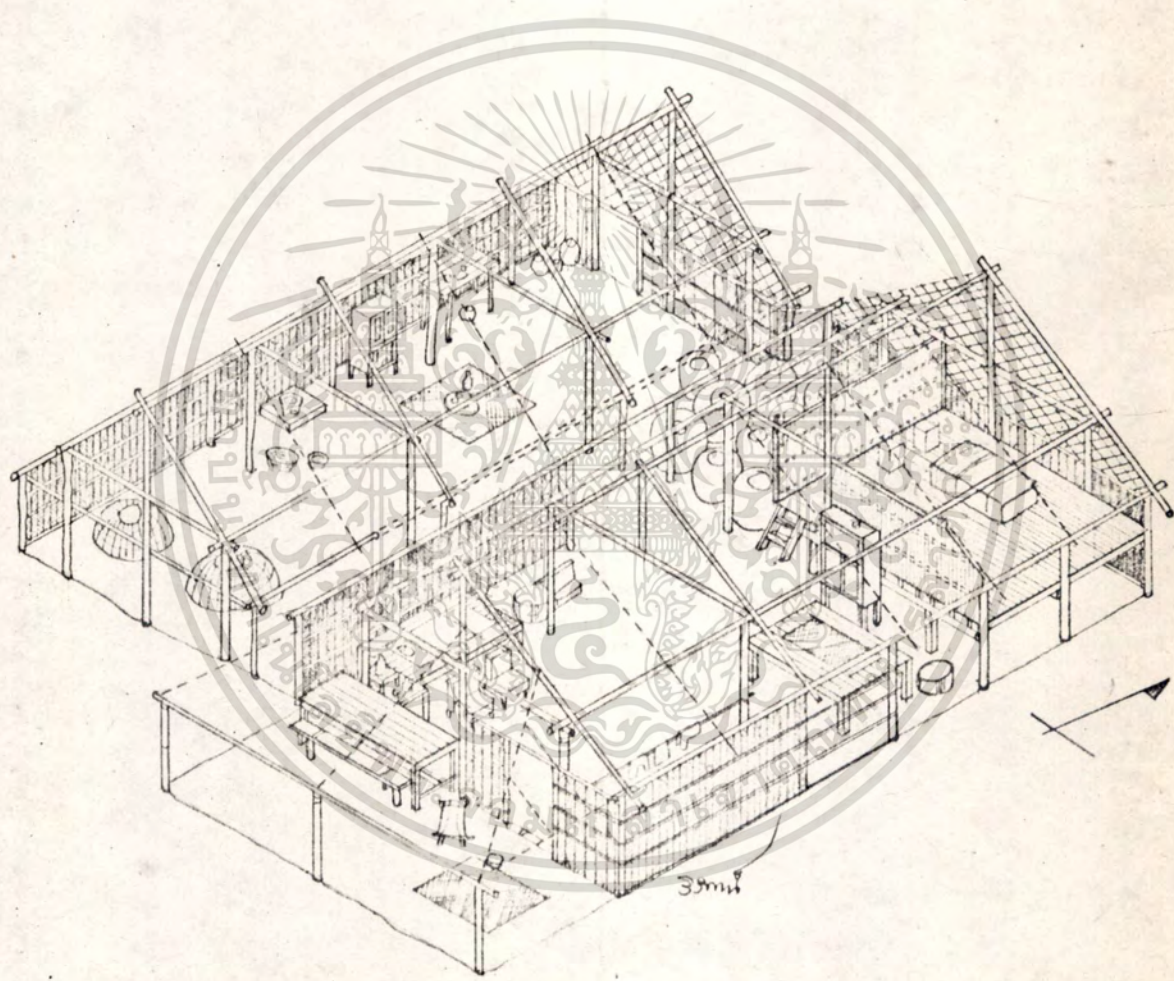
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านเคย เยี่ยม มีบริบูรณ์

มาตราส่วน 1:150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดเรือน

เป็นบ้านโรงนาแฝด วางแปลนบ้านทั้ง ๒ หลัง ไปตามแนวแกนเหนือใต้หรือ
วางเรือนขวางตะวัน

ความยาว บ้านแฝดวางขนานกัน ช่วงเสาแต่ละหลังมี ๓ ห้อง (BAYS)
๔ แนวเสา แนวเสาแต่ละห้องจะอยู่ในแนวเดียวกัน ฉะนั้นระยะห้องของแนวเสาของแต่ละ
ห้องเสามีระยะเท่ากัน ระยะทางระหว่างห้องเสาท่างกันดังนี้ ๔.๐๐ เมตร, ๔.๐๐
เมตร และ ๓.๘๐ เมตร รวมความยาวทั้งหมด ๑๑.๘๐ เมตร หากแถวเรือนหลังตะวัน
ออกคานหนาคานทิศใต้โคกคอกหลังคาปีกนกคลุมด้านหน้าบ้านเอาไว้ไม่มีฝ้าปิดใช้เป็นส่วนพัก
นอน, รั้วแขกและนั่งเล่น ออกมาอีก ๓.๑๐ เมตร ฉะนั้นความยาวทั้งหมดของบ้านยาว
๑๔.๙๐ เมตร

เรือนแฝด ๒ หลังนี้ ใช้เนื้อที่ภายในต่อเนื่องกันมีการกันฝ้าเพียงครึ่งหนึ่ง
ของฝ้าระหว่างเรือนทั้ง ๒

เรือนหลังตะวันตกเป็นเรือนขนาดเล็กกว่าเรือนหลังตะวันออกเล็กน้อย มี
ทั้งเสาราย เสาเรียง และเสาโค มีเสาโคบาย ๓ แนวเสา คือแนวเสาคานสะกักหัวท้าย
และแนวเสาแนวที่ ๒ จากแนวเสาคานสะกักคานทิศใต้

เรือนหลังตะวันออก มีทั้งเสาราย เสาเรียงและเสาโค มีเสาโค ๓ แนว
เสา คือแนวเสาคานสะกักหัวท้ายและแนวเสาที่ ๒ จากแนวเสาคานสะกักทางทิศเหนือ

ความกว้าง

เรือนเล็กหลังตะวันตก

ระยะช่วงกว้างของเสาราย	๓.๖๐ เมตร
ระยะทางระหว่างเสารายกับเสาเรียง	.๙๐ เมตร และ .๗๕ เมตร
รวมความกว้างของเรือนเล็ก	๕.๒๕ เมตร

เรือนหลังใหญ่คานตะวันออก

ช่วงระยะทางระหว่างเสาราย	๔.๔๐ เมตร
ช่วงเสารายและเสาเรียง	๑.๑๐ เมตร และ ๑.๔๐ เมตร
รวมความกว้างของเรือนใหญ่	๖.๙๐ เมตร

ระยะทางระหว่างเสาเรียงของเรือน ๒ หลัง : .๘๐ เมตร

รวมความกว้างของบ้าน : ๑๖.๙๕ เมตร

ความสูง

เรือนเล็ก จากพื้นถึงใต้ท้องช้อ ๒.๑๔ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	จากซ็อดถึงโถงกมบท	๑.๘๕	เมตร
	จากพื้นถึงโถงเสยอกเสาเรียง	๑.๒๕	เมตร
<u>เรือนใหญ่</u>	จากพื้นถึงโถงซ็อด	๒.๗๒	เมตร
	จากซ็อดถึงโถงกมบท	๑.๘๕	เมตร
	จากพื้นถึงโถงเสยอกเสาเรียง	๑.๘๗	เมตร
	เพิงปีกนกคานหน้าเรือนใหญ่		
	จากพื้นถึงโถงแป้วสงสก	๓.๕๕	เมตร
	จากพื้นถึงโถงเสยอกเสาเรียง	๑.๕๓๕	เมตร

เนื้อที่ไรสอยภายในมาน

เรือนแปด ๒ ห้อง นนแยกหน้าทึบออกเฉียงอย่างเค็ดซาค เรือนใหญ่หลัง ตะวันออกรวมทั้งเพิงปีกนกที่คอกคณบริ เวณหน้าบานออกไปนั้นเป็นเรือนพักอาศัย ส่วนเรือน เล็กหลังตะวันตกนั้นเป็นเรือนครัว เรือนเก็บของและบริเวณเลี้ยงสัตว์

เนื้อที่ไรสอยของเรือนใหญ่ ประกอบด้วยสวนแคระนอนใหญ่เป็นแครไม้ไผ่เสา ตอมออยู่ตรงซ็อดของเสาคานเหนือซ็อดฝาคานและซ็อดกบและกานเหนือกบเพื่อที่ถลอล ๑ ห้องเสา กวางกึ่งแกวคานฝาคานและซ็อดกบเสาคานไปอีกครึ่งขวางของระยะระหว่างเสาคอก กับเสารายซ็อดตะวันตก มีขนาดประมาณ ๔.๘๕ เมตร x ๓.๘๐ เมตร กั้นเป็นห้องปิดล้อม ด้วยฝาซ็อดและไม้ไผ่ประตู่ไม้ไผ่ซ็อดและเพื่อเป็นทางเข้ ฝาซ็อดและภายในสูงเสมอแนวซ็อด มีบันไคพาดขึ้นไปเพราะแครสูง ๑.๐๕ เมตร ปัจจุบันนี้เด็กไรเป็นแครนอนเสียแล้วไซ้เป็น ห้องเก็บของพวกเครื่องหัดนอนและของไร นอกจากนี้ยังมีแครเล็กแบบโตะอีก ๒ แคร แครหนึ่งอยู่หน้าห้องหรือหน้าแครใหญ่มีขนาด ๑.๘๐ เมตร x ๒.๓๐ เมตร สูง ๑.๗๒ เมตร ไซ้เป็นแครนอนหันศีรษะไปทางทิศตะวันออก อีกแครหนึ่งอยู่ตรงระหว่างซ็อดเสารายกับ เสาเรียงคานตะวันตกซ็อดกับฝาคานใต้ เป็นแครแบบโตะขนาด ๑.๓๐ เมตร x ๒.๒๕ เมตร ไซ้เป็นแครนอนสูง ๑.๖๗ เมตร หันศีรษะไปทางทิศใต้

บริเวณเก็บโองน้ำฝนไวทานมีโองใหญ่ ๑ ๑.๒๐ เมตร สูง ๑.๘๐ เมตร

จำนวน ๖ โอง โองเล็กขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๘๐ เมตร สูง ๑.๘๐ เมตร จำนวน ๓

โอง อยู่ตรงบริเวณคานเหนือระหว่างเสารายของเรือนทั้ง ๒ หลัง อันเป็นร่องที่รางน้ำฝน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า ไม่สามารถตีพิมพ์สิ่งอื่นได้ หากมีผู้ใดประสงค์จะตีพิมพ์สิ่งอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมศิลปากร

มาน บริเวณนอกนั้นประกอบด้วยโองเป็นพื้นที่เอนกประสงค์ มีฝาคานระหว่างเรือนใหญ่กับเรือน เล็กจากเสาเรียงคานแรกคานใต้ของเรือนใหญ่มาดั่งครึ่งมาน ส่วนเรือนหลังเล็กนั้นตรง

ข้างฝาตามตะวันตกบริเวณประมาณกึ่งกลางบ้านใช้เป็นครัวสำหรับปรุงอาหารมี เตา, ชั้น หรือแครวางขามและหม้อพร้อมทั้งอุปกรณ์ทำครัวมีตู้กับข้าวอีก ๑ ตู้ นอกนั้นเป็นบริเวณโถงเอนกประสงค์เช่นกัน ส่วนบริเวณคานาโคของห้องเสาชวงแรกใช้เป็นที่เลี้ยงไก่และขังไก่ไว้ควยสุ่มในเวลากลางคืนและเป็นบริเวณเก็บของ

ส่วนโถงที่มิดชิดคาบีกนยกยื่นออกไปคลุมบริเวณลานหน้าบ้านเรือนใหญ่คานาโคนี้ใช้เป็นที่พักผ่อนนั่งเล่น และรับแขกในเวลากลางวันและตอนหัวค่ำ ผู้พักอาศัยจะใช้บริเวณนี้เป็นส่วนพักผ่อนมากกว่าบริเวณอื่นเพราะเป็นบริเวณที่ร่มและโปร่งโถงและสว่างกว่าภายในเรือน

วัสดุก่อสร้าง

ส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของตัวไม้	
	เรือนใหญ่	เรือนเล็ก	เรือนใหญ่	เรือนเล็ก
เสาโค	ไม้เต็ง	ไม้กระบอก	φ ๖"	φ ๕"
เสาราย	ไม้กระบอก	ไม้กระบอก	φ ๕"	φ ๕"
เสาเรียง	ไม้กระบอก	ไม้กระบอก	φ ๓"-๔"	φ ๓"-๔"
ซื่อ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"	φ ๕"
คั้ง	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"	φ ๕"
กบทุ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"	φ ๕"
อกไก่, แป	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"	φ ๕"
ไม้ขมทั่วกลอน	ไม้ไผ่รวก	ไม้ไผ่รวก	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๑ ^๑ / _๒ "	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๑ ^๑ / _๒ "
จันทัน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๒"	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๒"
กลอน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๒" - ๑ ^๑ / _๒ "	φ ๒" - ๑ ^๑ / _๒ "
วัสดุคุมงหลังคา	จากตัม	จากตัม	ยาว ๑.๑๐ ม. กว้าง .๖๕ ม.	

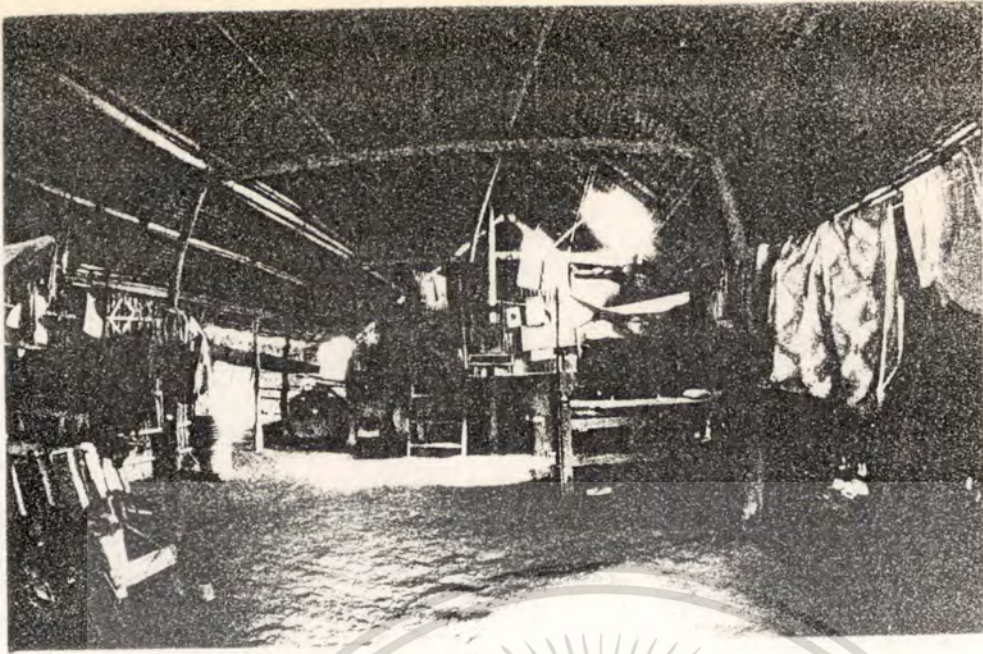
พื้น คินอ๊กแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

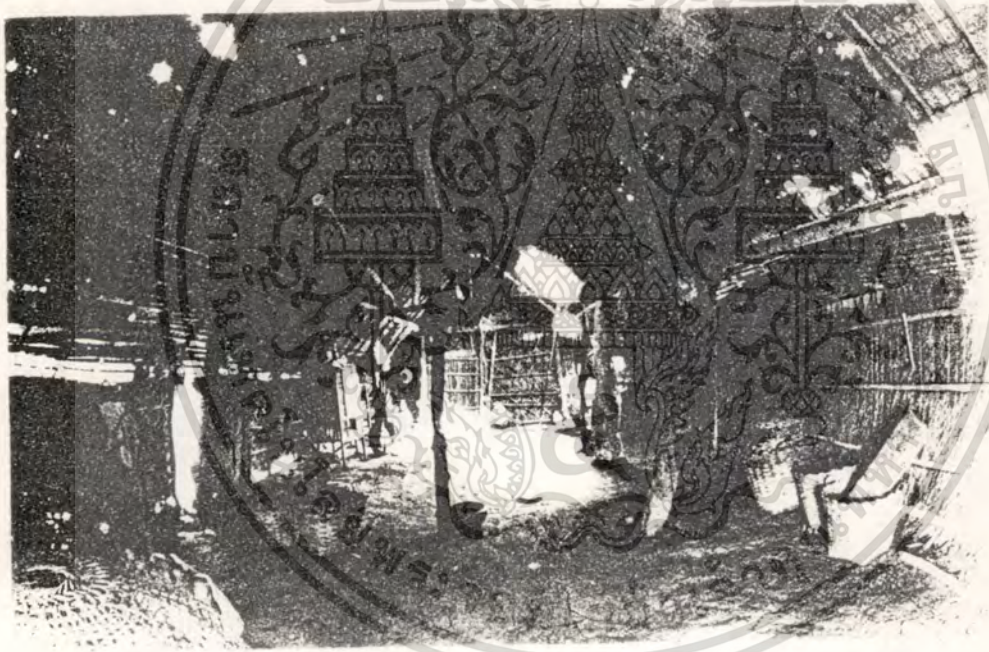

ส่วนเพิงหลังตึกที่
ต่อจากครัวโรงนา
ใช้เป็นบริเวณนี้
เล่น พักผ่อน

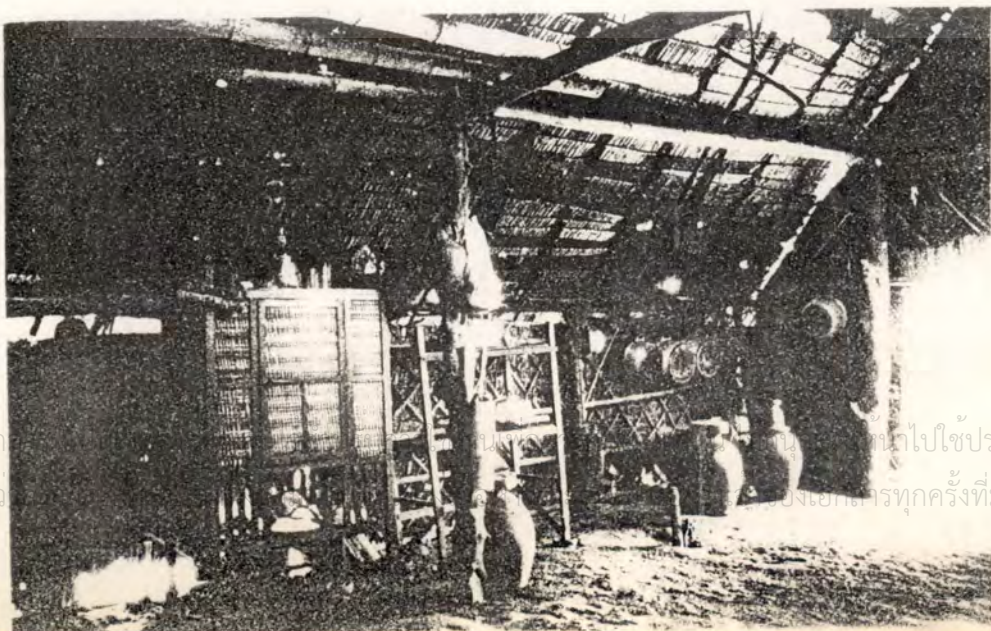
เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อ
อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม และ
เอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงทอในเรือนนอน
แคร์นอนนี้ใหญ่ กั้นเป็น
ห้อง ด้วยฝาขัดแตะ

โรงทอในเรือนหลัง
เล็ก หลัง ตระนตก
ประกอบด้วย บัวรดน้ำ
เก็บขอม, เลียงไค้,
ศรั และ บัวรดน้ำ
ประเทณอาทร

เอก
ไม่ว

ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้หลายครั้ง
ซึ่งเขาก็ดำเนินการทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝา ฝาที่มีลวดมโหรีทั้ง ๒ ทิ้ง เป็นฝาชายชณะ เฉพาะฝาคันตะวันตกของ เรือนเล็กเป็นฝาซัดตารางทั้ง ๒ กาน

ส่วนฝาของจั่วคานสะกักทั้ง ๒ กาน ของเรือนโรงนาทั้ง ๒ ทิ้งเป็นฝากรุ จากตัมซัดตารางกานโน้มนับชานคานนอก

ฝาที่มีลวดมกรนอนเป็นฝาไม้ไผ่ไว้กตะ

แกร

แกรใหญ่

พื้น	ไม้เต็ง	๑" x ๖"
กาน	ไม้เต็ง	๑"๑" x ๘"
ตง	ไม้เต็ง	๑"๑" x ๘"
ค่อม	ไม้กระบอก	๑"๓" x ๘"
แกรใหญ่มีฝาซัดตะไมไม้ลวดมเป็นทอง		
แกรเล็กแบบโต๊ะ ๒ แกร		
พื้น	ไม้เต็ง	๑" x ๘"
แครายึดพื้น	๑"๑" x ๘"	ไม้เต็ง
ขาแคร	ไม้เต็ง	๓" x ๓"

ขนาดครอบครัวและจำนวนผู้พักอาศัย

- ๑. นายเยี่ยม มีบริบูรณ์ อายุ ๔๓ ปี (สามี)
- ๒. นางขวง มีบริบูรณ์ อายุ ๕๕ ปี (ภรรยา)

มีลูกชาย ๓ คน ลูกหญิง ๔ คน ซึ่งได้แยกตัวออกไปหมดแล้ว ปัจจุบัน จึงมีผู้อาศัยเพียง ๒ คน เท่านั้น มีลูกชายคนโตสร้างบ้าน "โรงนา" อยู่ใกล้ ๆ กัน คือ บ้านที่สำรวจครั้งที่ ๑ นั้นเอง

ห้องแกรนอนใหญ่ปัจจุบันเล็กนอนแล้วไซ้เป็นห้องเก็บของพวกเครื่องนอน ต่าง ๆ ไว้เมื่อลูกหลานกลับมาเยี่ยมบ้านและไซ้เป็นส่วนนอนของลูกหลานเมื่อคราวมาเยี่ยม อีกด้วย

ส่วนแกรนอนเล็กแบบโต๊ะที่อยู่หน้าแกรห้องนอนใหญ่เป็นแกรนอนของนาง-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้าเพียงอย่างเดียวโดยไม่หวังประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น และไม่อาจนำข้อมูลไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นได้ หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยเป็นอย่างสูง

การเจาะช่อง

เรือนใหญ่มีการเจาะช่องประตูเพียงช่องเดียว คือ ช่องประตูตรงกลางฝา
กานตะกักค้ำหน้ากานทิศใต้ ขนาดทางไม่มีเจาะ แต่มีเจาะหีบแคบ กว้าง ๑ นิ้วจาก
ยาวกว่าครึ่งหนึ่งของระยะห่างจากแนวแป ๒ นิ้ว ทรงชายคาส่วนเหนือของแปค้ำที่ ๒ กับ
ค้ำที่ ๓ นับจากแปค้ำริมด้านสุคนี้นมาประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ของหีบแคบอยู่ตรงระหว่าง
แนวฝาของห้องแกรและสวนภายนอกเพื่อให้แสงสว่างเข้าสู่ภายในโถงเพราะเป็นบริเวณที่
มืด การเจาะหีบแคบที่อยู่นี้กานทิศตะวันออก

ส่วนเรือนหลังเล็กนั้นมีการเจาะช่องประตู ๓ บาน คือ ๒ บานแรกอยู่ตรง
กลางฝา กานตะกักทั้ง ๒ กาน และตรงกลางฝา กานริมทิศตะวันตกอีก ๑ บาน ไม่มีการ
เจาะหน้าต่างเลย ประตูกานตะกักกานทิศเหนือกับประตูกานฝาตะวันตกนั้น นอกจากโธ
เป็นช่องเข้าออกและช่องแสงแล้วยังใช้เป็นช่องระบายน้ำของบริเวณครัวไฟและสวนปรุง
อาหารอีกด้วย

บริเวณซีกกลางและอาบนํ้า อยู่ตรงด้านหลังบ้านหลังครัวตรงมุมเข้าใหญ่กาน
ทิศตะวันตก

การเก็บเสื่อ เก็บในคอกและแขวนกับราวไม้ใน
บริเวณแดงตัว อยู่ตรงบริเวณหน้ากระวักและชั้นวางเครื่องสำอางค์ สูง
จากพื้นประมาณ ๑.๓๐ เมตร ตรงเสาโคหน้าแกรนอนใหญ่

อายุและลำดับการขยายเรือน

สร้างเรือนหลังเล็กด้านตะวันตกก่อนประมาณ ๓๒ ปี มาแล้วหลังจากสง -
ครามโลกครั้งที่ ๒ ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ส่วนเรือนหลังใหญ่กานตะวันออกเพิ่งมาสร้าง
ได้ ๑๒ ปี มาแล้วตอนभवออกขายคนที่ ๓ การเปลี่ยนจากนั้นเรือนหลังเล็กเปลี่ยนจาก ๓
หนแล้วพร้อมกับเปลี่ยนเสาที่ร้าวรคบางตน ส่วนเครื่องบน ยังไม่ไถ่เปลี่ยนเลย ส่วนเรือน
หลังใหญ่เปลี่ยนจากไถ่ ๒ หนพร้อมกับเปลี่ยนเสาที่ร้าวรคบางตนพร้อมกันกับเปลี่ยนจาก
เครื่องบนหลังไม้ไถ่เปลี่ยนเลยเช่นกัน สรปความไถ่จากมีอายุไถ่ถึง ๑๐ ปี (ในกรณีที่
ข้อจากที่เขาเยี่ยมถึงและตอนมุงก็ตองมุงซ้อนกันดี ๆ อีกด้วย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๕.๕ บ้านหลังที่ ๕ บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ

อ.เมือง จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของนายบุญเลิศ โตเผือก

บริเวณโฉนดและบ้าน

ขนาดบริเวณบ้าน ลักษณะโฉนดที่ดินของครอบครัว เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ขนาด ๔๒.๕๐ เมตร x ๕๕.๐๐ เมตร รวมทั้งคันดิน

ขนาดคูหรือสระน้ำ คูน้ำขุดล้อมบริเวณโฉนดทั้ง ๓ ถาน ต่อเนื่องกันแนวคูน้ำ
ขนานกับด้านทั้ง ๓ ของโฉนด คือด้านทิศเหนือ ทิศตะวันออกและทิศใต้ ส่วนทิศตะวันตกนั้น
ไม่ขุดคูน้ำคงทิ้งเป็นโล่งที่มีระดับสูงเสมอกับโฉนดของบริเวณบ้าน ขนาดคูน้ำด้านเหนือกว้าง
๗.๕๐ เมตร ยาวจากขอบด้านตะวันตกจรดกับคันดินด้านตะวันออก ๓๑.๕๐ เมตร คูน้ำด้าน
ตะวันออกกว้าง ๘.๐๐ เมตร ยาวตั้งแต่ขอบด้านเหนือจรดขอบด้านใต้ ๕๕.๐๐ เมตร
คูน้ำด้านใต้กว้าง ๘.๕๐ เมตร ยาวตั้งแต่ขอบด้านตะวันออกจรดขอบด้านตะวันตก
๒๕.๕๐ เมตร

ขนาดคันดิน มีคันดินทวนเป็นขอบ ๓ ถาน คือด้านเหนือคันดินกว้าง ๓.๐๐
เมตร ด้านตะวันออกกว้าง ๘.๕๐ เมตร ด้านใต้กว้าง ๗.๐๐ เมตร

ประเภทของไม้ยืนต้นที่ปลูกในบริเวณบ้าน

คันดินด้านเหนือปลูกถั่วชะงะเทศเป็นทิวสลัดกับสะแกและสะเดา วกออกมา
ยังคันดินด้านตะวันออก ส่วนคันดินด้านใต้นั้นเป็นทิวสะแกกับสะเดาเช่นกัน

ขอบโฉนดด้านตะวันตกจรดระยะเกือบกึ่งกลางขอบมีต้นจามจุรีอยู่ ๑ ต้น มีต้น
ฝรั่งปลูกริมขอบโฉนดด้านตะวันออกเฉียงใต้ ๒ ต้นอีกกันและต้นมะขามเทศอีก ๑ ต้น

สวน เป็นลักษณะสวนหลุมผนังกรจากแนวพื้นบ้านขนาด ๑๐.๒๐ x ๑๐.๒๐
เมตร อยู่ด้านขอบโฉนดทิศตะวันตกจรดกับถนนจามจุรีออกมาทางจากตัวบ้านเป็นระยะ ๑๕.๗๖
เมตร

สวนครัว แปลงสวนครัวปลูกผักอยู่ทางด้านขอบโฉนดด้านทิศตะวันออก ปลูก
พริกชี้ฟ้า, พริกขี้หนู, มะเขือยาว, กอตะไคร้, ข่า, ใบกระเพราและโหระพา, และต้น
บวบ, และมะระ ในช่วงฤดูฝน

มีลานกว้างขนาด ๑๗.๐๐ เมตร x ๓๑.๕๐ เมตร อยู่ทางด้านตะวันตกของ
ตัวบ้านโดยเป็นลานกว้างทำท่ากั้นน้ำและเป็นที่โล่งแจ้ง (OPENSOURCE) ของบ้าน และ
ด้านใต้ก่อกองน้ำไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารของกรมที่ดิน ใช้ประโยชน์ได้ตามที่ระบุไว้ ไม่สามารถนำออกจำหน่ายหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรสาคร โทร. ๐๓๒-๕๕๕๕๕๕

ตะวันออกเฉียงเหนือ

ขนาดเรือน เรือนวางอยู่เกือบกลางบริเวณโลกซีกมาทางกานตะวันออกเป็น
เรือน ๒ หลัง วางแกนเรือนขวางกัน ประกอบด้วยเรือนโรงนาใหญ่อันเป็นเรือนนอนและ
เรือนเก็บของวางแกนเรือนไปตามแนวทิศเหนือ-ใต้ ส่วนเรือนหลังเล็กวางขวาง
เรือนใหญ่อยู่ทางกานไตวางแกนไปทิศตะวันออกตะวันตกหรือตามตะวัน

ความยาว เรือนหลังใหญ่มี ๓ ห้อง (BAYS) ๔ แนวเสาระยะห่างระหว่าง
ห้องเสามีดังนี้ ๓.๕๐, ๓.๕๐, ๕.๐๐ เมตร รวมความยาวของเรือนใหญ่เป็น ๑๑.๖๐
เมตร ระยะห่างของแนวเสาแนว ๆ สดท้ายของเรือนใหญ่กับเสารายคานเหนือของเรือน
เล็ก (คานนี้ไม่มีเสาเรียงมีเสาเรียงยกคานไต่) ๑.๑๐ เมตร ความกว้างของแนวเสา
รายคานเหนือถึงเสาเรียงคานไต่ของเรือนเล็ก ๕.๖๕ เมตร รวมความยาวทั้งหมด คม
ยาวเรือนใหญ่ ๑๑.๖๐ บวกระยะห่างของแนวเสาแนวสดท้ายของเรือนใหญ่ที่อยู่ชิดกับเสา
รายคานเหนือของเรือนเล็ก ๑.๑๐ เมตร บวกความกว้างของเสารายคานถึงเสาเรียง ของ
เรือนเล็ก ๕.๖๕ เมตร = ๑๗.๓๕ เมตร

เรือนหลังใหญ่มีทั้งเสารายเสาเรียง เสาโค มีเสาโคอยู่ ๓ แนวเสาคือแนว
เสาหัวท้ายของเรือนกับแนวเสาแนวที่ ๒ นับจากแนวเสาแรกคานไต่ของเรือนใหญ่

เรือนเล็ก หันขวางพนักกับเรือนใหญ่ มี ๒ ห้อง (BAYS) ๓ แนวเสา ระยะ
ระหว่างห้องเสามีดังนี้ :- ๓.๕๕ เมตร และ ๓.๕๐ เมตร ฉะนั้นความยาวของเรือนเล็ก
มี ๗.๐๕ เมตร

ความกว้าง

เรือนใหญ่หลังเหนือ

ระยะขวางกว้างของเสาราย ๕.๐๐ เมตร

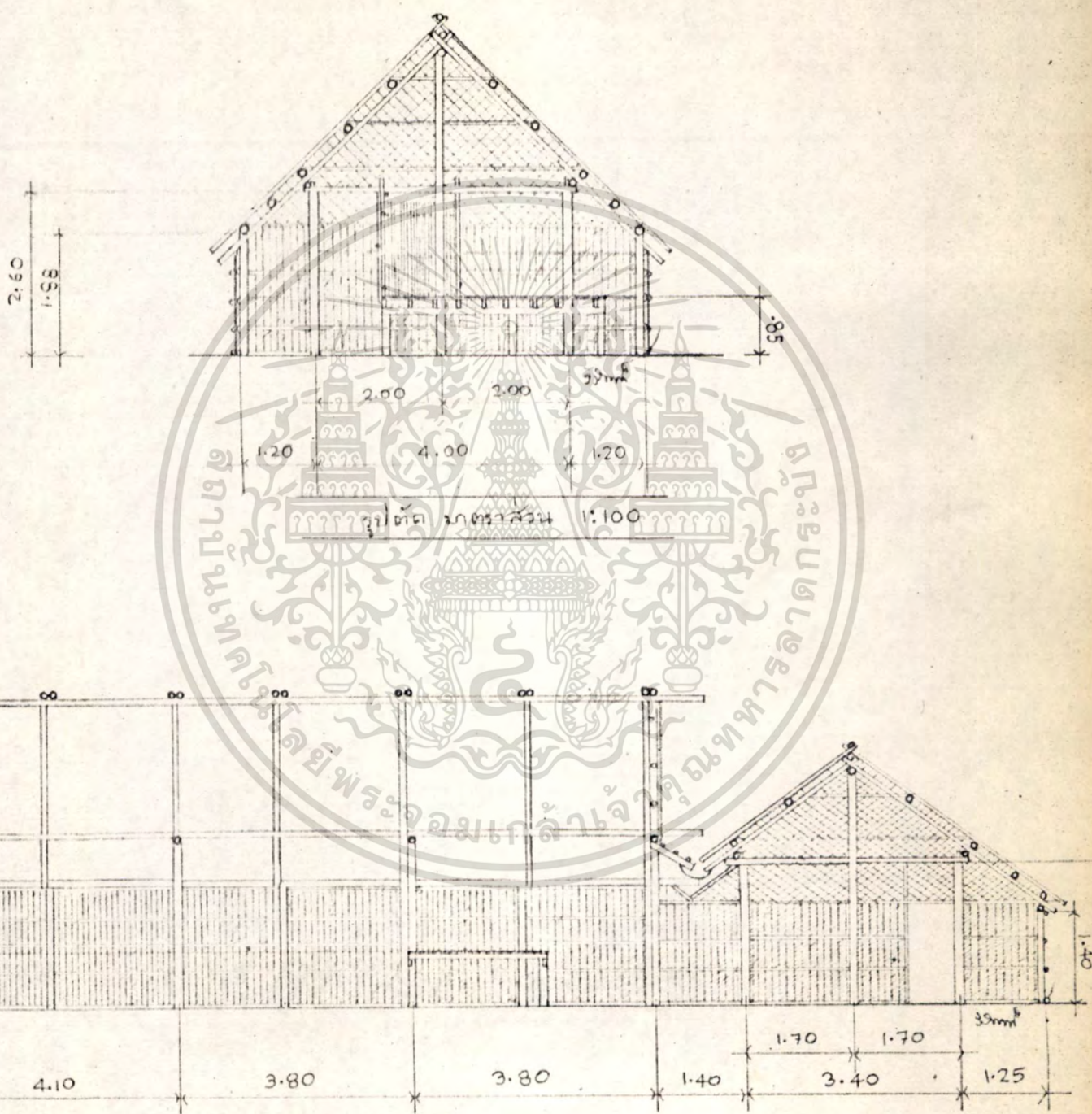
ช่วงระยะระหว่างเสารายกับเสาเรียงของแต่ละคาน ๑.๒๐
เมตร รวมความกว้างของเรือนใหญ่หลังเหนือ ๖.๕๐ เมตร

เรือนเล็ก

ระยะขวางกว้างของเสาราย ๓.๕๐ เมตร

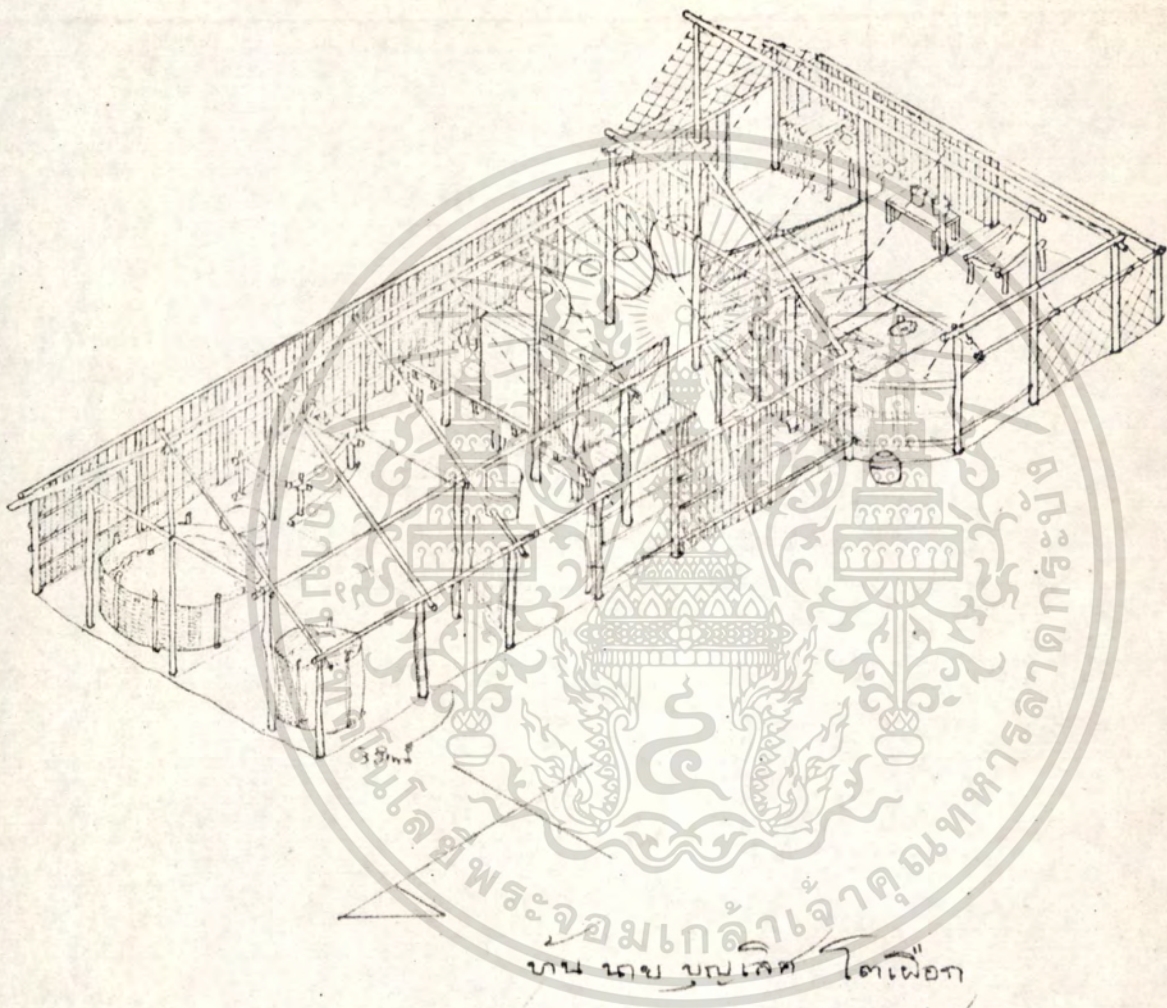
ระยะระหว่างเสารายกับเสาเรียงคานไต่ ๑.๒๕ เมตร

เอกสารนี้มีความกว้างของเรือนเล็ก ๖.๕๐ เมตร วิชาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด ภาตทาสวน 1:100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บท บท บบเกิด โตเพื่อ

มาตราส่วน 1:150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สว่างกว่าส่วนภายใน

วัดกอกสร้าง

สวนโครงสร้าง

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของท่อนไม้	
	เรือนใหญ่	เรือนเล็ก	เรือนใหญ่	เรือนเล็ก
เสาโคก	ไม้กระบอก	ไม้สะเดา	φ ๔"-๕"	φ ๓", ๔"
เสาราย	ไม้กระบอก	ไม้สะเดา	φ ๓"-๔"	φ ๓"-๓ ๑/๒"
เสาเรียง	ไม้กระบอก	ไม้สะเดา	φ ๓"-๔"	φ ๓"-๓ ๑/๒"
ซื่อ	ไม้ไผ่	ไม้สะเดา	φ ๔"	φ ๓ ๑/๒"
ค้ำ	ไม้ไผ่	-	φ ๔"	-
กบทุ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๓ ๑/๒"
อกโก, แป	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๓"
ไม้ชนหัวกลอน	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๒ ๑/๒" - ๑ ๑/๒"	φ ๒ ๑/๒" - ๑ ๑/๒"
จันทัน	ไม้โปรงแกง	ไม้โปรงแกง	φ ๑ ๑/๒" - ๑ ๑/๒"	๒"
กลอน	ไม้โปรงแกง	ไมรง	φ ๑ ๑/๒" - ๒"	φ ๒" - ๑ ๑/๒"
วัสดุผนังหลังคา	จากตัม	จากตัม	ยาว ๑.๑๐ ม. กว้าง .๖๕	

พื้น คินอ๊กแนม

แคร่ แคร่นอนเป็นแคร่มีเสาไม้กระบอกและไม้สะเดาทันไม้เนื้อแข็ง คานตงไม้เนื้อแข็ง
 $๑ ๑/๒" \times ๔"$, $๑ ๑/๒" \times ๓"$

ฝา ฝาปิดล้อมอาคารหลังใหญ่เป็นฝาชายชณะ

ฝาजूคานสะกักทั้ง ๒ คานของเรือนใหญ่ ฝากรุจากตัมขัดตาคารางคานใน
 มีไม้ชนบาคานนอก ฝาปิดแคร่นอนไม้ไผ่ขัดตะ

ฝาปิดล้อมอาคารหลังเล็กส่วนครัวเป็นฝาชายชณะ ส่วนนั่งเอนเป็นฝาขัด
 ตาคารางไม้โปรง จิวกรุทัมจากตัมขัดตาคารางไม้ไผ่ถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาและวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำ
 ไปทำกำไรหรือการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตได้

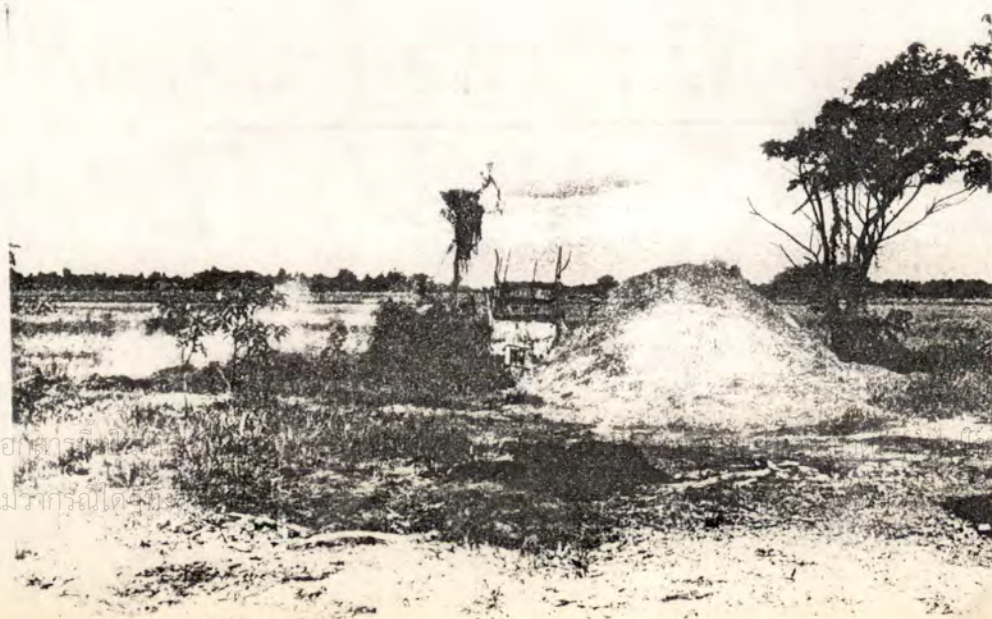

เรือนขวางหลังหน้า
แบ่งเป็น ๒ ส่วน
คือบริเวณ พัก
นอน นึ่งเส้น ขึ้น
ฝา แยก แบ่ง ส่วน
ครัว ออกเป็นตึก
หนึ่ง ของ เรือน ขาง
บริเวณครัว ต่อ
เนื่องกับ เรือนนอน
ซึ่งวาง เกน เรือน
ตั้งฉากกับ เกน
เรือน ขาง หลัง
หน้า

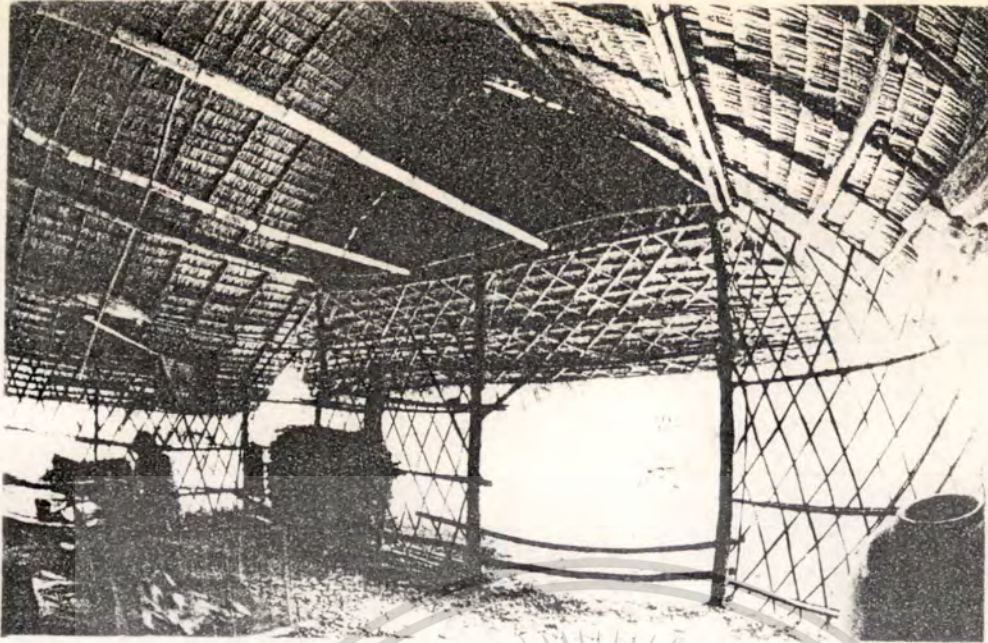
บริเวณ ส่วน นึ่งเส้น
เป็น ฝา จัด ตกครัว
ไปรับ ช่อง ทางเข้า
๑) ใช้ไม้ ใต้ ต้น ส้ม พอ
กาวตามได้ สะดวก,
เพื่อ ต้น เด็ก ตาน
๑๑) กส ลาน โลง ภาย
นอก

ลาน โลง หน้า บ้าน

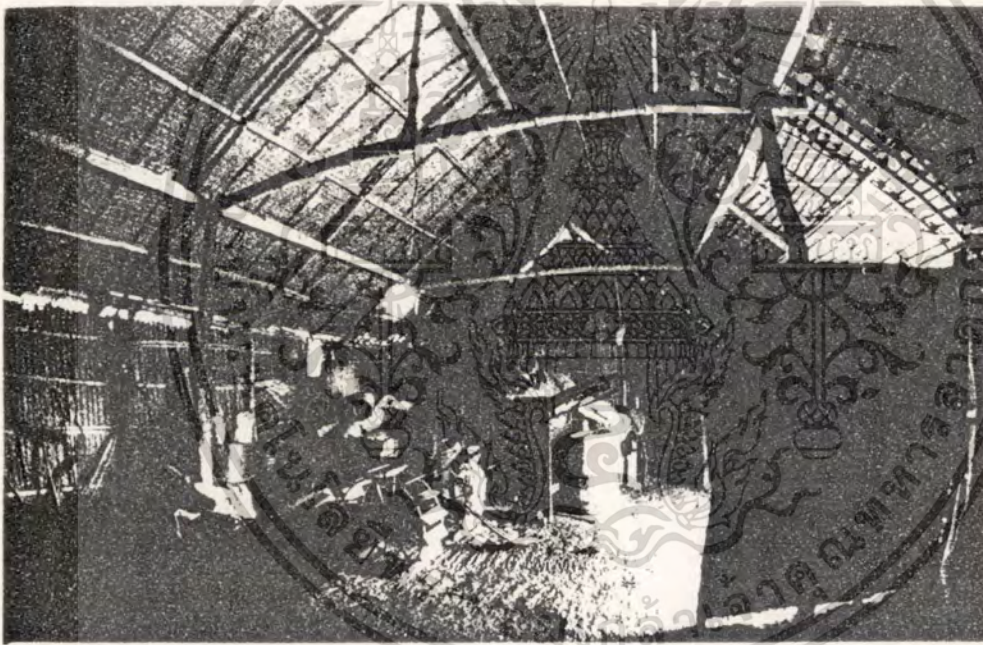

เอกสารนี้
ไม่มีการแก้ไข

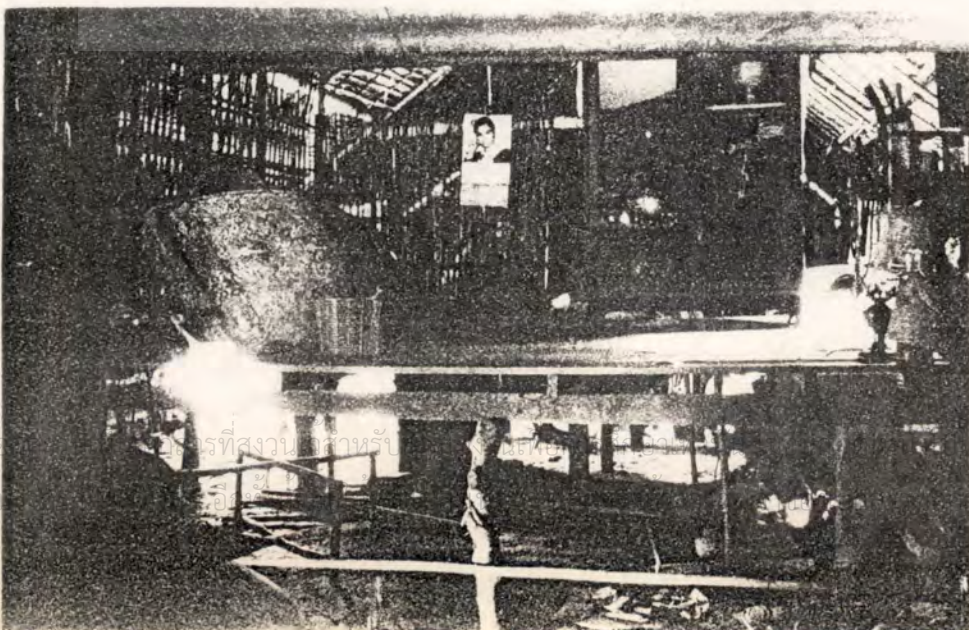
ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ที่มีการนำไปใช้

บริเวณนั่งเล่น
และพักผ่อน

โถงภายในเรือน
นอน มองจาก
ล้นเคียบของ

เตาเผาหินในกุฎ
ในครัวเรือน ต้นตำ
ประโยชน์ที่มากทาง
บริบทกันของ ดง
ไฟไม่ไฟงดแต่

แคร่ แคร่นอนคอมมอเสาะไม้กระบอก ϕ ๘" - ๘" กานไม้เต็ง $๑\frac{๑}{๒}$ " x ๕" ตงไม้เต็ง $๑\frac{๑}{๒}$ " x ๕" ไม้กระดานพื้นไม้เต็ง ๑" x ๕"

ขนาดครอบครัว

นายบุญเลิศ	โตเผือก	อายุ ๒๗ ปี
นางวันเพ็ญ	โตเผือก	อายุ ๒๔ ปี
ลูกชาย		อายุ ๑ ขวบ ๓ เดือน

นอนรวมกันที่แคร่นอน ตอนกลางวันมานอนเปิดที่เรือนเล็ก ส่วนบริเวณหนึ่ง
เลนโดยใช่ไม้ไผ่ ϕ ๘" ทากกับชื่อเพื่อเป็นราวแขวนเป็ด

การเจาะของ

เรือนนอนใหญ่มีการเจาะของประตู ๒ บาน บานแรกเจาะตรงผนังด้าน
สกัด กานไม้ระหว่างขวงเสาะไม้ไปทางเสารายซีกทิศตะวันตก อีกบานหนึ่งอยู่ตรงฝายผนัง
ด้านตะวันตก ส่วนทองเสาะกลางเป็นประตูสำหรับขนของและเครื่องมือสำหรับทำนา
เรือนเล็กมีบานประตูเพียง ๑ บาน อยู่ตรงฝายด้านตะวันออก ส่วนบริเวณ
ครัว ส่วนบริเวณหนึ่งเลนเป็นผนังสกัดทรางโอง

บริเวณอาบนำและซักล้าง

ใช้บริเวณด้านกานตะวันออกติดกับสระน้ำด้านตะวันออกอีกเช่นกัน

บริเวณแต่งตัว

ใช้บริเวณหน้าเสารายแนวกานไม้กานซีกทิศตะวันออก ซึ่งเป็นเสาะที่แขวน
กระจกและชั้นวางเครื่องสำอาง ในบริเวณเรือนนอน

อายุและลำดับการขยายเรือน

เรือนนอนเป็นโรงนาชั่วคราวของหอตาสร้างมาแล้ว ๑๒ ปี ครั้นแต่งงาน
แล้วจึงโยกย้ายมาอยู่ได้ ๕ ปีแล้ว มาเปลี่ยนจากและตัวไม้บางตัวที่ชำรุด มาตอเดิมเรือน
หลังเล็กในเดือนกุมภาพันธ์ ปีนี้เอง (๒๕๒๔)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๕.๖ บ้านหลังที่ ๖ บ้านเลขที่ ๖๐ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ
อ.เมือง จ.พิจิตร นาย เหม พวงเนียม

บริเวณโลกและบ้าน

ขนาดบริเวณบ้าน โลกที่หักอาศัยเป็นลักษณะสี่เหลี่ยมจัตุรัสตั้งอยู่บริเวณ
ส่วนกลางของโลก ขนาดของโลก ๕๓.๐๐ เมตร x ๔๕.๐๐ เมตร

ขนาดคูหรือสระน้ำ สระน้ำมีลักษณะปิดล้อมโลกทั้ง ๔ ด้าน มีทางเดินกัน
น้ำน้อย ๒ ตอนคือ ตรงมุมโลกด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และทางด้านตะวันตก
ทางเหนือ คูน้ำด้านเหนือมีขนาด ๖.๕๐ เมตร x ๒๕.๐๐ เมตร คูน้ำด้านตะวันออกนั้น
มีลักษณะขนานกับแนวโลกแล้วหักวกมาโดยด้านบ้านส่วนด้านใต้วกอ้อมไปยังด้านตะวันตก
ขนาดของคูน้ำด้านตะวันออกมีขนาด ๗.๕๐ เมตร x ๔๖.๕๐ เมตร คูน้ำด้านใต้มีขนาด
๗.๗๐ เมตร x ๔๒.๕๐ เมตร คูน้ำด้านตะวันตกมีขนาด ๗.๓๐ เมตร x ๒๖.๐๐ เมตร

ขนาดคันดิน มีคันดินล้อมทั้ง ๔ ด้าน คันดินด้านตะวันออกและด้านใต้ จะ
เป็นคันดินสูงจากระดับประมาณ ๑.๕๐ เมตร ขนาดของคันดิน ๒ ด้านมีขนาด ๗.๕๐
เมตร และ ๘.๐๐ - ๒.๐๐ เมตร

คันดินด้านทิศเหนือและคันดินด้านทิศตะวันตกจะต่ำกว่าคันดินด้านทิศตะวันออก
และทิศใต้ มีขนาด ๖.๐๐ เมตร และ ๘.๐๐ เมตร ตามลำดับ

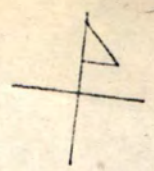
สวน เป็นสวนขี้ม อยุ่ทางทิศตะวันตกของบ้าน มีขนาด ๑.๖๐ เมตร
x ๑.๖๐ เมตร ฝ่ายฝั่งตะวันตก หักเป็นเนินมุงจาก

ประเภทของไม้ยืนต้นที่ปลูกตามบริเวณบ้าน

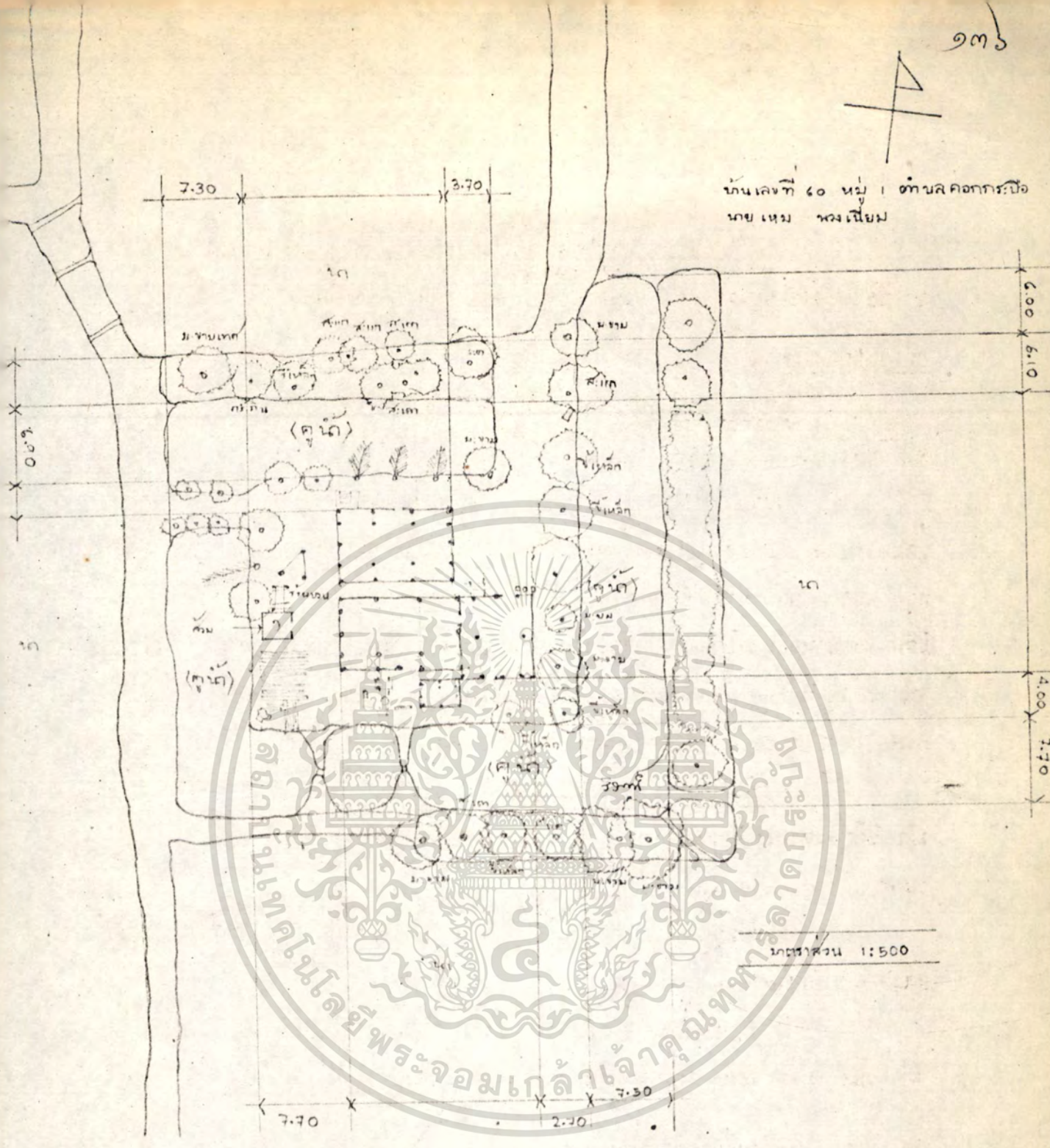
บริเวณคันดินด้านเหนือมีกิ่งมะขามเทศสลับกับสะแก สะเดา กระจับปี่และ
ขนแคะ

บริเวณขอบสระติดกับบ้านด้านเหนือปลูกมะพร้าวไว้ ๔ ต้น มีขุมสะแกอยู่สุด
ด้านตะวันตกและมะขามด้านตะวันตกบนคันดินด้านตะวันออกเป็นคดแนวสะแกและสะเดา
สลับกัน ชายโลกด้านในปลูกมะขาม ขี้เหล็ก มะยมชิดกับตัวเรือน

คันดินด้านใต้ปลูกมะขาม, ขี้เหล็ก, แถ, สะเดา ริมแนวขอบสระชิดกับ
สวนด้านใต้ปลูกขี้เหล็ก ๑ ต้น ตรงขอบมุมโลก
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สำนักงานเวลาหรือการเช่างานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานเวลาหรือการเช่างาน
สวนคันดินด้านตะวันตกนั้นเป็นพุ่มหญ้าและพุ่มไม้เตี้ยขนานกับทางเดินที่เจาะ
แนวคันดินไปติดคอกกับโลกของคนอื่นขอบลานด้านตะวันตกมีต้นมะพร้าวอีก ๑ ต้น อยู่ชิดไป

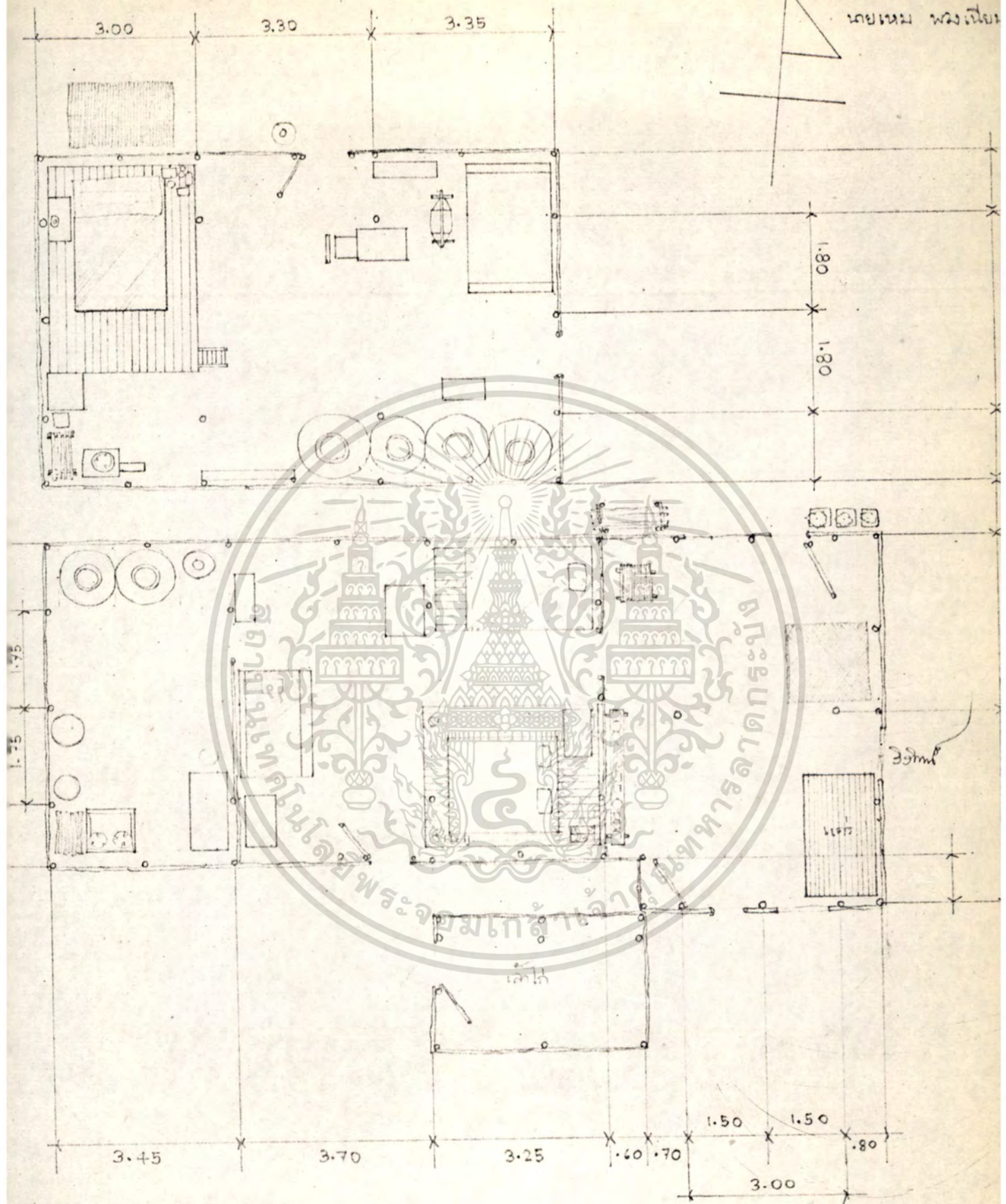
บ้านเลขที่ ๕๐ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ
นาย เหม พงษ์นิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

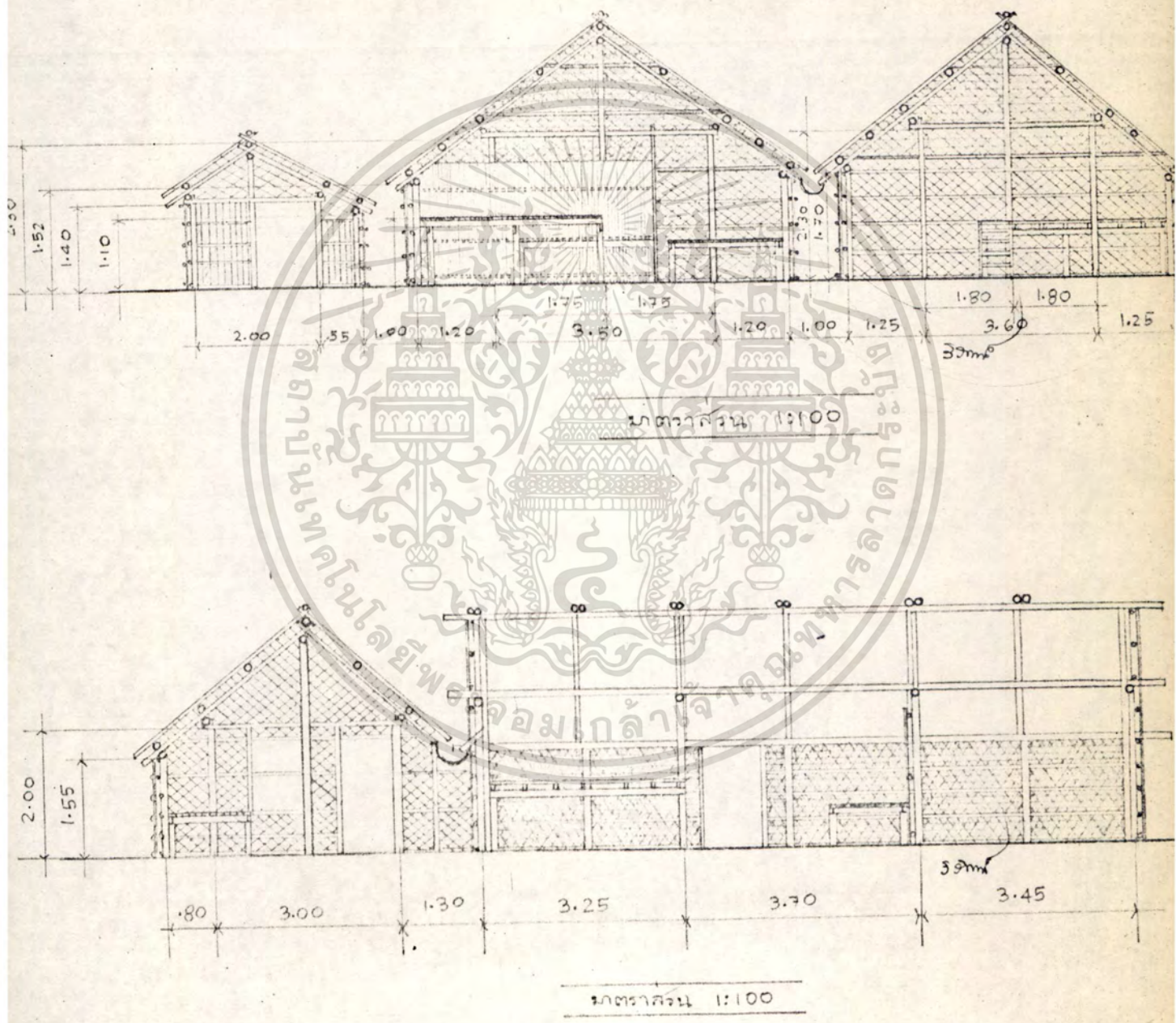
เหนือ

เคยเหม พงษ์นิยม

(ภาคส่วน 1:100)

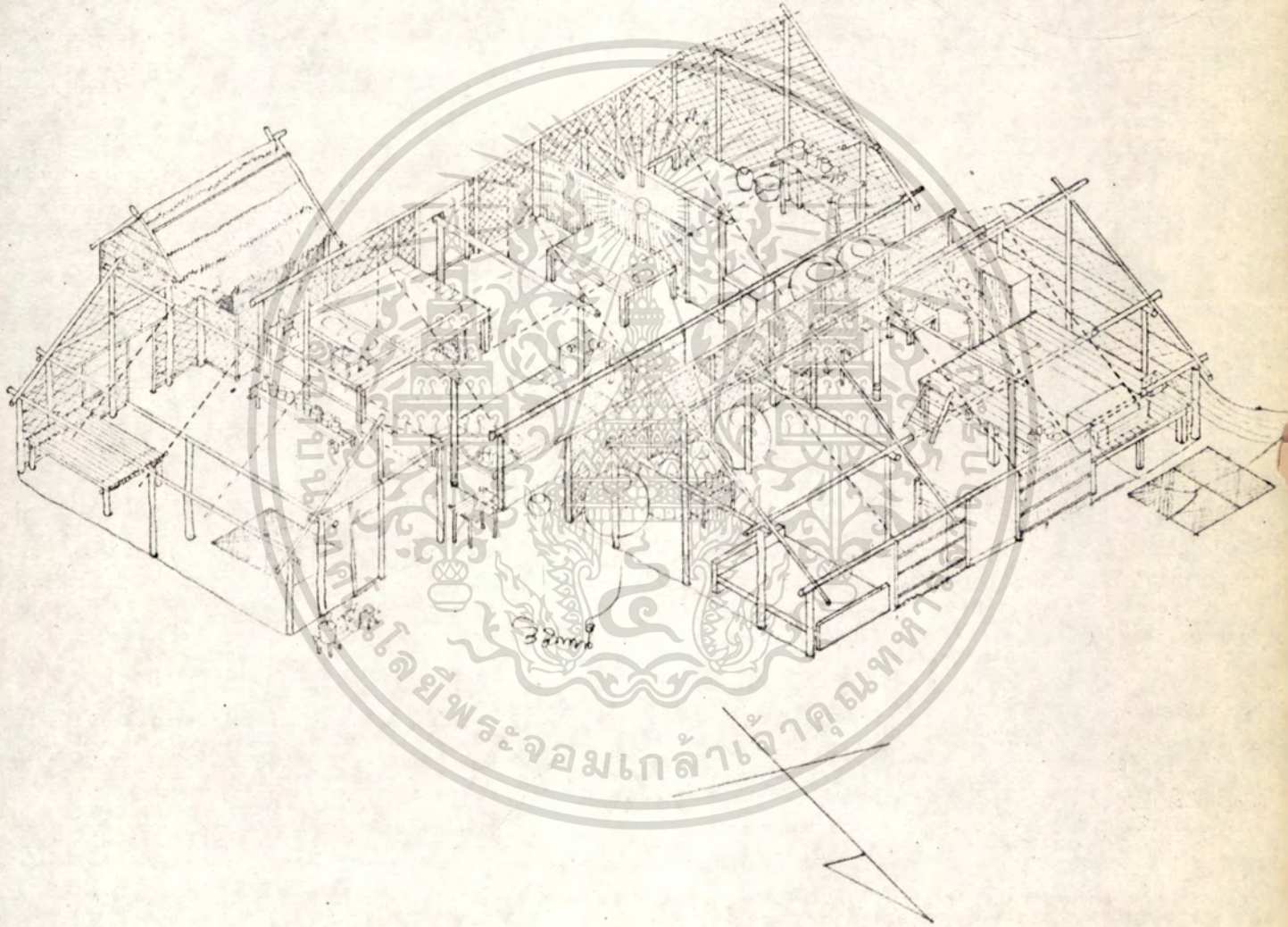
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน นาย เหม พวงเปี่ยม.

มาตราส่วน 1:150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางทิศเหนือ

สวนกรวี บริเวณด้านโลกด้านตะวันตกจะมีแปลงสวนกรวีปลูกพริก, ตะไคร้
 โหระพา และรานปลูกขบวบและน้ำเต้า
 บ้านนี้ไม่มีด้านกว้างสำหรับนวดข้าว เนื่องจากเจ้าของบ้านเลิกทำนาแล้ว
 โดยจ้างผู้อื่นเขาทำ มีด้านขนาดปานกลางอยู่ตรงโลกด้านใต้ ไซ้เป็นบริเวณตากของ,
 อ่างขาม และซักล้าง ส่วนด้านตากที่นั่นอยู่ตรงโลกด้านตะวันตกซึ่งเกี่ยวข้องกับแปลงสวน
 กรวี

ศาลพระภูมิ อยู่ตรงมุมโลกด้านตะวันออกเฉียงเหนือหันหน้าไปทางทิศตะ
 วันออกเฉียงเหนือเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีเสาโลกขนาดกว้าง ๒.๖๐ เมตร ยาว ๓.๒๕ เมตร สูงจาก
 พื้นถึงโคน ๒.๐๐ เมตร วางอยู่ติดกับเรือนหลังใต้ ผนัง, หลังคา ทรุ และบุงควายจาก
ขนาดเรือน

เป็นเรือนแบบโรงนาแฝด แต่แยกกัน วางแปลนหันไปตามแกนทิศตะวันออก
 และตะวันตก (ตามตะวันทั้ง ๒ หลัง)

เรือนหลังใต้ประกอบด้วยเรือนหลังใหญ่และมีเรือนหลังเล็กไซ้เป็นส่วนหัก-
 ผอนขวางอยู่ตรงกานสะกดทิศตะวันออก วางแกนขวางตะวัน
 เรือนหลังเหนือเป็นโรงนาเดี่ยว

ความยาว

เรือนโรงนาหลังใต้ เรือนใหญ่มี ๓ หอง (BAYS) ๔ แนวเสา ระยะห่าง
 ของเสาคือ ๓.๒๕ เมตร, ๓.๗๐ เมตร, ๓.๔๕ เมตร รวมความยาวของเรือนหลัง
 ใต้ ๑๐.๔๐ เมตร เนื่องจากมีเรือนหักผอนหลังเล็กขวางขวางอยู่ ฉะนั้นความยาวทั้งหมด
 ของกลุ่มเรือนด้านใต้ $๑๐.๔๐ + ๕.๑๐$ (ความกว้างของเรือนขวาง) = ๑๕.๕๐ เมตร

เรือนหลังขวางมี ๒ หอง (BAYS) ๓ แนวเสา หองเสาดะ ๓.๓๐ เมตร
 และ ๓.๕๐ เมตร รวมความยาวของเรือนหลังขวาง ๖.๘๐ เมตร

เรือนโรงนาหลังเหนือมีขนาดใกล้เคียงกับเรือนหลังใต้มี ๓ หอง (BAYS)

๔ แนวเสา ระยะห่างระหว่างเสามีดังนี้ ๓.๓๕ เมตร, ๓.๓๐ เมตร และ ๓.๐๐
 เมตร รวมความยาวทั้งหมด ๙.๖๕ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นได้ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนใหญ่ทั้ง ๒ หลัง มีทั้งเสาโค, เสาทราย, เสาเรียง มีเสาโคอยู่ ๒
แนว เสาโคตรงแนวคานคานสะกิดหัวท้ายทั้ง ๒ เรือน

เรือนขวางของเรือนหลังที่มีเสาโค มีคานสะกิดหัวท้ายเช่นกัน มีเสาทราย
ทั้ง ๒ คาน เสาเรียงมีเฉพาะแนวเสาคานตะวันออกเพียงคานเดียว ส่วนคานตะวันตกนั้น
ทิ้งรายคานมาชิดกับรายคานมีกนของเรือนใหญ่มีรางน้ำฝนสังกะสีรองอยู่ระหว่างแนวชาย
คาน

ความกว้าง (SPAN)

เรือนหลังโต ระยะขวางเสาทราย ๓.๕๐ เมตร ระยะขวางของ
เสาทรายและเสาเรียงคานละ ๑.๖๐ เมตร ความความกว้างของเรือน ๕.๕๐ เมตร

เรือนเล็กขวางของเรือนใหญ่หลังโต ระยะขวางเสาทราย ๓.๕๐ เมตร
ระยะขวางของเสาทรายกับเสาเรียงคานตะวันออก ๑.๕๐ เมตร ระยะห่างระหว่างเสา
กับผนังเรือนใหญ่ ๑.๓๐ เมตร รวมความกว้าง ๕.๑๐ เมตร

เรือนหลังเหนือ ความกว้างของเสาทราย ๓.๖๐ เมตร ระยะระหว่าง
เสาทรายกับเสาเรียงทั้ง ๒ คาน คานละ ๑.๒๕ เมตร รวมความกว้าง ๖.๑๐ เมตร

ความสูง

ความสูงของเรือนหลังโต

ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องซ้อ ๒.๓๐ เมตร

ความสูงจากพื้นถึงใต้คอกเสายอดเสาเรียง ๑.๕๒ เมตร

ความสูงจากซ้อถึงใต้คาน ๑.๕๐ เมตร

ความสูงของเรือนขวางของเรือนหลังโต

ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องซ้อ ๒.๐๐ เมตร

ความสูงจากพื้นถึงใต้คอกเสายอดเสาเรียง ๑.๕๕ เมตร

ความสูงจากซ้อถึงใต้คาน ๑.๒๕ เมตร

ความสูงของเรือนเหนือ

ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องซ้อ ๒.๓๐ เมตร

ความสูงจากพื้นถึงใต้คอกเสายอดเสาเรียง ๑.๗๐ เมตร

ความสูงจากซ้อถึงใต้คาน ๑.๓๕ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอยู่ใต้อาณัติของเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีราคาไป

เนื้อที่โอบยภายในเรือน

เรือนหลังใต้ หองเสาแรกคานตะวันออกมีแครนอนใหญ่อยู่ชิดฝาภายในขนาด ๒.๘๐ เมตร x ๓.๕๐ เมตร สูง ๑.๐๓ เมตร หันศีรษะไปทางทิศตะวันออก ซึ่งขนาดแคบ คึงกล่าวถึงความยาวเกือบ ๑ หองเสา ความกว้างตั้งแต่แนวเสาเรียงถึงแนวเสาโค และมีแครนอนเล็กอยู่ในหองเสาเดียวกันขนาด ๑.๘๐ เมตร x ๓.๐๐ เมตร สูง .๖๕ เมตร เป็นแครแบบโต๊ะโบริเป็นแครนอนอีกแครหนึ่ง หันศีรษะไปทางทิศตะวันออกอีกเช่นกัน บริเวณ หองเสากลางเป็นบริเวณโอบยเอเนกประสงค์ มีฝาไม้ไผ่ซีกและกันระหว่างหองเสากลาง กับ หองเสาริมสวนตะวันตก ฝาซีกและนี้เรียงแต่ฝาเรือนคานใต้มาเป็นระยะ ๓.๓๐ เมตร สูง เสมอแนวซีก ซีกกับฝาซีกและนี้แครนอนเล็กแบบโต๊ะหันศีรษะไปทางทิศเหนือ

บริเวณหองเสาริมสวนตะวันตกเป็นบริเวณครัวและเก็บของมีกับบริเวณคาน ใต้เป็นส่วนทำครัวผนังเรือนคานตะวันตกเป็นส่วนเก็บของเกี่ยวกับเครื่องครัว ฝาคานเหนือ ของหองเสานี้เป็นบริเวณเก็บคนนำฝนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๒๐ เมตร ๒ ตม เนื่องจาก เป็นส่วนซีกกับรางน้ำซึ่งจะส่งร่องน้ำฝนจากชายคาของเรือนทั้ง ๒ หลัง

บริเวณที่โอบยของหองเสานี้เป็นบริเวณเอเนกประสงค์ใช้รับประทานอาหาร และปรุงอาหารได้อีกด้วย

เรือนเล็กที่วางเรือนหลังใต้เป็นบริเวณโอบยเอเนกประสงค์ใช้เป็นส่วนพักผ่อน รับประทานอาหาร หนึ่งเดือน ฝานั่งคานตะวันออกและคานใต้มีขนาดตามแนวยาวขนาด ๑.๕๐ เมตร ๑.๓๐ เมตร กานละบาน มีแครนั่งเอเนกขนาด ๑.๕๐ เมตร x ๒.๓๐ เมตร สูง .๖๐ เมตร อยู่ชิดมุมฝาภายในและคานตะวันตก ส่วนฝาซีกกับเรือนใหญ่โอบยโอบยอีกของเจ้าของ บานอีกด้วย

เรือนหลังเห็นวางห่างจากเรือนหลังใต้ ๑.๐๐ เมตร หองเสาแรกคานทิศ ตะวันตก มีแครนอนใหญ่ชนิดมีคอมมอร์รี่อยู่ชิดกับฝาคานตะวันตกและคานเหนือขนาด ๒.๘๐ เมตร x ๕.๐๐ เมตร สูง .๕๐ เมตร การนอนหันศีรษะไปทางคานทิศเหนือ นอกจากเป็นแคร นอนแล้วยังเป็นส่วนเก็บของเครื่องใช้ได้อีกด้วย ปลายแครส่วนชิดฝาภายในใต้เป็นบริเวณสวนครัว และปรุงอาหาร ส่วนหองเสาอีก ๒ หอง เป็นบริเวณโอบยเอเนกประสงค์ ใช้ทำงาน, พักผ่อน และรับแขก ฝานั่งคานใต้ของทั้ง ๒ หองเสาวางตามเก็บน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๒๐ เมตร ๕ ตม มุมคานคานตะวันออกเฉียงเหนือในส่วนหอง เสาคานตะวันออกมีเตียงสำเร็จ ไม้วากรณีใต้ทั้งสิ้น อีกทั้งหาบมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงค่าใช้สอยแต่ละครั้งที่มีคนนำใบไม้ รับประทาน ๑.๕๐ เมตร x ๒.๕๐ เมตร สูง .๕๕ เมตร ใช้เป็นส่วนนั่งเล่นและพักผ่อนอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้และสงวนไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่ควรนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงค่าใช้สอยแต่ละครั้งที่มีคนนำใบไม้ รับประทาน ๑.๕๐ เมตร x ๒.๕๐ เมตร สูง .๕๕ เมตร ใช้เป็นส่วนนั่งเล่นและพักผ่อนอีกด้วย

วัสดุโครงสร้าง

สวนโครงสร้าง

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของวัสดุ	
	เรือนโต	เรือนเหนือ	เรือนโต	เรือนเหนือ
เสาโค	ไม้เต็ง	ไม้เต็ง	φ ๕" - ๘"	φ ๕" - ๘"
เสาราย	ไม้เต็ง	ไม้เต็ง	φ ๕" - ๘"	φ ๕" - ๘"
เสาเรียง	ไม้กระบอก	ไม้กระบอก	φ ๕" - ๓"	φ ๕" - ๓"
ข้อ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"	φ ๕"
ค้ำ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"	φ ๕"
กบพู่	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"	φ ๕"
อกไก่, ฝา	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"	φ ๕"
ไม้ขมหัวกลอน	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๒ ๑"	φ ๒ ๑"
จันทัน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๓" - ๒ ๑"	φ ๓" - ๒ ๑"
กลอน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๒" - ๑ ๑"	φ ๒" - ๑ ๑"
สิ่งมุงหลังคา	ตับจาก	ตับจาก	ยาว ๑.๑๐	ยาว ๑.๑๐

ส่วนเรือนเล็กทั้งวางนั้นเฉพาะเสาโค, เสาเรียง, เสาราย เป็นไม้กระบอก นอกจากนั้นตัวไม้เครื่องบนทุกตัวมีขนาดและชนิดเกี่ยวกับเรือนใหญ่ทั้ง ๒ หลัง

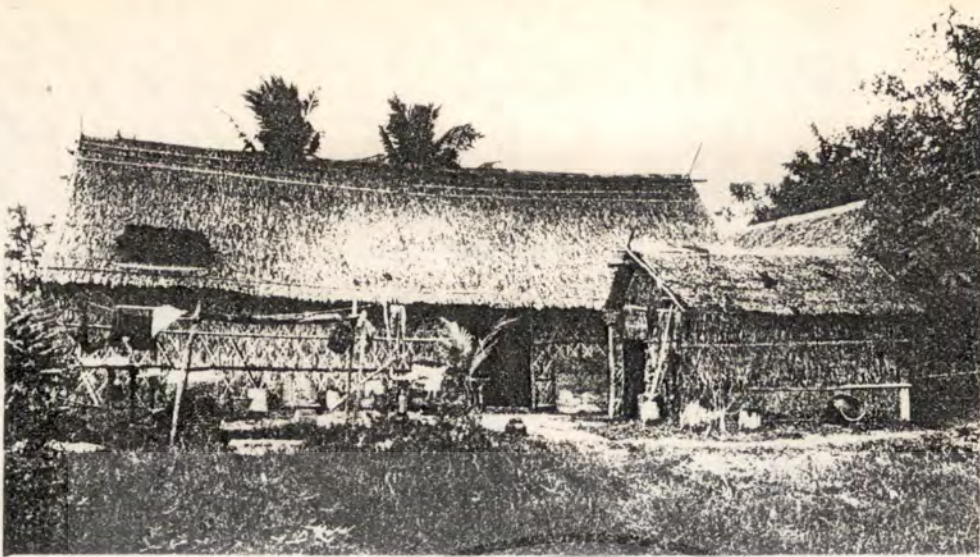
ฝา ฝาปิดล้อมตัวบ้านทั้ง ๓ หลัง เป็นฝากรุดับจากภายในซัดตาตาราง ยึดกับโครงไม้รวก φ ๒" ส่วนเรือนใหญ่ ๒ หลังนี้มีซัดตาตารางภายนอกทับจากอีกชั้นหนึ่ง ส่วนเรือนรับแขกนั้นมีไม้รวกขนาดภายนอกแทนไม้ซัดตาตาราง

ฝากลางในอาคารหลังเหนือมีฝาซัดและไม้ไผ่กั้นระหว่างสวนครัวกับห้องเสากลาง เรือนหลังโตไม่มีการกั้นฝากลางในแต่อย่างใด

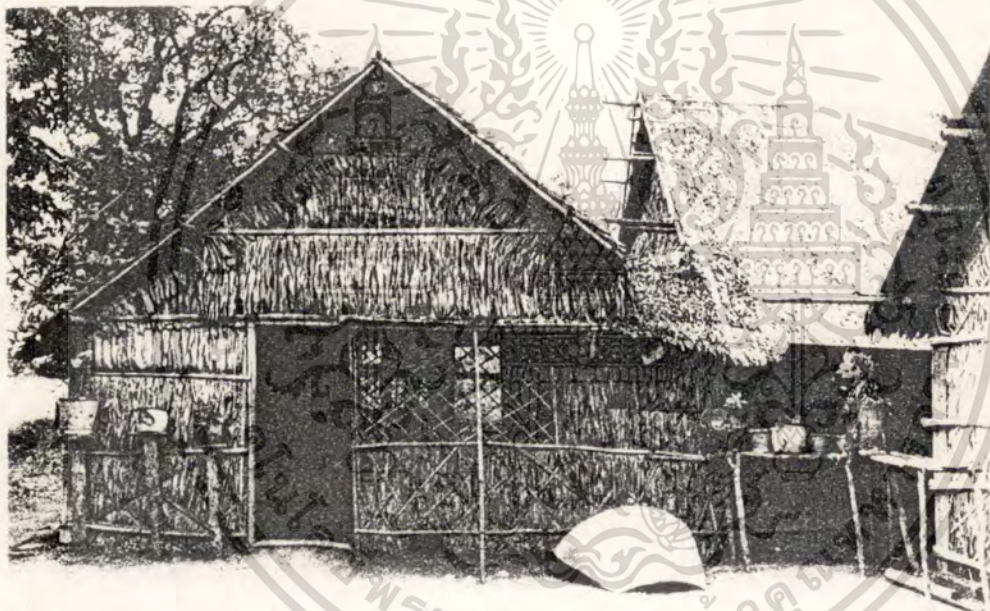
พื้น พื้นดินทพหรืออัดแน่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าการแก้ไข ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แกรใหญ่ของเรือนหลังเหนือและหลังโต

ทัศนียภาพ มองจากทิศ
ใต้
เห็นเรือนนอน ส่วนหลัง
ทึบเปิด คือ ด้บแปบปร
เวณทิว

ทัศนียภาพ มองจาก
ทางเข้า สู่ บริเวณโถง
เรือนรับแขก เจริญ
ของ ทิวทัศน์ บ้านกร
ทิว

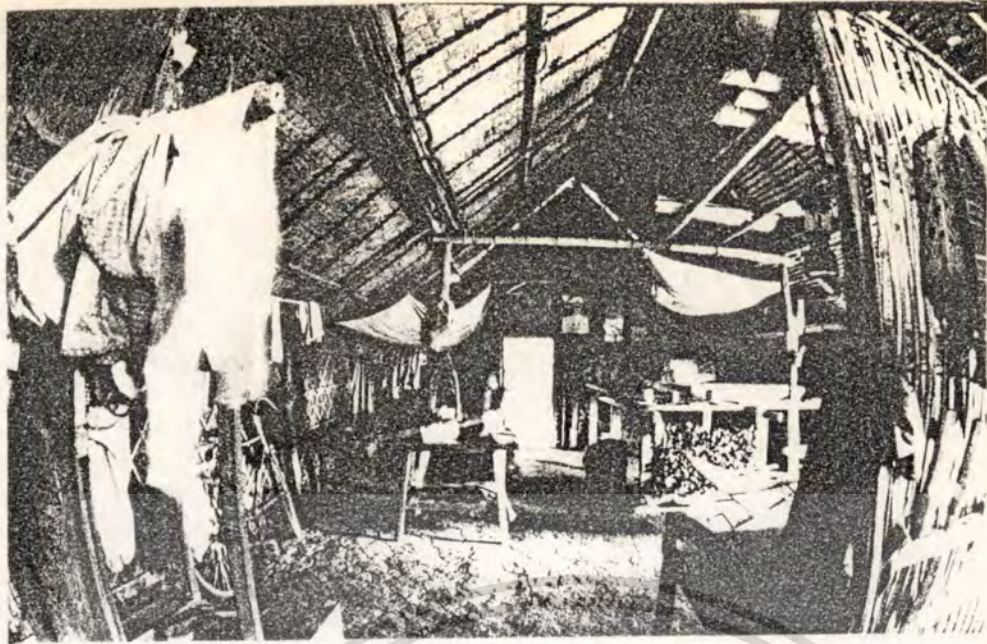
พระจอมเกล้าเจ้าคุณ

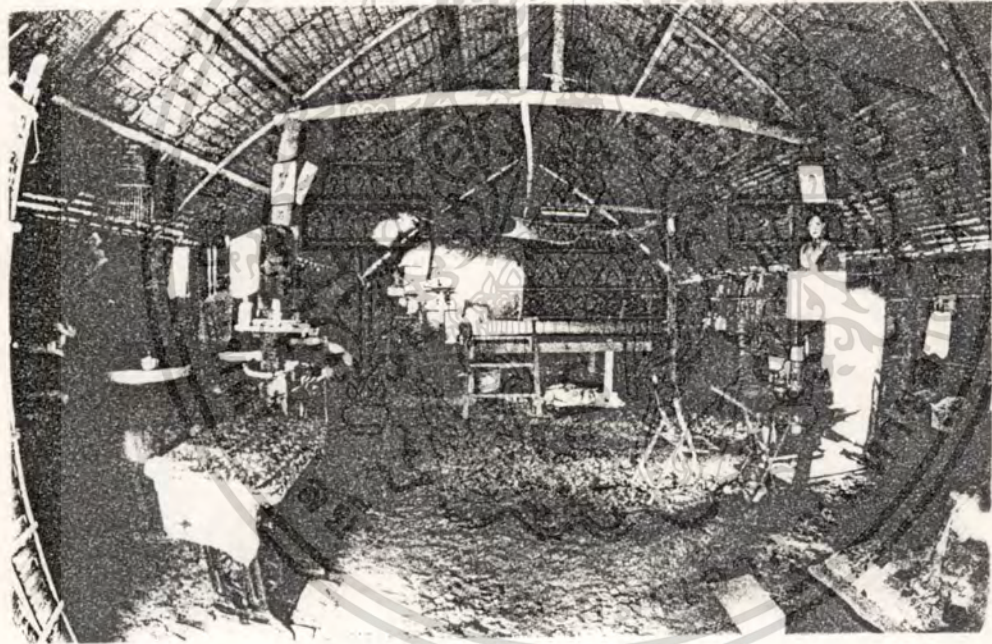
ตัวเรือน มองจากทิศ
ตะวันตกเฉียงใต้
ซึ่งเป็นบริเวณหลัง
บ้าน

เอก
ไม่ว

ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ครั้งที่มีการนำไปใช้

โถงภายในเรือนนอน
ใหญ่ มอรรถบิณฑ
ศรี
(ถ่ายด้วยเลนส์
FISH EYE เพื่อตอ
การให้ได้มุมภายใน
ที่กว้างที่สุด)

โถงภายในเรือนนอน
หลังเหนือ เป็นโถงน
ขอมลสาร เรือแต่มา
แล้วแยกเรือนออกให้
(ถ่ายด้วยเลนส์ FISH
EYE)

บิณฑศรีกันฝาขัด
ตะ เพื่อแยกห้องแ
ตัวออกจากบิณฑ
ชโยชนอนการคา
การนำไปใช้

เอก
ไม่ว

พื้นไม้เต็ง ๑" x ๖"
 คานไม้เต็ง ๑ ๑/๒" x ๕"
 ทงไม้เต็ง ๑ ๑/๒" x ๔"

คอกมอ ค.ส.อ. .๑๐ เมตร x .๑๐ เมตร

แครนอนเด็กของเรือนหลังโตเป็นแครแบบโต๊ะ

พื้นกระดานแคร ๑" x ๔"
 เกรายึดพื้นแคร ๑ ๑/๒" x ๔" - ๓"
 ขาแคร ไม้เต็ง ๓" x ๓"

ขนาดครอบครัว

๑. นายเหม ขวางเนียม อายุ ๖๒ ปี สามี
๒. นางแฉอม ขวางเนียม อายุ ๕๕ ปี ภรรยา
๓. ลูกสาวคนแรกอายุ ๒๕ ปี (มีสามี อายุ ๓๕ ปี มีบุตรชาย ๒ คน
 คนโต อายุ ๕ ขวบ, คนเล็ก ๑ ขวบกว่า)
๔. ลูกชายคนที่สอง อายุ ๑๖ ปี

นายเหม กับนางแฉอม นอนแครใหญ่ของเรือนหลังเหนือ ส่วนแครซีกฝาน
 หน้าครัวเดิมเป็นที่นอนของลูกชายคนที่สอง ต่อมาพี่สาวแต่งงานสร้างเรือนหลังเหนือ จึง
 ย้ายมานอนแครของพี่สาวที่อยู่ห้องเสาเดียวกับแครนอนใหญ่ ปัจจุบันแครเล็กซีกฝานครัวเป็น
 แครนอนเดนมและสวนผักตอน

ลูกสาวคนโตกับสามีและลูกอีก ๒ คน นอนรวมกันที่แครนอนใหญ่ของเรือน
 หลังเหนือ

การเจาะช่อง

เรือนใหญ่ ทั้ง ๒ หลังไม่มีการเจาะช่องหน้าต่าง มีแต่ การเจาะช่องประ
 กู เรือนหลังโตเจาะประตู ๒ ช่อง อยู่ผนังคานโตตรงส่วนห้องเสากลาง และผนังคาน
 สะกักคานตะวันออกเชื่อมต่อกับเรือนขวางหลังเล็ก ส่วนห้องเสาที่เป็นบริเวณครัวและ
 บริเวณเก็บตม้นำตรงชายคาทั้ง ๒ คานมีหีบเศษขนาด ๑ คับจาก ยาวเคยครึ่งหนึ่งของ
 ช่องแปของแปตัวที่ ๒ กับตัวที่ ๓ จากนายคามาทั้ง ๒ คานยาวประมาณ .๑๕ เมตร เพื่อ

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงานหอการค้าภาคอีสาน ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๕.๗ บ้านหลังที่ ๗ บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ
อ.เมือง จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของบ้าน นายแจ เวียมกั

บริเวณโลกและบ้าน

ขนาดบริเวณบ้าน โลกที่หักอาศัยมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมมุมไมคอบจะฉาก มี
ขนาดด้านทิศตะวันออกยาว ๓๕.๐๐ เมตร ด้านทิศตะวันตกยาว ๓๐.๐๐ เมตร ด้านทิศ
เหนือยาว ๕๐.๐๐ เมตร ด้านทิศใต้วาง ๕๘.๐๐ เมตรบ้านวางอยู่ประมาณกึ่งกลางโลก

ขนาดสระและคันน้ำ มีคันน้ำอยู่ ๒ แห่ง คู่แรกอยู่ด้านทิศเหนือวางขนานกับ
แนวโลกส่วนกว้างสุด ๗.๕๐ เมตร วางขนานกับแนวโลกด้านทิศเหนือแล้วอ้อมวงมาขนาน
กับโลกด้านทิศตะวันออก ช่วงนี้สระจะแคบขอกมาต่อกับคูใหญ่ด้านทิศตะวันออก ซึ่งมีขนาด
๑๖.๐๐ เมตร x ๑๕.๐๐ เมตร สระมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมมน

ขนาดคันดิน โลกบ้านมีคันดินคันอยู่ ๒ คัน คือด้านทิศเหนือ คันดินขนาด
กว้าง ๕.๐๐ เมตร สูงจากกระถมนานาประมาณ ๐.๕๐ เมตร คันดินนี้จะโอบมาทั้งโลก
ด้านตะวันออกขนาดกว้าง ๕.๐๐ เมตร - ๕.๕๐ เมตร ส่วนโลกด้านใต้และด้านตะวันตก
นั้นไม่มีคันดินเป็นเพียงแต่โลกที่สูงกว่ากระถมนานาประมาณ ๐.๕๐ เมตร เท่านั้น

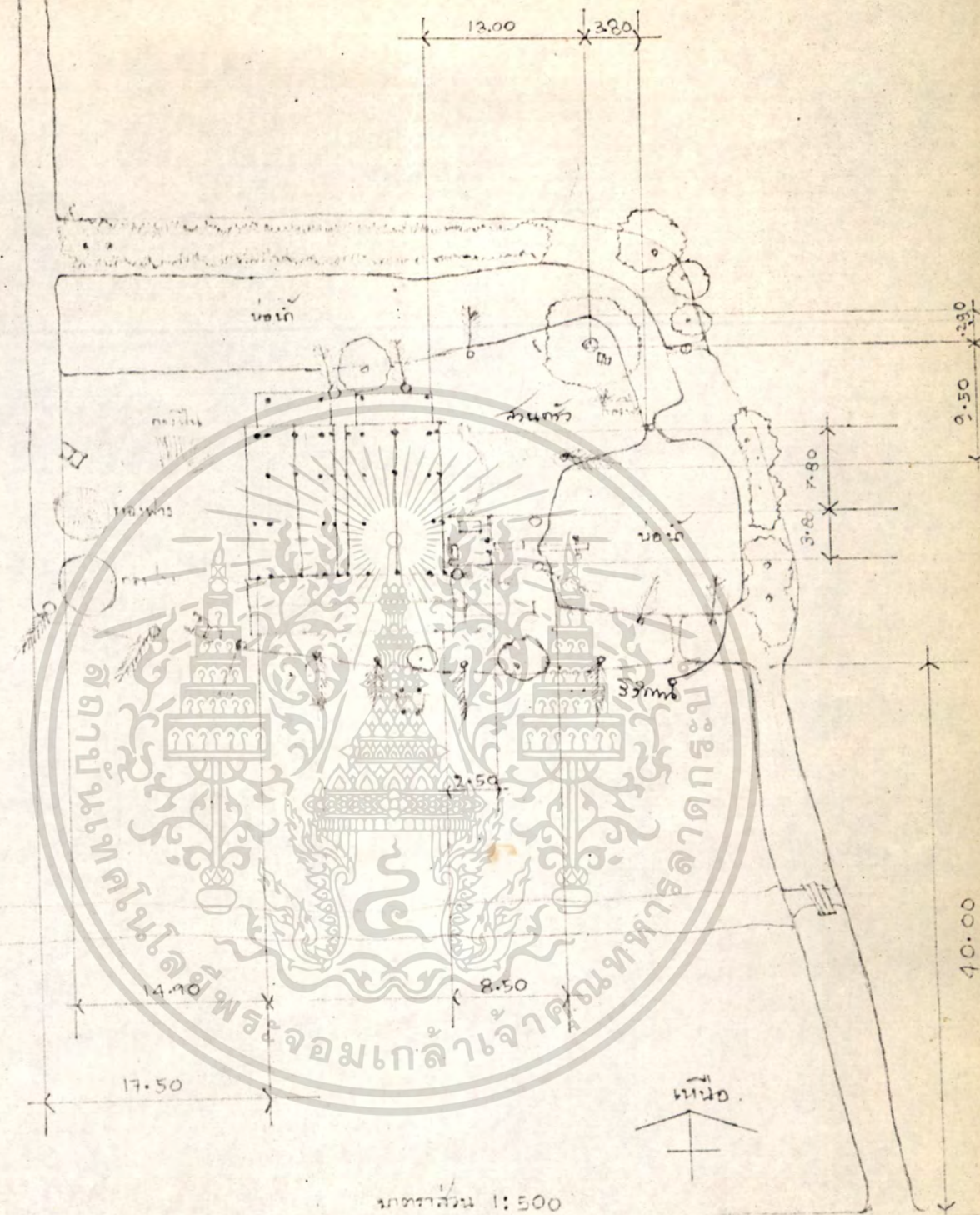
สวน วางอยู่กลางหนองนาทางทิศตะวันตกของบ้าน มีคันดินเกินจากโลกไป
ยังสวนคันดินนั้นนอกจากเป็นทางเดินแล้วยังเป็นคันน้ำอีกด้วย สวนเป็นลักษณะสวนหลุมแบบ
ผนังกรจากแบบพื้นเมืองขนาด ๑.๒๐ เมตร x ๑.๒๐ เมตร ห่างจากโลกบ้านประมาณ
๒๐.๐๐ เมตร

ประเภทของไม้ยืนต้นที่ปลูกบริเวณโลก

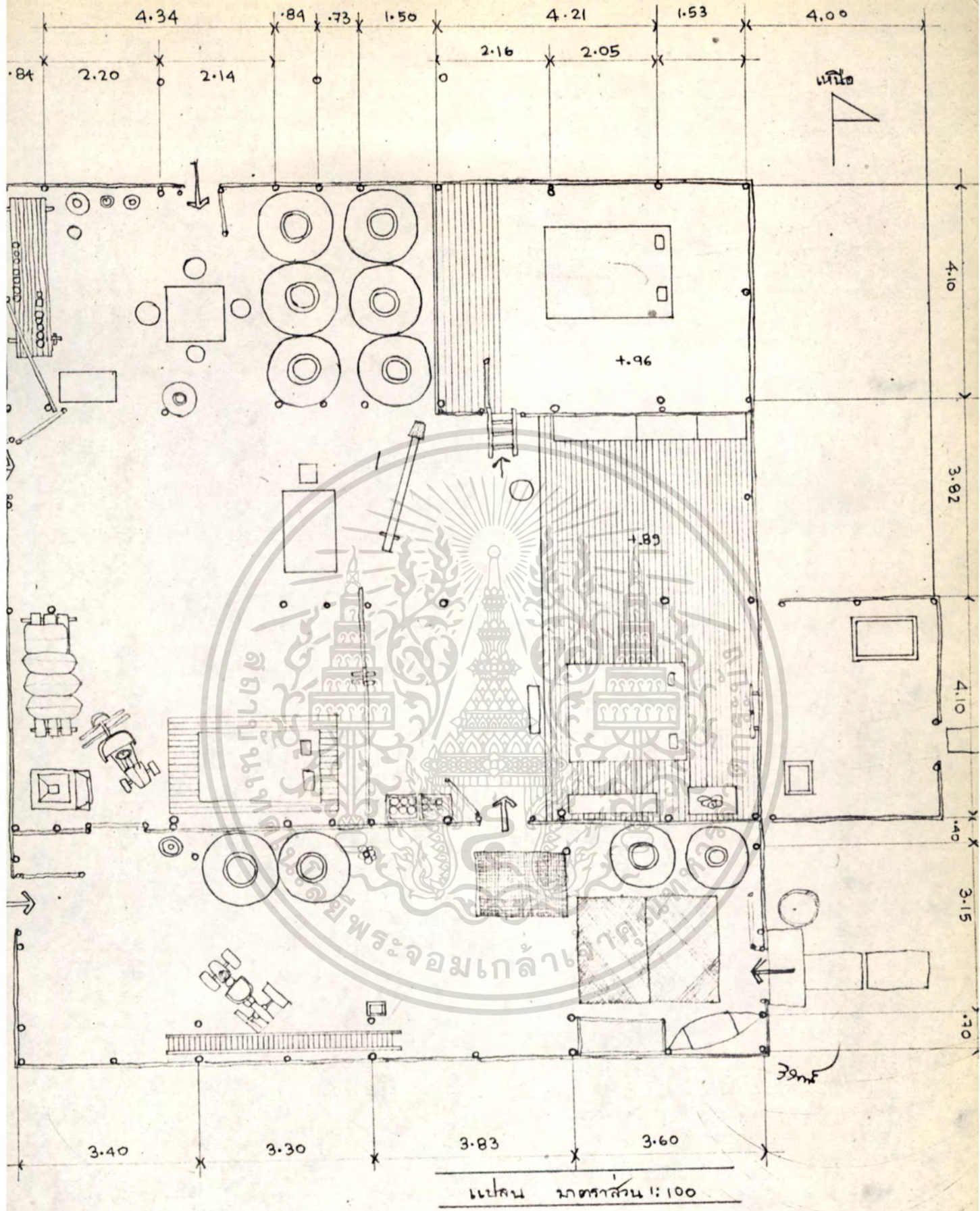
คันดินด้านทิศเหนือที่อ้อมมาล้อมโลกด้านทิศตะวันตกนั้นปลูกต้นสะแกเป็นทิว
ตรงมุมคันดิน ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีกมมะขามเทศ ต้นมะขาม ดังจากนี้ไปใน
ส่วนคันดินด้านตะวันออกเป็นดงสะแก มีต้นมะขามอยู่ตรงมุมคันดินด้านตะวันออกเฉียงใต้อีก
๑ ต้น ขอบโลกด้านใต้มีต้นมะพร้าวปลูกเป็นแนวตามขอบโลกอยู่ ๗ ต้น มีต้นมะพร้าวปลูก
แซมทิวมะพร้าวอยู่ ๑ ต้น ส่วนขอบโลกด้านทิศตะวันตกปลูกยี่โถงไว้ พงหญ้าและกอไม้
พุ่มขึ้นอยู่ประปราย

สวนครัว อยบริเวณด้านตะวันออกของบ้านมีแปลงปลูกข้าว, กระเพรา
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
หากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโรงเรียน หรือหากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโรงเรียน หรือหากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโรงเรียน

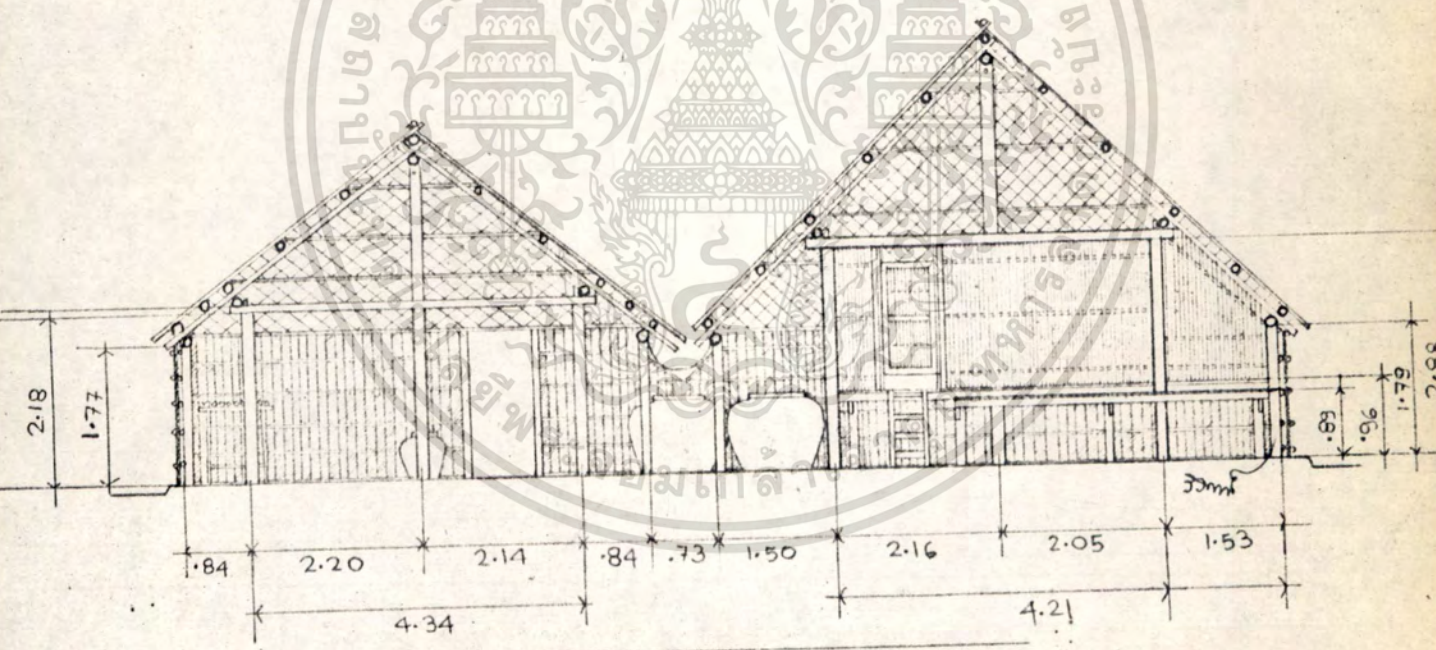
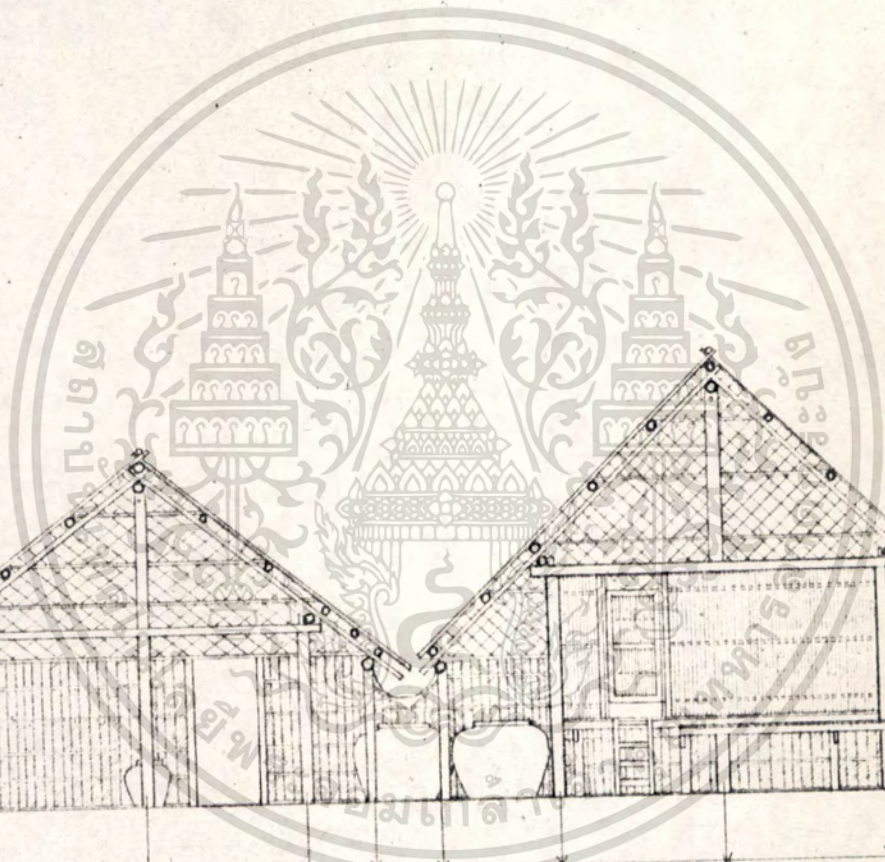
บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๖ ตำบล คชกรพิสัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

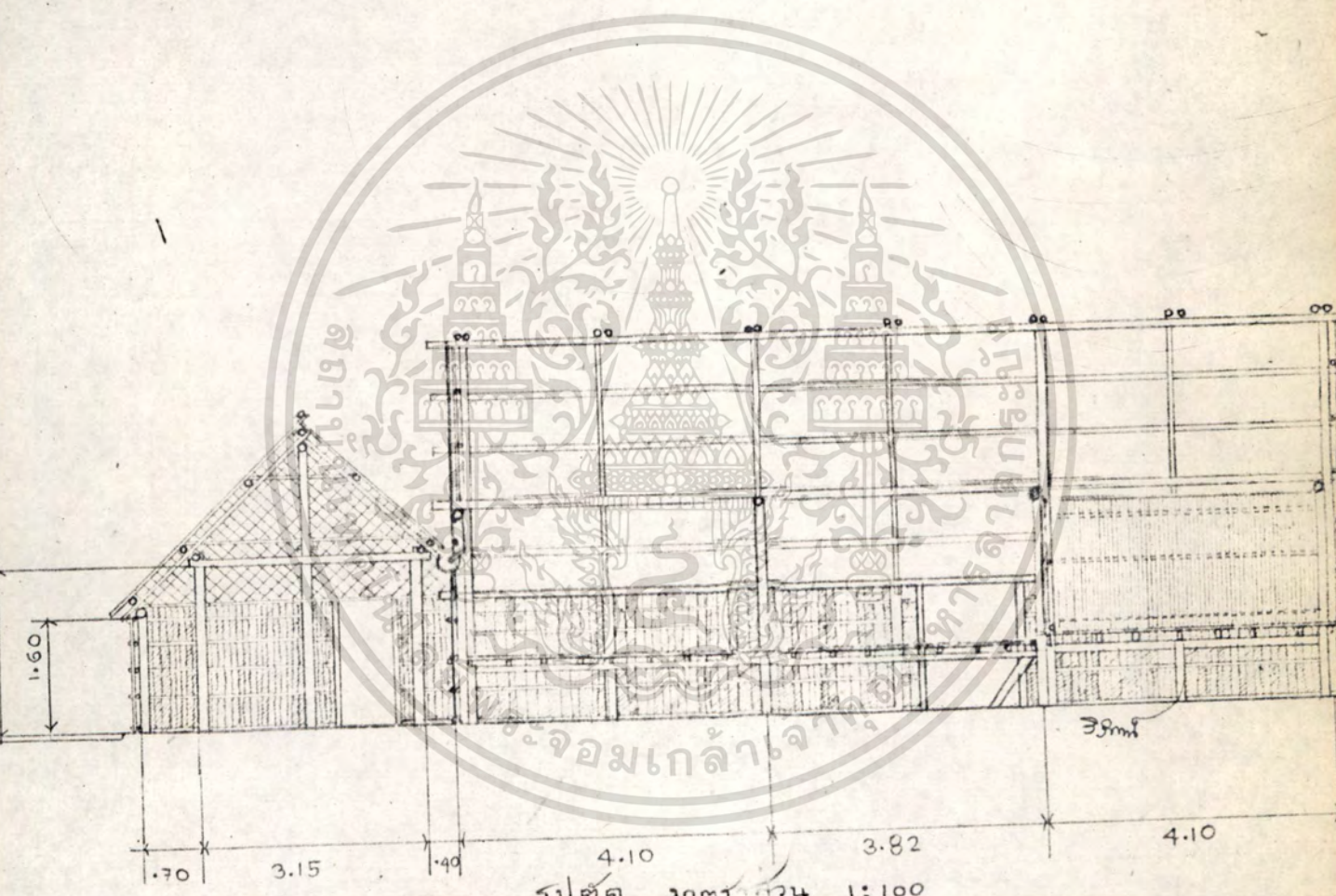

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด ภาตราชล่น 1:100

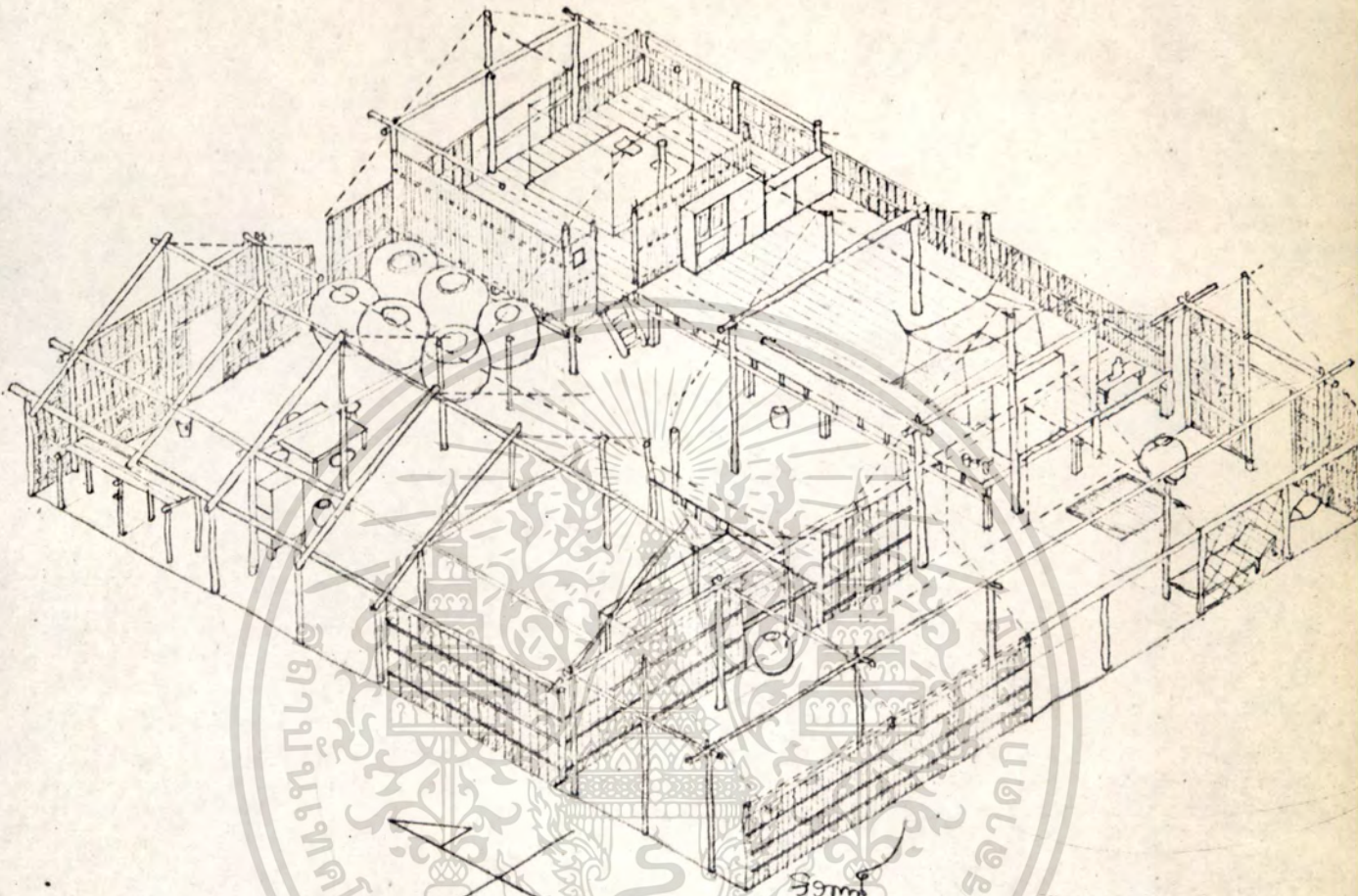
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด มาตรฐาน 1:100

ตัดขวาง เรือน หึ่ง เล่น ผ่าน เรือน นอกตามยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน นาย เจ้า สยามดี เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 มาตรฐาน 1:150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลานใหญ่อยู่ทางก้านตะวันตกไซ้เป็นบริเวณตากพื้น, นวคชาว, ขอบลาน
ก้านมุขตะวันตกเฉียงใต้ไซ้เป็นที่ไวกองวางขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓.๕๐ เมตร ๒ กอง
ศาลประมุขอยู่ทางมุขโลกด้านในของคันทันชิดกับขอบมอดอยู่ทางทิศตะวันออก
เฉียงเหนือของตัวบ้าน

ขนาดเรือน

เรือนโรงนา ~~เดิม~~นี้ประกอบด้วยหมู่โรงนา ๓ หลัง มีโรงนา ๒ หลังเป็น
โรงนาแฝดมีบริเวณคอกเผือกกันวางแกนไปตามแกนเหนือใต้วางขวางตะวัน มีเรือนขวาง
วางขวางเรือนแฝดตรงก้านสะกัทธิศทิศ ความยาวเท่ากับความกว้างของเรือนแฝดประธาน
นั่นเอง

ความยาว

เรือนแฝดทั้ง ๒ หลัง นั้นวางห้องเสาอยู่ในแนวเดียวกันตลอด ฉะนั้นระยะ
ห่างระหว่างห้องเสาของเรือนทั้ง ๒ หลังจึงมีระยะห่างเท่ากัน เรือนแฝดมี ๓ ห้อง
๔ แนวเสา ระยะห่างระหว่างห้องเสาคงนี้ ๔.๑๐ เมตร ๓.๘๒ เมตร และ ๔.๑๐ เมตร
ตามลำดับ รวมความยาวของเรือนแฝด ๑๒.๐๒ เมตร เนื่องจากมีเรือนขวาง ฉะนั้น
ความยาวทั้งหมด ๑๒.๐๒ + ๔.๒๘ (ความกว้างทั้งหมดของเรือนขวาง) ๑๖.๓๐ เมตร
เรือนขวางยาวไปตลอดก้านสะกัทธิศของโรงนาแฝด ฉะนั้นความยาวของเรือนขวางเท่ากับ
ความกว้างทั้งหมดของเรือนแฝด หากแต่มิห้องเสาไม่ตรงกับแนวเสาก้านสะกัทธิศของเรือน
แฝด เรือนขวางแบ่งห้องเสาเป็น ๔ ห้อง ๕ แนวเสา ระยะระหว่างห้องเสาเป็นดังนี้
๓.๕๐ เมตร, ๓.๓๐ เมตร, ๓.๘๓ เมตร และ ๓.๖๐ เมตร

เรือนใหญ่ทั้ง ๒ หลัง มีห้องเสาโค, เสาทราย, เสาเรียงเรือนทั้ง ๒ หลัง
มีเสาโค ๓ แนวเสา ตรงกันคือแนวเสาก้านสะกัทธิศหัวท้ายและแนวเสาแนวที่ ๒ จากก้าน
สะกัทธิศทิศเหนือ

เรือนขวางมีเสาโคเพียง ๒ แนวเสาคือแนวเสาก้านสะกัทธิศหัวท้ายมีเสา
เรียงเพียงคานใต้เพียงคานเดียว

ความกว้าง (SPAN)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับราชการอันงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
เรือนแฝดหลังตะวันตกกระยะขวางกว้าง เสาทราย ๔.๒๑ เมตร
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ระยะห่างระหว่างเสาทรายกับเสาเรียงก้านตะวันออก ๑.๕๓ เมตร

ระยะทางระหว่างเสารายกับเสาเรียงด้านตะวันตก	๑.๕๐	เมตร
รวมความกว้างของเรือนหลังตะวันออก	๗.๒๓	เมตร
เรือนแปดด้านตะวันตกระยะขวางกว้างเสาราย	๘.๓๘	เมตร
ระยะทางระหว่างเสารายกับเสาเรียงทั้ง ๒ ด้านเท่ากันห่าง	.๘๘	เมตร
รวมความกว้างของเรือนหลังตะวันตก	๖.๐๒	เมตร
ระยะห่างของแนวเสาเรียงของเรือนตะวันออกกับตะวันตก	.๗๓	เมตร
รวมความกว้างของเรือนแปด	๗.๒๓ + ๖.๐๒ + .๗๓ = ๑๓.๙๘	เมตร
เรือนหลังขวาง ความกว้างขวางเสาราย	๓.๑๕	เมตร
ระยะทางระหว่างเสารายกับเสาเรียง	.๗๐	เมตร
ระยะเสารายกับฝาผนังด้านสกัดของเรือนแปด	.๕๐	เมตร
รวมความกว้างของเรือนขวาง	๔.๒๕	เมตร

ความสูง

<u>เรือนแปดหลังตะวันออก</u>		
ความสูงจากพื้นถึงโถงช่อ	๒.๘๘	เมตร
ความสูงจากพื้นถึงโถงเสียดอกเสาเรียง	๑.๗๕	เมตร
ความสูงจากช่อถึงโถงกมพู	๑.๗๕	เมตร
<u>เรือนแปดหลังตะวันตก</u>		
ความสูงจากพื้นถึงโถงช่อ	๒.๑๘	เมตร
ความสูงจากพื้นถึงโถงเสียดอกเสาเรียง	๑.๘๘	เมตร
ความสูงจากช่อถึงโถงกมพู	๑.๘๗	เมตร
<u>เรือนหลังขวาง</u>		
ความสูงจากพื้นถึงโถงช่อ	๒.๓๐	เมตร
ความสูงจากพื้นถึงโถงเสียดอกเสาเรียง	๑.๖๐	เมตร
ความสูงจากช่อถึงโถงกมพู	๑.๑๐	เมตร

เนื้อที่ในสอยภายในเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและวิจัยเท่านั้น
 ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปทำซ้ำหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์
 เนื้อที่ภายในตัวเรือนประกอบด้วยส่วนนอน มีแคร่นอนใหญ่ ๒ แคร่กว้างชิดกันแต่

ทางระดับกัน แครนอนแรกอบริเวณของเสาเริ่มเห็นอกันเนื้อที่เกือบหมกทองเสา ก่อแก็
 ระยะผ่าคานตะวันออกของทองเสามาจรดเสารายซีกตะวันตกขนาด ๔.๑๐ เมตร x
 ๕.๗๕ เมตร มีฝ้าซึกและปิดล้อมเป็นห้อง แครสูงจากระดับพื้น ๑.๕๖ เมตร การนอน
 หันที่ระไปทางคานทิศตะวันออก นอกจากไซเป็นส่วนนอนแฉวยังไซเป็นห้องเก็บของสวน
 ทั่วอีกควย แครนอนอีกแครหนึ่งอยู่ซึกกับแคร แครกว้างตลอดครึ่งเรือนยาวตั้งแต่ผนังแคร
 แครจรดฝาเรือนคานใต้ ขนาดแคร ๓.๖๓ เมตร x ๗.๕๒ เมตร สูงจากระดับพื้น
 ๑.๘๕ เมตร การนอนหันที่ระไปทางทิศตะวันออกและยังไซเป็นแครเก็บของ และพักนอน
 หนึ่งเดนอีกควย ส่วนบริเวณที่เหลือจากแครทั้งนี้ เป็นบริเวณโคง เอนกประดงกว้างระหว่าง
 แนวเสารายกับเสาเรียงของเรือนหลังตะวันออกกับเรือนหลังตะวันตกใ้รางน้ำตั้งกะดี่
 ของชวคาเรือนทั้ง ๒ ส่วนทองเสามาจรดคานเหนือไซเป็นบริเวณวางคานน้ำฝน ซึ่งรองจาก
 ชวคาเมืองบน มีคานขนาด ๑.๑๒๐ สูงจากพื้นเกิน ๑.๘๐ เมตร ๒ คาน
 เรือนหลังตะวันตก ทองเสาแรกของเรือนคานเหนือเป็นบริเวณครัว และ
 รับประทานอาหาร และส่วนเก็บอาหาร เตาไฟวางอยู่ใกล้ฝาตามใต้ ซึกฝาตามตะวันตก
 มีแครเก็บอาหารแห้งและตุ้มชว บริเวณที่โคงหน้าเตาไฟไซเป็นส่วนปรุงอาหาร ส่วน
 บริเวณรับประทานอาหารนั้นไซโตะหินและแก้วหินซึกวางบริเวณกลางเนื้อที่ของทองเสา
 ส่วนทองเสากลางเป็นโคงเอนกประดง ทองเสาริมคานเหนือไซเป็น
 ส่วนนอนและเก็บของ มีแครนอนเล็กขนาด ๑.๘๐ เมตร x ๒.๒๐ เมตร สูงจากพื้น
 ๑.๘๕ เมตร บริเวณซึกกับฝาตามใต้และคานตะวันออกไซเป็นส่วนเก็บเครื่องมือทำนา
 เรือนขวาง ทองเสาแรกคานตะวันออกไซเป็นบริเวณหนึ่งเดนพักนอนรับแขก
 ในเวดากลางวัน ทองเสาที่ ๒ ถัดมาเป็นบริเวณโคงเอนกประดง ส่วนอีก ๒ ทองเสา
 ไซเป็นบริเวณเก็บของในส่วนที่ซึกกับฝา บริเวณที่ว่างกลางไซเป็นบริเวณเอนกประดง

วัสดุก่อสร้าง

ส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของตัวไม้	
	เรือนหลังตะวันออก	เรือนหลังตะวันตก	เรือนหลัง ตะวันออก	เรือนหลัง ตะวันตก
เสาโค	ไม้เต็ง	ไม้เต็ง	๑ ๖"	๑ ๖"
เสาราย	ไม้เต็ง	ไม้เต็ง	๑ ๖"	๑ ๖"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณที่ผู้สืบ อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

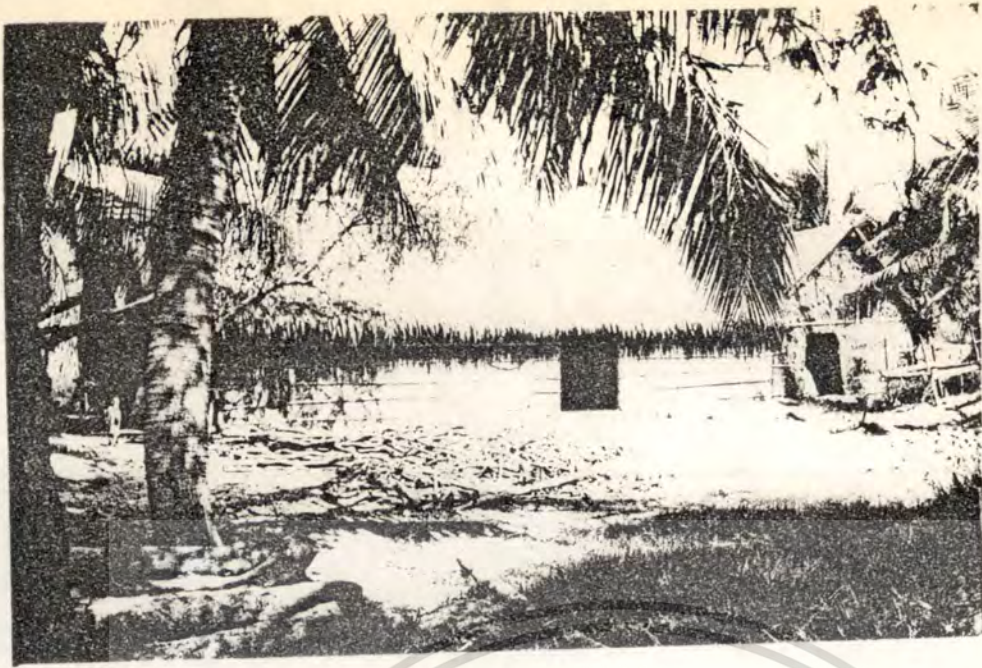
ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของตัวไม้	
	เรือนหลังตะวันตก	เรือนหลังตะวันออก	เรือนหลัง ตะวันออก	เรือนหลัง ตะวันตก
เสาเรียง	ไม้เต็ง	ไม้เต็ง	φ ๔"	φ ๔"
ข้อ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๔"
ค้ำ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔" - ๓ ^๑ / _๒ "	φ ๔" - ๓ ^๑ / _๒ "
กบทุ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๔"
อกไก่, แผล	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๔"
ไม้ขมหัวกลอน	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๒"	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๒"
จันทัน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๒"	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๒"
กลอน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๒" - ๑ ^๑ / _๒ "	φ ๒" - ๑ ^๑ / _๒ "
วัสดุผนังหลังคา	ค้ำจาก	ค้ำจาก	กว้าง .๖๕ ยาว ๑.๑๐	กว้าง .๖๕ ยาว ๑.๑๐

เรือนขวางนั้นเสาโค, เสากราบ ไม้ไม้เต็ง φ ๔" เสาเรียงไม้กระบอก
ผสมไม้สะเดา ขนาด φ ๓" ขนาดข้อ, กลอน, จันทัน, ค้ำ มีขนาดเท่ากับเรือนใหญ่
แปด ทั้งวัสดุก็ใช้อย่างเดียวกัน เพียงแต่แปและอกไก่ใช้ไม้ไผ่ ขนาด φ ๒" - ๒^๑/_๒"
เท่านั้น

พื้น กินอึดแน่น

แคร แคร ๒ แครใหญ่ เรือนนอนหลังตะวันออก เป็นแครมีค่อม ค.ส.ด. ห่อสำเร็จ
คาน, ตง ไม้เต็ง ขนาด ๑^๑/_๒" x ๕", และ ๑^๑/_๒" x ๔" ตามลำดับ พื้นไม้กระดาน ๑" x ๖"
แครนอนเล็กของเรือนหลังตะวันตกเป็นแครมีค่อมไม้กระบอก ขนาด φ ๓"
คาน, ตง ไม้เต็ง ขนาด ๑^๑/_๒" x ๔", ๑^๑/_๒" x ๓" ตามลำดับ กระดานไม้เต็ง ๑" x ๔"

ฝา ฝาปิดล้อมเรือนนอนแปดเป็นฝารายระดัดกับฝาค้ำจาก ซึ่งวางตามแนวตั้งเช่นเดียวกับ
ฝารายระดัด ส่วนฝาดอกหน้าจันทันเป็นฝากรค้ำจากขุดตาตารางมีไม้ขนายคานนอก ฝาปิด
ล้อมแครใหญ่เป็นฝารวมขุดตะสูงเสมอแนวข้อ

ตัวเรือน มองจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
คานบ้าน ที่ เหนือทาง
ชนกับถนนข้างของ
โรงนาหลัง ตะวันตก

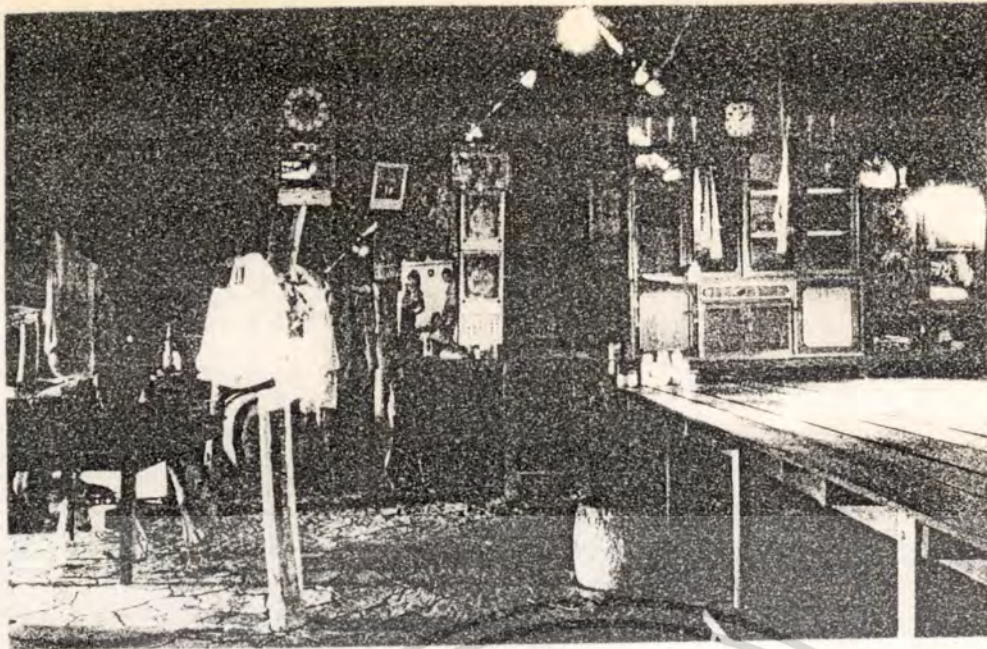

เรือนพี่พอน มองจาก
ทางเข้า บ้าน ด้านทิศ
เหนือ

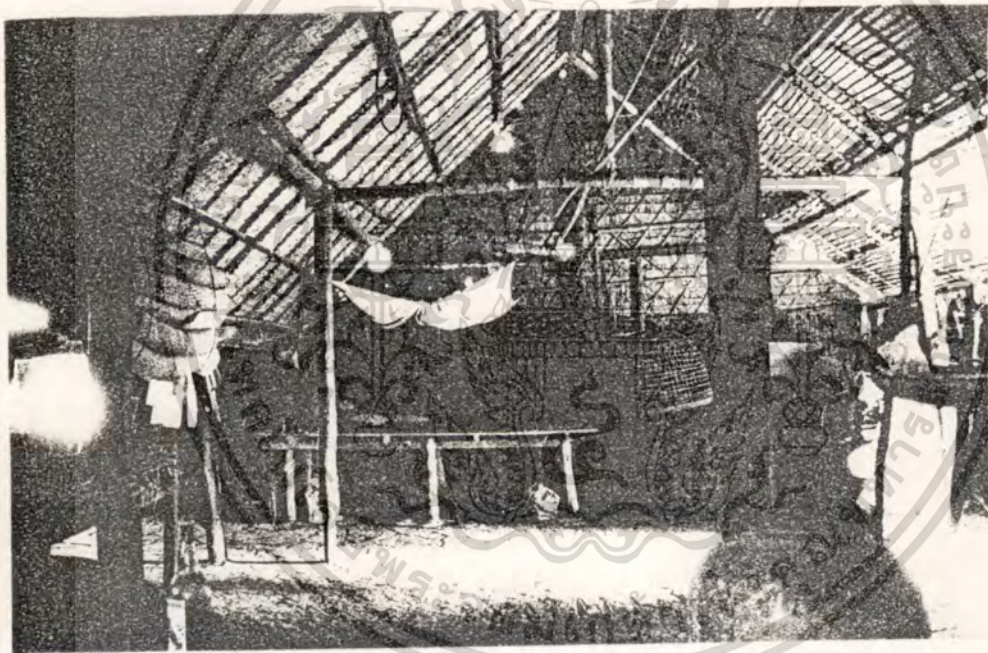

บริเวณ ส่วนครัว ถนน
ทิศตะวันออกของเรือน
นอน

เอกสารที่... หน่วยงาน... ระโยชน์ด้านการค้า...
ไม่... หักด... ลงเนอ... มีการนำไปใช้

โถงภายใน เรือไม้ใหญ่

โถงภายใน เรือหลัง
ตะวันตก มองจาก
บิรเวณตัว

บิรเวณ เรือหน้าคน

เอก
ไม่ว่า

ไมออนุญาติ
คิง จากองค...

ะโยชน์ด้านการค้า
มีการนำไปใช้

ฝาเรือนขวางคานสะกิดเป็นฝากรจากซัดคาตาราง คานยาวส่วนหน้าเป็นฝา
กรจากซัดคาตารางครึ่งหนึ่งอีกครึ่งหนึ่งเป็นฝาซัดคาตารางโปร่งให้แสงสว่างและลมผ่านได้
เพราะเป็นบริเวณที่กมวน

ขนาดครอบครัว

- ๑. นาย แจ เอี่ยมดี อายุ ๖๓ ปี (สามี, เจ้าของบ้าน)
 - ๒. นาง นาค เอี่ยมดี อายุ ๖๑ ปี (ภรรยา)
 - ๓. ลูกสาวคนแรก อายุ ๓๔ ปี (มีสามีแยกเรือนไปปลูกบ้านอยู่ใกล้ๆ กับ
บ้านนายแจ เอี่ยมดี มีลูกชาย ๑ คน ลูกสาว ๑ คน อายุ ๖ ขวบ และ ๔ ขวบ ตามลำดับ
กับ
 - ๔. ลูกชายคนที่ ๒ อายุ ๓๒ ปี (มีภรรยาอายุ ๒๙ ปี มีลูกสาว ๑ คน
อายุไม่ครบเดือน)
 - ๕. ลูกชายคนที่ ๓ อายุ ๓๐ ปี (ไปทำงานต่างจังหวัด)
 - ๖. ลูกสาวคนที่ ๔ อายุ ๒๘ ปี
 - ๗. ลูกชายคนที่ ๕ อายุ ๒๕ ปี (ทำงานที่กรุงเทพฯ ไปเช่าเข็นถั่ว)
- นายแจ กับนางนาค เก็บนอนอยู่แครกั้นฝา ครั้นลูกชายคนที่สองแต่งงานจึง
ย้ายออกมาอนที่แครใหญ่คานหน้า แครทองนอน เก็บลูกชายคนที่สองกับภรรยาและลูกนอน
ในแครทองนอน ลูกสาวคนที่สี่ นอนแครเดียวกับพ่อแม่แคววที่นอนห่างกัน ลูกชายคนที่ห้า
นอนแครเล็กเรือนหลังตะวันออก

การเจาะช่อง

เรือนแฝกหลังตะวันออกมีการเจาะช่องประตูรงคานสะกิด ๑ บาน ไม่มีการ
เจาะหน้าต่าง มีหีบแขย ๒ แห่ง บานแรกอยู่ตรงหลังคาเหนือแครทองนอนใหญ่กลางห้อง
เส้ายึดติดกับแป้ตัวที่ ๓ นับจากแป้ตัวคานผนังตะวันออกขึ้นมา มีขนาดกว้าง ๑ ช่วงจาก
ยาวครึ่งหนึ่งของระยะห่างของแป้ หีบแขยบานที่ ๒ อยู่ตรงหน้าผนังแครนอนเหนือแครนอน
ที่ติดกับแครนอนใหญ่มีขนาดเท่ากับบานแรกแต่ยึดติดกับแป้ตัวที่ ๒ นับจากแป้ตัวคานผนัง
ตะวันออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อประโยชน์ของชาติ ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ และนี่ทั้งคานที่ตะวันตกอีก ๑ บาน ไม่มีการเจาะช่องและหีบแขย เอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนขวาง มีประตู ๒ บาน อยู่ตรงคานตะกิดหัวท้าย มีการเจาะของระบาย
ลมโปร่งและของแสงโดยโชนั่งจักรารางโปร่งครึ่งหนึ่งความฝาผนังถึงชายคายาว ๑ ห้อง
เสาดักจากผนังโปร่งเป็นหน้าต่างบานกระทุ้ง ๑ บาน ขนาดกว้างครึ่งห้องเสาดูสูงจากครึ่ง
ผนังถึงชายคา

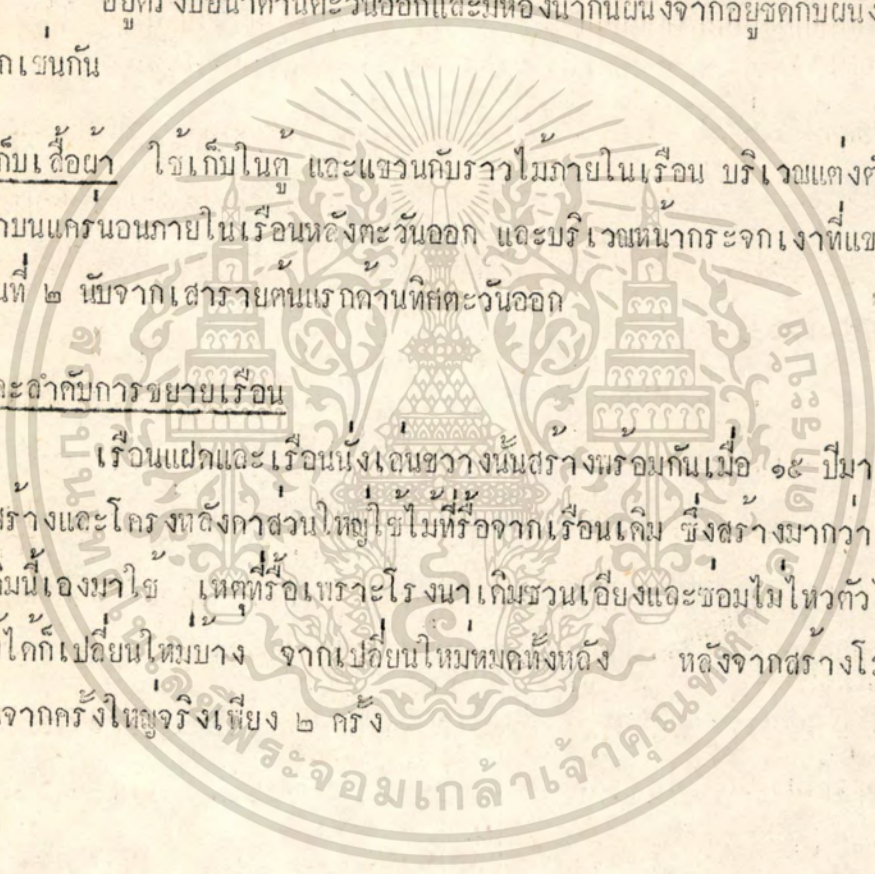
บริเวณซีกกลางและอาบน้ำ

อยู่ตรงบ่อน้ำคานตะวันออกและมีห้องน้ำกั้นผนังจากอุจิกกับผนังเรือน คานตะ
วันออกเช่นกัน

การเก็บเสื่อผ้า ไซเก็บในตู้ และแขวนกับราวไม้ภายในเรือน บริเวณแต่งตัวอยู่ตรงหน้าตู้
เสื่อผาบนแครอนภายในเรือนหลังตะวันออก และบริเวณหน้ากระຈກเงาที่แขวนอยู่กับเสา
รายคนที่ ๒ นับจากเสารายคนแรกคานทิศตะวันออก

อายุและลำดับการขยายเรือน

เรือนแฝกและเรือนนั่งเอนขวางนั้นสร้างพร้อมกันเมื่อ ๑๕ ปีมาแล้ว ทั่วไป
โครงสร้างและโครงหลังคาส่วนใหญ่ใช้ไม้หรือจากเรือนเดิม ซึ่งสร้างมากกว่า ๕๐ ปีแล้วใน
โลกเดิมนี่เองมาใช้ เหตุที่หรือเพราะโรงนาเดิมชวนเอียงและซ่อมไม้ไหวตัวไม้เดิมบางตัว
ที่ไม้ไผ่ไค้เปลี่ยนใหม่บาง จากเปลี่ยนใหม่หมดทั้งหลัง หลังจากสร้างโรงนาถุมนี่มา
เปลี่ยนจากครั้งใหญ่จริงเพียง ๒ ครั้ง

๓.๕.๘ บ้านหลังที่ ๘ บ้านเลขที่ ๗๖ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ

อ.เมือง จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของนายสมพงษ์ นามทุก

บริเวณโลกและบ้าน

ขนาดบริเวณบ้าน ลักษณะโลกเป็นสี่เหลี่ยมคางหมู ก้าน ๓ ก้านเป็นมุมฉาก เฉพาะก้านสะกดก้านทิศใต้ เอียงขนานกับคูและทางรถไฟที่ทำมุมเฉียงกับพื้นที่ ขนาดของ บริเวณบ้านก้านทิศตะวันออกยาว ๗๗.๐๐ เมตร, ก้านทิศตะวันตกยาว ๑๐๐.๐๐ เมตร, ก้านทิศเหนือยาว ๕๕.๐๐ เมตร, ก้านทิศใต้วาว ๕๕.๐๐ เมตร

ขนาดคูหรือสระน้ำ โลกบริเวณบ้านแห่งนี้มีการขุดสระหลายสระวางเป็นแนว ขนานกับเนื้อที่บ้าน สระจะวางซ้อน ๆ กัน แต่ลักษณะของสระเป็นแนวขุดล้อมตัวบ้านเอาไว้ สลับกับคันดินไซเป็นแปลงปลูกไม้ยืนต้นคล้ายกับท้องร่องและคันสวน ก้านทิศใต้ขุดสระยาวต่อเนื่องกันเป็นรูปตัว E สลับกับคันแปลงปลูกไม้ยืนต้น สระกว้างสระละ ๕.๐๐ เมตร, ๔.๐๐ เมตร และ ๔.๐๐ เมตร ยาว ๒๖.๐๐ เมตร, ๓๔.๐๐ เมตร และ ๔๕.๐๐ เมตร มีสระวาง ล้อมไปทางก้านทิศตะวันตก กว้าง ๖.๐๐ เมตร ยาว ๓๖.๐๐ เมตร ก้านทิศเหนือมีสระ ยาว ๒ สระ ขุดขนานกับแนวที่คัน กว้างสระละ ๕.๐๐ เมตร และ ๔.๐๐ เมตร ยาว เท่ากันคือ ๔๕.๕๐ เมตร ก้านทิศตะวันออกขุดสระ ๒ สระ วางขนานกันกับแนวที่คันสระ นอกกว้าง ๖.๐๐ เมตร ยาว ๔๖.๐๐ เมตร สระในขุดขนานกับสระนอก และวกล้อมตัว บ้านไปทางทิศตะวันตกล้อมตัวโลกที่ปลูกเรือนก้านในขนาดของสระก้านตะวันออกกว้าง ๖.๐๐ - ๕.๐๐ เมตร ยาว ๔๐.๐๐ เมตร สระด้านใต้กว้าง ๖.๐๐ เมตร ยาว ๓๑.๐๐ เมตร สระด้านตะวันตกขนานกับที่คัน กว้าง ๕.๐๐ เมตร ยาว ๒๑.๐๐ เมตร มี ทางระบายน้ำตอกันกับสระในที่วกล้อมตัวบ้าน

ขนาดคันดิน มีคันดินพูนเป็นขอบล้อมทั้ง ๔ ก้าน เฉพาะก้านตะวันออกไว้เป็น ทางสัญจรเชื่อมตอระหว่างทางเดินเรียบทางรถไฟเข้าสูตัวบ้าน ขนาดคันดินก้านตะวันออก กว้าง ๕.๐๐ เมตร ก้านตะวันตกกว้าง ๗.๕๐ เมตร ก้านใต้วาง ๓.๕๐ เมตร ก้าน เหนือกว้าง ๔.๐๐ เมตร สูงจากระดับพื้นนา .๘๐ เมตร - .๙๐ เมตร

ประเภทของไม้ยืนต้นที่ปลูกในบริเวณบ้าน

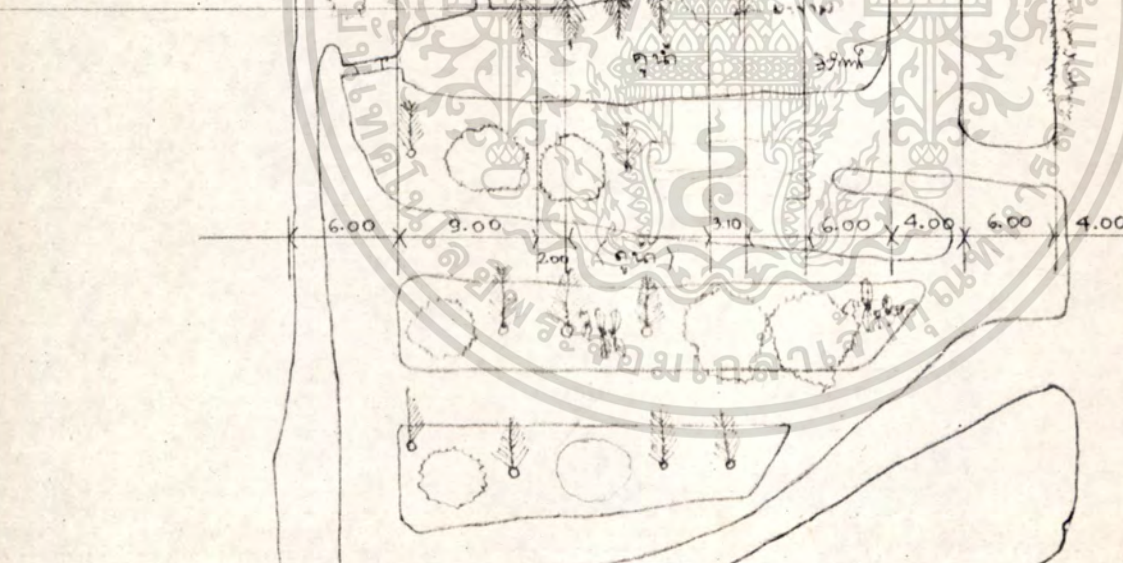
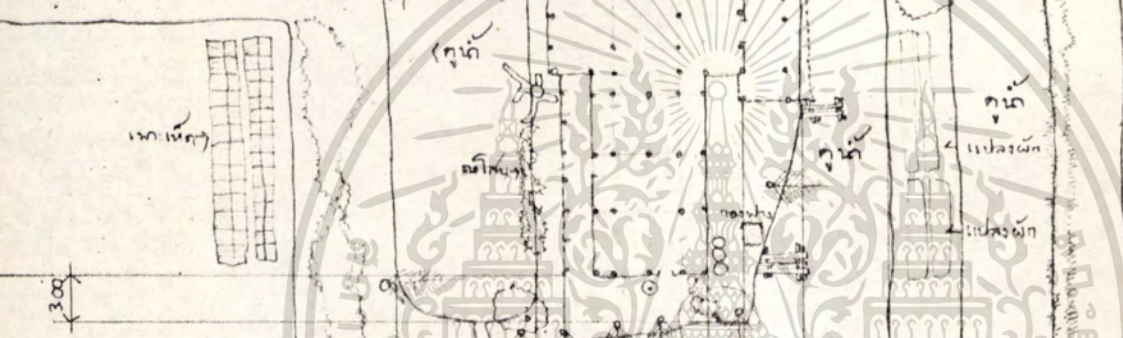
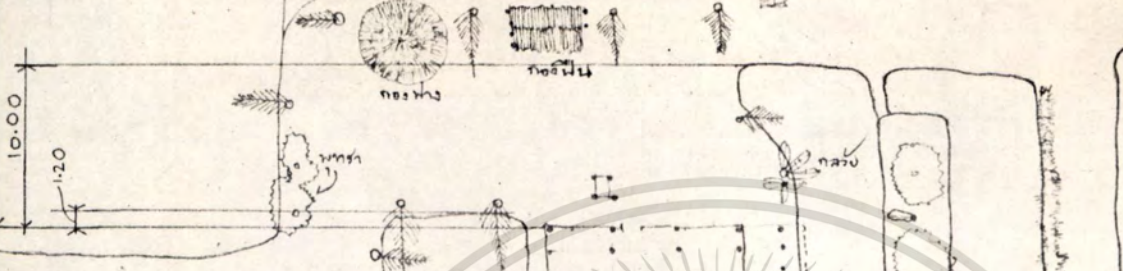
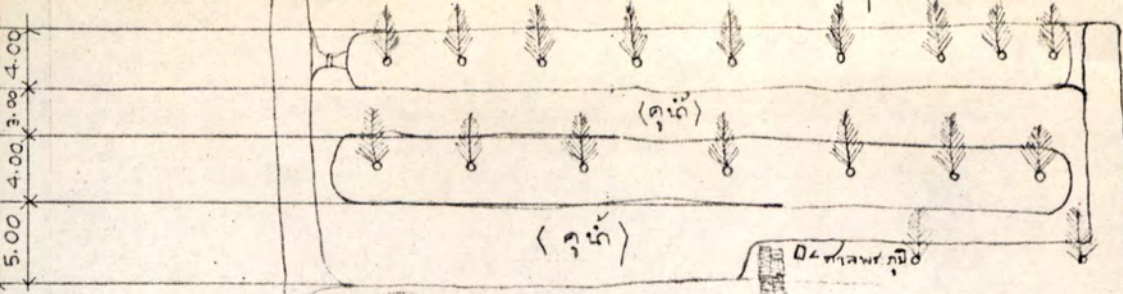
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนไร่นาให้การโฆษณาเพื่อการศึกษาดูงานเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการค้า คนคินคานโต และ คันสวน ปลูกมะพร้าวสลับกับมะม่วงและกล้วย คนคินคาน ไม้ว่ากรณิด่างทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเปลี่ยน และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ ตะวันออกคนคินนอกเป็นทางเดิน คนคินในระหว่างสระน้ำเป็นคนคินไซเป็นแปลงปลูกผักสวน

บ้านเลขที่ ๓๖๖ หมู่ ๑ ตำบลคลองกระเทียม
ไทยสามัคคี ไทยพุทธ

เหนือ

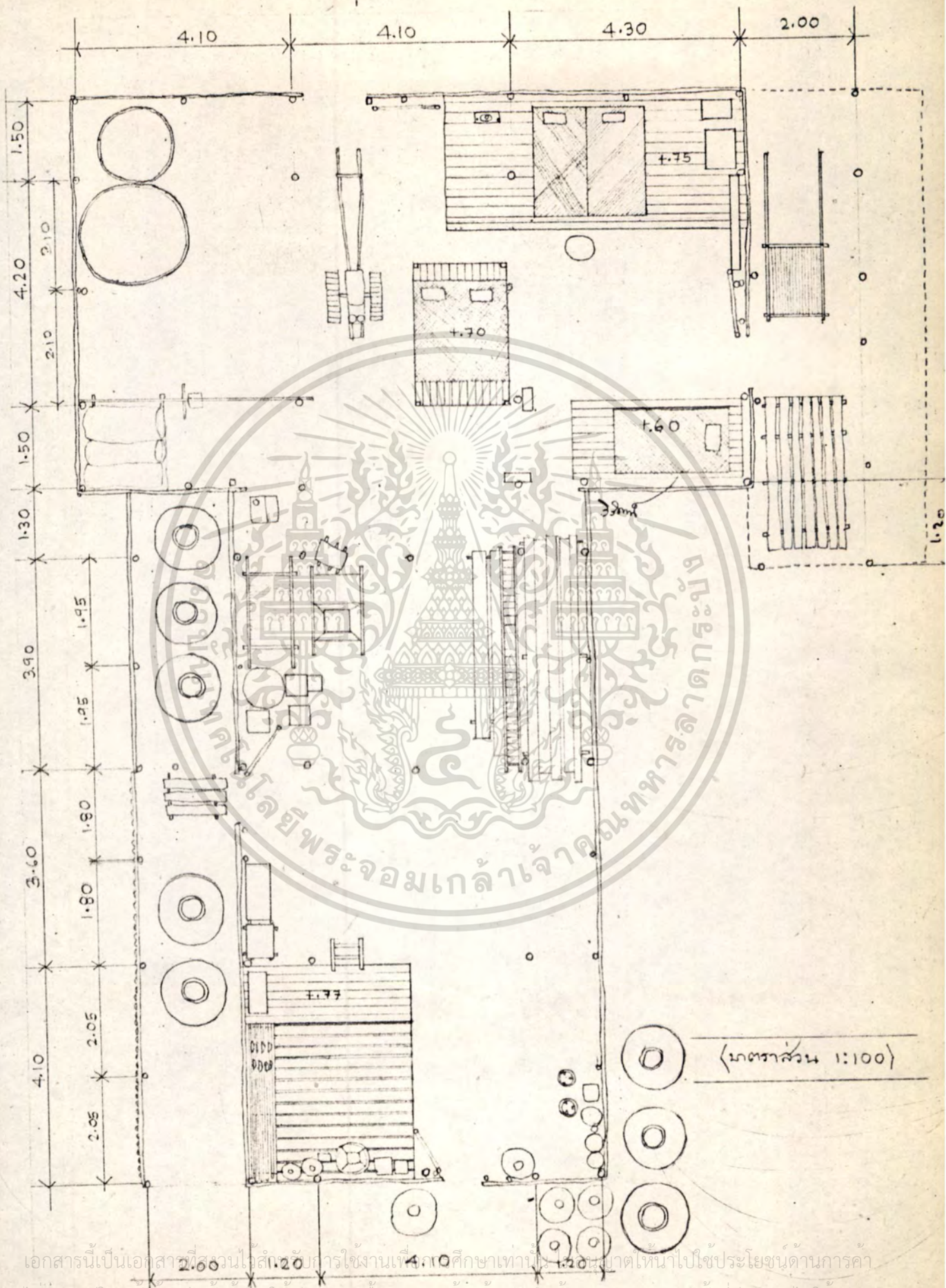
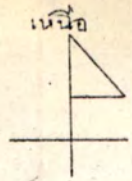
๕

ด้านนอก

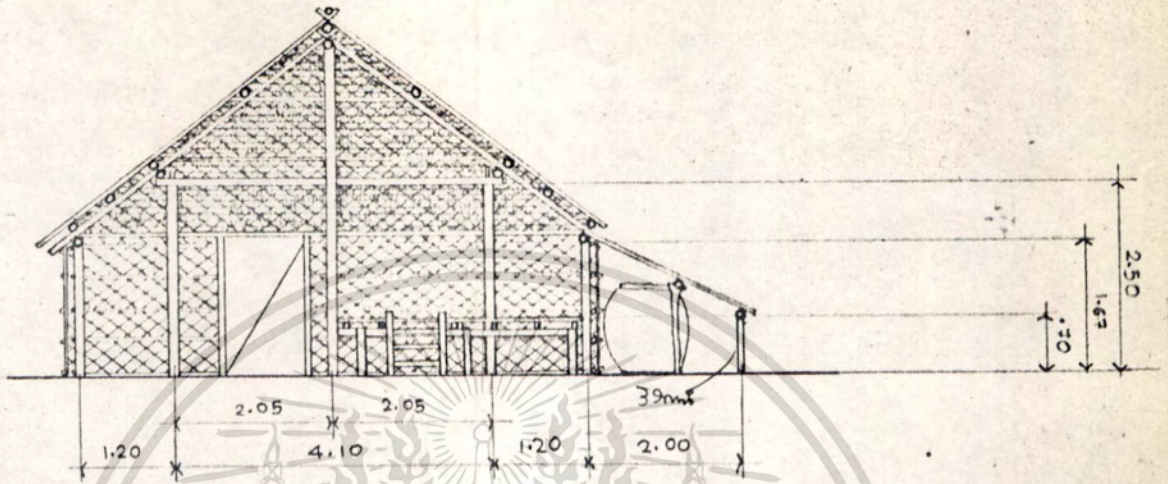

มาตราส่วน 1:500

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

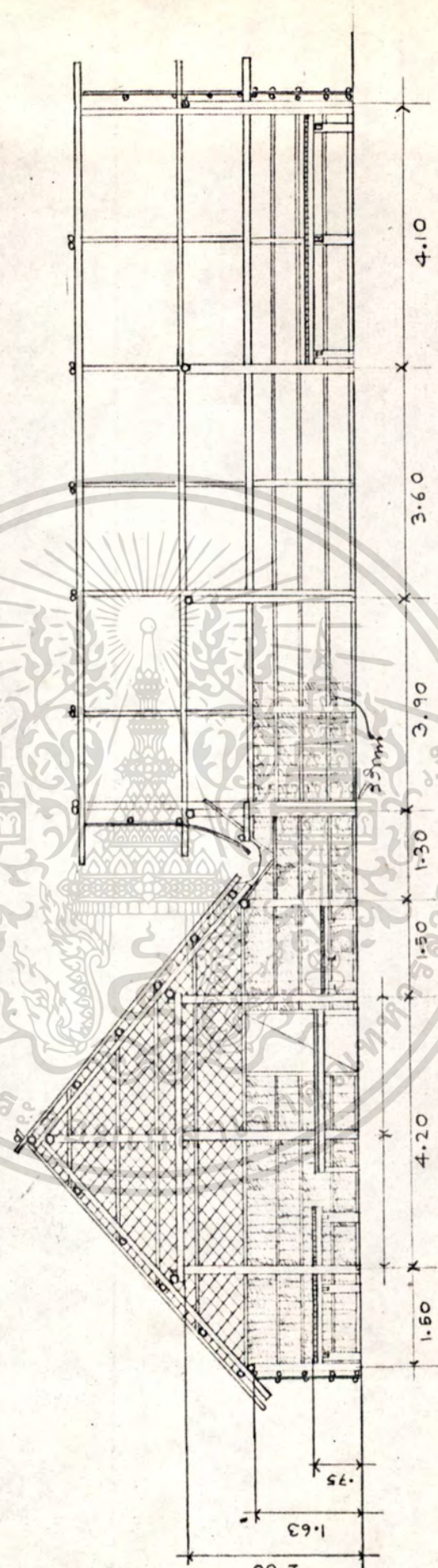
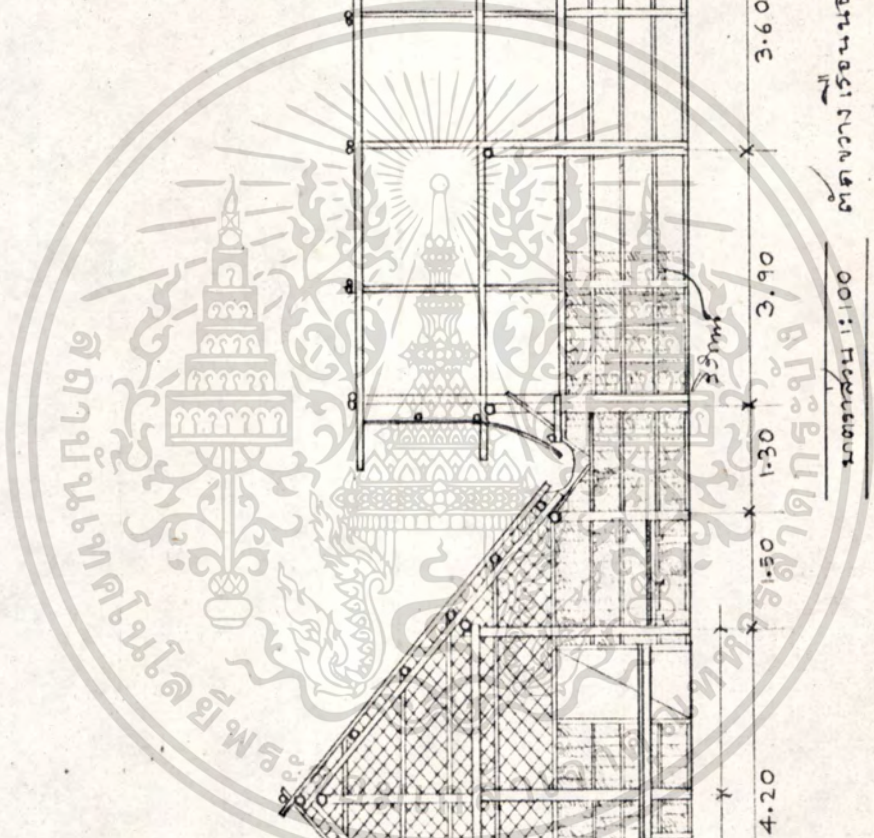
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานที่ ๔.๓๐ ศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำเอาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัดตาม ขวาง ของเรือน ครัว (มาตราส่วน 1:100)

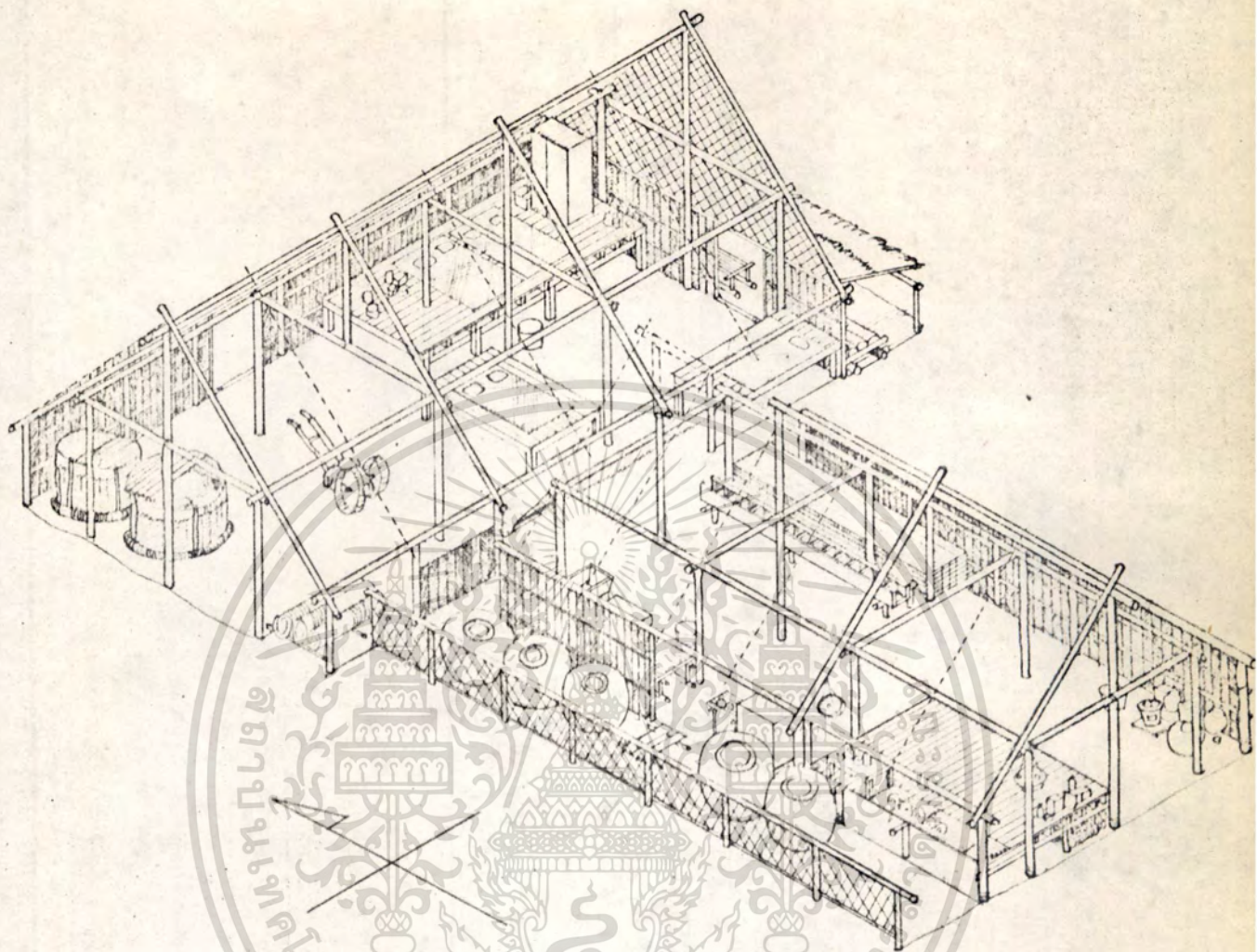

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัดขวางเรือนนอน, ด้านเรือน นอนตอนกลาง
 ขนาดตาม 1:100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
 วิทยาเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
 ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
 มาตรฐาน 1:150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครัวในหน้าฝน คั้นดินดานตะวันตกเป็นคองสะแก มีมะพร้าวปลูกแซม คั้นดินดานเหนื่อและ
คั้นสวปลูกมะพร้าวเป็นแนวตามคั้นดินประมาณ ๑๖ คน ขอบโลกดานตะวันตกติดกับดานปลูก
คนพุทราไ้ว ๒ คน ขอบโลกติดกับดานหลังบ้านปลูกมะพร้าว, มะขาม ๑ คน, ชี่เหล็ก ๑ คน

สวน เป็นลักษณะสวนหลุมหนึ่งกรจากแบบโบราณ ขนาด ๑.๒๐ เมตร ๑.๒๐
เมตร อยู่เลยโลกออกไปกลางทุ่งคานทิศตะวันตกของตัวโลกบาน ๒๐.๐๐ เมตร

สวนครัว อยู่บริเวณคั้นดินกลางระหว่างสระน้ำคานตะวันออก คั้นดินนี้ยกเป็น
แปลงปลูกผักพวกมะเขือเปราะ, พริกขี้หนู, พริกขี้หนู, ตะไคร้, ข่า, กระเทียม, โหระพา
และขนบวบและน้ำเต้า ข่ายโลกคานตะวันตกในบริเวณริมหนองน้ำติดกับบริเวณบ้าน ห่างจาก
เก็บเกี่ยวเสร็จจึงใช้เป็นแปลงเพาะเห็ดฟาง

มีดานบานอยู่กานทิศเหนือใต้เป็นดานปลูกข้าว, เก็บกองฟาง และตากเก็บเกี่ยว
สำหรับหุงต้มอาหาร มีศาลพระภูมิอยู่บนดานหน้าบ้านคานทิศตะวันออกเฉียงเหนือหันหน้าไป
ในทิศทางเฉียงวัน

ขนาดเรือน

เรือนวางอยู่เกือบถึงกลางของบริเวณโลก เป็นเรือน ๒ ห้อง คือ เรือนนอน
ใหญ่และเรือนครัวพร้อมกับบริเวณเก็บของ

เรือนใหญ่ หันแกนไปทางตะวันออกตะวันตกตามตะวัน ขวางกับเรือนครัวและ
เก็บของ ซึ่งวางแกนไปตามแนวเหนือใต้ หรือวางแบบขวางตะวัน เรือนนอนใหญ่วางอยู่
คานเหนือ และเรือนครัววางมาทางทิศใต้ พื้นที่ ๒ หลังคองเนื่องกัน

ความยาว

เรือนนอน มี ๓ ห้อง (BAYS) ๔ แนวเสาระยะห่างระหว่างห้องเสา
มีดังนี้ ๔.๑๐ เมตร, ๔.๑๐ เมตร, ๔.๓๐ เมตร คานสะกัทิศตะวันออกคองหนึ่งเงน
ออกไป ๒.๐๐ เมตร ประกอบด้วยแคร่หนึ่งเงนและกระเดือกบรรทุกฟาง ไร่เป็นส่วนหนึ่งเงน
อีกแคร่หนึ่ง รวมความยาวของเรือนนอนคองเหนือ ๑๔.๕๐ เมตร

เรือนครัวคองใต้ มี ๓ ห้อง (BAYS) ๔ แนวเสา ระยะห่างระหว่าง
ห้องเสา คือ ๓.๕๐ เมตร, ๓.๖๐ เมตร, ๔.๑๐ เมตร ระยะห่างระหว่างแนวเสาเรียง

เอกสาร กั้นแนวเสาคองแรกคองเรือนครัว ๑.๕๐ เมตร รวมความยาวคองเรือนครัว ๑๒.๕๐ เมตร
ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อที่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
(๓.๕๐ + ๓.๖๐ + ๔.๑๐ + ๑.๓๐)

เรือนนอนและเรือนครัว มีทั้งเสาโค, เสาทราย, เสาเรียง เรือนนอนมี
 เสาโค ๓ แนวเสา คือแนวคานสะกักรั้วท้ายและแถวที่ ๒ คานตะวันออก
 เรือนครัวมีเสาโค ๓ แนวเสา คือคานสะกักรั้ว ๒ คาน และแนวเสาที่ ๒
 ของห้องเสาแรกคานทิศเหนือ

ความกว้าง (SPAN)

<u>เรือนนอน</u>	ระยะวางกว้างเสาทราย	๔.๒๐ เมตร
	ระยะวางกว้างเสาทรายและเสาเรียงคานตะ	๑.๕๐ เมตร
	รวมความกว้างของเรือนนอน	๕.๗๐ เมตร
<u>เรือนครัวคานเหนือ</u>	ระยะวางกว้างเสาทราย	๔.๑๐ เมตร
	ระยะวางกว้างเสาทรายและเสาเรียงคานตะ	๑.๒๐ เมตร
	รวมความกว้าง	๕.๓๐ เมตร
	แต่เรือนนอนชายคาคานตะวันออกยื่นออกไปอีก	๒.๐๐ เมตร
	ความกว้างทั้งหมด	๗.๓๐ เมตร

ความสูง

<u>เรือนหลังเหนือ (เรือนนอน)</u>		
	ความสูงจากพื้นถึงคาน	๒.๘๐ เมตร
	ความสูงจากซอกถึงคาน	๑.๘๐ เมตร
	ความสูงจากพื้นถึงคานเสยยอดเสาเรียง	๑.๖๓ เมตร
<u>เรือนครัวหลังใต้</u>		
	ความสูงจากพื้นถึงคาน	๒.๕๐ เมตร
	ความสูงจากซอกถึงคาน	๑.๗๐ เมตร
	ความสูงจากพื้นถึงคานเสยยอดเสาเรียง (ตัวเรือน)	๑.๖๗ เมตร
	ความสูงจากพื้นถึงคานเสยของเพิงคานตะวันตก	๑.๑๐ เมตร

เนื้อที่โอบยภายในเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เรือนนอนหลังเหนือ เสาห้องแรกคานตะวันออกมีคานนอนใหญ่ขนาด กว้าง
 ๒.๕๐ เมตร ยาว ๕.๖๐ เมตร โดยห้องเสามาครึ่งหนึ่งของห้องเสาที่สอง แคร่สวนยาว

วางชนิดผนังกันเหนือ ส่วนกว้างวางชนิดผนังกันตะวันออก สูง .๗๕ เมตร พื้นนวาง
 กลางแคว หันศีรษะไปทางทิศเหนือ บริเวณที่เหนือบนแควนี้ไซ้เป็นที่เก็บของ และตู้เสื้อผ้า
 และของใช้ประจำตัว ทั้งยังไซ้เป็นที่พักผ่อนนั่งเล่นอีกด้วย มีแครนอนเด็กอีก ๒ แคร
 แครเด็กแรกวางคานกว้างชิดกับผนังกันตะวันออกและขวางยาวชิดผนังกันใต้โดยระหว่างขวาง
 เสาเรียงกับเสารายซีกใต้ของห้องเสาแรกคานตะวันออก ห้องเสาเกี่ยวกับแครนอนใหญ่
 ขนาดแครกว้าง ๑.๘๐ เมตร ยาว ๓.๒๐ เมตร สูง .๖๐ เมตร นอนหันศีรษะไปทางคาน
 ตะวันออก ไซ้เป็นส่วนนอนและแครพักผ่อนนั่งเล่น มีแครนอนเด็กแบบเกียงขนาดกว้าง
 ๑.๗๐ เมตร ยาว ๒.๗๐ เมตร วาง นอนหันศีรษะไปทางเหนือวางอยู่ระหว่างขวางเสา
 โคนกับเสารายซีกใต้ของห้องเสาที่ ๒ โยกว้างชิดกับแนวเสาทั้ง ๒ ทิศด้านนี้ มุมคาน
 ทิศตะวันตกเฉียงเหนือเป็นบริเวณเก็บข้าวเปลือกไว้ในเสียม ๒ เสียม มุมคานตะวันตก
 เฉียงใต้ของเรือนไซ้เป็นส่วนเก็บเปลือก บริเวณที่โถงวางที่เหนือเป็นส่วนเอนกประสงค์
 ไซ้เก็บเครื่องมือและรถทำนาไถอีกด้วย มีบริเวณพักผ่อนนั่งเล่นอยู่คานตะวันออกของเรือนโดย
 การต่อเพิงออกไปจากตัวเรือนใหญ่ มีแครปิกไม้และกระเด้งสำหรับนั่งและพักผ่อน
 เรือนครัวหลังใต้ มุมเรือนคานตะวันตกเฉียงใต้ เป็นแครทำครัวและเก็บ
 เครื่องครัวด้วยรวม และของแห้ง เป็นแครปิกไม้ขนาดกว้าง ๑.๒๐ เมตร ยาว ๔.๑๐
 เมตร กั้นเนื้อที่ต่อคานวางเสาเรียง, เสารายและเสาโคชิดตะวันตกของห้องเสาแรกคาน
 ใต้ ส่วนทำกับข้าวและเตาไฟไซ้บริเวณนี้มุมคานตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณที่เหนือเป็น
 ส่วนเอนกประสงค์ ห้องเสาริมคานเหนือทั้ง ๒ ขวางของเสารายกับเสาเรียง ไซ้เป็นส่วน
 เก็บของพวกเครื่องทำข้าว, อุปกรณ์ทำนา, รั้วคั่วข้าว และไม้กระดาน และไม้ไผ่ไว้ออม
 บ้าน ชายคาของเรือนครัวที่ต่อออกไปทางซีกตะวันตกไซ้เป็นส่วนเก็บตม่น้ำฝนจำนวน ๕ ตม
 โดยตอราน้ำจากชายคาที่ชันกันมาลงกรวยสังกะสีที่มีสายยางพลาสติกที่สามารถจะรองน้ำ
 มายังตมใดตมใดเพราะเป็นพลาสติคขนาดยาว

วัสดุก่อสร้าง

ส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบ	ชนิดของวัสดุ		ขนาดวัสดุ	
	เรือนนอนเหนือ	เรือนครัวใต้	เรือนนอนเหนือ	เรือนครัวใต้
เสาโค	ไม้เต็ง	ไม้เต็ง	๑ ๖"-๕"	๑ ๕"

เอกสารนี้เป็นของสงวนไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดวัสดุ	
	เรื่อนนอนเหนือ	เรื่อนคร่าวใต้	เรื่อนนอนเหนือ	เรื่อนคร่าวใต้
เสาราย	ไม้เต็ง	ไม้เต็ง	φ ๖"-๕"	φ ๕ ^๑ / _๒ "
เสาเรียง	ไม้เต็ง	ไม้เต็ง	φ ๔"-๓"	φ ๔"-๓"
ข้อ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๔"
ค้ำ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"	φ ๔"
กบทุ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"-๓"	φ ๔"-๓"
อกโก, แม่	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๔"-๓"	φ ๔"-๓"
ไม้ขมหัวกลอน	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๒ ^๑ / _๒ "-๒"	φ ๒ ^๑ / _๒ "-๒"
จันทัน	ไม้โปรงแกง	ไม้โปรงแกง	φ ๓"-๒"	φ ๓"-๒"
กลอน	ไม้โปรงแกง	ไม้โปรงแกง	φ ๒ ^๑ / _๒ "-๒"	φ ๒ ^๑ / _๒ "-๒"
สิ่งมุงหลังคา	ตีบจาก	ตีบจาก	ยาว ๑.๑๐ กว้าง .๖๕ ม.	ยาว ๑.๑๐ กว้าง .๖๕ ม.

๒) ฝาปิดล้อมตัวบานทั้ง ๒ หลังเป็นฝาชายช่อ ฝาดอกหน้าจั่วนั้นเป็นฝากรุ้ตีบจากซัด
 ตาตารางมีไม้ขนานบานนอก ฝาส่วนเก็บคันทันเป็นฝาซัดตาตารางโปรงยึดกับเครานอน
 ไม้รวก

๓) กินอัดแน่น

แคร่ แคร่เรื่อนนอนแคร่ใหญ่เป็นแคร่ไม้กระดานไม้เต็งขนาด ๑" x ๖"วาง
 บนตงและคานไม้เต็ง ๑^๑/_๒" x ๓" ๑^๑/_๒" x ๔" เสาตอมอไม้เต็งกับไม้กระบูด แคร่ที่ซัด
 กับฝาด้านมุมบานด้านตะวันออกกับคานใต้เป็นแคร่ไม้กระดาน มีตอมอ, คานและตง ไม้เต็ง
 เสาไม้กระบูด ขนาด φ ๓" ตง, คาน ขนาด ๑^๑/_๒" x ๓" และ ๑^๑/_๒" x ๔", พื้น ๑" x ๔"
 แคร่นอนกลางห้องเสาที ๒ เป็นแคร่แบบโต๊ะ ขาแคร่ ๒^๑/_๒" x ๒^๑/_๒", เคร่า
 ๑^๑/_๒" x ๓", พื้น ๑" x ๔"

ขนาดกรอบกรั่ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารหลวงไว้สำหรับงานราชการเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 นายสมพงษ์ นามทุก อายุ ๔๕ ปี (เจ้าของบ้าน)
 ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ลงเนืงหา และออกอ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการเผยแพร่
 นางดำเจียก นามทุก อายุ ๒๘ ปี (ภรรยานายสมพงษ์)

มองจากทางเข้า ถิ่นหลัง

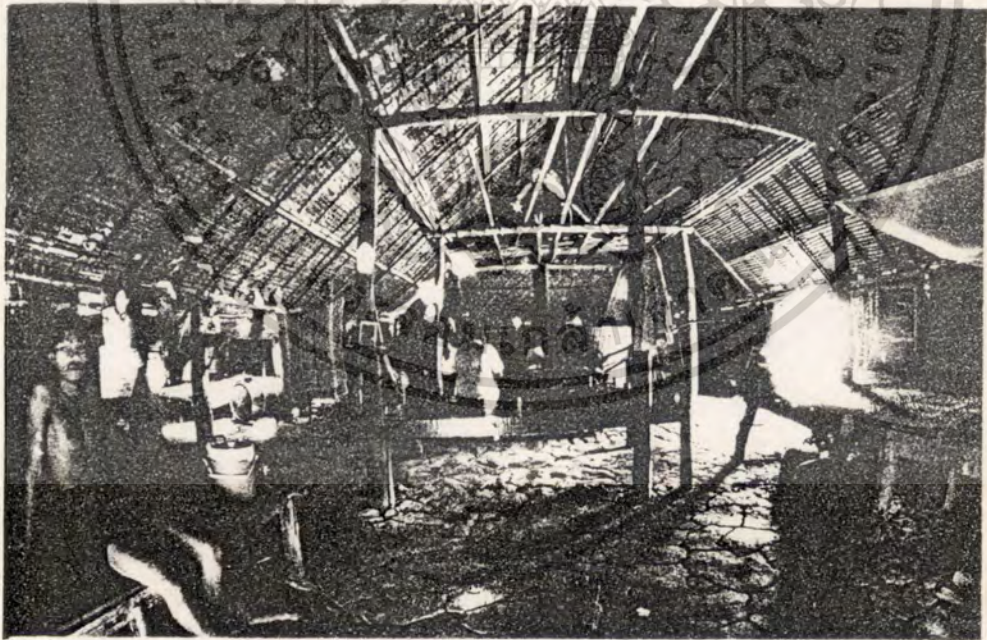
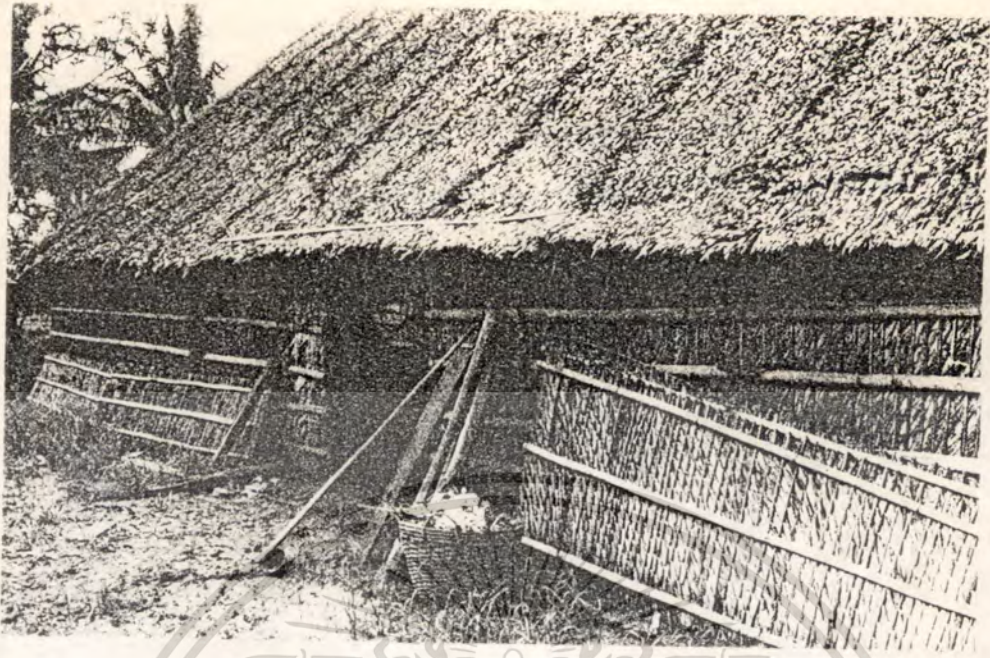

บ้าน ทางเรือนครัว
ถนน สะ กัด คือ เรือนนอน

เรือน ครัว และ เรือนเก็บ
ของ มองจากทิศตะวันออก

ผู้ประโยชน์ด้านการค้า
รังที่มีการนำไปใช้

โถงภายในเรือนนอน มองจาก ผนังด้านตะวันออก

(ถ่ายด้วย เลนส์ FISH EYE)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลูกสาวคนที่ ๑	อายุ	๑๐	ขวบ
ลูกสาวคนที่ ๒	อายุ	๘	ขวบ
ลูกชายคนที่ ๓	อายุ	๖	ขวบ
ลูกสาวคนที่ ๔	อายุ	๓	ขวบ

แคร่ใหญ่ นอนเฉพาะนายสมพงษ์กับนางดำเจียกกับลูกสาวคนสุดท้าย ลูกอีก ๓ คน นอนมุ้งเดียวกันที่แคร่เล็กแบบโต๊ะ

ส่วนแคร่ซีกหนึ่งในช่วงเสารเรียงเสารายในใหญ่อาศัยจากบ้านอื่นมานอน ใช้เป็นแคร่สำหรับแขกและญาติคนนอกนอนมาเยี่ยม

การเจาะของ

เรือนนอนไม่มีการเจาะของหน้าต่าง มีประตู ๒ บาน อยุ่ตรงกลางฝาเรือน กานเหนือ ๑ บาน, กานสะกิดตะวันออกอีก ๑ บาน มีหีบเตียงให้แสงสว่างแกห้องเสากลาง อีก ๑ บาน อยุ่ตรงชายคามักโตะระหว่างแปดตัวที่ ๑ กับตัวที่ ๒ นิมจากชายคานี้มา หีบเตียงชิดกับแปดตัวที่ ๒ มีความกว้าง ๑ ชวจาก ยาวโดยครึ่งหนึ่งของระยะทางระหว่างแปดตัว ถึงกลางมา ๑๓ เมตร

เรือนครัวมีประตู ๒ บาน อยุ่กลางฝากานตะวันตก ๑ บาน และกานสะกิดใต้ อีก ๑ บาน

บริเวณซักผ้าและอาบน้ำ อยุ่ตรงฐานโถดกับเพิงนั่งเดินของเรือนนอน ชิดกับสระกานตะวันออก บริเวณกลางแจ้งอยู่ด้านหลังครัวชิดกับบ่อคานโตะ

การเก็บเสื่อ เก็บในตู้เสื่อและราวไม้

บริเวณแต่งตัว อยุ่ตรงหน้ากระจากเงาที่แขวนอยุ่กับเสารายคนที่ ๒ ชิดเหนือของเรือนใหญ่ นิมจากห้องเสากลางทิศตะวันออกลงมาและเสารเรียงคนที่ ๒ แนวเดียวกับเสารายที่มีกระจากเงาและหิ้งเก็บเครื่องสำอางแขวนอยุ่

อายุและลำดับการขยายเรือน

เดิมมีโรงนอนนึ่งเพียงหลังเดียวขนาดยาว ๘ ชวจาก ปลูกมาได้ ๑๐ ปีแล้ว รื้อทำใหม่เมื่อปี ๒๕๑๒ สร้างเป็นเรือน ๒ หลัง กังที่ข่อยใหม่ปัจจุบันใช้ไม้โครงสร้างนึ่งคอกการค้ำไม้อกรณิโต๊ะทั้งสี่ชิ้น ล้างทั้งหมดมีหลอดไฟลงหลอดและต้องวางเตียงนอนไว้ก่อนปลูกส้วมครั้งที่ปลูกใหม่ทำขึ้นตั้งแต่สร้างมาเปลี่ยนจาก ๒ ครั้ง

๓.๕.๕ - ๓.๕.๑๐ เรือนหลังที่ ๕ และที่ ๑๐ บ้านเลขที่ ๕๕,๕๘ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของ นายพิมพ์ ม่วงกลม นายไผ่ ม่วงกลม (บ้านโรงนา ๒ ครอบคลุมรั้วอยุธยาโลกเดียวกัน)

บริเวณโลกและบ้าน (เรือนทั้ง ๒ ครอบคลุมรั้วอยุธยาโลกเดียวกัน)

ขนาดบริเวณบ้าน ลักษณะโลกเป็นสี่เหลี่ยมคางหมู กว้าง ๓ ก้าน คือ ก้านใต้ ก้านตะวันออก และ ก้านตะวันตก วางเป็นมุมฉากเฉพาะด้านเหนือ แนวของรั้วที่ล้อมโลกวางเป็นมุมเฉียง ขนาดของบริเวณบ้านก้านใต้ยาว ๘๕.๐๐ เมตร ก้านตะวันออกยาว ๕๑.๐๐ เมตร, ก้านตะวันตกยาว ๕๐.๐๐ เมตร ด้านนี้หักเป็นซีก ๒ ตอน แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ ส่วนควยถนนเข้าบริเวณโลกและบ่อน้ำ ก้านเหนือสุดที่กว้าง ๓๐.๐๐ เมตร ส่วนพื้นที่ด้านเหนือทอดออกไปถึงชายโลกด้านตะวันตกกว้าง ๓๕.๐๐ เมตร เท่ากับก้านใต้

ขนาดที่ดินหรือสระน้ำ การขุดสระมีลักษณะปิดล้อมเนื้อที่ปลูกบ้าน, สระด้านตะวันออกกับด้านใต้เป็นสระที่ขุดต่อเนื่องกันจนกับขอบโลกมีถนนจากตัวกิ่งกลางโลกด้านใต้กับสระด้านใต้หักมุมต่อกับด้านตะวันออกจากสระด้านใต้หักมุมต่อกับสระด้านตะวันออกขนาดสระกว้าง ๕.๐๐ เมตร - ๕.๕๐ เมตร ทั้ง ๒ สระ สระด้านหักมุมตะวันตกยาว ๕๗.๕๐ เมตร สระหักมุมด้านตะวันออก ยาว ๓๕.๐๐ เมตร

สระด้านเหนือสระเป็นรูปสามเหลี่ยมที่ล้อมมาล้อมโลกด้านตะวันออกมีถนนออกสู่ท้องนาคันสระน้ำเจาะรั้วโลกออกจากคัน สระด้านเหนือกว้าง ๖.๐๐ เมตร - ๑๑.๐๐ เมตร สระที่วกมาโอบโลกด้านตะวันออกกว้าง ๒๐.๐๐ เมตร ยาวตั้งแต่ขอบสระที่หักถนน ถึงขอบสระด้านเหนือยาว ๓๑.๕๐ เมตร

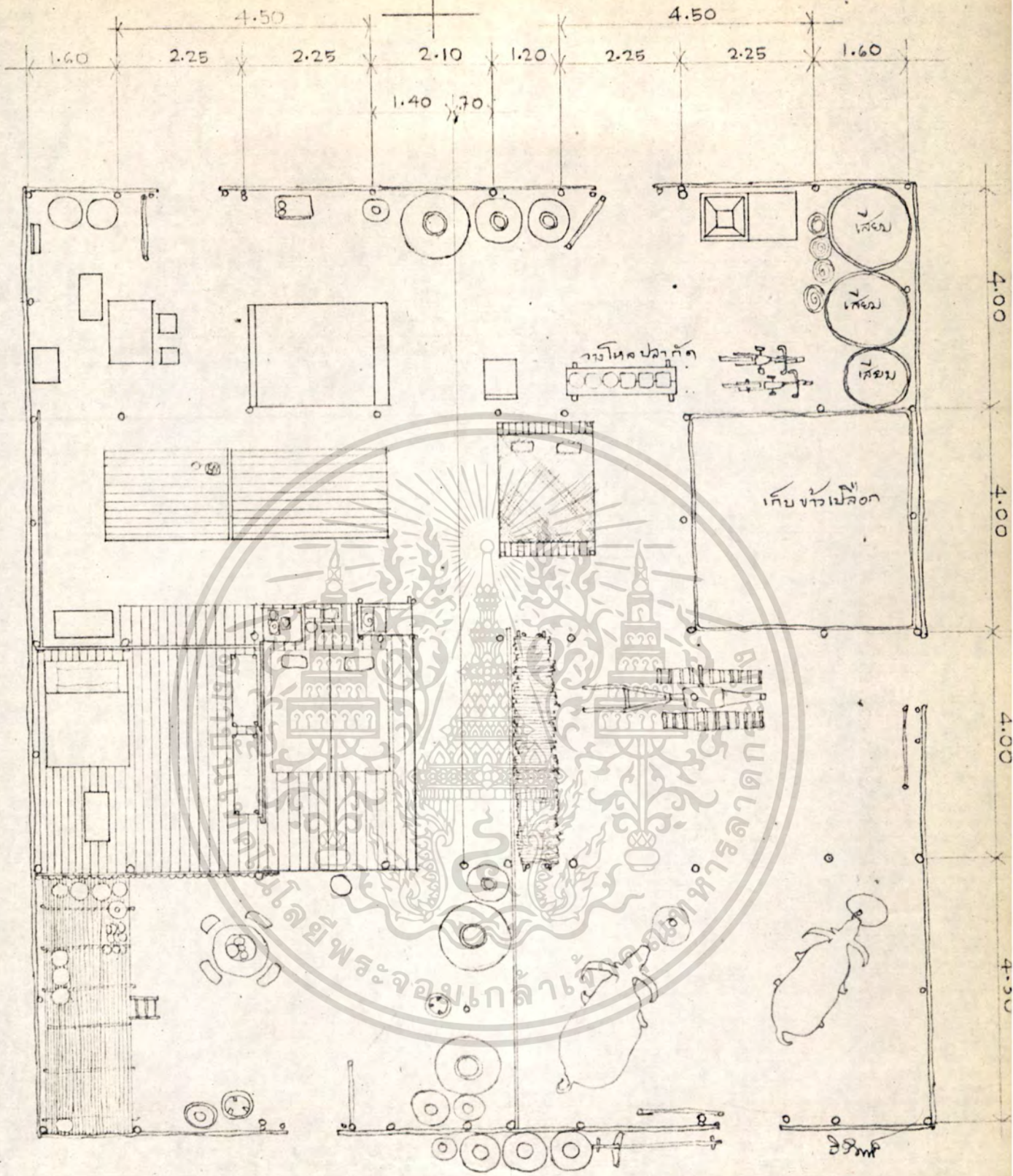
ขนาดคันดิน คันดินด้านใต้กว้าง ๔.๐๐ เมตร สูงจากระดับน้ำ .๕๐ เมตร - ๑.๐๐ เมตร, คันดินด้านตะวันออกกว้าง ๔.๐๐ เมตร และมีความสูง .๕๐ เมตร เป็นแนวต่อเนื่องกับคันดินด้านใต้, ส่วนคันดินด้านตะวันออกกว้าง ๔.๐๐ เมตร ต่อแนวเชื่อมกับคันดินด้านใต้ คันดินด้านเหนือเป็นโลกลักษณะสามเหลี่ยมกว้าง ๑๗.๐๐ เมตร - ๑๐.๐๐ เมตร

ประเภทไม้ยืนต้นที่ปลูกบริเวณบ้าน

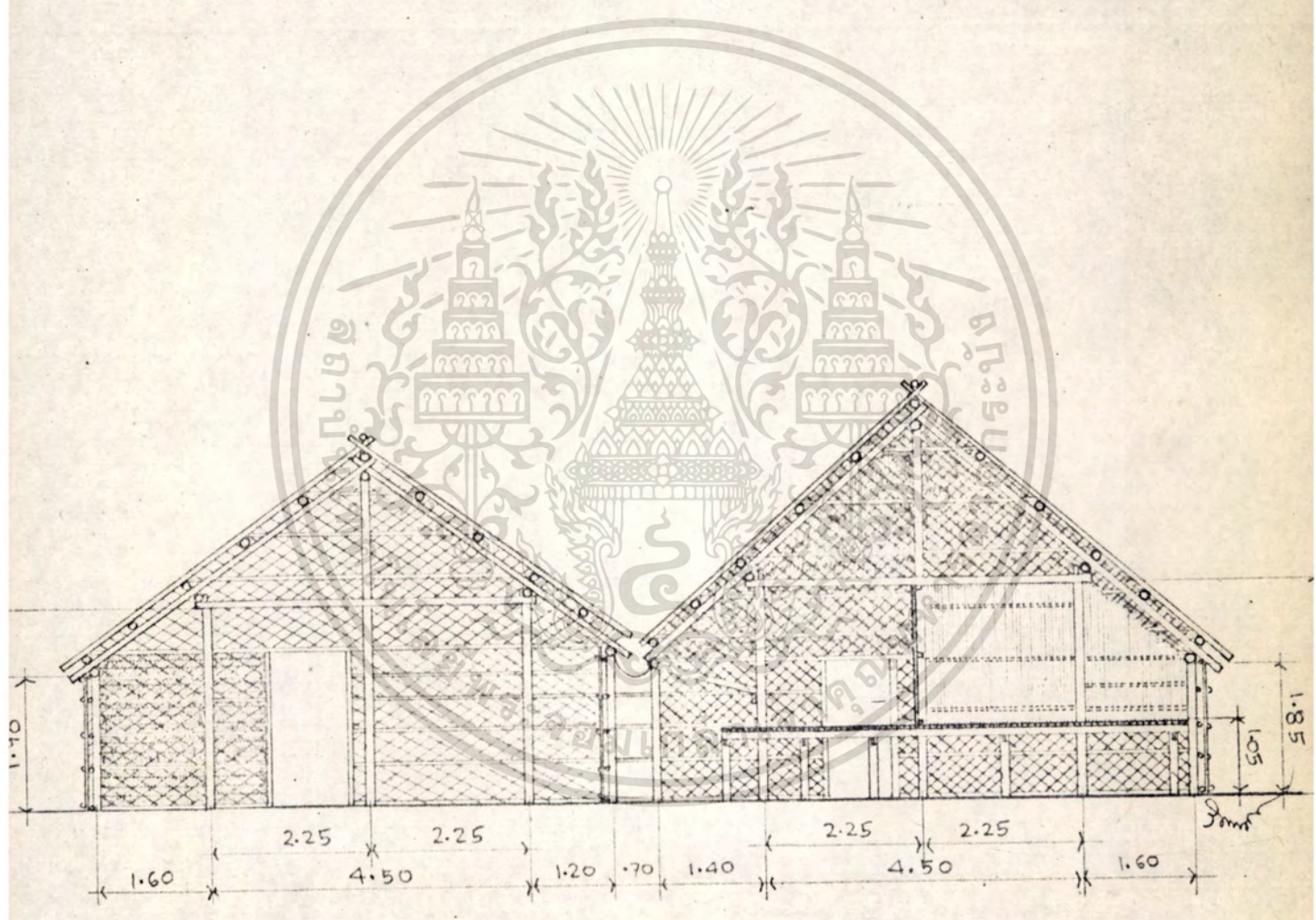
คันดินด้านใต้ที่กั้นตะวันออกปลูกมะพร้าวสดับกับสระแฉะและสระเตาะ ส่วนที่กั้นด้านตะวันออกปลูกตะไคร้สดับกับกอไผ่, คันดินด้านตะวันตกปลูกสะเดาสดับกับสระแฉะและกอไผ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะเรื่อง ไม่ควรนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

เหนือ

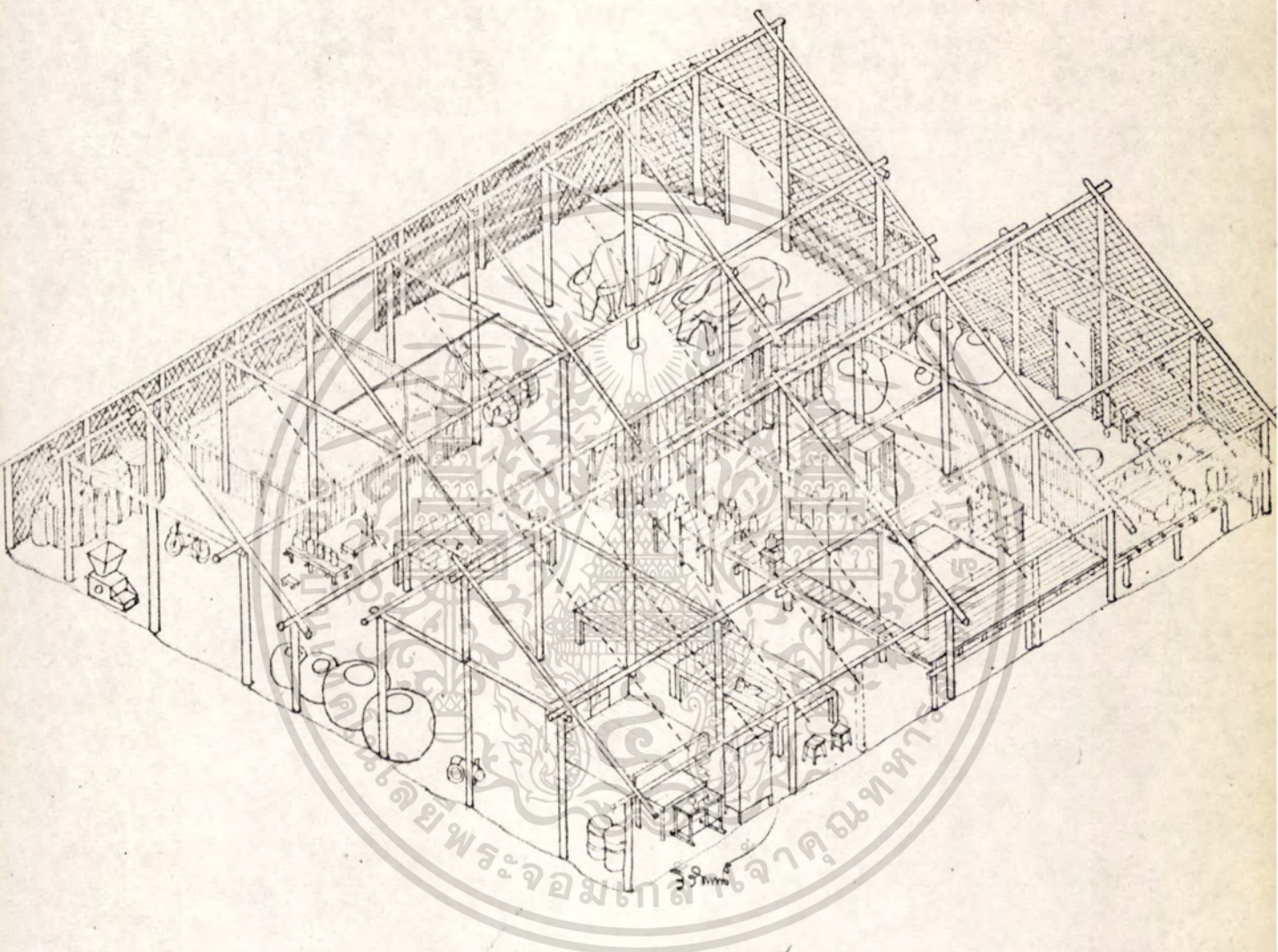
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด 1 : 100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน หนาบ พิม ม่วงกลม

มาตราส่วน 1:150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันกินกันนอนกันออกซีกโลกก็ไม่ได้ด้วยมะขาม ส่วนซีกเหนือปลูกมะพร้าวเป็นแนวซีกกับขอบ
สระ

กันกินกันนอนเหนือปลูกมะพร้าวเป็นแนวซีกกับขอบคูน้ำบริเวณโลกที่เหลือเป็นคองป่า
สะแกสลับกับคองหญ้า มีคองมะขามเทศแซมอยู่บ้าง

กันกินกันนอนตะวันตกเป็นถนนตะแคงสลับกับกอไผ่และสะแก
บริเวณโลกภายในคองตะวันตกกวักมากภายในปลูกมะพร้าวเป็นแนวคอง
ขอบโลกภายในคองเหนือปลูกมะพร้าวทาง ๆ กัน มี ๓ คน มีสะแก ๑ คน
บริเวณโลกตัวบ้านมีมะขามทั้งหมด ๕ คน อยู่กับขอบสระภายใน ๒ คน กลาง
โลกภายใน ๒ คน กลางคองคองเหนือคองมาทางตะวันตกอีก ๑ คน

สวน เป็นสวนส้ม สวนขนานนายโผ อยู่คองตะวันตกของตัวบ้าน ห่างจากม
บ้านคองตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ ๒.๕๐ เมตร หักคาและฝาเป็นตั่งกะดี

สวน ขนนายโผ อยู่แนวเดียวกับนายโผ แต่อยู่คองใต้ของบ้าน ห่างจาก
มบ้านคองตะวันออกละแวกประมาณ ๓.๐๐ เมตร เป็นสวนส้มหักคา, ฝรั่งเป็นตั่งกะดี

แปลงสวนครัว อยู่รายกันกินกันนอนใต้คองมาทางซีกตะวันออก เช่น ปลูกปลูก
พริก, มะเขือ, ข่า, กระเทียม, โหระพา มีร้านขาย, แป้ง และน้ำเต้าอยู่ตรงบริเวณ
คองหลังบ้านนายโผ ปลูกกับบ่อน้ำคองใต้คองมาทางซีกตะวันออก

เรือนทั้ง ๒ หลังนี้ แม่จะอยู่บริเวณโลกเดียวกันนี้ตามแต่ยกคองพระภูมิทั้ง ๒
บ้าน อยู่คองตะวันออกละแวกเหนือของตัวบ้านและหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง
๒ คอง

ขนาดเรือน

เรือนนายโผ ม่วงกลม เดชที่ ๕๕ หมู่ ๑ ตำบลคองกระบือ เรือนวางใน
บริเวณโลกคองตะวันตก

เรือนเป็นเรือนแบบโรงนาแฝด ๒ หลัง ขนานกันวางเรือนทั้ง ๒ ไปตามแนว
แกนเหนือใต้

ความยาว เรือนแฝดทั้ง ๒ หลัง วางห้องเสาดูอยู่ในแนวเดียวกันตลอด ฉะนั้น
ระยะห่างระหว่างห้องเสาดูของเรือนทั้ง ๒ หลังมีระยะห่างเท่ากัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาและเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณชน
มีดังนี้ ๕.๐๐ เมตร, ๕.๐๐ เมตร, ๕.๐๐ เมตร และ ๕.๓๐ เมตร ตามลำดับ รวมความ
ยาวของเรือนทั้ง ๒ หลัง ๑๖.๓๐ เมตร

ความกว้าง

เรือนแฝกหลังตะวันตกเป็นส่วนพักอาศัย

ระยะช่วงกว้างเสาราย	๔.๕๐ เมตร
ระยะห่างระหว่างเสารายและเสาเรียงกันตะวันตก	๑.๒๐ เมตร
ระยะห่างระหว่างเสารายกับเสาเรียงกันตะวันออก	๑.๔๐ เมตร
รวมความกว้างของเรือนหลังตะวันตก	๗.๕๐ เมตร

เรือนแฝกหลังตะวันออกเป็นเรือนเก็บของและเลี้ยงควาย

ระยะช่วงกว้างเสาราย	๔.๕๐ เมตร
ระยะห่างระหว่างเสารายกับเสาเรียงกันตะวันตก	๑.๒๐ เมตร
ระยะห่างระหว่างเสารายกับเสาเรียงกันตะวันออก	๑.๒๐ เมตร
รวมความกว้างของเรือนหลังตะวันออก	๗.๓๐ เมตร

ระยะห่างของแนวเสาเรียงของเรือนตะวันตกกับตะวันออก .๗๐ เมตร

รวมความกว้างของเรือนแฝกทั้ง ๒ $๗.๕๐ + ๗.๓๐ + .๗๐ = ๑๕.๕๐$ เมตร

ความสูง

เรือนแฝกหลังตะวันตก

ความสูงจากพื้นถึงโถงช่อ	๓.๐๓ เมตร
ความสูงจากพื้นถึงโถงเสยอกเสาราย	๑.๘๕ เมตร
ความสูงจากช่อถึงโถงกมท	๒.๑๕ เมตร

เรือนแฝกหลังตะวันออก

ความสูงจากพื้นถึงโถงช่อ	๒.๘๕ เมตร
ความสูงจากพื้นถึงโถงเสยอกเสาราย	๑.๘๐ เมตร
ความสูงจากช่อถึงโถงกมท	๑.๗๐ เมตร

เนื้อที่โสร้อยภายในเรือน

เรือนหลังใหญ่หลังตะวันตก เนื้อที่ส่วนใหญ่โสร้อยเป็นเรือนนอน, ส่วนพักนอน, ส่วน

เอนกประสงค์ และสวนครัวและรับประทานอาหาร

เนื้อที่ภายในตัวเรือนประกอบด้วยเรือนนอนมีแครนอนใหญ่ ๑ แคร อยู่ในร่องห้อง

เสาที่ ๑ จากทิศเหนือ ขนาดแครกินเนื้อที่เกือบตลอดห้อง เสาตั้งแต่ฝ้าคานตะวันตกมาจน

เอกสารเป็นบันไดลงสู่ลานหน้าเรือน

ไม้วากเขียนแนวเสารายซึ่งทิศตะวันออกมาอีก ๑.๒๐ เมตร และเสาอีก ๑.๘๐ เมตร x ๔.๘๐ เมตร

แตรนี้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนวงนอกและส่วนวงภายใน ส่วนวงนอกนั้นเก็บด้วย
ผ้าไม้จัก ๒ กาน คือผ้ากานเหนือและผ้ากานตะวันออก ส่วนผ้ากานตะวันออกนั้นเป็นผ้าจาก
ของตัวเรือน, ผ้ากานใต้เป็นผ้าที่ติดกับบริเวณครัวเป็นผ้าไม้ไผ่จักและ ผ้ากานตะวันออก
เป็นผ้าที่ติดกับบริเวณห้องกับบริเวณนอนภายในนอกกันตามแนวเสาโคนนั่นเอง

ส่วนห้องนอนภายใน นอกจากเป็นส่วนนอนแล้วยังใช้เป็นห้องเก็บของมีค่า ซึ่ง
ใช้เก็บในตู้ มีตู้เก็บของวางติดกับฝาซีกตะวันออก การนอนหันศีรษะไปทางทิศเหนือ ภายใน
ในห้องนอนนี้ยังใช้เป็นส่วนเก็บผ้าอีกด้วย จักรเย็บผ้าวางติดมาทางฝาห้องด้านใต้

ส่วนนอนภายในนั้นนอนหันศีรษะไปทางด้านทิศเหนือ มีทั้งพระและโต๊ะเล็ก ๆ
วางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางด้านเหนือของหัวนอน ปลายส่วนนอนเป็นบริเวณแตรโถงไว้เป็นที่พัก
นอนและนั่งเล่นในช่วงเวลากลางวันอีกด้วย

แตรนอนสูงจากระดับพื้น ๑.๐๘ เมตร

บริเวณที่กั้นผนังภายในบานตลอดจนบริเวณแตรโถงประตูดังกล่าวนี้โดย

บริเวณ ๒ ห้องเสานรูกานทิศเหนือ การกั้นผนังและผนังไม้แตรแบบโต๊ะ ขนาดกว้าง
๑.๕๕ เมตร ยาว ๒.๕๐ เมตร สูง ๑.๕๐ เมตร แตรวางซีกกันไปตามแนวยาววางอยู่กลาง
ห้องเสาที่ ๒ จากทิศเหนือ, แตรนี้ใช้เป็นส่วนนั่งนอนในช่วงกลางวันของสมาชิกภายใน
บ้าน นอกจากแตรที่กล่าวนี้แล้วยังมีการใช้เตียงอีก ๑ เตียง วางอยู่ซีกแนวเสาแนวที่ ๒
จากทิศเหนือ ขนาดเตียงกว้าง ๑.๕๐ เมตร ยาว ๒.๒๕ เมตร สูง ๑.๕๐ เมตร ใช้เป็น
แตรนั่งพักผ่อนอีก ๑ แตร บริเวณที่เหลือคานซีกฝาซีกตะวันออกใช้เป็นที่พักของ ราวตาก
ผ้าและบริเวณเย็บจักรอีกด้วย ส่วนบริเวณที่ติดฝาผนังเหนือใช้เป็นส่วนเก็บคานนำฝน มีคาน
๔ คาน คานขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๒๐ เมตร ๑ คาน, คานขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕๐
เมตร ๒ คาน คานเล็กขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕๐ เมตร อีก ๑ คาน การวางคานเก็บน้ำฝน
ตรงบริเวณนี้เพราะอยู่ใกล้กับรางน้ำของหลังคาของเรือนแต่คนนั่นเอง

บริเวณครัวและส่วนรับประทานอาหารอยู่ในห้องเสาที่ ๔ จากทิศเหนือซีกฝา
เรือนด้านใต้ใช้เป็นสวนวางเตาหุงต้มอาหาร ส่วนเก็บภาชนะและอุปกรณ์ทำครัว เป็นแตร
ไม้รวกวางซีกกับฝาผนังตะวันออกยาวตลอดห้องเสา กว้างเท่ากับช่วงห่างของเสาราย กับ
เสาเรียง แตรสูง ๑.๐๘ เมตร มีบันไดไม้ไผ่พาดจากพื้นชั้นสู่แตร

ส่วนรับประทานอาหารใช้โต๊ะปูรองกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕๐ เมตรและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใหญ่กว่าจากแมงเนื้อที่ระหว่างเรือนใหญ่ (เรือนพักอาศัย) ออกจากเรือนเก็บของ ยาว ๒ ห้องเสา ขางฝาว่างคุมหรือโองน้ำฝน ๕ คุม คุมขนาดเสนาคานยกกลาง ๑.๒๐ เมตร ๒ คุม ขนาดเสนาคานยกกลาง .๘๐ เมตร ๒ คุม ขนาดเสนาคานยกกลาง .๘๐ เมตร อีก ๑ คุม คุมวางโกลบริเวรรางน้ำของตัวเรือนแฝด

เรือนหลังเล็กคานตะวันออก บริเวรภายในเรือนหลังนี้ส่วนใหญ่ใช้เป็นส่วนเก็บของและเลี้ยงควาย มีการใช้บริเวรห้องเสาแรกจากทิศเหนือเป็นบริเวรทำงานและพักผ่อน นอกจากนั้นในบริเวรห้องเสาที่ ๒ จากทิศเหนือระหว่างเสาเรียงกับเสารายของเรือนยังใช้เป็นที่ค้ำหมอนอีกหนึ่งแคว แควเป็นลักษณะแควแบบโต๊ะ ขนาดกว้าง ๑.๘๐ เมตร ยาว ๒.๕๐ เมตร กว้านอนหันศีรษะไปทางทิศเหนือ แควนี้ใช้ค้ำหมอนในรางกลางคานเพียงอย่างเดียว สมาชิกภายในครอบครัวไม่ใช้พักผ่อนในตอนกลางวัน เพราะแคววางในบริเวรที่ต่ำสุดของบ้าน และเป็นส่วนที่แสงสว่างไม่เพียงพอ

บริเวร ๒ ห้องเสาแรกจากทิศเหนือของเรือนตะวันออกนี้ ไม่กั้นฝาทำให้บริเวร ๒ ห้องเสาอื่นเชื่อมกับ ๒ ห้องเสาของเรือนใหญ่ทำให้เนื้อที่ของเรือนต่อเนื่องกัน บริเวรติดฝาผนังตะวันออกใช้เป็นส่วนเก็บข้าวเปลือก ข้าวเปลือกเก็บในเสียมขนาดเสนาคานยกกลาง ๑.๕๐ เมตร ๒ อัน เสียมขนาดยกกลาง ๑.๐๐ เมตร ๑ อัน ติดกับเสียมเก็บข้าวเปลือกใช้เก็บเปลือกและเปลือกไม้ ส่วนฝาเรือนคานเหนือใช้เก็บอุปกรณ์ทำนา

บริเวรติดกับแนวเสาที่ ๒ จากทิศเหนือตรงข้ามกับของประตู เป็นบริเวรพักผ่อนที่เคมของเจ้าของบ้าน โดยเจ้าของบ้านใช้เป็นส่วนเลี้ยงปลา กัด โดยวางโกลปลา กัดบนแคร่สูงจากพื้น ๒๐ เมตร เจ้าของบ้านจะใช้เวลาวางมาที่จากราและเลี้ยงปลา ตรงบริเวรนี้

ห้องเสาที่ ๒ จากทิศเหนือใช้เป็นส่วนเก็บข้าวเปลือกเกือบตลอด ๑ ห้องเสา การเก็บข้าวเปลือกใช้เปลือกไม้ตลอดตั้งแต่ฝาคานตะวันออกหักเป็นสี่เหลี่ยมตามแนวเสาจนถึงเสาโกลกลางเรือน เปลือกสูงจากพื้น ๘๐ เมตร ส่วนที่ปักกันนี้ภายในใช้เป็นส่วนเก็บข้าวเปลือก

ห้องเสาที่ ๓ จากทิศเหนือเป็นส่วนเก็บของ และบริเวรเอนกประสงค์ของที่เก็บส่วนใหญ่เป็นเครื่องทำนาและรถไถ บริเวรติดฝาผนังที่ระหว่างเรือนใหญ่ใช้เป็นที่เก็บข้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในราชการเท่านั้น ไม่ควรนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หากฝ่าฝืนจะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ส่วนห้องเสาที่ ๔ จากทิศเหนือไปเป็นที่ผูกควาย ๒ ตัว ภายจะผูกในวง
 เวลากลางวันในฤดูร้อนและในตอนกลางคืน

วัสดุก่อสร้าง

ส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของตัวไม้	
	เรือนใหญ่ตั้ง ตะวันตก	เรือนเล็กตั้ง ตะวันออก	เรือนใหญ่ ตะวันออก	เรือนเล็ก ตะวันตก
เสาโค	ไม้เต็ง	ไม้เค็ง	φ ๖"	φ ๖"-๕"
เสาราย	ไม้เต็ง	ไม้เค็ง	φ ๖"	φ ๖"-๕"
เสาเรียง	ไม้เต็ง	ไม้เค็ง	φ ๕"	φ ๕"
ซัด	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๖"	φ ๖"
ค้ำ	ไม่มีใช้เสาโคแทน	-	-	-
กมพู	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"-๕"	φ ๕"-๕"
อกโก, แป	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕"	φ ๕"
ไม้ขมทั่วถาดวน	ไมรวก, ไม้ไผ่	ไมรวก, ไม้ไผ่	φ ๒ ๑/๒" - ๒"	φ ๒ ๑/๒" - ๒"
จันทัน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๒ ๑/๒" - ๒"	φ ๒ ๑/๒" - ๒"
ถาดวน	ไม้โปรงแดง	ไม้โปรงแดง	φ ๒" - ๑ ๑/๒"	φ ๒" - ๑ ๑/๒"
วัสดุผนังด้าน	ทับจาก	ทับจาก	กว้าง ๐.๖๔ ยาว ๑.๑๐	กว้าง ๐.๖๔ ยาว ๑.๑๐

พื้น คินอ๊กแนน

แคร่ แครนอนของเรือนใหญ่เป็นแคร่มีค่อมอ ค.ส.ด. , กาน, ตง ไม้เนื้อแข็งขนาด
 $๑ ๑/๒" \times ๕"$ และ $๑ ๑/๒" \times ๔"$ ตามลำดับ พื้นไม้กระดานไม้เนื้อแข็ง $๑" \times ๖"$

แคร่ที่ถาดวนเป็นแคร่แบบโต๊ะทั้ง ๒ แคร่ ขาไม้เนื้อแข็ง $๓" \times ๓"$, เกราะ
 $๑ ๑/๒" \times ๓"$ พื้นไม้กระดาน $๑" \times ๕"$

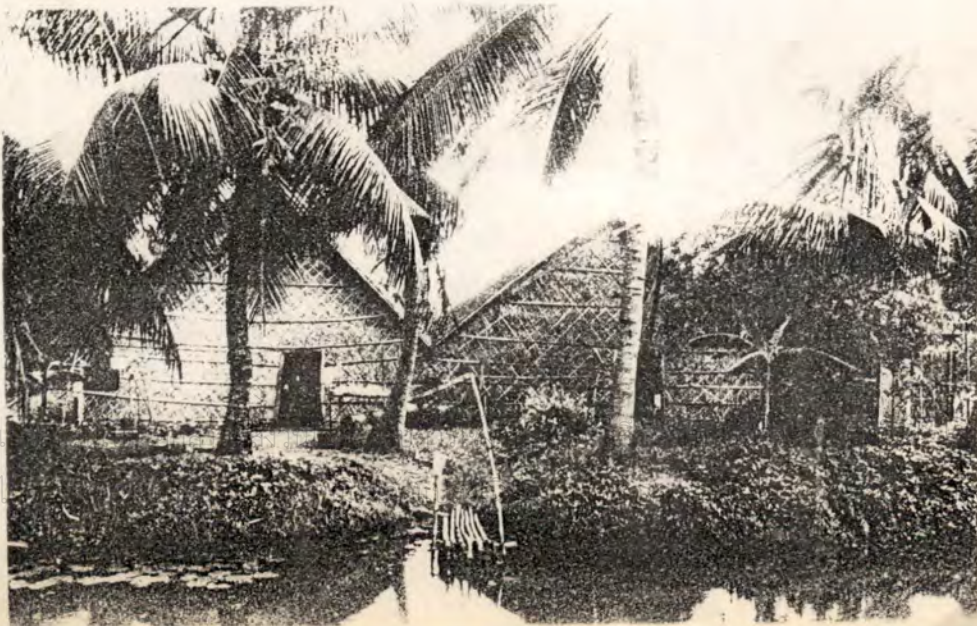
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องยกย่องถึง กองเอกสารทุกสิ่งที่มีค่าอันนี้ไป

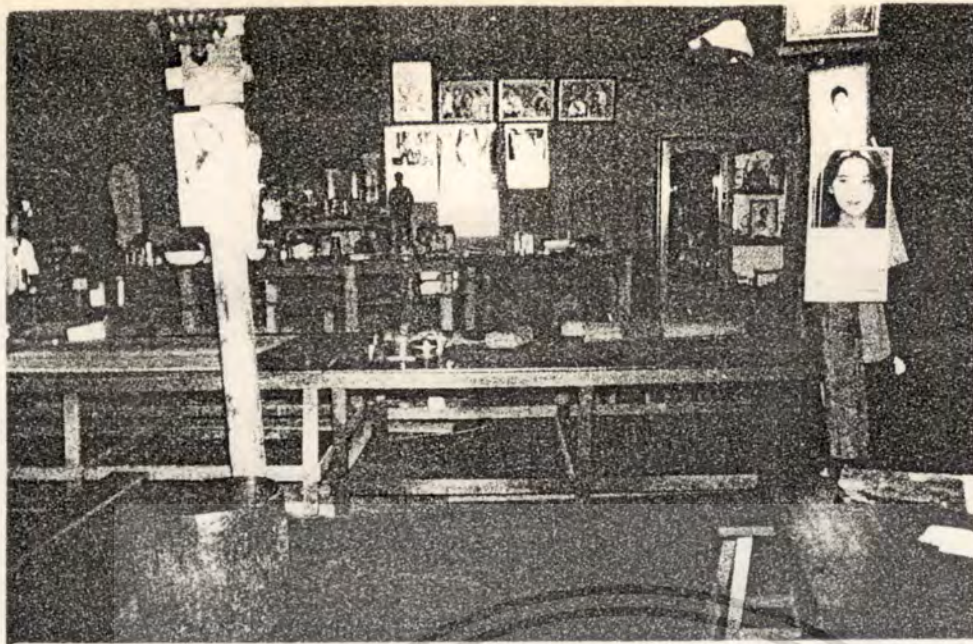
เรือน แผลด ทั้ง หน้า เป็น
บ้าน นาย พิม ม่วงกลม
หลัง แผลด หลัง เป็น
โรงนา ของ นาย พิม ม่วงกลม

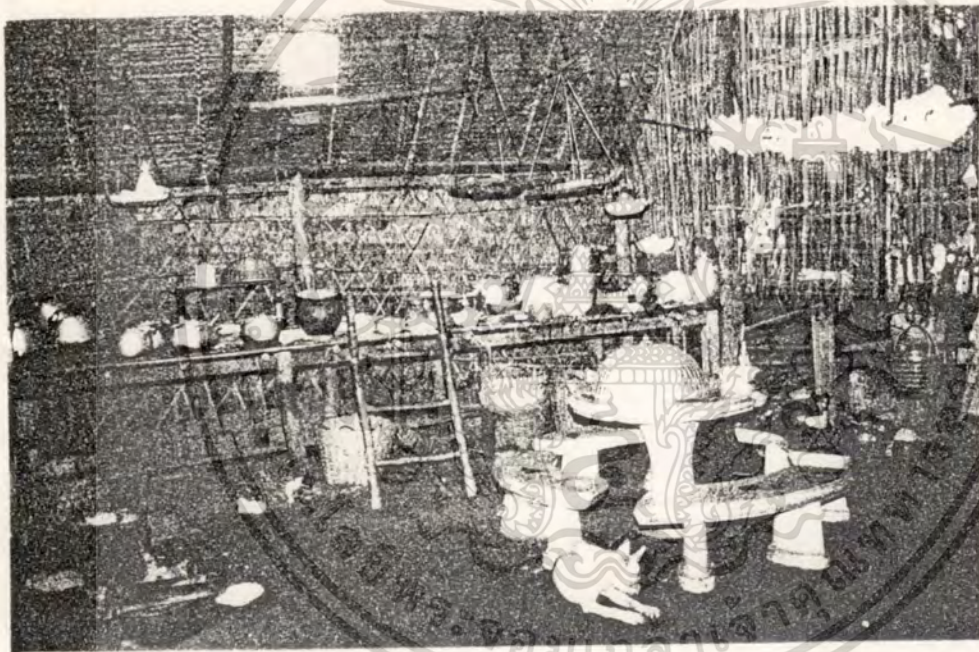
รูป ต้น หน้า ของ โรงนา
นาย พิม ม่วงกลม

ต้น หลัง โรงนา ของ นาย
พิม ม่วงกลม
ซึ่ง ที่ มีการ นำ ไป ใช้

แคร์ พักผ่อนภายในเรือน

บริเวณรับประทานอาหาร และ แคร์ เก็บอาหาร, ถวาย ราม ตลอดจนอุปกรณ์ ทำครัว

แคร์ นอนใหญ่ และ บริเวณ รับประทาน

อาหาร ประโยชน์ด้านการค้า ที่มีการนำไปใช้

เอ
ไม

ทอม่อไม้กระบอก ๑ ๓" กานไม้เนื้อแข็ง ๑๒" x ๔" ทงไม้เนื้อแข็ง ๑๒" x ๔" พื้นไม้
กระดาน ๑" x ๔"

แคร่เก็บเครื่องอุปกรณ์ทำครัวเป็นแคร่ไม้ไผ่ ทอม่อไม้กระบอก ๑ ๔" - ๓"
กานไม้เนื้อแข็ง ๑๒" x ๓", ทงไม้รวก ๑ ๒๒", พื้นไม้รวก ๑ ๑๒" วางชิดกันยึด
ผูกกับทงไม้รวกควยหวาย

ฝา ฝาปิดล้อมเรือนแฝดทั้ง ๒ หลัง เป็นฝาครุฑจากซัดตาคารางทั้ง ๒ กาน มีไม้ขนาน
ทั้ง ๒ กาน, ฝาอกหน้าจั่วเป็นฝากรจากซัดตาคารางไม้ขนานทั้ง ๒ กาน ฝาปิดล้อม
แคร่นอนใหญ่มีฝาไม้อัด ๒ ฝา คือฝากานเหนือกับฝากานตะวันออก ส่วนฝากานใต้ที่อยู่ชิด
กับแคร่เก็บเครื่องทำครัวในส่วนครัวนั้นเป็นฝาไม้ไผ่หรือไม้รวกซัดและตามตั้ง ฝากัน
ระหว่างเรือนใหญ่กับเรือนเล็กยาว ๒ ห้องเสาตั้งแต่ห้องเสาที่ ๓ กับห้องเสาที่ ๔ จาก
ทิศเหนือเป็นฝาจากซัดตาคาราง

ขนาดครอบครัว

- ๑. นาย พิน ม่วงกอม อายุ ๓๔ ปี (สามีเจ้าของบ้าน)
- ๒. นาง หนู ม่วงกอม อายุ ๓๐ ปี (ภรรยานายพิน)
- ๓. นาย พิน ม่วงกอม อายุ ๔๐ ปี (บุตร มีเรือนแล้วแยกไปอยู่

ทางหาก)

- ๔. น.ส. เขียน ม่วงกอม อายุ ๓๔ ปี (บุตรสาว)
- ๕. น.ส. เขียร ม่วงกอม อายุ ๓๖ ปี (บุตรสาว)
- ๖. นาย พูน ม่วงกอม อายุ ๓๓ ปี (บุตร มีเรือนแล้วแยกออกไป)
- ๗. น.ส. พิศ ม่วงกอม อายุ ๒๗ ปี (บุตรสาว)

นายพินกับนางหนู นอนอยู่แคร่นอนใหญ่ส่วนนอก

น.ส. เขียร กับ น.ส. พิศ นอนในห้องของแคร่นอนใหญ่

น.ส. เขียน ลูกสาวคนโต นอนแคร่นอนเล็กอยู่ระหว่างเสาเรียงของเรือน

ทั้ง ๒

การเจาะช่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น, ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ยกเว้นกรณีเห็นสมควรให้เผยแพร่และต้องขออนุญาตจากเจ้าของเอกสารที่ครั้งหนึ่งเคยเผยแพร่
ทั้ง ๒ กาน ประตูเป็นประตูโครงไม้ไผ่กรจาก ไม่มีการเจาะช่องหน้าต่าง, ไม่มีทับเฉย

การให้แสงสว่างห้องนอนในส่วนเข็มนาฬิกาจะจกไฟสอดกับคัมจากเป็นช่องให้แสงสว่าง ส่วนบริเวณเหนือแคร่เก็บของในครัวจะจกไฟสอดกับคัมจากเป็นช่องให้แสงสว่างเช่นกัน

เรือนแฝกหลังตะวันออก มีประตูโครงไม้ไผ่จกจาก ๓ บานอยู่ตรงคานสะกิด หัวท้าย ๒ บาน คานข้างฝาซีกตะวันออกอีก ๑ บานอยู่ระหว่างแนวเสาที่ ๓ จากทิศเหนือ ไม่มีการเจาะช่องหน้าต่างและเจาะคัมเพียง

บริเวณซีกกลางและอาบนํ้า อยู่ตรงคานหลังส่วนครัวออกมาและบ่อนํ้าคานหลังมีแคร่คว่ำสาม อยู่ ๑ แคร่ คุมบรรจุนํ้าฝน ๔ คุม เส้นผ่าศูนย์กลาง ๕๐ เมตร ๓ คุม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕๐ เมตร ๑ คุม วางชิดกับฝาเรือนใหญ่คานในระหว่างแนวรางนํ้า

บริเวณแท่งตัว ไม่มีการแขวนกระจกเงาอยู่ที่เสารายนอกห้องนอน มีกระจกเงาอยู่ติดกับ ฝาตู้ภายในห้องนอน ฉะนั้นส่วนบริเวณแท่งตัวจะอยู่ภายในห้องนอนของแคร่ใหญ่เพียง แห่งเดียว

อายุและลำดับการสร้างและขยายเรือน

เรือนแฝกหลังตะวันออก สร้างกอนตั้งแต่ครั้งนายพันยังเล็กอยู่ คือประมาณ ๖๐ ปีมาแล้ว โครงสร้างส่วนเสาและโครงหลังคาเป็นไม้เดิมทั้งหมด ยกเว้นแป, ออกไก่ บางตัวมีการเปลี่ยนแปลง ส่วนจากนั้นเปลี่ยนแปลงหลายครั้งแล้ว แต่เจดีย์การ เปลี่ยนจากหลังคานั้นประมาณหัว ๑๐ ปีจะเปลี่ยนเสียครั้งหนึ่ง ส่วนจากบางคัมที่ชำรุดจะมีการซ่อมแซมเปลี่ยนแปลงรีมาตลอด การเปลี่ยนจากนี้รวมไปถึงหลังคา, ฝาและคร่าฝาที่ชำรุดด้วย

เรือนใหญ่หลังตะวันตก สร้างที่หลัง สร้างประมาณ ๕๐ ปีมาแล้ว เปลี่ยนจากเจดีย์ ๑๐ ปีต่อ ๑ ครั้งเช่นกัน

๓.๕.๑๐ บ้านเลขที่ ๕๘ หมู่ ๑ ตำบลคอกกระบือ เรือนของนายโผ

ม่วงกลม

ขนาดเรือน

เรือนโรงนาหลังนี้ประกอบด้วยโรงนา ๒ หลัง เป็นโรงนาแฝควางขนานกัน มีบริเวณเนื้อที่ภายในต่อเนื่องกันไม่มีการกั้นฝาให้แยกออกจากกัน วางแกนไปตามแกนเหนือใต้หรือวางแกนเรือนขวางตะวัน

ความยาว เรือนแฝด ทั้ง ๒ หลังนี้ วางห้องเสาเรือนอยู่ในแนวเดียวกันตลอด กึ่งนระยะห่างระหว่างห้องเสาของเรือนทั้ง ๒ หลัง จึงมีระยะห่างเท่ากัน ตัวเรือนทั้ง ๒ หลัง มี ๔ ห้องเสา ๕ แนวเสา ระยะห่างระหว่างห้องเสา มีดังนี้ ๔.๑๐ เมตร, ๕.๐๐ เมตร, ๔.๕๐ เมตร และ ๕.๒๐ เมตร ตามลำดับจากเหนือมาใต้

รวมความยาวของเรือนทั้ง ๒ หลัง ๑๘.๒๐ เมตร

ความกว้าง เรือนหลังตะวันออกเป็นเรือนนอนและส่วนที่ก่อค้ำและส่วนครัว

ระยะขวางกว้างของเสาราย ๔.๕๐ เมตร

ระยะห่างระหว่างเสารายและเสาเรียงกันตะวันออก ๑.๕๐ เมตร

ระยะห่างระหว่างเสารายและเสาเรียงกันตะวันตก ๑.๕๐ เมตร

รวมความกว้างของเรือนหลังตะวันออก ๗.๕๐ เมตร

เรือนหลังตะวันตกเป็นเรือนเก็บของ, ปลูกพืชทำนา, ปั้นและบริเวณนั่งเอนพักผ่อน รวมทั้งส่วนนอนอีกถวาย

ระยะขวางกว้างของเสาราย ๔.๕๐ เมตร

ระยะห่างระหว่างเสารายและเสาเรียงกันตะวันออก ๑.๓๕ เมตร

ระยะห่างระหว่างเสารายและเสาเรียงกันตะวันตก ๑.๓๕ เมตร

รวมความกว้างของเรือนหลังตะวันออก ๗.๒๐ เมตร

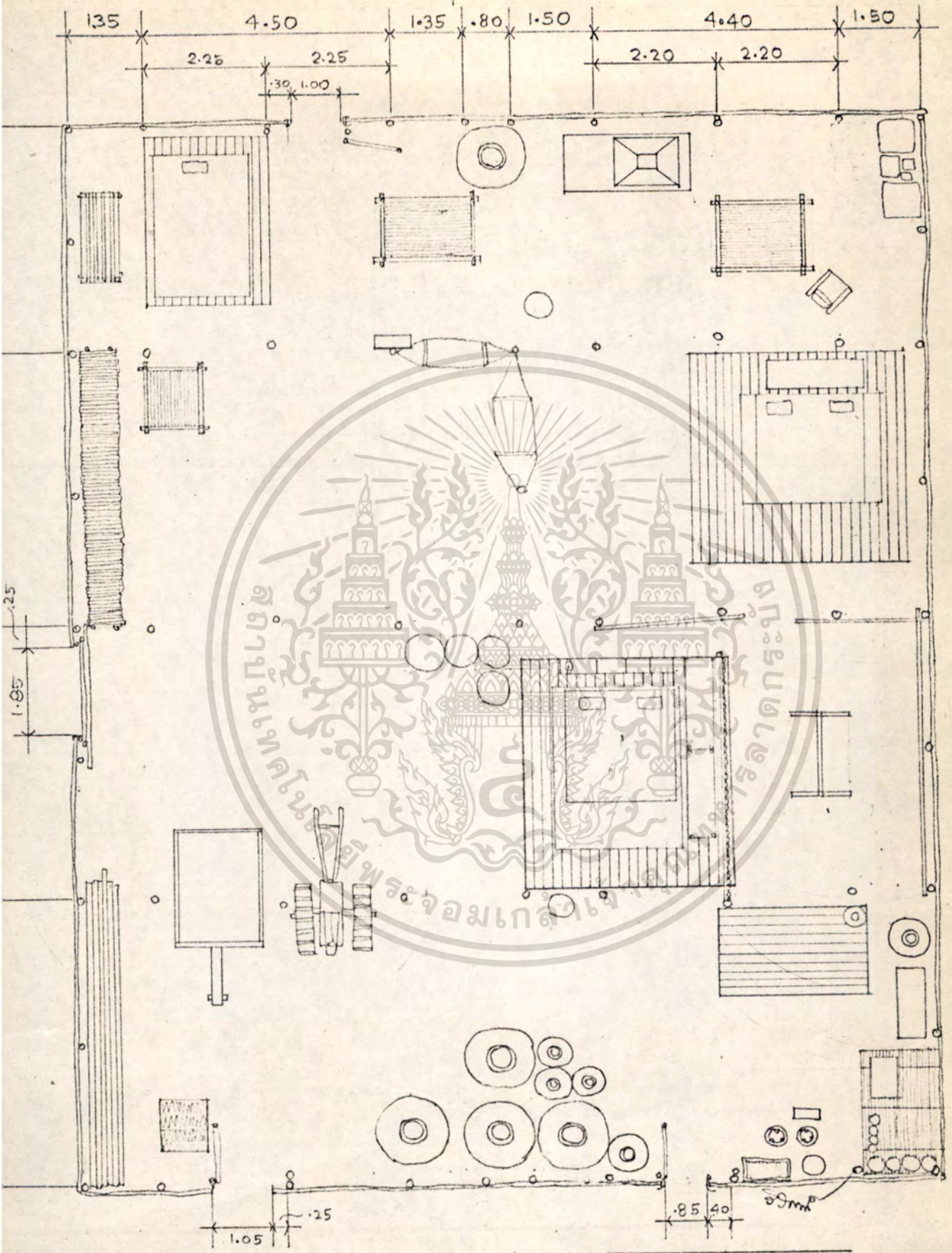
ระยะห่างระหว่างแนวเสาเรียงของเรือนทั้ง ๒ หลัง ๑.๘๐ เมตร

รวมความกว้างของเรือนแฝดทั้ง ๒ หลัง ๗.๕๐ ๗.๒๐ ๑.๘๐ ๑๕.๕๐

เมตร

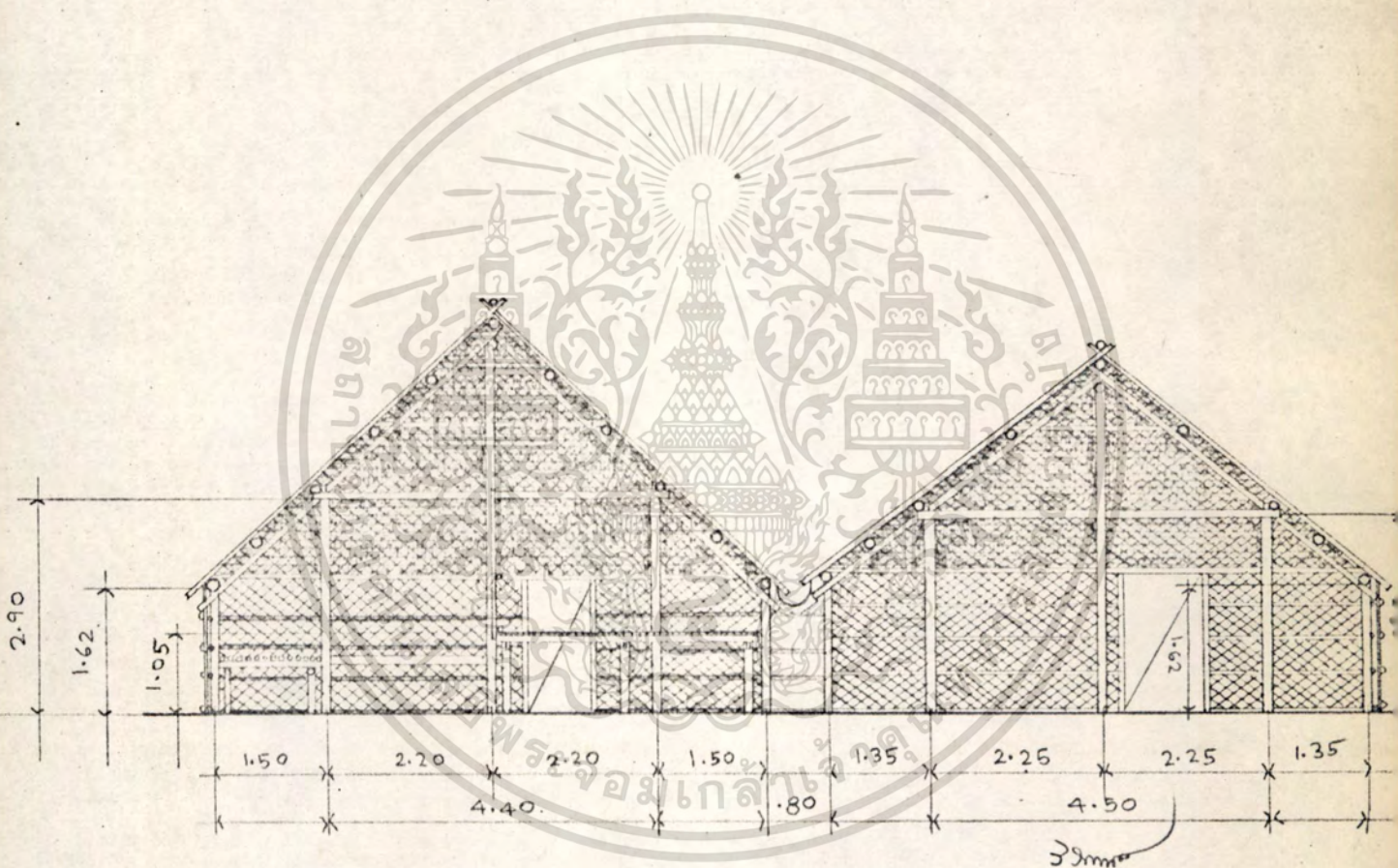
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่วากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหนือ

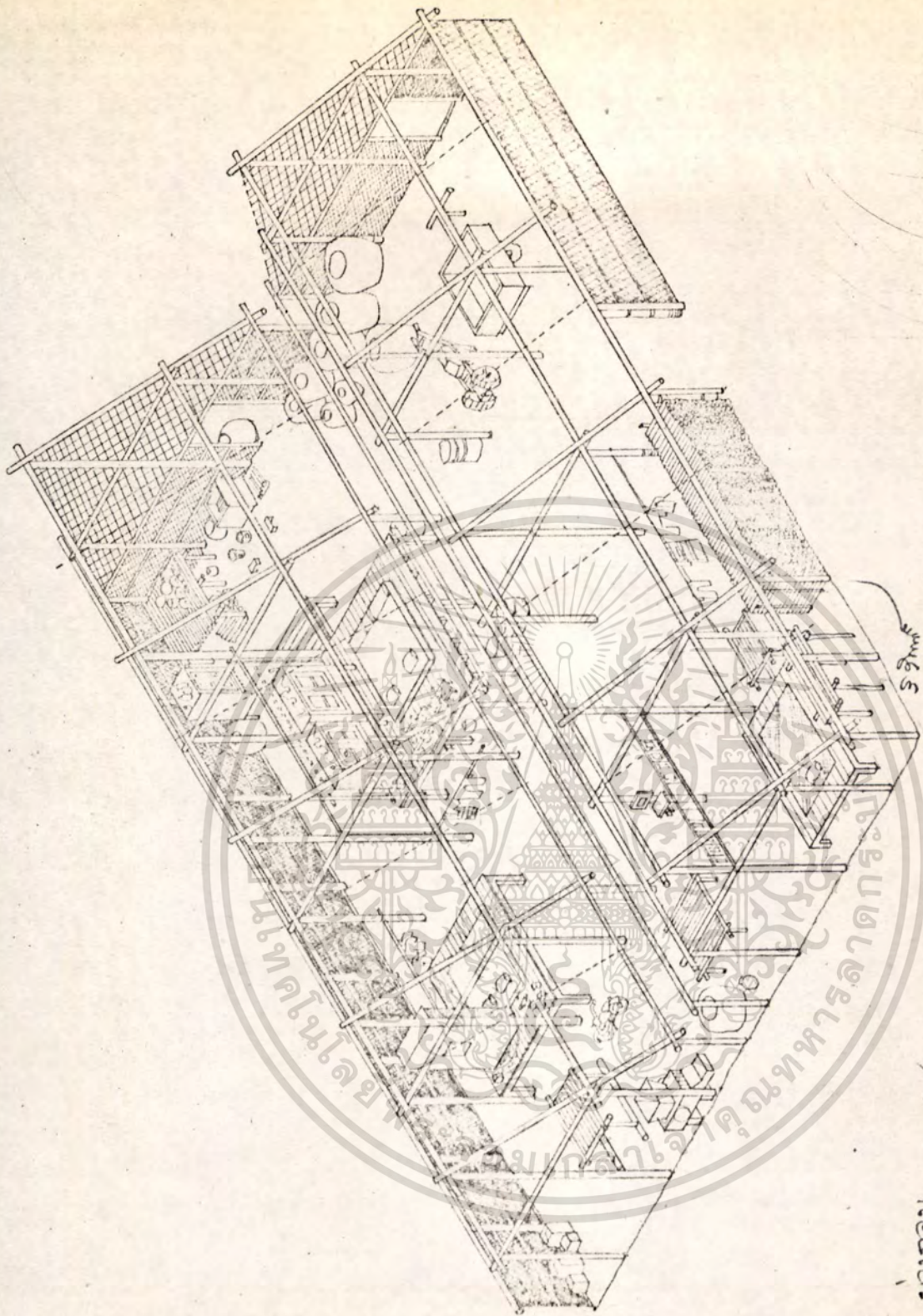
มาตราส่วน 1:100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด ๑:๑๐๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน โขม บ้านจอม
 มณฑลราชบุรี 1:150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 - ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสูง

เรือนหลังตะวันออก

ความสูงจากพื้นถึงโถงช่อ	๒.๕๐	เมตร
ความสูงจากพื้นถึงโถงเสียดอกเสาเรียง	๑.๖๒	เมตร
ความสูงจากช่อถึงโถงกมพู	๑.๕๐	เมตร

เรือนหลังตะวันตก

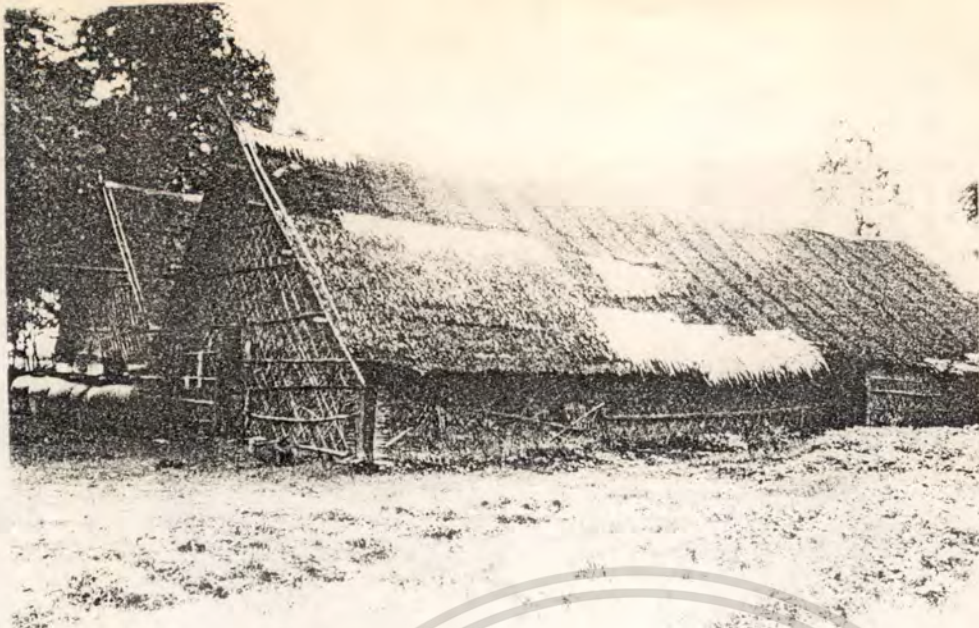
ความสูงจากพื้นถึงโถงช่อ	๒.๕๐	เมตร
ความสูงจากพื้นถึงโถงเสียดอกเสาเรียง	๑.๖๒	เมตร
ความสูงจากช่อถึงโถงกมพู	๑.๖๕	เมตร

เนื้อที่ในสอยภายในเรือน

เรือนหลังตะวันออก เนื้อที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นเรือนนอน, ส่วนกินอาหาร, ส่วนครัว, ส่วนเก็บของ, และส่วนอเนกประสงค์ ส่วนนอนภายในเรือนหลังนี้มี ๒ ส่วน ประกอบด้วยแครนอนใหญ่ ๒ แคร อยู่ในห้องเสาที่ ๒ และที่ ๓ จากทิศเหนือ ขนาดแครทั้งสองกินเนื้อที่เกือบตลอดของเสา แครแรกอยู่ในห้องเสาที่ ๒ วางซีกกมพูฝาเรือนด้านตะวันออก ความกว้างของแครกว้างเฉยแนวเสาโคกกลางเรือนออกมาเล็กน้อยเป็นแครมีตอมอรับพื้นแคร ขนาดแครกว้าง ๓.๕๐ เมตร ยาว ๓.๕๐ เมตร สูงจากพื้น ๑.๕๐ เมตร ส่วนนอนหันศีรษะไปทางทิศเหนือ ด้านหัวนอนวางตู้สำหรับเก็บของและเสื้อผ้าไว้หนึ่งใบ แครที่ ๒ อยู่ในห้องเสาที่ ๓ จากทิศเหนือ ปลายแครด้านปลายคี่วางชิดกับเสาโคกของแนวเสาที่ ๔ กินเนื้อที่เกือบครึ่งหนึ่งของห้องเสา แครวางชิดมาทางซีกเรือน ด้านตะวันตกเหลือเป็นบริเวณที่ว่างอีกครึ่งหนึ่งของห้องเสาด้านตะวันออกเอาไว้เป็นบริเวณโถงอเนกประสงค์ แครเป็นแบบตอมอขนาดกว้าง ๓.๕๐ เมตร ยาว ๔.๕๐ เมตร สูงจากพื้น ๑.๐๕ เมตร

ส่วนนอนหันศีรษะไปทางทิศเหนือ นอกจากจะใช้แครเป็นส่วนนอนแล้วยังใช้เป็นส่วนเก็บของและเสื้อผ้าอีกด้วย มีตู้เก็บของและตู้เสื้อผ้า ๒ ใบ วางกันอยู่ริมแคร ด้านตะวันออก และหลังค้ำฝาผนังแคร เพียงฝาเดียวเท่านั้น เป็นฝาซัดแต่ไม่ไผ่อยู่ด้านตะวันออกของแคร ริมแครด้านเหนือเป็นโถงและรับวางพระพุทธรูปและเครื่องบูชาพระและของใช้ประจำวันเล็ก ๆ น้อย ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม หากมีข้อสงสัยประการใด กรุณาติดต่อฝ่ายบริการลูกค้า

โรงนา มอจาก ลานหน้า
บ้าน ทิศตะวันตกเฉียง
เหนือ

โรงนา เถาไฟ มอจาก
ทิศตะวันออกเฉียง
เหนือ

โรงนา ต้นหน้า มอจาก
ใช้ประโยชน์ตามการ
ทิศเหนือ

สงวนลิขสิทธิ์ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรีดา พัดพอน นิ่งเล่น

แพร์นอนใหญ่

แตร ปู่: พนอานทร
ใส่: บรเวทนคร
รังที่มีการนำไปใช้

แต่... บ้านบนเอกศร... ว่างไว้สำหรับครใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้... ใช้ประโยชน์ด้านการศ
ไม่ว่า... หนักทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของ... รังที่มีการนำไปใช้

คาน, ตง, ไม้เต็ง ๑๕" x ๕" และ ๑๕" x ๔" พื้นไม้กระดานไม้เนื้อแข็ง ๑" x ๖"
 แครกิ้นขาว แครกิ้นมะโตะ งามไม้ ๓" x ๓" เกรายึดขาแครกิ้นและรับพื้น
 แครกิ้น ไม้เนื้อแข็ง ๑๕" x ๓" พื้นไม้กระดาน ๑" x ๔"
 แครกิ้นครีว ตอมอรับพื้นแครกิ้นกระเบื้องกลม ๑ ๓" คาน, ตงไม้ไผ่ ๑ ๒"
 พื้นไม้รวกยึดพื้นกับแครกิ้นควาย ขนาดพื้น ๑ ๑" - ๑"

ฝา ปิดล้อมบ้านทั้ง ๒ หลัง เป็นฝากระจากขัดตาตารางห้องนอกร้านใน เกรานอนยึด
 ฝาไม้รวก ๑ ๒"

ฝาปิดแครกิ้นนอนใหญ่ ฝาฉีกตะไผ่ไผ่

ขนาดครอบครัว

นายไผ่	นางกมล	อายุ	๘๒	ปี	(เจ้าของบ้านสามี นางพิทย)
นางพิทย	นางกมล	อายุ	๗๐	ปี	(ภรรยา นายไผ่)
นางเขียว		อายุ	๔๐	ปี	(ลูกสาว มีเรือนแยกออกไป)
นายชง		อายุ	๓๘	ปี	(ลูกชาย มีเรือนแยกออกไป)
นางแรม		อายุ	-	ปี	(ลูกสาว มีเรือนแยกออกไป)
นายวิชัย		อายุ	๒๘	ปี	(ลูกชาย)
นางพร		อายุ	-	ปี	(ภรรยา นายวิชัย)

ลูกชาย นายวิชัย และ นางพร อายุ ๓ ขวบ

นายไผ่ และ นางพิทย ๒ สามีภรรยา นอนแครกิ้นนอนใหญ่ที่อยู่ห้องเสาศี ๓ นับ

จากทิศเหนือ ของเรือนหลังตะวันออก

นายวิชัย และ นางพร และ บุตรชาย นอนแครกิ้นนอนเล็กแครกิ้นหนึ่ง ในเรือนหลัง

เดียวกัน

ส่วนแครกิ้นนอนที่อยู่เรือนหลังตะวันตกเป็นแครกิ้นไว้ให้ลูกที่มีเรือนออกไปนอน

คราวมาเยี่ยมบ้าน

การเจาะของ เรือนหลังตะวันออก มีการเจาะของประตู ๑ ของ เจาะตรงฝาเรือน

ด้านใต้ เจาะชิดกับเสาโคมมาทางซีกตะวันตกไปเป็นช่องทางเพื่อออกจากครัวมาด้านซีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ทางหลวงบ้าน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนหลังตะวันตก เจาะของประตู ๓ ของ ซองแรก อยู่ตรงฝาเรือน

คานเหนือเจาะจากเสาโคคองมาจากทิศตะวันออกบานที่ ๒ อยู่ตรงฝาเรือนคานใต้ เปิด
ช่องจากเสาโคคองมาทางคานตะวันตก ไซ้เป็นช่องออกจากบริเวณเก็บของออกไปทงนา
ประตูช่องที่ ๓ เจาะตรงฝาเรือนคานตะวันตก อยู่ตรงห้องเสาที่ ๓ วางของชั่งกับเสาราย
แนวเสาที่ ๓ นับมาจากทางเหนือของประตูคองมาจากทิศใต้ ขนาดใหญ่พอที่จะรถไถและ
รถมันทุกของที่คานนี้ไซ้เข้าใส่ได้สะดวก ไซ้เป็นช่องทางออกของรถไถนาและรถขนของ
จากนาเข้ามาในบาน

หน้าต่างเรือนทั้ง ๒ ห้าง มีเพียง ๑ บาน เป็นหน้าต่างบานกระทุ้ง
กรจากอยู่ตรงห้องเสาที่ ๓ ของเรือนหลังตะวันออกตรงฝาเรือนซึ่งตะวันออกเช่นกัน

บริเวณอาน้ำและซักล้าง ไซ้บริเวณลานหลังบ้านตรงกับสวนของครัว ติดกับสระน้ำ

บริเวณเต่างั่ว ไซ้สูงประมาณ ๑.๒๐ เมตร วางเครื่องตำอ่าง, ทวี มีกระจกลี ๑
บาน ตรงเสารายคนที่ ๒ ของเรือนหลังตะวันออก เสารายซึ่งตะวันตกคือบริเวณนั่งเล่น
พักผ่อนส่วนตัวนั่นเอง

อายุและลำดับการขยายเรือน

เรือนหลังตะวันออกสร้างก่อน ด้วางมาประมาณ ๕๐ ปีแล้ว เปลี่ยนตัวไม้
โครงสร้างบางเพียงบางตัว ส่วนจากนั้นเปลี่ยนหมกทั้งหลัง ๓ ครั้ง นอกจากนั้นไซ้การ
ซ่อมแซมส่วนชั่วคราวบางส่วนไปเรื่อย ๆ

เรือนหลังตะวันตกสร้างทีหลังเรือนหลังตะวันออก ๓ ปี เรือนทั้ง ๒ หลังนี้
เดิมมีเพียง ๓ ห้องเสาเท่านั้น มาเพิ่มอีก ๑ ห้องเสาทั้ง ๒ หลัง คือห้องเสากานพิท
เหนือเมื่อ ๖ ปีมาแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๓.๕.๑๑ บ้านเลขที่ ๘ หมู่ ๑ ตำบลบางน้ำจืด อ.เมือง จังหวัดสมุทรสาคร เจ้าของ นายเผื่อน, นางกิน นามทุก

บริเวณโลกและบ้าน

ขนาดบริเวณบ้าน เป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างเหนือกว้าง ๕๓.๐๐ เมตร กว้างใต้ ๒๓.๐๐ เมตร กว้างทิศตะวันตกยาว ๒๗.๐๐ เมตร กว้างทิศตะวันออกยาว ๒๗.๐๐ เมตร ตรงปลายด้านทิศใต้ที่มีถนนแปกงเล็กเป็นท้องร่องสวนวางเฉยออกมา จากพื้นที่ถนนใต้ ๒๐.๐๐ เมตร กว้าง ๓๓.๕๐ เมตร ขนาดที่วัดนี้วัดรวมทั้งคั่นน้ำและคั่นกินบ้านวางอยู่กลางโลก

ขนาดสระหรือคั่นน้ำ บ้านมีคั่นน้ำล้อมรอบทั้ง ๔ ด้าน มีทางเดินเป็นคั่นกิน และลานกว้างดมขามคั่นน้ำทั้ง ๔ ด้าน

คั่นน้ำด้านหน้าด้านทิศเหนือ กว้าง ๒๖.๐๐ เมตร ยาว ๒๕.๐๐ เมตร ถนนคั่นน้ำกว้าง ๕.๐๐ เมตร กว้าง ๒ วางขนานกับโลกด้านเหนือวงกลมมาล้อมโลกด้านตะวันออก กว้างเท่ากับคั่นน้ำแรกยาวไปจรดขอบคั่นกิน ๑๕.๕๐ เมตร

คั่นน้ำด้านทิศใต้วางขนานกับโลกด้านใต้ กว้าง ๑๑.๐๐ เมตร ยาว ๒๖.๓๐ เมตร กว้างไปล้อมโลกด้านตะวันตก

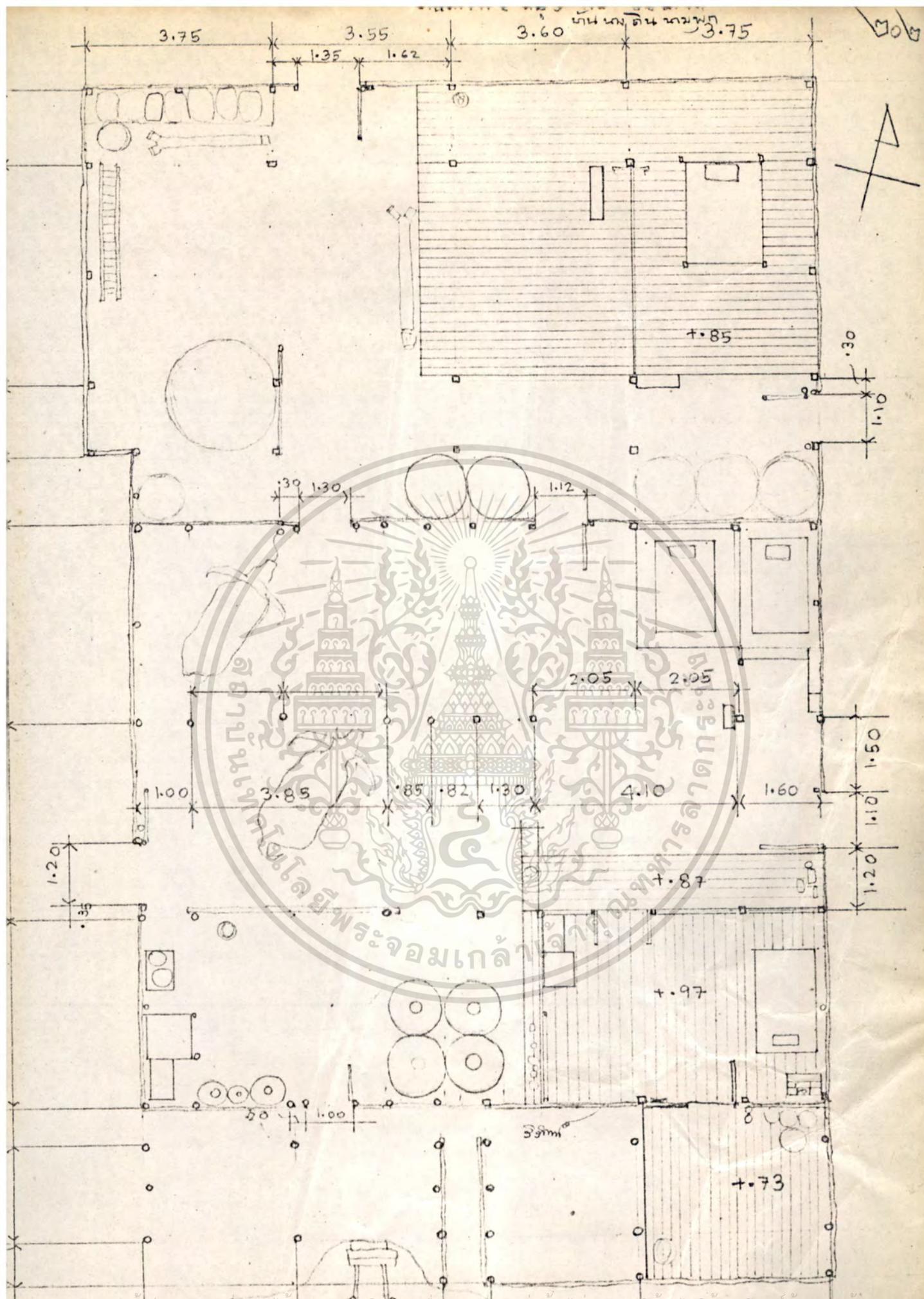
คั่นน้ำด้านตะวันออกที่เชื่อมต่อกับคั่นน้ำด้านเหนือ กว้าง ๖.๖๐ เมตร ยาว ๔๘.๕๐ เมตร

คั่นน้ำด้านตะวันตกที่วกเชื่อมกับคั่นน้ำด้านใต้ กว้าง ๕.๐๐ เมตร ยาว ๓๕.๐๐ เมตร

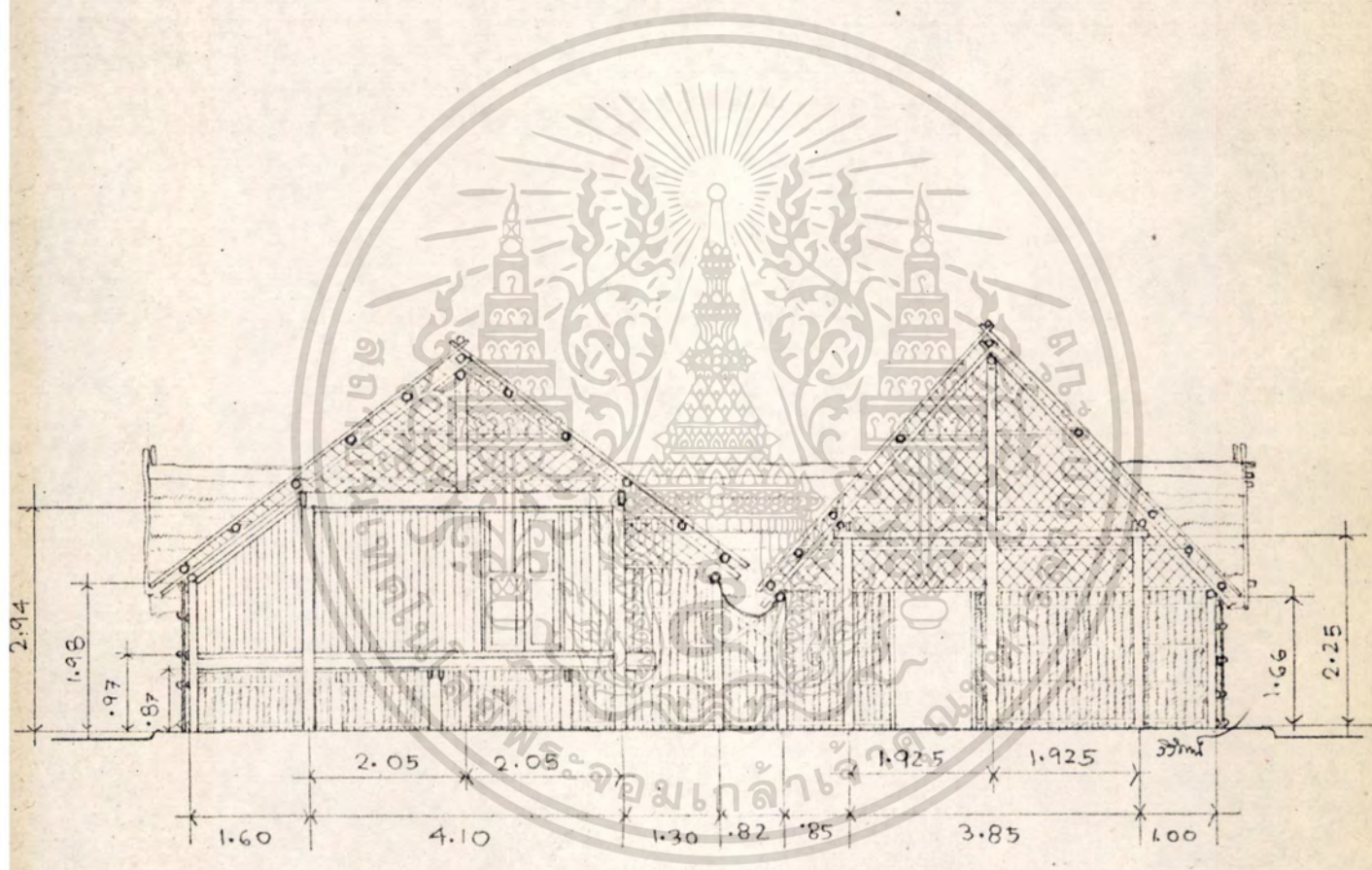
ทุกคั่นน้ำวางเกือบเป็นมุมฉาก ขนานกับทิศทั้งหมดทุกด้าน

ขนาดคั่นกิน โลกบ้านมีคั่นกินกันทั้ง ๔ ด้าน กว้างคั่นกินกว้าง ๔.๐๐ เมตร สูงจากระดับพื้นนา .๘๐ เมตร คั่นกินด้านใต้กว้าง ๓.๐๐ เมตร โอบเชื่อมกับคั่นกินด้านตะวันตกสูงจากระดับพื้นนา .๘๐ เมตร คั่นกินด้านตะวันออกกว้าง ๓.๐๐ เมตร วกเชื่อมต่อกับคั่นกินด้านเหนือ คั่นกินด้านตะวันตกกว้าง ๗.๖๐ เมตร เชื่อมต่อกับคั่นกินด้านใต้และคั่นกินด้านเหนือ คั่นกินด้านตะวันออกและตะวันตก สูงจากระดับพื้นนาประมาณ ๖.๖๐ เมตร

เอกสารนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในการซื้อขายที่ดินเท่านั้น ไม่ควรนำเอกสารนี้ไปใช้สิทธิ์อื่นใด และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

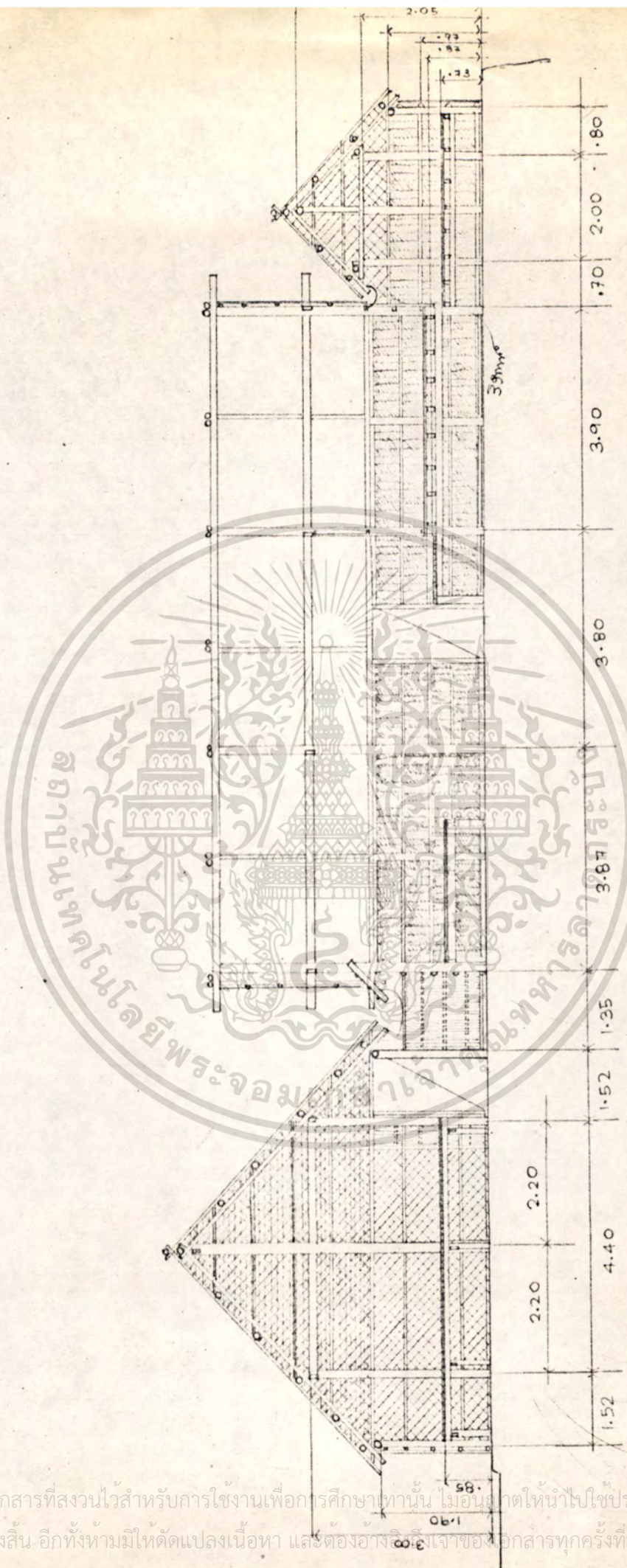

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม้วากรมิใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

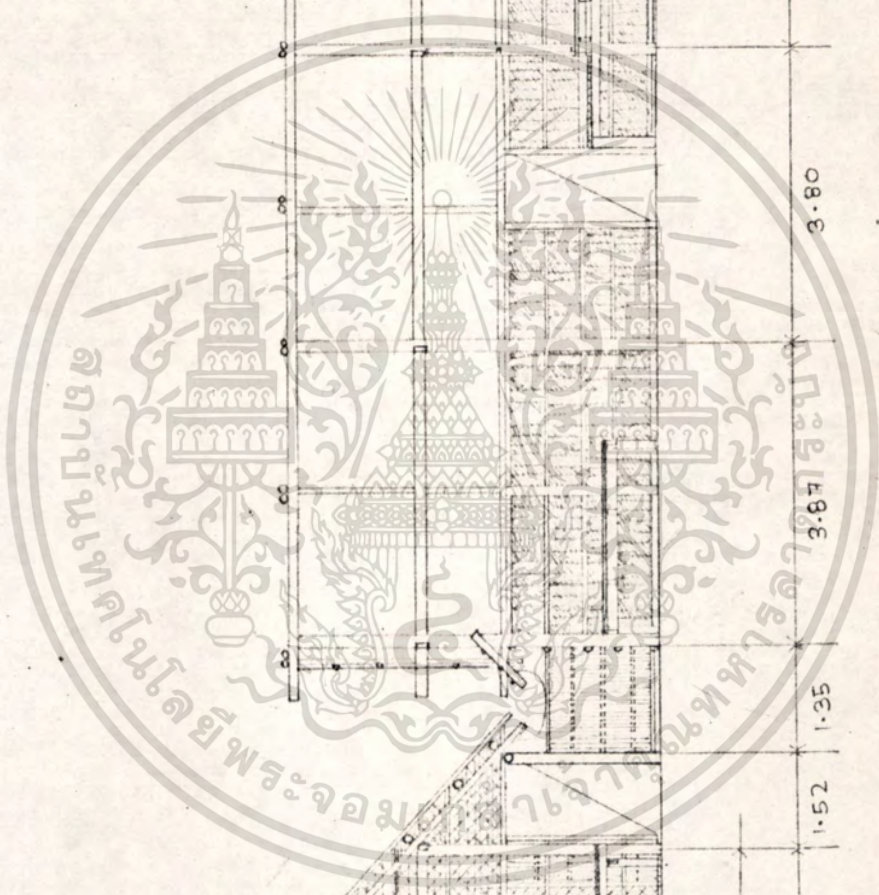

รูปตัด 1:100

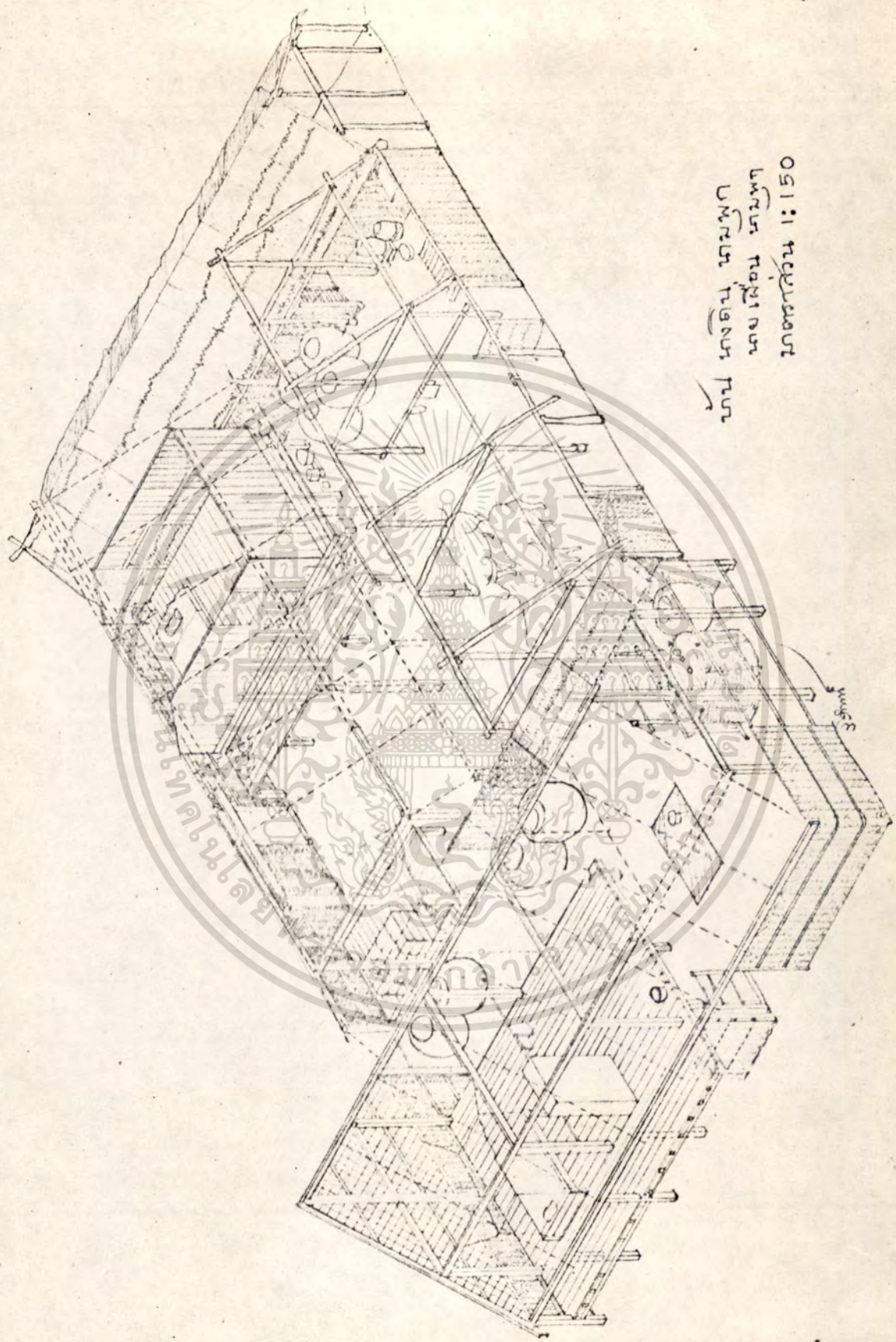
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด มณฑลส่วน 1:100 ตัดขวาง 150m พาก่อน 1. แผนเรือนนอนตามยาว
ตัดขวาง 150m ตัดรี และ 150m โคนของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน เกตุอิน เกตุพัก
 นายเลื่อน เกตุพัก
 ขนาดส่วน 1:150

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วน วางอยู่ทางมุมบ้านทิศใต้เฉียงมาทางตะวันออกอยู่สุดแนวคันดินของแปลง ส่วนครัวที่เป็นส่วนยื่นออกมาจากบริเวณโลกใหญ่ มีทางเดินจากตัวบ้านมายังส่วน อยู่ทาง จากคันดินตัวในคานใต้ ๑๕.๐๐ เมตร ห่างจากทางเดิน ๑๐.๗๐ เมตร

ส่วน เป็นลักษณะส่วนกลมแบบผนังจรจากแบบพื้นเมือง ขนาด ๑.๒๐ x ๑.๒๐

ประเภทของไม้ยืนต้นที่ปลูกบริเวณโลก

คันดินคานทิศเหนือ ปลูกต้นมะพร้าวเรียงเป็นแถวอยู่ ๖ ต้น บริเวณขอบบริเวณ โลกคานเหนือ ปลูกต้นตะเตสลับกับต้นมะพร้าว คันดินคานใต้ปลูกมะพร้าวเป็นแนว ๖ ต้น คันดินคานตะวันออกปลูกมะพร้าวเป็นแนวเรียงกัน ๘ ต้น บริเวณขอบที่คาน ตะวันออกปลูกมะพร้าว ๘ ต้น มะขาม ๑ ต้น

คันดินคานตะวันตก ปลูกต้นมะขามและขี้เหล็กอย่างละต้น บริเวณขอบที่คานตะวันตกปลูกต้นแคและขี้เหล็กอย่างละต้น ตรงปลายสุดคานใต้ ปลูกมะพร้าว ๑ ต้น คานเหนือมีมะพร้าว ๒ ต้น

ส่วนครัว อยู่บริเวณหลังโลกคานใต้มีทิศตะวันออกมีคันดินปิดล้อมรอบ เนื่องจากคัน ดินคานตะวันออก ภายในคันดินยกแปลงปลูกผักไว้ ๘ แปลง ขนาดปลงกว้าง ๕.๐๐ เมตร ยาว ๑๖.๐๐ เมตร เฉพาะแปลงที่ยาวสุดคอกจากแปลงนี้ไปก็ยาวลดลงตามลำดับดังนี้ คือ:- ๑๕.๐๐ เมตร, ๑๔.๐๐ เมตร และ ๑๓.๐๐ เมตร ตามลำดับ มีที่ปลูกมีมะเขือ, พริก ขาว, โหระพา และกระเทียม บริเวณท้องนาคานตะวันออกและคานเหนือของบริเวณโลก หลังจากฤดูเก็บเกี่ยวแล้ว ครอบครัวของบ้านนี้จะทำแปลงเพาะเห็นค่างขายคอกเนื่องกันไปจน ถึงฤดูทำนาจะเริ่ม

บ้านหลังนี้มีด้านใหญ่อยู่ ๒ ด้าน คือด้านคานเหนือเป็นด้านกว้างไขว่แนวขาว สด ขอบที่คานเหนือเป็นคอกวางโลกคานตะวันออกก็ใช้บริเวณส่วนหนึ่งเป็นส่วนเก็บวางคอกใหญ่ อีกเช่นกัน ด้านใหญ่นี้เป็นด้านนอกประสงคสนองกิจกรรมต่างภายนอกอาคารหลายประเภท นอกเหนือไปจากการนวดข้าวและตากพื้น ขนาดด้านกว้าง ๑๕.๐๐ เมตร ยาว ๔๓.๐๐ เมตร ความยาวของด้านขนานกับความกว้างของที่

ด้านคานตะวันออกเป็นด้านกว้างก็รั้วไม้ไผ่ให้ด้านแยกออกจากด้านคานเหนือ เป็นด้านภายในบ้านใช้เป็นที่บริเวณนั่งเล่นและพักผ่อนในตอนเย็น บริเวณด้านแห่งนี้มีการปลูก เอกสารเป็นเอกสารปลูกสวนไม้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับญาติเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ ไม้ประดับ มีร้านต้นไม้สำหรับปลูกไม้ประดับอยู่ติดกับขอบที่ตรงบริเวณกลาง ๆ ของขอบที่

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้เผยแพร่เนื้อหา และสิ่งอื่นใดของเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้

บริเวณที่กั้นตะวันตกเป็นที่ดินแคบ ๆ ระหว่างตัวบ้านกับคูน้ำ บริเวณส่วนนี้ใช้เป็นลานตาก
หินและเก็บในอีกถ้วย

ศาลพระภูมิอยูุ่มที่กั้นตะวันออกเฉียงเหนือ ศาลพระภูมิหันหน้าไปทางทิศตะ
วันออกเฉียงเหนือ

บ้านหลังนี้หันหน้าบ้านหันไปทางทิศเหนือต่อเนื่องกับลานใหญ่มีทางสัญจร เข้าสู่ลาน
คานเหนือ ๒ ทาง คือทางเดินลัดห้องนาเข้าสู่ลานคานตะวันตกเฉียงเหนือ และคานเหนือ
เป็นทางเดินขนาดกว้าง ๓.๐๐ เมตร ไปเชื่อมต่อกับทางรถไฟและถนนใหญ่ กานหลังบ้าน
มีทางเดินต่อเนื่องไปยังบ้านญาติพี่น้องที่อยู่เคยไปทางของนากานทิศใต้

ขนาดเรือน

เรือนโรงนาหลังนี้เป็นโรงนาคลุม ๔ หลัง วางทิศทางและต่อเนื่องกัน มีโรงนา
แฝด วางแกนไปตามแนวเหนือใต้หรือวางขวางตะวัน คานเหนือของโรงนาแฝดมีโรงนา
อีกหลังหนึ่งวางขวางโรงนาแฝดไว้ ขนาดความยาวของโรงนาขวางกานเหนือยาวเกือบจะ
เท่ากับความกว้างของเรือนแฝดทั้ง ๒ หลัง ส่วนคานใต้เป็นเรือนโรงนาขวางขวางไว้อีกเช่น
กัน ความยาวของเรือนยาวเท่ากับความกว้างของโรงนาแฝด

ความยาว โรงนาแฝดที่วางขนานกันนั้น ประกอบด้วยช่วงเสา ๓ ห้องเสา
๕ แนวเสา แนวเสาแต่ละห้องอยู่ในแนวเดียวกัน ฉะนั้นระยะห้องของแนวเสา
แต่ละห้องเสามีระยะเท่ากัน ระยะห่างของห้องเสาห่างกันนับจากแนวเสาของห้องเสา
กานเหนือมากานใต้ ดังนี้ : ๓.๘๗ เมตร, ๓.๘๐ เมตร และ ๓.๘๐ เมตร ตามลำดับ

รวมความยาวของเรือนแฝด ๑๑.๘๗ เมตร

แต่เรือนแฝดมีเรือนขวางขนานทั้งหัวท้ายหรือทั้งด้านใต้และคานเหนือ ซึ่งเรือนคานเหนือมี
ช่วงกว้างประกอบด้วยช่วงกว้างระหว่างเสาราย ๔.๕๐ เมตร ระยะห่างระหว่างเสาราย
กับเสาเรียง ๑.๕๒ เมตร และ ๑.๕๒ เมตร ระยะห่างระหว่างเสาเรียงคานใต้กับผนัง
เรือนแฝด ๑.๓๕ เมตร รวมความกว้างของเรือนขวางหลังเหนือ ๘.๗๘ เมตร (๔.๕๐
+ ๑.๕๒ + ๑.๕๒ + ๑.๓๕)

ส่วนเรือนขวางคานใต้ประกอบด้วยช่วงกว้างของเสาราย ๒.๐๐ เมตร ช่วง
กว้างของเสารายกับเสาเรียงมีเรือนคานใต้ ๑.๕๐ เมตร ส่วนเรือนมีกานเหนือไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
เสาเรียง ทั้งนี้แต่เสารายชิดกับฝาเรือนแฝดซึ่งมีระยะห่าง ๑.๓๐ เมตร

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมความกว้างของเรือนขวางคานไม้ ๓.๕๐ เมตร (๒.๐๐ + .๔๐ + .๑๐)
 ฉะนั้นความยาวทั้งหมดของโรงนาถมนั้นคือรวมความยาวของโรงนาแผ่รวม
 กับความกว้างของโรงขนานหัวท้าย คือเรือนขวางคานเหนือและคานไม้

รวมความยาวของโรงนาทั้งหมด ดังนี้ :-

ความยาวของโรงนาแผ่	๑๑.๕๗	เมตร
ความกว้างของโรงขวางคานเหนือ	๘.๗๘	เมตร
ความกว้างของโรงขวางคานไม้	๓.๕๐	เมตร
รวมความยาวของโรงนาทั้งหมด	๒๓.๘๖	เมตร

ความกว้างของเรือนแผ่

เรือนคานตะวันออก

ระยะกว้างของเสาราย	๘.๑๐	เมตร
ระยะห่างระหว่างเสารายกับเสาเรียงคานตะวันออก	๑.๖๐	เมตร
ระยะห่างของเสารายกับเสาเรียงคานตะวันตก	๑.๓๐	เมตร
รวมความกว้างของเรือนหลังตะวันออก	๙.๐๐	เมตร

เรือนคานตะวันตก

ระยะกว้างของเสาราย	๓.๘๕	เมตร
ระยะห่างระหว่างเสารายกับเสาเรียงคานตะวันออก	.๘๕	เมตร
ระยะห่างระหว่างเสารายกับเสาเรียงคานตะวันตก	๑.๐๐	เมตร
รวมความกว้างของเรือนหลังตะวันตก	๕.๗๐	เมตร

ระยะห่างของแนวเสาเรียงของเรือนทั้ง ๒ หลัง .๘๒ เมตร

รวมความกว้างของโรงนาแผ่ทั้ง ๒ หลัง $๙.๐๐ + ๕.๗๐ + .๘๒ = ๑๕.๕๒$

เมตร หากแต่หาเรือนขวางคานเหนือที่วางขวางของเรือนแผ่ไว้แนวยาวเกินกว่าความ
 กว้างของเรือนแผ่ ๑.๑๓ เมตร เมื่อเรือนรวมกันเป็นถมนั้นคือความกว้างของเรือน
 แผ่เป็นแกน ฉะนั้นความกว้างของเรือนทั้งหมดก็คือความยาวของเรือนขวางที่ขนานเรือน
 แผ่ที่มีความยาวที่สุดคือเรือนขวางคานเหนือ ซึ่งยาวกว่าความกว้างของเรือนแผ่ ๑.๑๓
 เมตร ฉะนั้นความกว้างของโรงนาถมนั้นเท่ากับ ความกว้างของเรือนแผ่ $๑๕.๕๒ + ๑.๑๓$

เอกสารนี้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมาธิการที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ของกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย
 เอกสารนี้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมาธิการที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ของกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย
 ไม่สามารถแก้ไขได้ทั้งสิ้น ยืนยันขนาดของโรงนาถมนั้นยาว ๒๓.๘๖ เมตร กว้าง ๑๕.๖๕ เมตร นำไปใช้

แยกขนาดเรือนแต่ละหลัง

เรือนแฝก หลังตะวันออก มี ๓ ห้องเสา ๔ แนวเสา
กว้าง ๗.๐๐ เมตร ยาว ๑๑.๕๗ เมตร

เรือนแฝก หลังตะวันตก มี ๓ ห้องเสา ๔ แนวเสา
กว้าง ๖.๗๐ เมตร ยาว ๑๑.๕๗ เมตร

เรือนขวางคานเหนือ มี ๕ ห้องเสา ๕ แนวเสา ห้องเสาแต่ละห้องห่างกันจาก
ตะวันออกมาทางตะวันตก ดังนี้ :- ๓.๗๕ เมตร, ๓.๖๐ เมตร, ๓.๕๕ เมตร และ
๓.๗๕ เมตร ตามลำดับ รวมความยาว ๑๔.๖๕ เมตร

ความกว้าง = (ความกว้างขวางวางเสาราย ๔.๕๐ เมตร + ระยะห่างของ
เสารายกับเสาเรียงแต่ละคาน ๑.๕๒ เมตร + ๑.๕๒ เมตร + ระยะห่างของเสาเรียงถึง
ผนังคานสกัดของเรือนแฝก ๑.๓๕ เมตร) = ๘.๗๙ เมตร

ฉะนั้นเรือนสกัดหลังเหนือกว้าง ๘.๗๙ เมตร ยาว ๑๔.๖๕ เมตร

เรือนขวางคานใต้ มี ๕ ห้องเสา ๖ แนวเสา ห้องเสาแต่ละห้องห่างกันจากทิศ
ตะวันออกมาทางตะวันตก ดังนี้ :- ๓.๕๒ เมตร, ๓.๕๐ เมตร, ๓.๖๐ เมตร, ๒.๘๐
เมตร และ ๓.๑๐ เมตร ตามลำดับ รวมความยาว ๑๓.๕๒ เมตร

ความกว้าง = ความกว้างของเสาราย ๒.๐๐ เมตร + ระยะห่างจาก
เสารายถึงเสาเรียงสกัด ๑.๕๐ เมตร + ระยะห่างจากเสารายถึงผนังเรือนแฝกคานสะ
กัด ๑.๗๐ เมตร = ๕.๒๐ เมตร

ฉะนั้นขนาดของเรือนขวางคานใต้ กว้าง ๕.๒๐ เมตร ยาว ๑๓.๕๒ เมตร

ความสูง

เรือนแฝก (เรือนหลังตะวันออก)

- จากพื้นถึงใต้ของช่อ ๒.๕๔ เมตร
- จากช่อถึงใต้ของกมพู ๑.๕๐ เมตร
- จากพื้นถึงใต้ของเสายอกเสาเรียง ๑.๕๔ เมตร

เรือนแฝก (เรือนหลังตะวันตก)

- จากพื้นถึงใต้ของช่อ ๒.๕๔ เมตร
- จากช่อถึงใต้ของกมพู ๑.๕๐ เมตร
- จากพื้นถึงใต้ของเสายอกเสาเรียง ๑.๖๖ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้เผยแพร่หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีอำนาจไป

เรือนขวางหลังเหนือ

จากพื้นถึงใต้ท้องข้อ	๒.๘๐	เมตร
จากข้อถึงใต้ท้องกมพู	๑.๘๐	เมตร
จากพื้นถึงใต้ตะเสียดเสาเรียง	๑.๘๐	เมตร

เรือนขวางหลังใต้

จากพื้นถึงใต้ท้องข้อ	๒.๐๕	เมตร
จากข้อถึงใต้ท้องกมพู	๑.๐๒	เมตร
จากพื้นถึงใต้ตะเสียดเสาเรียง	๑.๕๕	เมตร

เนื้อที่โดยสอยภายในเรือน

เรือนแปด ๒ ซดงนน หลังหนึ่งก่อหลังตะวันออก เป็นเรือนนอนและที่พักอาศัยส่วน
เรือนหลังตะวันตกเป็นเข้านเวียงควาย ส่วนครัวปรุงอาหารและบริเวณกินข้าว เรือนแปด
ทั้งหลังนี้บริเวณภายในต่อเนื่องกัน

เรือน (แปด) หลังตะวันออกเป็นตวเรือนใหญ่ ประกอบด้วยส่วนนอน ๒ ส่วน
คือ บริเวณแครงนอนใหญ่และบริเวณส่วนนอนย่อย บริเวณส่วนนอนใหญ่เป็นแครงไม้กระดานกับ
ทองควายฝาไม้กระดานตักตั้งพื้นแนว ขนาดแครงนอนใหญ่ทั้งหมดกินความกว้างตงเสาเรือนซีก
ตะวันออกจนถึงขวางเสารายซีกตะวันตก ความยาวกินเนื้อที่ตลอดของเสาของเรือน ขวาง
ห้องเสาริมสุดของเรือนคานใต้ ขนาดคิดเป็นความกว้างใต้ ๒.๐๐ เมตร ยาว ๑ ห้องเสา
หรือ ๓.๘๐ เมตร แครงสูงจากพื้น ๑.๘๗ เมตร หน้าแครงนอนเป็นแครงคล้ายชานนั่งเอน
กว้างเท่ากับความกว้างของตงนอน ยื่นเลยจากฝาตงนอนออกมา ๑.๒๐ เมตร สูงจาก
ระดับพื้น ๑.๘๗ เมตร ภายในตงนอนของแครงนอนใหญ่เป็นส่วนเก็บของมีค่า มีตู้ ๒ ใบวาง
ซีกฝาตงคานตะวันตก มุมตงคานที่สี่ตะวันออกเฉียงใต้เป็นมาทมูประดิษฐานพระพุทธรูป และ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์นามาหมึงพระแม่บริเวณนอน นอนหันศีรษะไปทางทิศใต้ นอกนั้นเป็นที่วางโต๊ะ
พักผ่อนและทำงาน หรือส่วนเอนกประสงค์ แครงชานหน้าตงนอนเป็นแครงไชนั่งเอน เก็บ
ของเครื่องใช้กระจุกกระจิกเช่นยา ของใช้ประจำบ้านมีกว้างซีกกับฝาตงนอน

ส่วนบริเวณส่วนนอนย่อยเป็นแครงโคง ๆ ไม้กั้นฝา วางอยู่ซีกกับฝาเรือนคานตะ
วันออก อยู่ในส่วนห้องเสาริมคานเหนือ ขนาดแครงกว้าง ๒.๒๕ เมตร ยาว ๒.๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้าในสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ที่ชื่อมาจากฐานขายเครื่องเรือน ขนาดกว้าง ๑.๕๒ เมตร ยาว ๒.๒๐ เมตร วางซีก

ขนานกับแครนอน ทั้งแครและเตียงใช้เป็นที่นอนยาละ ๑ คน นอนหันศีรษะไปทางทิศเหนือ
เรือนหลังใหญ่ห้องตะวันออก นอกจากแครห้องนอนใหญ่และแครนอนเด็ก และ
เตียงแล้ว บริเวณที่เหลือเป็นบริเวณโถงใช้เป็นที่ทางสัญจรและส่วนโธ่สอยเลนกระสงค์

เรือน (แปด) ห้องตะวันออกนั้น ส่วนบริเวณผูกควาย ๒ คำนั้น กินเนื้อที่กว้าง
เกือบตลอดความกว้างของเรือนยาว ๒ ห้องเสา คือตั้งแท่งเสาห้องริมของเรือนด้านทิศ
เหนือและห้องเสาขวงกลาง การกินบริเวณส่วนผูกควายโธ่สอยไม่ผูกยึดกับเสาเรียง และ
เสารายกันระหว่างห้องเสากลางกับห้องเสาห้องริมด้านใต้ ส่วนบริเวณเลี้ยงสัตว์ที่ติดกับ
เรือนหลังตะวันออกนั้นปล่อยโถงต่อเนื่องกับเรือนใหญ่ ใช้หลักผูกควายไว้ ควายแต่ละตัว
อยู่ตัวละห้องเสา ทรงผูกควายไว้ในบริเวณเรือนผูกในช่วงกลางคืนและช่วงกลางวันในฤดู
ร้อน มูลควายที่ถ่ายออกมาจะเก็บออกมาทิ้งภายนอกตัวเรือน ส่วนปัสสาวะเห็นคนภายใน
บ้านพยายามจะให้ควายปล่อยลงในถังที่กักน้ำและถ้าถังภายในปัสสาวะ แลวนำมาซักทิ้งภายนอก
ตัวเรือน หากใช้ถังรองในพื้นปล่อยให้ควายปัสสาวะลงบนพื้นนั้นเอง แต่เท่าที่สังเกตคร่าว
ไปเก็บมูลนั้น ทุกคนทราบถึงทรงและพฤติกรรมของควายก่อนจะถ่ายปัสสาวะออกมา ฉะนั้น
จึงสามารถรองปัสสาวะควายควยดังเกือบทุกครั้ง ฉะนั้นเห็นคนบริเวณผูกควายจึงไม่ค่อยจะ
รู้และมากนัก

ส่วนห้องเสาห้องริมด้านทิศใต้ ส่วนที่ปลูกถั่วโตและคานตะวันตก ทรงมุงบ้าน
นั้นเป็นบริเวณปลูกถั่วและปลูกข้าวอาหาร ส่วนบริเวณที่ว่างที่เหลือใช้เป็นส่วนรับประทาน
อาหาร ซึ่งขยับไปตามต้องการ โดยใช้เสื่อปูบนพื้นก่อนจะกินอาหาร และส่วนที่เหลือเป็นทาง
สัญจรและส่วนเอนกประสงค์ ทรงกลางระหว่างชายคาของเรือนแปดห้องตั้ง ด้านป่า
ด้านทิศใต้เป็นบริเวณสำหรับวางคานน้ำฝนที่รองจากรางระหว่างชายคาของเรือนทั้ง ๒ หลัง
มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๒๐ เมตร สูง ๑.๐๐ เมตร ๔ ใบ รางน้ำเป็นรางสังกะสี
สามารถขยับได้เพื่อวางรางไปตามคานต่าง ๆ

เรือนขวางหลังเหนือ

เรือนหลังนี้เป็นเรือนพักนอนนั่งเล่น ส่วนนอน ส่วนทำงาน และเรือนเก็บ
ของ เก็บข้าวเปลือกสำหรับไว้ใช้และเพาะทำพันธุ์ ส่วนที่พักนอน นั่งเล่น ส่วนนอน เป็น
แครไม้กระดาน แครใหญ่สูงจากพื้น ๐.๕๕ เมตร ขนาดแครยาว ๒ ห้องเสา ตั้งแท่งเสา
เอกสารนี้เกิดองค์การนี้ตะวันออกและห้องโถงที่ ๒ ถัดมาก ถัดเป็นความยาว ๕.๐๐ เมตร ความกว้าง
ไม่ทราบแน่ชัดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของแคว้นกว้างตั้งแต่วางกว้างของเสารายถึง ว่างกว้างของเสารายถึงเสาเรียงคานเหนือ
 รวมเป็นความกว้าง ๕.๕๒ เมตร พื้นแคว้นทั้งหมดนั้นโล่ง ว่างเตียนนอนตรงกึ่งกลางห้อง
 เสาห้องริมคานตะวันออก เคียงขนาด ๑.๒๐ x ๒.๒๐ ว่างเตียนไปตามแนวเหนือใต้ การ
 นอนหันศีรษะไปทางทิศเหนือ ถัดจากขอบเคียงคานข้างทิศตะวันตกนั้นวางตู้เก็บของขนาด
 ๑.๖๐ เมตร x ๑.๘๐ เมตร สูง ๑.๗๐ เมตร กั้นส่วนนอนให้แยกออกจากบริเวณคานตะวัน
 ตก บริเวณโล่งของแคว้นนอกนั้นโถหนึ่งโถหนึ่ง, พักนอน และส่วนเอนกประสงค์

บริเวณห้องเสาที่สามถัดจากแคว้นมาเป็นบริเวณโถงใช้ทำงาน เช่นการเก็บคัม
 จากเพื่อซ่อมแซมหลังคาและงานที่ทำในร่มของสมาชิกภายในครัวเรือน บริเวณห้องเสาที่สี่
 มีกติดกับเรือนใต้เป็นที่เก็บข้าวเปลือก เก็บไว้ในเฉียม (เฉียมคือภาชนะไม้ไผ่ขัดและวาง
 กันเป็นสี่เหลี่ยมหรือวงกลม) ๒ อัน ส่วนบริเวณที่ติดฝาคานระเคี้ยวของเรือนคานตะวันตก ใต้
 เก็บเครื่องมือทำนา มีระเคี้ยวคาน้ำ เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรไถนา ฝาคานเหนือของห้อง
 เสาที่สี่คานตะวันตกเป็นบริเวณเก็บข้าวสารที่บรรจุไว้ในกระสอบ

ห้องเสาที่สามถัดจากแคว้นบริเวณริมฝาคานกับเรือนแฝกวางคานน้ำฝนขนาดเส้น
 ผ่าศูนย์กลาง ๑.๒๐ เมตร สูง ๑.๑๐ เมตร ใต้ ๒ คม เพื่อไว้รองน้ำจากรางน้ำซึ่งจะสั
 รองจากชายคาของเรือนข้างกับช่วยคาน้ำกของเรือนแฝกและมีคาน้ำอีก ๒ คม ตรงห้อง
 เสาแรก บริเวณที่เหลือเป็นส่วนโถงใช้สัญจรและเอนกประสงค์

เรือนขวางหลังใต้

เป็นโรงโถงครึ่งหนึ่งและกั้นฝาเป็นห้องปิดอีกครึ่งหนึ่ง ส่วนปีกนั้นกินเนื้อที่ ๒
 ห้องเสา ๑ ห้องเสาแรกเป็นแคร่ไม้กระดานกว้างตลอดความกว้างของเรือน แคร่สูง
 ๑.๗๒ เมตร ใต้เป็นส่วนเก็บหม้อ, ซาม, จาน, เตาและอุปกรณ์ทำครัว เหตุที่ต้องมีส่วน
 เก็บของเครื่องครัวมากเช่นนี้ เนื่องจากเจ้าของบ้านโดยเจตนาจะนางกิน นามทุก นอกจาก
 จะมีการีที่ทำนาแล้วยังเป็นผู้ชำนาญในการทำขนมและของหวาน และรับจัดทำเครื่องหวาน
 แก่ชาวบ้านทั่วไปเมื่อประสงค์จะทำเครื่องหวานหรือของหวานเลี้ยงพระและทำบุญในงานบวช
 และงานกุศลทั่วไปอีกด้วย บริเวณเก็บเครื่องครัวส่วนนี้วางติดอยู่หลังคานนอนใหญ่ของเรือน
 (แฝก) หลังตะวันออก มีประตูเปิดทะลุถึงกันใต้ ส่วนบริเวณโถงอีกครึ่งหนึ่งนั้นเป็นส่วน
 เอนกประสงค์เปิดเป็นช่องต่อกับส่วนโถงของเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้อัดแปลงเนื้อหาและข้อมูลใดๆซึ่งได้มาจากเอกสารทุกครั้งที่มีการแก้ไข
 ส่วนโถงของเรือนอีกครึ่งหนึ่งนั้นปัจจุบันนี้ตั้งไว้เป็นสวนทำงานและฝั่งเลนมีแคร่

ยื่นออกไปในแม่น้ำไซ่เป็นส่วนข้างกลางและอามน้ำ บริเวณนี้เดิมไซ่เป็นครัวและส่วนรับประ
ทานอาหาร แต่เนื่องจากน้ำในมอถักเซาะพื้นดินบางส่วนทะลายนกลงไปและเจ้าบ้านยังไม่มี
เวลากั้นและพื้นดินข้อมใหม่ จึงย้ายส่วนครัวเข้าไปในเรือน (แปดหลังตะวันตก) และบาง
ครั้งในช่วงเช้าและกลางวันยังไซ่เป็นบริเวณกินข้าวของสมาชิกในครัวเรือนและไซ่พักนอน
และทำงานอดิเรกในร่มไม้ไค้อีก

* วัสดุก่อสร้าง

เรือน (แปด) หลังตะวันตก และหลังตะวันตก

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของตัวไม้	
	หลังตะวันออก	หลังตะวันตก	หลังตะวันออก	หลังตะวันตก
เสาไค้	ไม้เต็งสีเหลี่ยม	ไม้เนื้อแข็ง	๖"x๖"	φ ๖"-๘"
เสาราย	ไม้เต็งสีเหลี่ยม	ไม้เนื้อแข็ง	๖"x๖"	φ ๘"-๘"
เสาเรียง	ไม้เต็งสีเหลี่ยม	ไม้เนื้อแข็ง	๘"x๘"	φ ๘"-๑๐"
ซื่อ (อะเส)	ไม้เต็ง	ไม้ไผ่	๒"x๘"	φ ๘"
คั้ง	ไม้เต็ง	ไม้ไผ่	๒"x๖"	φ ๘"
กบทุ	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๘"-๘"	φ ๘"
อกโก, แป	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๘"-๘"	φ ๘"
ไม้มชนหัวกลอน	ไม้ไผ่รวก	ไม้รวก	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๑ ^๑ / _๒ "	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๑ ^๑ / _๒ "
จันทัน	ไม้ไผ่รงแดง	ไม้ไผ่รงแดง	φ ๓"-๒"	φ ๒ ^๑ / _๒ " - ๒"
กลอน	ไม้ไผ่รงแดง	ไม้ไผ่รงแดง	φ ๒" - ๑ ^๑ / _๒ "	φ ๒" - ๑ ^๑ / _๒ "
วัสดุผนังหลังคา	ตัมจาก	ตัมจาก	ยาว ๑.๑๐ เมตร กว้าง .๖๕ ม.	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนขวางหลังเหนือและหลังใต้

ส่วนประกอบ โครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ		ขนาดของวัสดุ	
	เรือนหลังเหนือ	เรือนหลังใต้	เรือนหลังเหนือ	เรือนหลังใต้
เสาโคก	ไม้เต็งดีเหลี่ยม	ไม้เนื้อแข็ง	๖" x ๖"	φ ๕"
เสาราย	ไม้เต็งดีเหลี่ยม	ไม้เนื้อแข็ง	๖" x ๖"	φ ๕"
เสาเรียง	ไม้เต็งดีเหลี่ยม	ไม้เนื้อแข็ง	๔" x ๔"	φ ๔"
ช่อ (อะเส)	ไม้เต็ง	ไม้ไผ่	๒" x ๔"	φ ๔"
คิง	ไม้เต็ง	ไม้ไผ่	๒" x ๖"	φ ๔"
กมพู	ไม้เต็ง	ไม้ไผ่	๒" x ๖"	φ ๔" - ๓"
อกโก, แป	ไม้ไผ่	ไม้ไผ่	φ ๕" - ๔"	φ ๔" - ๓"
ไม้มุมหัวกลอน	ไม้มาก	ไม้มาก	φ ๒ ๑/๒" - ๑ ๑/๒"	φ ๒ ๑/๒" - ๒"
จันทัน	ไม้โปรงแดง	ไม้แสม	φ ๓" - ๒"	φ ๒ ๑/๒" - ๒"
กลอน	ไม้โปรงแดง	ไม้มาก	φ ๒" - ๑ ๑/๒"	φ ๒ ๑/๒" - ๑ ๑/๒"
วัสดุคุมหลังคา	คัทจาก	คัทจาก	ยาว ๑.๑๐ ม. กว้าง .๖๕ ม.	

พื้น เรือนทั้ง ๔ หลัง พื้นเรือนเป็นดินอัดแน่น สูงกว่าระดับพื้นดินภายนอกประมาณ .๑๐ ม.

แคร่ แคร่นอนใหญ่ ซึ่งกันเป็นทองนอนอยู่ใต้เรือน (แปด) หลังตะวันออกนั้น เป็นแคร่ที่มีเสารับคอง, กานของพื้นกระดานแคร่นั้นเสาที่ในบางต้นไซ้รวมกับเสาโคก เสาเรียง และเสาเรียง ซึ่งเป็นเสาไม้เต็งดีเหลี่ยม ส่วนขวางกึ่งกลางระหว่างเสาโคกกับเสาราย และขวางระหว่างเสารายกับเสามีเสาคอมไม้เนื้อแข็งรับคานพื้นแคร่ไว้ คาน, คอง, ของพื้นแคร่นั้นเป็นไม้เต็งขนาด ๑ ๑/๒" x ๔", ๑ ๑/๒" x ๓" ตามลำดับ คองวางห่างกันระยะ .๖๐ เมตร พื้นไม้กระดานไม้เต็ง ๑" ๖"

แคร่นอนเล็กของเรือนแปดหลังตะวันออกเป็นแคร่ที่มีคอมไม้เต็งกลม, ไม้เนื้อแข็งประเภทไม้กระซูด φ ๔" คานคองไม้เต็งขนาด ๑ ๑/๒" x ๔" และ ๑ ๑/๒" x ๓" พื้นไม้

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีใบปลิวลงมือหา และตัดปลิวถึงมือผู้เยี่ยมชมเรือนหลังเหนือเป็น
แคร่ที่กมพูหนึ่งเล่ม และรวมทั้งเป็นส่วนอื่น ซึ่งอยู่ที่เรือนขวางหลังเหนือเป็น

กลุ่มเรือน มอญจาก
ต้น ที่ศตวรรษออก
เพียรใต้

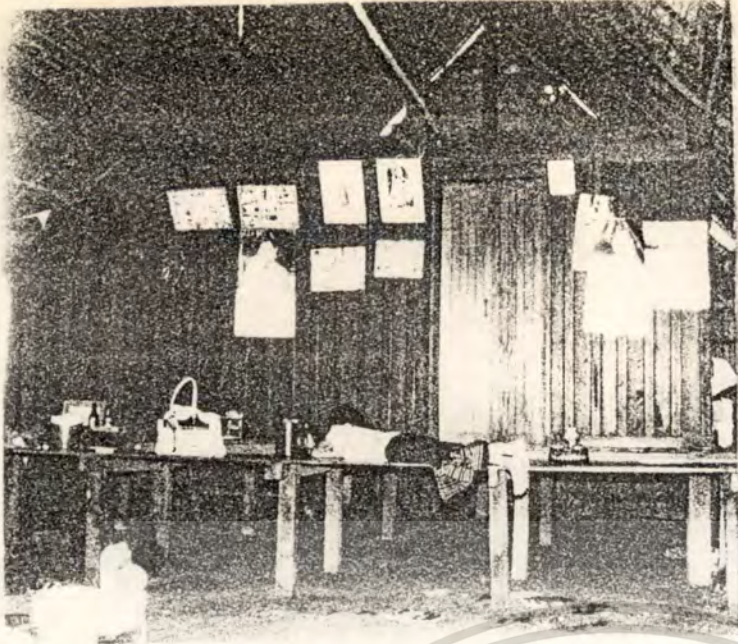
รูปแสดง ทรายละเอียด
ของฝา, ปลายต ของ
เรือนนอน แล เรือน
ขวาง อันเป็นเรือน
นั่งเล่น และ พักผ่อน

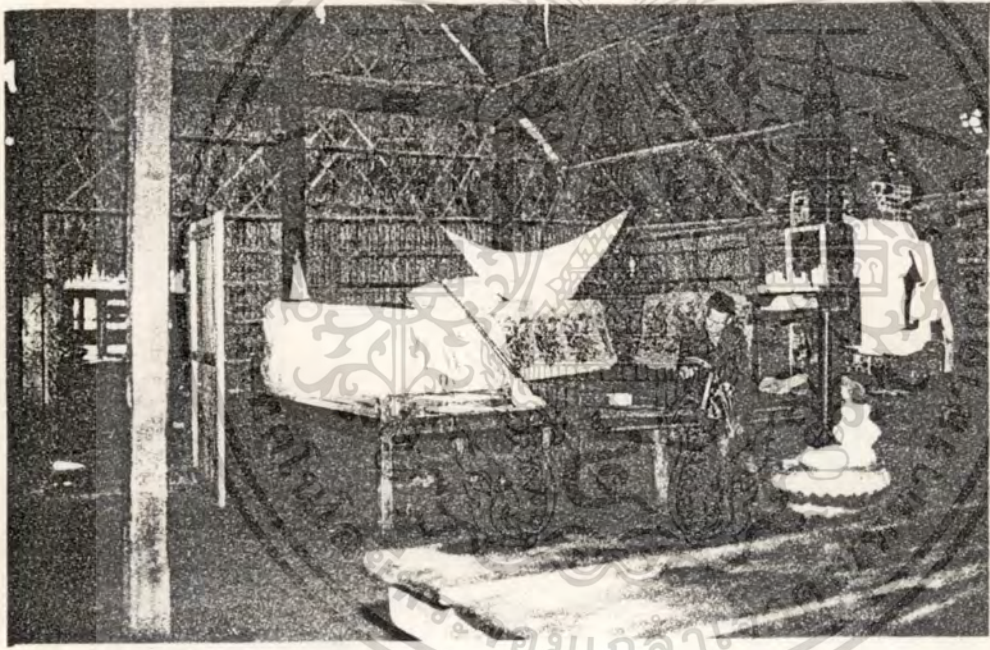
เอ
ไม่

ตัดแปลงเนื้อหา น

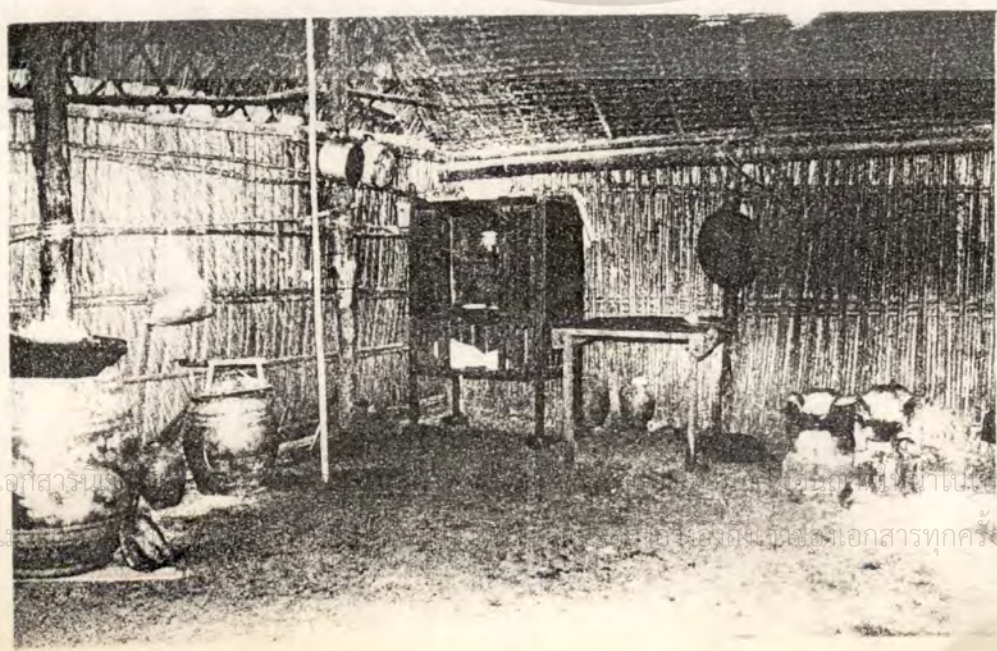
ประโยชน์ด้านการค้า
โดยทขใน เรือนพัก
ที่มีการนำไปใช้
พจน มอญจาก แคร่

แคร่ นอนใหญ่ กั้นเป็น
ห้อง ด้วยฝาไม้ ตีตั้ง
ทึบแนว

โถงทอในเรือน นอน
มอจาก หน้าแคร่ นอน
ใหญ่

บริเวณ ครัว ใหม่
ซึ่งย้ายมาจาก เรือน
เก่า

เอกสาร
ใน

เอกสารทุกครั้งที่มีการนำสิ่งใด

แคร่ที่มีคอมมอร์รับคานตง และพื้น คอมมอร์เป็นเสาไม้เนื้อแข็งสี่เหลี่ยม ๕" x ๕" วางตามแนว
เสาโคและเสารายและเพิ่มช่วงกึ่งกลางแนวเสาโคและเสารายอีกควย คานและทงไม้เค็ง
ขนาด ๑ $\frac{1}{2}$ " x ๕" และ ๑ $\frac{1}{2}$ " x ๓" ทงวางห่างกัน .๘๕ เมตร - .๕๕ เมตร พื้นไม้กระ
กานไม้เค็ง ๑" ๖"

ฝา เรือนแปด (หลังตะวันออก) ฝาปิดล้อมเรือนทั้ง ๓ คานเป็นฝาชายชณะ เรือนหลัง
นี้มีฝาเพียง ๓ คาน ฝาคานหนึ่ง มีงัดกับเรือน (แปด) หลังตะวันออกเปิดโล่งทงเนื้อ
ถึงกัน ส่วนฝาคานสะกิดเคยระกัมแนวเคราที่เสมอกับเสาเรียงขึ้นไป เป็นฝากรจากชัคตา
ตารางคานใน คานนอกมีเครานอนปะกบเป็นระยะห่างประมาณ .๖๐ เมตร - .๗๐ เมตร
ฝาทองนอนแคระนอนใหญ่ที่เรือน (แปดหลังตะวันออก) ไรฝารของเรือนคือฝาร
ชายชณะ ๒ คาน ส่วนอีก ๒ คาน เป็นฝาไม้เนื้อแข็งสี่เหลี่ยม สูงจากพื้นแคร่ถึงโคแนว
ข้อ ๒ คาน ส่วนบนเปิดโล่งตลอด

เรือน(แปด) หลังตะวันออก มีฝาเพียง ๓ คาน ฝาคานหนึ่งเปิดโล่งให้ทง
เนื้อกับเรือน (แปด) หลังตะวันออก ฝารเป็นฝารชายชณะทั้ง ๓ คาน ส่วนฝาคานสะกิดตั้ง
แตแนวเครานอนเสมอยอดเสาเรียงขึ้นเป็นฝากรจากชัคตาตารางคานใน คานนอกมีเครา
นอนทาบปิดเป็นระยะ ๆ เทียบกับเรือน (แปด) หลังตะวันออก

ฝาเรือนขวางหลังเหนือ มีฝาเพียง ๓ คาน ฝารที่ติดกับเรือนแปดนั้นไรฝารรวม
กันกับเรือนแปด ฝาคานทิศเหนือมีฝารสองชนิดคือฝารชายชณะเริ่มตั้งแต่มุมฝาคานตะวัน
ตก จนถึงประตู ฝารติดจากประตูมาทางทิศตะวันออกเป็นฝาไมรวกชัคตะตามตั้ง ส่วนฝาร
คานทิศตะวันตกเป็นฝารชายชณะทงแค่นถึงระกัมเครายอดเสาเรียงเลยขึ้นไปเป็นฝากรจาก
ชัคตาตารางคานใน คานนอกไรเครานอนทาบเป็นระยะ ๆ ห่างกันประมาณ .๖๐ เมตร -
.๗๐ เมตร ฝาคานทิศตะวันออกเป็นฝารชัคตาตารางโปร่งไมกรจากแต่อย่างใด
ส่วนฝาเรือนขวางหลังใต้บนส่วนหลังใต้เป็นฝารชายชณะทุกคาน

ขนาดครอบครัว

นายเผื่อน นามทุก อายุ ๖๕ ปี (สามี)
นางคิน นามทุก อายุ ๖๐ ปี (ภรรยานายเผื่อน)

ลูกสาวคนโต (ไม่ทราบอายุเพราะเจาบ้านคือนายเผื่อนไม่ยอมให้จด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
มีเรือนแถวขายออกไป
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ลูกสาว (คนที่ ๒) (ไม่ทราบอายุ) ยังไม่แต่งงาน อยู่ที่บ้านหลังนี้
- ลูกชาย (คนที่ ๓) (ไม่ทราบอายุ) มีเรือนแล้วย้ายออกไป
- ลูกสาว (คนที่ ๔) (ไม่ทราบอายุ) มีเรือนแล้วย้ายออกไป
- ลูกสาว (คนที่ ๕) (ไม่ทราบอายุ) มีเรือนแล้วย้ายออกไป
- ลูกชาย (คนที่ ๖) (ไม่ทราบอายุ) ยังโสด อาศัยอยู่ที่บ้านหลังนี้

ลูกชาย (คนที่ ๗) (ไม่ทราบอายุ) แค้นนี้ฐานโตเพราะเหิงบวช เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี เมื่อ ๒ ปีที่แล้วมานี้ เป็นโสดและอาศัยอยู่ที่บ้าน ปัจจุบันบ้านหลังนี้อยู่กัน ๔ คน นายเผื่อนปัจจุบันไม่ได้อาศัยอยู่บ้านหลังนี้อีกแล้ว ไปอยู่กับหลานชาย

นางกินปัจจุบันนอนที่เตียงในโรง (แฝดหลังตะวันออก)

ลูกชายคนสุดท้องนอนที่แคร่ เล็กติดกับเตียง

ลูกชายคนที่ ๖ นอนที่แคร่ไม้กระดานใหญ่ ที่เรือนขวางหลังเหนือ

ลูกสาวคนที่ ๒ ที่ยังไม่แต่งงาน นอนที่แคร่ใหญ่ที่ฝากระดานหรือทองนอนภายในเรือน (แฝดหลังตะวันตกนั่นเอง)

เมื่อครั้งที่ถูกทงหมยยังไม่แยกตัวออกไปและในรวงที่ถูกโคทพอประมาณ (อายุ ๕ ขวบขึ้นไป) นั้น พอกับแม่พร้อมทั้งลูกสาวทุกคนนอนที่แคร่ใหญ่มีฝากระดาน ส่วนลูกชายจะมาสร้างแคร่นอนภายนอกทองแควแต่ละควัก ทั้งในเรือนแฝดหลังตะวันออกและเรือนขวางหลังเหนือ

เมื่อลูกสาวและลูกชายที่แยกเรือนออกไปกลับมาเยี่ยมและนอนค้างที่บ้านนั้น ทวักทงทึงจะนอนในแคร่กันทอง หรือนอนที่แคร่ใหญ่ของเรือนขวางหลังเหนือ ส่วนผู้ชายทั้งหมดจะนอนที่แคร่ใหญ่ของเรือนขวางหลังเหนือ

การเจาะของ เรือน (แฝด) หลังตะวันออกเจาะประตูตรงปากด้านตะวันออกระหว่างกิ่งกลางของทองเสาทองกลาง ประตูเป็นประตูตั้งกะดี่ลอนมีคร่าไม้จริงยึดเป็นกรอบบานติดบานพับเพราะเรือนหลังนี้ฝาผนังนั้นใช้คร่ายี่นและเสาไม้เนื้อแข็งสี่เหลี่ยม ขนาดประตูกว้าง ๑.๑๐ เมตร สูงเสมอโต๊ะเสยอกเสาเรียง คือประมาณ ๑.๕๐ เมตร

ประตูเขาทองแคร่นอนใหญ่เป็นประตูไม้สักบานเปิดคู่ ของประตูกว้าง ๑.๑๐ เมตร สูงตั้งแต่พื้นถึงใต้ทองซอหรือ ๑.๕๓ เมตร ตรงฝาเรือนคานเหนือมีประตูตั้งกะดี่เอกลักษณะนี้ เป็นเอกลักษณ์ของบ้านนี้ หรือการช่างงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใดได้
 กรอบไม้เนื้อแข็ง กว้าง ๑.๑๒ เมตร สูงเสมอคร่าที่เสมอกับแนวเสาเรียงของเรือน คือประมาณ ๑.๕๐ เมตร เป็นของประตูเชื่อมระหว่างเรือน (แฝด) หลังตะวันออกกับเรือน

ขวางหลังเหนือ

เรือน (แฝด) หลังตะวันตกเจาะของประตูไว้ ๓ ช่อง ช่องแรกอยู่ตรงฝาที่
ติดกับเรือนขวางหลังใต้ เจาะเป็นช่องประตูให้เรือน (แฝด) หลังนี้ต่อเนื่องกับเรือนขวาง
ฝาด้านตะวันตกตรงช่องเสากลาง เบื้องมาทางทิศใต้เป็นประตูสังกะสีกว้าง ๑.๒๐ เมตร
เจาะช่องออกไปยังด้านนอก ส่วนของที่ ๓ ไม่เป็นประตู เป็นการเจาะช่องกว้าง
๑.๓๐ เมตร สูงเสมอแนวเคราที่สูงเท่ากับยอดเสาเรียงของเรือน ใต้เป็นช่องให้ควาย
ออกไปสู่เรือนหลังขวางและออกประตูของเรือนหลังขวางไปยังด้านนอกบ้าน

เรือนขวางหลังเหนือ ฝาด้านเหนือระหว่างช่องเสาที่ ๒ นับจากทิศตะวันตก
เจาะของประตู กว้าง ๑.๓๐ เมตร สูงเสมอแนวอะเดียยอดเสาเรียง คือ สูงประมาณ
๑.๘๐ เมตร ประตูเป็นประตูสังกะสีเคราไม้เนื้อแข็งติดบานพับ ประตูนี้นอกจากใช้ให้คน
อยู่อาศัยเขาออก ปกติแล้วยังมีใช้เป็นช่องดำเดียงรดน้ำ เครื่องมือทำนา เขามาเก็บยังเรือน
ขวางหลังนี้ และใช้เป็นช่องให้ควายออกจากเรือนแฝดหลังนี้ออกมาสู่ด้านนอกบ้าน และทุ่ง
นา อีกควย ฝาเรือนด้านตะวันออกกรฝ้าตาตารางโปร่งเป็นช่องตลอดทั้งผนัง

เรือนหลังขวางด้านทิศใต้เป็นช่องไม้ประตู เจาะที่เก็บ เครื่องมือทำครวที่อยู่ที่
หลังแครนอนใหญ่ของเรือน (แฝด) หลังตะวันออก

การเจาะที่บ้มี ๓ แห่ง คือตรงกลางขวางแปเหนือเสาไฟส่วนครัวที่เรือน
(แฝด) หลังตะวันตก และตรงหลังคาน้ำที่ใต้ของเรือนขวางหลังเหนือตรงค้ำแปที่ ๒ นับ
จากแปที่วางสุดอยู่ระหว่างกลางคานมาทางตะวันตกของช่องเสาที่ ๒ นับจากทิศตะวันตก
เจาะเพื่อให้แสงสว่างจากหลังคาน้ำสู่ลานโถงบริเวณทำงาน เพราะบริเวณนี้ต้องการแสง
สว่างในขณะที่เปียกจากเพื่อซ่อมแซมหลังคา

บริเวณอาน้ำและซักล้าง

ไว้บริเวณลานภายในเรือนขวางหลังใต้ โดยใช้น้ำกระดานพาดกับคานที่ยึด
ติดเสาที่ฝังลงไปบนหน้าข้างเรือน

บริเวณแต่งตัว มี ๒ แห่ง อยู่ที่เรือน (แฝด) หลังตะวันตกแห่งหนึ่งและที่เรือนขวางหลัง
เหนือแห่งหนึ่ง ทั้ง ๒ แห่งนี้ทำเป็นชั้นไม้ยึดติดกับเสาเหนือชั้นติดกระจากเงาเอาไว้ ชั้นและ

กระจากเงาส่วนแต่งตัวที่เรือน (แฝด) หลังตะวันออก ยึดติดกับเสารายซีกเรือนคานตะวันตก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ออก ส่วนที่ ๒ นับจากทิศเหนือ อยู่ตรงกบปอดายแครนอนเล็ก ชั้นและกระจากเงาวางสูงจาก
ไม่วางราวจุติใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
พิน ๑.๓๑) เมตร

ส่วนชั้นและกระจกแต่งตัวที่เรือนขวางหลังเหนือนั้นยึดติดกับเสา เสารายซีก
เหนือคนที่ ๒ นับจากทิศตะวันออก สูงจากพื้นแรก ๑.๓๕ เมตร

อายุและลำดับการขยายเรือน

สร้างเรือน (แฝก) หลังตะวันออกก่อนสร้างเพียงหลังเดียว เมื่อครั้งแยก
จากบิดามารดาของนางกิน มาอยู่ในที่ดินที่ขอของนางกินยกให้ เมื่อประมาณ ๓๗ ปี มาแล้ว
ตอนสร้างเรือนหลังแรกนี้มีลูกคนโตแล้ว

เรือนหลังนี้เปลี่ยนจากมุงหลังคาและฝาหลายครั้ง หนแรก ๔ ปี หนที่ ๒ ถัด
จากหนแรก ๕ ปี หนหลังเปลี่ยนจาก ๕ ปี ครั้ง เปลี่ยนจากนั้นบางครั้งเปลี่ยนโครงสร้าง
ไม้ไผ่ควาย ส่วนโครงไม้ปรังแดงนั้นคงแต่สร้างมายังไม่เคยเปลี่ยนเลย

เรือน (แฝก) หลังตะวันตก สร้างขยายเพิ่มเมื่อลูกโตแล้วปลูกกอนลูกชายคน
โตบวช ๒ ปี คือประมาณ ๒๒ ปีมาแล้ว หลังนี้เปลี่ยนจากหลังคาเพียง ๒ ครั้ง ขณะสร้าง
เรือนหลังที่ ๒ นี้ มีลูกได้ ๕ คน ลูกคนโตโตช่วยปลูกสร้างเรือนควาย

ส่วนเรือนขวางหลังเหนือปลูกขยายเพื่อไร่รับแรกหรือและทำขวัญตอนลูกชาย
คนโตบวชประมาณ ๒๐ ปีอวงแล้ว เปลี่ยนจากหลังคา ๒ หน เติมเรือนขวางหลังนี้เป็น
โรงโถง ๆ ไม่มีฝาเพียงมาใส่ฝาเพื่อประมาณ ๕ ปีมานี้เอง เรือนครัว (เดิม) คือเรือน
ขวางหลังใต้สร้างพร้อมกันกับเรือนขวางหลังเหนือ

ต่อมาได้สร้างเรือนหน้าโรงโถงอีก ๑ หลัง ขนานเรือน (แฝก) หลังตะวัน
ออก เอาไว้ สร้างเพื่อใช้เป็นโรงประกอบพิธีทำขวัญนาคลูกชายคนที่ ๒ บวช อายุเรือน
ได้ ๑๒ ปี ครั้นเมื่อมีทายาทใหญ่เมื่อเดือน ๑๑ ปีพ.ศ. ๒๔๒๓ ได้พักแรงจัดจนเรือนลมพังลง
มาเดยรื้อทิ้ง

(ขอควรสังเกตุพิเศษ)

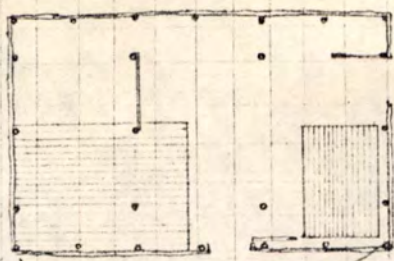
เป็นที่น่าสังเกตุว่าเรือนกลุ่มของครอบครัวนี้ สร้างขยายครั้งแรกเมื่อครอบครัว
ขยายตัวขึ้น โดยสร้างโรง (แฝก) หลังตะวันตก และเรือนที่สร้างต่อมาอีก ๓ หลัง
นั้นสร้างเพื่อเป็นโรงพิธีทำขวัญนาค ไร่รับแรกที่มางานของลูกชาย เมื่อเสร็จพิธีก็ใช้เป็นที่
พักอาศัยไปในตัว ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า นางกินเป็นลูกสาวผู้ใหญ่บ้านมีฐานะดี ครั้นมีลูกมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่...
เขาแรงงานในการทวนถามเพิ่มเติมจึงขยายการทำนาไม่กว้างกว่าเดิมทำให้มีฐานะดีขึ้นกว่า
ไม่ว่ากรณีใด เดิมอีกก็เพราะอาศัยแรงงานจากลูก ๆ จึงเขยิบฐานะเป็นคหบดีในย่านนี้ เพื่อความมีหน้าตา

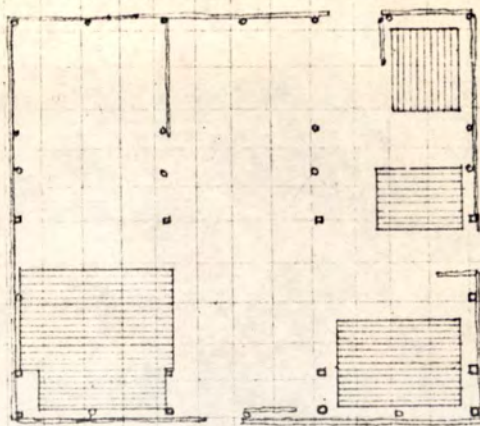
ครั้งบวชดู ๆ จึงต้องสร้างเรือนเพิ่มเพื่อประกอบพิธีกรรมดังกล่าว และใช้เป็นเรือนพักอาศัยในเวลาต่อมา ดูเหมือนว่าเขาที่ออกสำรวจเรือนนางคิน เป็นกลุ่มเรือนที่มีจำนวนเรือนมากที่สุดและมีเนื้อที่ภายในเรือนกว้างขวางที่สุดด้วย (นางคินนั้นมีพื้นที่ที่ได้รับจากบิดาถึง ๕๐ ไร่ แต่ทำเพียงไม่กี่ไร่ในตอนแรก ครั้นลูกชายลูกสาวโตขึ้นจึงขยายพื้นที่ที่ได้รับมรดกมาทำนาจนหมด) การบวชดูแต่ละครั้งคานิยมของผู้มีฐานะในละแวกนี้นิยมทำงานใหญ่ ถึงกับมีดิเก หนึ่ง มาฉลอง ฉะนั้นจึงต้องขยายเรือนที่เกินทางหากขึ้นมาเพื่อรับรองแขกหรือจากการสัมภรณ์ นางคินนั้น นางเดวาลูกชายคนสุดท้องเมื่ออายุครบบวช นางต้องการตัดปัญหาเรื่องยุ่งยากต่าง ๆ จึงจะนำไปบวชที่วัดเลย ตักพิธีทำขวัญและการฉลองต่าง ๆ ลงปรากฏว่าลูกชายพอใจว่าทำไมสมกับสี ๆ จึงต้องจัดพิธีและการฉลองเหมือนที่เคยปฏิบัติมา

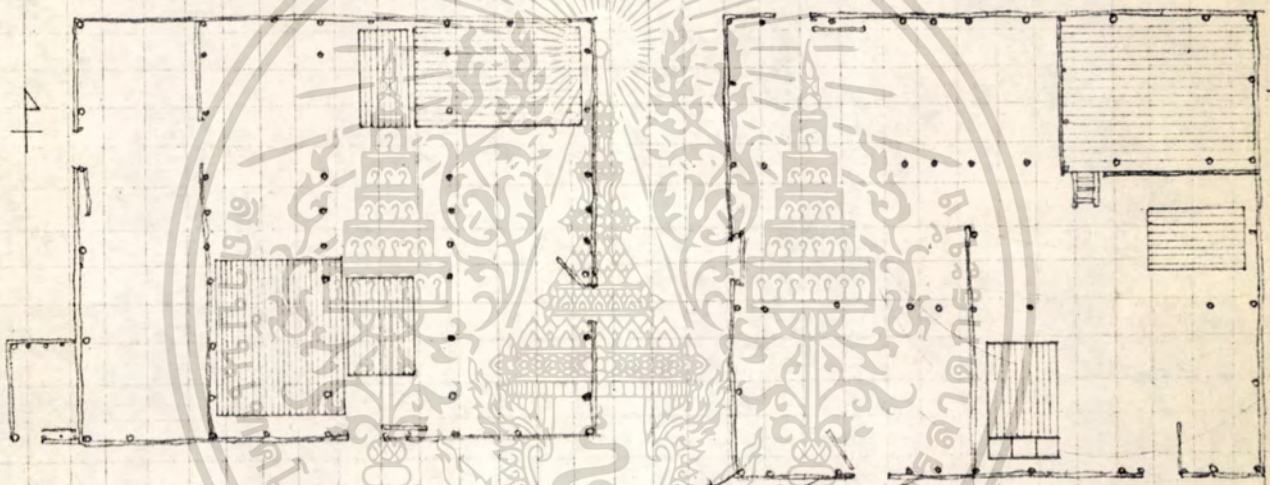
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

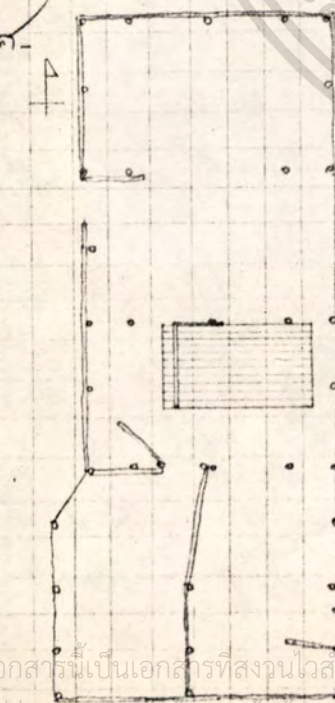
บ้านหลังที่ 1 บ้านนายยร มีบริบูรณ์

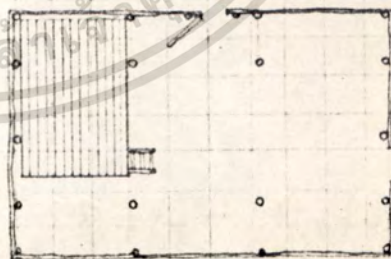
บ้านหลังที่ 2
บ้านนายพิศย์ ทวีผลน

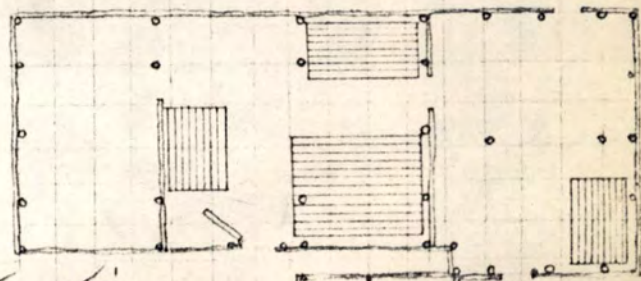
บ้านหลังที่ 3
นายพิศย์
ประสิทธิ์

บ้านหลังที่ 4
นายบุญเลิศ
ผ่อง

บ้านหลังที่ 5
นายเชิชม มีบริบูรณ์

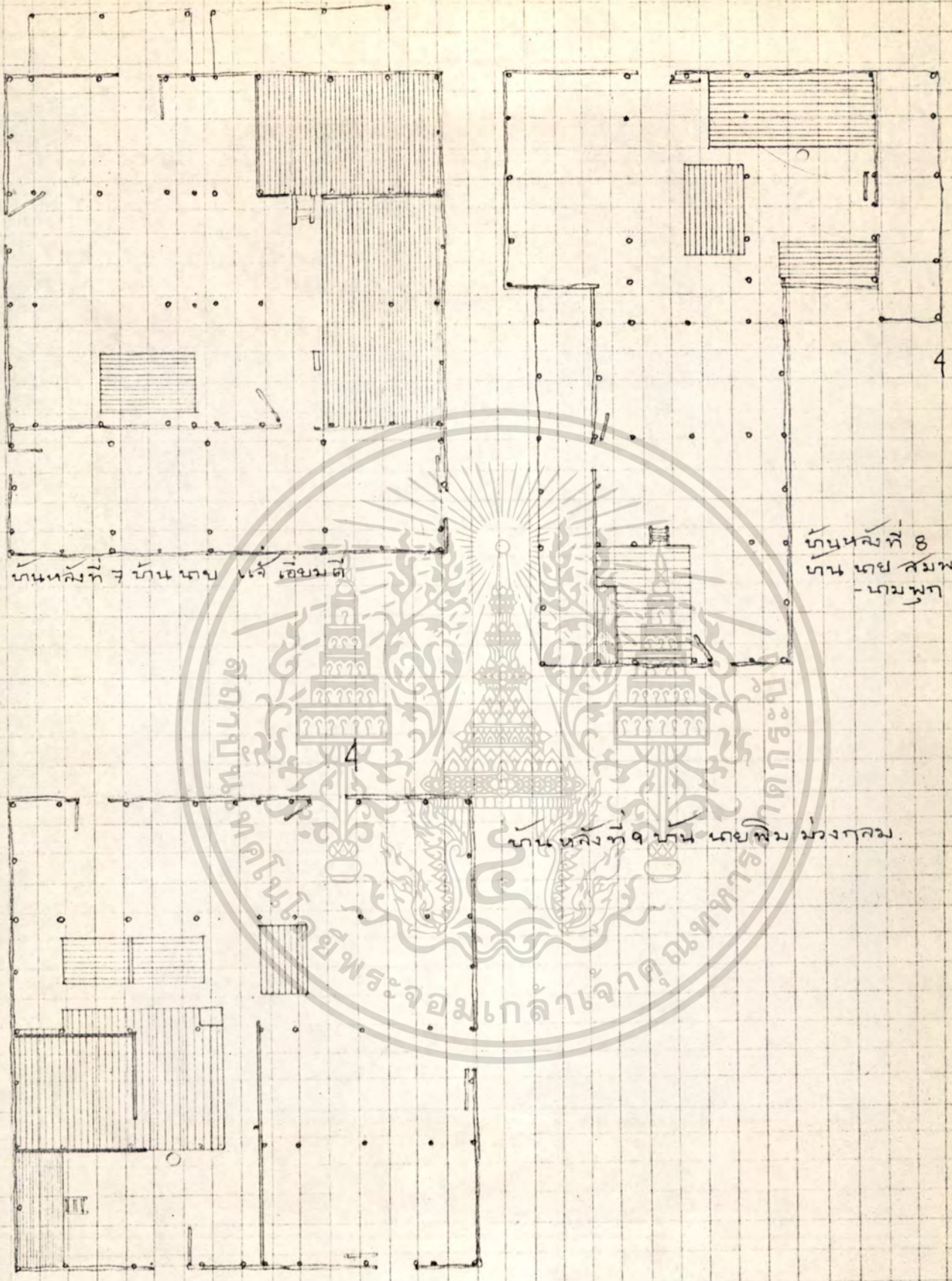

บ้านหลังที่ 6
นาย เหมพวงเนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้

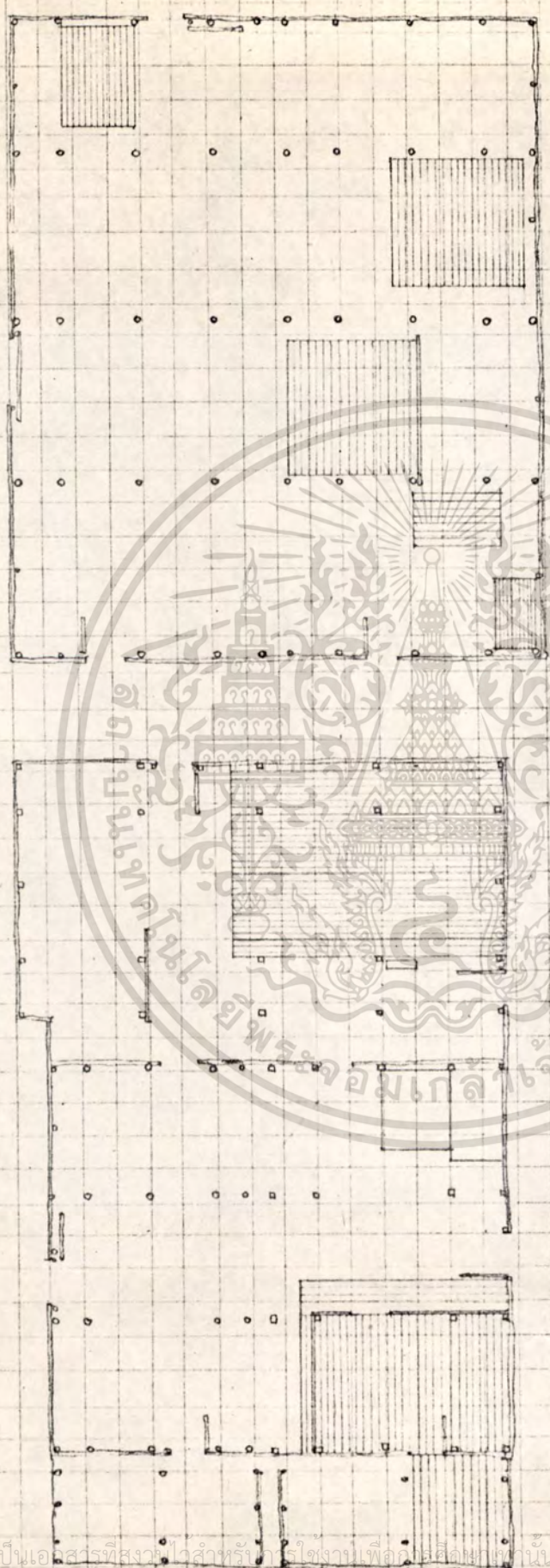
เปรียบเทียบ แผนที่ เนื้อที่ ของโรงเรียน ชาติ สวรรค์ (มาตราส่วน 1:200)

๒๒๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านหลังที่ 10
บ้าน นายโพธิ์มงคล

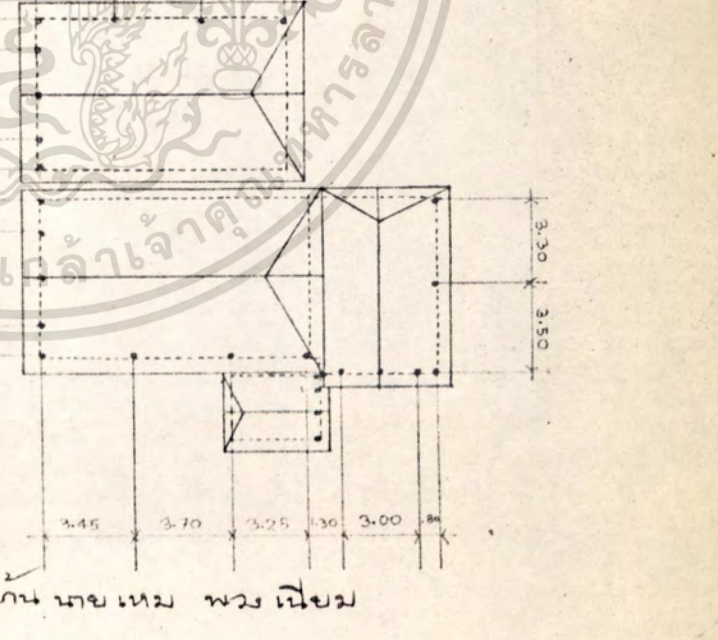
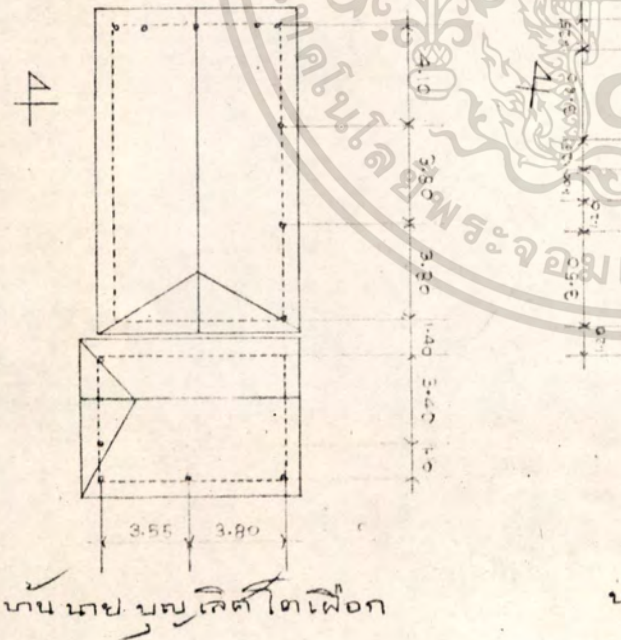
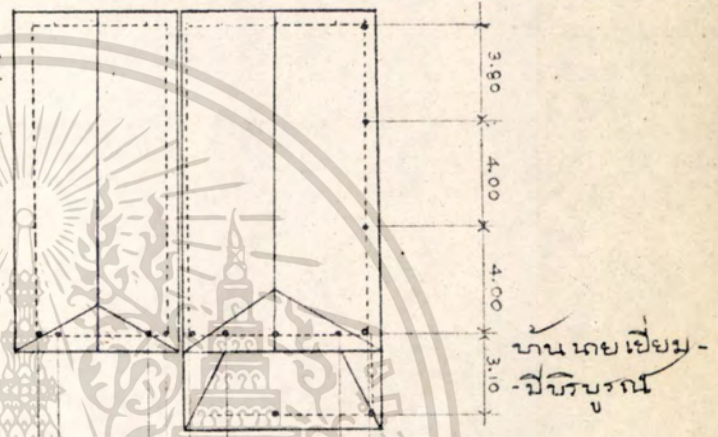
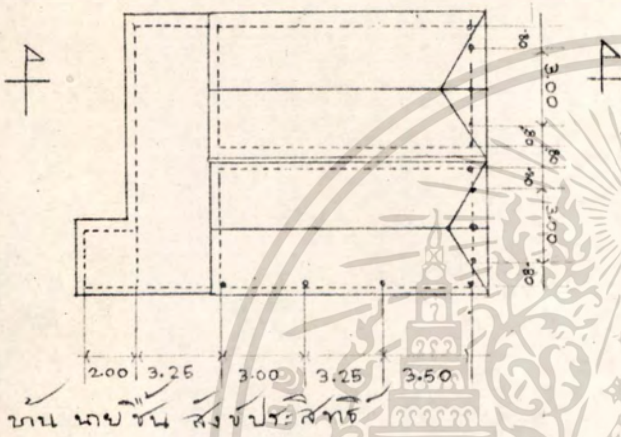
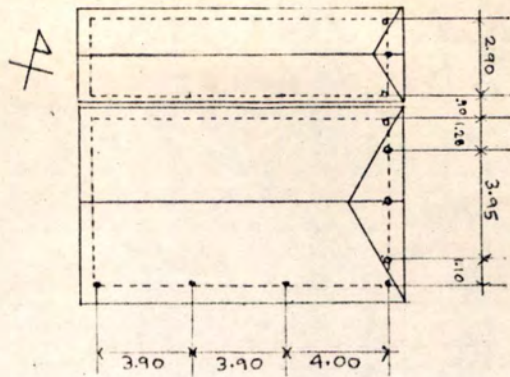
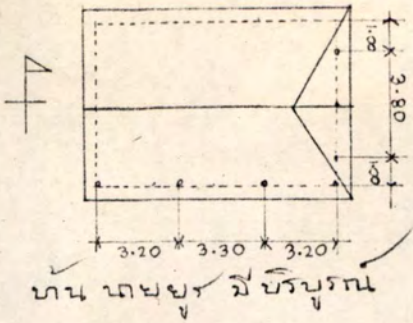
บ้านหลังที่ 11
บ้าน เกตุวัน นายเฟื่อง นภพพา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปเผยแพร่เป็นการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแบบลงนิตินัย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดง ตาราง แนวหลังคา ของโรงนา ที่สำรวจ
มาตราส่วน 1:300

๒๒๕

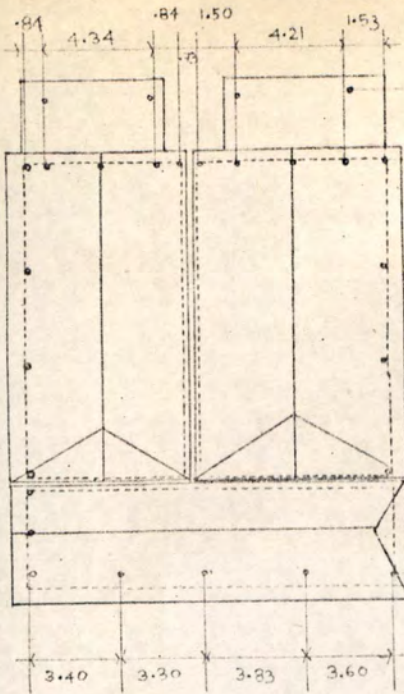

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

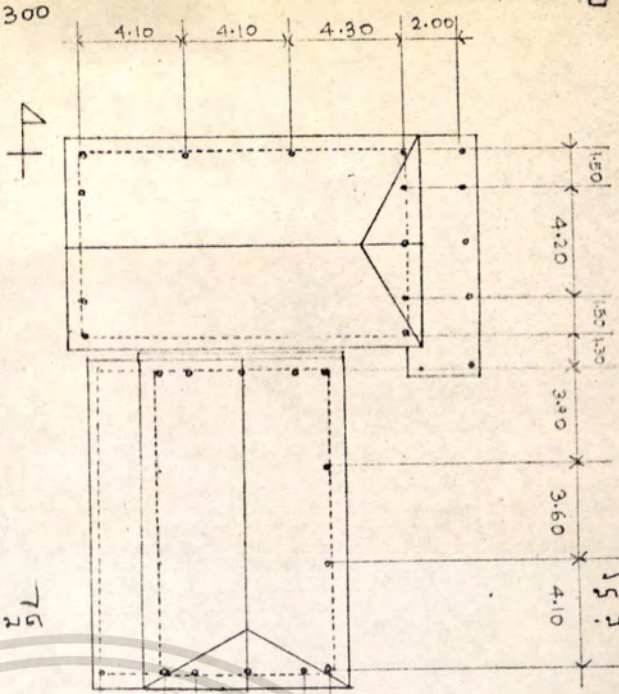
แปล ทราบางแนว หลังคาโรงนา ที่ลำรว

มาตราส่วน 1:300

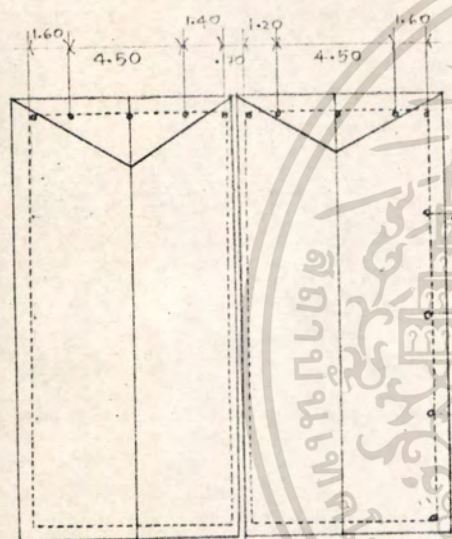
๒๒

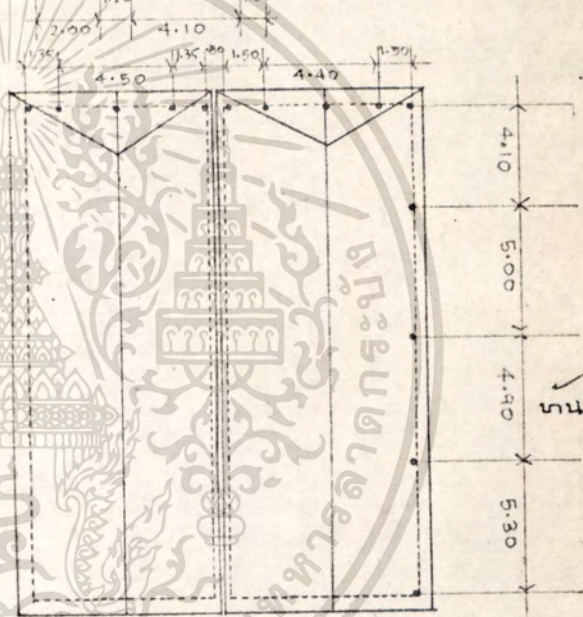
บ้านชายเจ็ดยอด

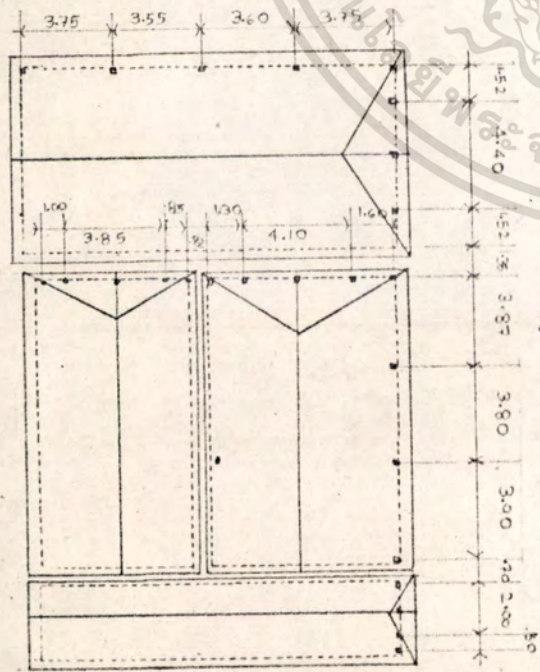
บ้านชายเจ็ดยอด
บ้านพี่

บ้านชายพม
ม่วงขาว

บ้านชายโผนวง

บ้านภคิน, ชายโผน, บ้านพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของบริเวณโคกและขนาดพื้นที่ของตัวเรือน

บ้าน	ขนาดพื้นที่ของบริเวณ โคกทั้งหมด	พื้นที่ตัวเรือนทั้งหมด
๑ บ้าน นายบูร มีบริบูรณ์	๕๔๘ ตารางเมตร หรือ ๒๓๗ ตารางวา	๕๖.๒๖ ตารางเมตร
๒ บ้าน นานนิตย์ หมีเงิน	๕๕๐ ตารางเมตร หรือ ๑๓๗.๕ ตารางวา	๑๐๘.๘๓ ตารางเมตร
๓ บ้าน นายชน ดิ่งประสิทธิ์	๑๒๗๖ ตารางเมตร หรือ ๓๑๘ ตารางวา	๑๓๘.๖๐ ตารางเมตร
๔ บ้าน นายเขม มีบริบูรณ์	๕๗๒ ตารางเมตร หรือ ๒๔๓ ตารางวา	๑๐๕.๗๕ ตารางเมตร
๕ บ้าน นายเลิศ โทเผือก	๒๔๘๘ ตารางเมตร หรือ ๖๒๓.๕ ตารางวา	๑๑๘.๓๘ ตารางเมตร
๖ บ้าน นายเหม ทวงเนียม	๒๕๕๒ ตารางเมตร หรือ ๖๔๘ ตารางวา	๑๖๐.๘๐ ตารางเมตร
๗ บ้าน นายแจ เอี่ยมศักดิ์	๒๐๓๐ ตารางเมตร หรือ ๕๐๗.๕ ตารางวา	๒๒๗.๕๕ ตารางเมตร
๘ บ้าน นายสมพงษ์ นามพัก	๔๖๘๘ ตารางเมตร หรือ ๑๑๗๖.๕ ตารางวา	๒๑๘.๘๑ ตารางเมตร
๙ บ้าน นายพิมพ์ ม่วงกลม และ นายโอบ ม่วงกลม	๕๘๒๕ ตารางเมตร หรือ ๑๔๘๑.๒๕ ตารางวา	๒๔๒.๘๗ ตารางเมตร ๒๕๕.๖๘ ตารางเมตร
๑๐ บ้าน นายเดือน, นางกิน นามพัก	๔๑๐๘ ตารางเมตร หรือ ๑๐๒๖ ตารางวา	๓๓๓.๖๖ ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางขนาดเนื้อที่ปลูกบ้านนั้น ที่กินที่แปดงเล็กที่สุดได้แก่ที่ดินของนาย นิศย์ หมีเงิน ซึ่งมีเนื้อที่เพียง ๑๓๗ ตารางวาเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะนายนิศย์ หมีเงิน มาอาศัยปลูกบ้านบนที่ของนางกิน นามทุก ซึ่งปัจจุบันนี้ นายนิศย์ ได้เลิกการทำนา เป็น อาชีพเสียแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีลานโล่งกว้างเพื่อไถนควาขวานั้นเอง

ที่ดินที่มีขนาด ๒๓๗ ตารางวา และ ๓๑๘ ตารางวา นั้น เป็นที่ดินที่ผู้ ปลูกสร้าง เรือนบนแปลงที่ดินเหล่านี้ได้เลิกอาชีพทำนาแล้ว แต่ยังคงอาศัยอยู่ในที่ดินเดิมที่เคยอาศัย อยู่ ส่วนมากเป็นที่ดินของญาติของตน ส่วนขนาดที่ดินที่มีขนาด ๒๓๓.๕ ตารางวา ขึ้นไปจน ถึง ๑๔๘๑.๒๕ ตารางวา นั้นเป็นที่ดินของพวกที่ยังประกอบอาชีพทำนาอยู่ทั้งสิ้น ฉะนั้นจึงต้อง มีลานโล่งไว้เพื่อไถนควา

ที่ดินที่มีขนาดกว้างสุดได้แก่ที่ดินของ นายไผ่ และนายพิม ม่วงกลม ซึ่งมีขนาด ๑๔๘๑.๒๕ ตารางวา กิ่งกาวแฉานเพราะทั้งนายพิม และนายไผ่ ม่วงกลม อาศัยรวม อยู่ในที่ดินแปลงเดียวกัน

ตารางแสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่าง ๆ

บ้าน	ช่วงกว้างระหว่าง เสาราย	ระยะห่างของ ห้องเสา	ระยะห่างระหว่าง เสารายถึงเสา เรียงทั้ง ๒ ข้าง	ระยะห่างของ บ้านแต่ละหลัง (ระยะเสาเรียง - เสาเรียง)
บ้าน นายบุร มีบริบูรณ์ มี ๓ ห้องเสา	๓.๘๐ เมตร	๓.๒๐ ๓.๒๐ ๓.๒๐	๑.๐๐ ๑.๐๐	-
บ้าน นายนิศย์ หมี่เงิน มีเรือน ๒ หลัง เรือนแฝด เรือนแฝดมี ๓ ห้องเสา	เรือนนอน ๓.๕๕ เมตร เรือนครัว ๒.๕๐ เมตร	เรือนทั้ง ๒ หลัง ห่างระยะเท่ากัน ๓.๕๐ เมตร ๓.๕๐ เมตร ๕.๐๐ เมตร	เรือนนอน ๑.๑๐ เมตร ๑.๒๕ เมตร เรือนครัวไม่มี	๑.๕๐ เมตร
บ้าน นายธน สังขประสิทธิ์ มีเรือนแฝดและเพิง- ครัว เรือนแฝดมี ๓ ห้องเสา	เรือนหลังเหนือ ๓.๐๐ เมตร เรือนหลังใต้ ๓.๐๐ เมตร	เรือนทั้ง ๒ หลัง ห่างอยู่ในแนว เดียวกัน ๓.๐๐ เมตร ๓.๒๕ เมตร ๓.๕๐ เมตร	เรือนหลังเหนือ ๑.๕๐ เมตร ๑.๕๐ เมตร เรือนหลังใต้ ๑.๕๐ เมตร ๑.๕๐ เมตร	๑.๕๐ เมตร
บ้าน นายเขื่อม มีบริบูรณ์ เป็นเรือนแฝด เรือนหลังหนึ่งมีเพิง หน้ายื่นออกมา เรือนแฝดมี ๓ ห้องเสา	เรือนหลังตะวันออก ๔.๕๐ เมตร เรือนหลังตะวันตก ๓.๖๐ เมตร	เรือนหลังตะวัน ออก ๓.๕๐ เมตร ๔.๐๐ เมตร ๔.๐๐ เมตร เรือนหลังตะวัน ตก ๓.๕๐ เมตร ๓.๗๐ เมตร ๔.๒๐ เมตร	เรือนหลังตะวัน ออก ๑.๑๐ เมตร ๑.๕๐ เมตร เรือนหลังตะวัน ตก ๑.๕๐ เมตร ๑.๕๐ เมตร	๑.๕๐ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และข้อความของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน	ขวางกว้างระหว่างเสาราย	ระยะทางของห้องเสา	ระยะทางระหว่างเสารายถึงเสาเรียง	ระยะทางของบ้านแต่ละหลัง (ระยะเสาเรียง-เสาเรียง)
บ้าน นายบุญเลิศ- - โตเผือก มีเรือน ๒ หลัง วางตั้งฉากกัน เรือนหลังเหนือมี ๓ ห้องเสา เรือนขวางหลังใต้ มี ๒ ห้องเสา	เรือนหลังเหนือ ๘.๐๐ เมตร เรือนขวางหลังใต้ ๓.๘๐ เมตร	เรือนหลังเหนือ ๘.๑๐ เมตร ๓.๘๐ เมตร ๓.๘๐ เมตร	เรือนหลังเหนือ ๑.๒๐ เมตร ๑.๒๐ เมตร เรือนขวาง หลังใต้ ๓.๕๕ เมตร ๑.๑๐ เมตร ๓.๘๐ เมตร ๑.๒๕ เมตร	ไม่มี
บ้าน นายเหม- - พวงเนียม มีเรือน ๓ หลัง กุดมแรกเป็นเรือน รวมวางตั้งฉากกัน เรือนกุดมหลังเป็น เรือนเดี่ยว เรือนกุดมแรก เรือนหลังเหนือมี ๓ ห้องเสา เรือนขวางมี ๒ ห้องเสา เรือนกุดมหลังมี ๓ ห้องเสา	เรือนกุดมแรก หลังตะวันตก ๓.๕๐ เมตร เรือนขวาง ๓.๐๐ เมตร เรือนกุดมหลัง (เรือนเดี่ยว) ๓.๖๐ เมตร	เรือนกุดมแรก หลังตะวันตก ๓.๕๕ เมตร ๓.๓๐ เมตร ๓.๒๕ เมตร เรือนขวาง ๓.๓๐ เมตร ๓.๕๐ เมตร	เรือนกุดมแรก ๑.๒๐ เมตร ๑.๒๐ เมตร เรือนขวาง .๖๐ เมตร เรือนขวาง ๘๐ เมตร ๗๐ เมตร เรือนกุดมหลัง เรือนกุดมหลัง (เรือนเดี่ยว) (เรือนเดี่ยว) ๑.๒๕ เมตร ๑.๒๕ เมตร	เรือนกุดมแรก ระหว่างเรือน หลังตะวันตกกับ เรือนขวาง .๖๐ เมตร ระหว่างเรือน กุดมแรกหลัง ตะวันตกกับ เรือนกุดมหลัง (เรือนเดี่ยว) ๑.๐๐ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน	ขวางกว้างระหว่างเสาราย	ระยะห่างของห้องเสา	ระยะห่างระหว่างเสารายถึงเสาเรียง	ระยะห่างของบ้านแต่ละหลัง (ระยะเสาเรียง-เสาเรียง)
บ้าน นายแจ เอี่ยมกิติ เป็นเรือนกลมประ-กอบควยเรือนแปด และเรือนขวาง เรือนแปดมี ๓ ห้อง-เสาด เรือนขวางมี ๔ ห้อง-เสาด	เรือนแปดหลัง ตะวันออก ๔.๒๑ เมตร เรือนแปดหลัง ตะวันตก ๔.๓๘ เมตร เรือนขวาง ๓.๑๕ เมตร	เรือนแปดหลัง ตะวันออกและ หลังตะวันตก อยู่ในแนวเดียว กัน ๕.๑๐ เมตร ๓.๘๒ เมตร ๕.๑๐ เมตร เรือนขวาง ๓.๔๐ เมตร ๓.๓๐ เมตร ๓.๘๓ เมตร ๓.๖๐ เมตร	เรือนแปดหลัง ตะวันออก ๑.๕๐ เมตร ๑.๑๕๓ เมตร เรือนหลังตะวันตก ๑.๘๕ เมตร ๑.๘๕ เมตร เรือนขวาง ๑.๖๐ เมตร มีข้างเดียว	เรือนแปดหลัง ตะวันออกกับ ตะวันตก ๑.๗๓ เมตร ระหว่างเรือน แปดกับเรือนขวาง ๑.๕๐ เมตร
บ้าน นายสมพงษ์-นามพุก มีเรือน ๒ หลัง วางตั้งฉากกัน เรือนนอนหลังเหนือ มี ๓ ห้องเสาด เรือนหลังใต้ขวาง ตั้งฉากมี ๓ ห้องเสาด	เรือนหลังเหนือ ๔.๒๐ เมตร เรือนหลังใต้ ๔.๑๐ เมตร	เรือนหลังเหนือ ๔.๑๐ เมตร ๔.๑๐ เมตร ๔.๓๐ เมตร เรือนหลังใต้ ๔.๑๐ เมตร ๓.๖๐ เมตร ๓.๕๐ เมตร	เรือนหลังเหนือ ๑.๕๐ เมตร ๑.๕๐ เมตร เรือนหลังใต้ ๑.๒๐ เมตร ๑.๒๐ เมตร	๑.๓๐ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน	ช่วงกว้างระหว่าง เสาราย	ระยะทางของ ห้องเสา	ระยะทางระหว่าง เสารายถึงเสา เรียง	ระยะทางระหว่าง บ้านแต่ละหลัง (ระยะเสาเรียง - เสาเรียง)
บ้าน พิมพ์ มวงกลม เป็นเรือนแฝด มี ๔ ห้องเสา	<u>เรือนหลังตะวันตก</u> ออก ๔.๕๐ เมตร <u>เรือนหลังตะวันออก</u> ตก ๔.๕๐ เมตร	<u>เรือนหลังตะวันตก</u> ออกและตะวันตก อยู่ในแนวเดียวกัน ๕.๐๐ เมตร ๕.๐๐ เมตร ๕.๐๐ เมตร ๕.๓๐ เมตร	<u>เรือนหลังตะวันออก</u> ออก ๑.๖๐ เมตร ๑.๕๐ เมตร <u>เรือนหลังตะวันตก</u> ตก ๑.๒๐ เมตร ๑.๖๐ เมตร	๑.๗๐ เมตร
บ้าน นายโธ มวงกลม เป็นเรือนแฝด มี ๔ ห้องเสา	<u>เรือนหลังตะวันตก</u> ออก ๕.๕๐ เมตร <u>เรือนหลังตะวันออก</u> ตก ๕.๕๐ เมตร	<u>เรือนหลังตะวันตก</u> ออกและหลัง ตะวันตกอยู่ใน แนวเดียวกัน ๕.๑๐ เมตร ๕.๐๐ เมตร ๕.๕๐ เมตร ๕.๒๐ เมตร	<u>เรือนหลังตะวันออก</u> ออก ๑.๕๐ เมตร ๑.๕๐ เมตร <u>เรือนหลังตะวันตก</u> ตก ๑.๓๕ เมตร ๑.๓๕ เมตร	๑.๕๐ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน	ชวงกว้างระหว่าง เสาเรียง	ระยะห่างของ ห้องเสา	ระยะห่างระหว่าง เสารายถึงเสา เรียง	ระยะห่างระหว่าง บ้านแต่ละหลัง (ระยะเสาเรียง - เสาเรียง)
บ้าน นายเฟื่อน, นางคิน - นามทุก ประกอบด้วยเรือน กลม ๔ หลัง เรือนแฝดและเรือน ขวางหัวท้าย เรือนแฝดมี ๓ ห้องเสา เรือนขวางหลังเหนือ มี ๔ ห้องเสา เรือนขวางหลังใต้ มี ๕ ห้องเสา	เรือนแฝดหลัง ตะวันออก ๔.๑๐ เมตร เรือนแฝดหลัง ตะวันตก ๓.๘๕ เมตร เรือนขวางหลัง เหนือ ๔.๕๐ เมตร เรือนขวางหลัง ใต้ ๒.๐๐ เมตร	เรือนแฝดอยู่ใน แนวเดียวกัน ๓.๘๗ เมตร ๓.๘๐ เมตร ๓.๕๐ เมตร เรือนขวางหลัง เหนือ ๓.๗๕ เมตร ๓.๕๕ เมตร ๓.๖๐ เมตร ๓.๗๕ เมตร เรือนขวางหลัง ใต้ ๓.๑๐ เมตร ๒.๙๐ เมตร ๐.๖๐ เมตร ๓.๕๐ เมตร ๓.๘๒ เมตร	เรือนแฝดหลัง ตะวันออก ๑.๕๐ เมตร ๑.๓๐ เมตร เรือนหลังตะวัน ตก ๑.๐๐ เมตร ๐.๘๕ เมตร เรือนขวางหลัง เหนือ ๑.๕๒ เมตร เรือนขวางหลัง ใต้ ๑.๕๒ เมตร เรือนขวางหลัง ใต้ ๐.๘๐ เมตร มีข้างเกี่ยว	ระหว่างเรือนแฝด ๐.๘๒ เมตร ระหว่างเรือนแฝด กับเรือนขวาง หลังเหนือ ๑.๓๕ เมตร ระหว่างเรือนแฝด กับเรือนขวาง หลังใต้ ๐.๗๐ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางเทียบข้างต้นนี้จะสรุปได้ว่าเรือนโรงนาที่มี SPAN ของเสาเรียง
กว้างที่สุด โคแอก ๔.๕๐ เมตร แคมสุด ๒.๐๐ เมตร

ระยะระหว่างเสารายกับเสาเรียงกว้างสุด ๑.๒๐ เมตร แคมสุด .๗๐ เมตร
ทำให้ทราบว่าส่วนที่แคมสุดของ SPAN เสาระหว่างเสารายนั้นเป็นเรือนครัว และเรือน
นั่งเล่น ส่วนเรือนใหญ่ที่เป็นเรือนนอนนั้นจะกว้างตั้งแต่ ๔.๕๐ เมตร ถึง ๓.๐๐ เมตร

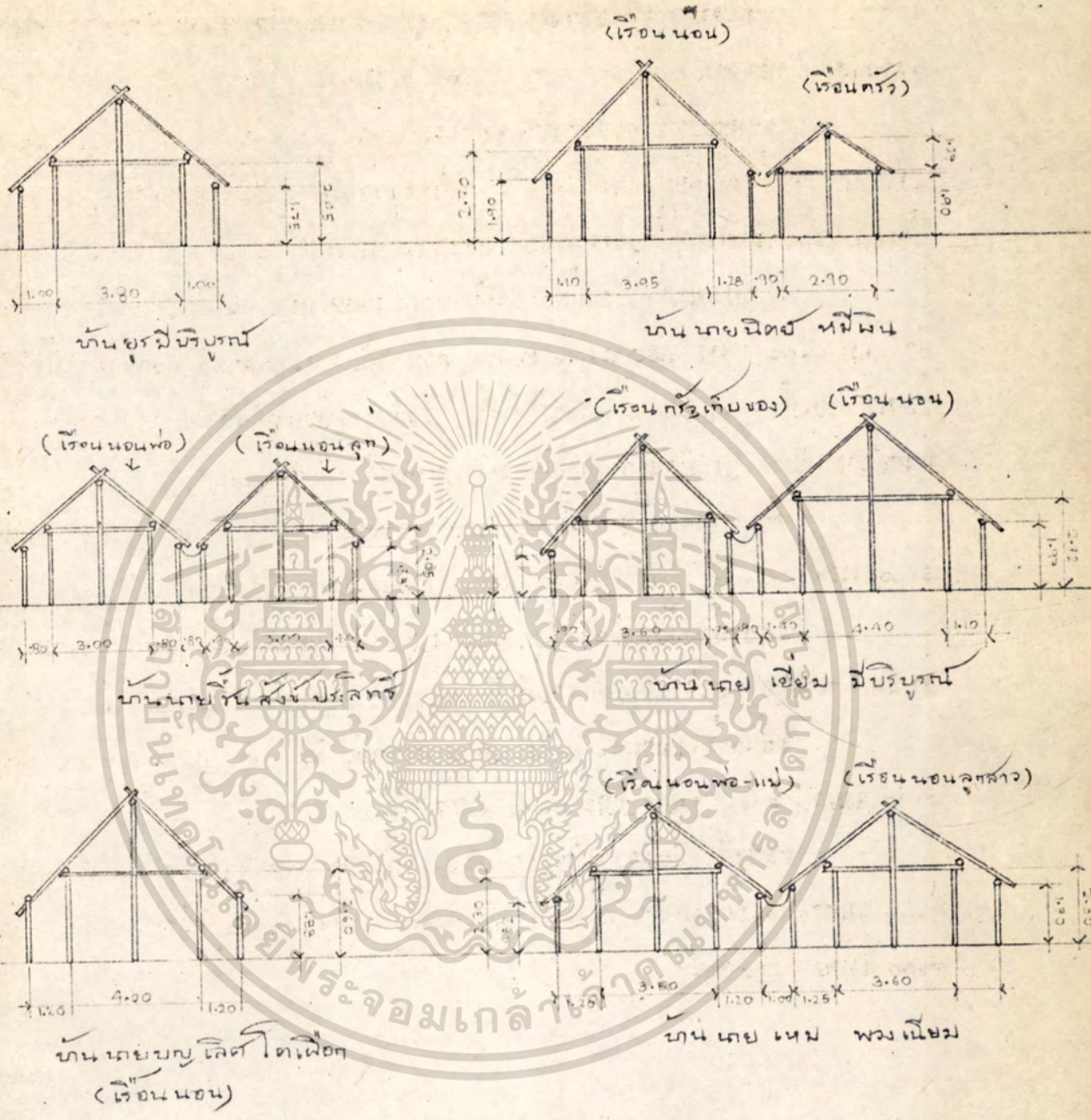
ส่วนระยะห่างของห้องเสานั้น ระยะห่างมากที่สุด ๕.๒๐ เมตร ระยะห่างรอง
มาโคแอก ๕.๐๐ เมตร และ ๔.๕๐ เมตร ตามลำดับ ระยะห่างทั้งหมดที่กล่าวนี้เป็นระยะ
ห้องเสาของบ้าน นายโธ ม่วงกลม ทั้งสิ้น ซึ่งนับว่าเป็นบ้านที่มีระยะห้องเสากว้างกว่าทุก
บ้านที่สำรวจมา ดูเหมือนว่าจะเป็นห้องเสาที่เก๋ห้องเดียวเท่านั้น

ส่วนบ้านห้องอื่น ๆ นั้น มีระยะห่างของห้องเสามากสุดคือ ๔.๓๐ เมตร,
๔.๒๐ เมตร, ๔.๑๐ เมตร, ๔.๐๐ เมตร ตามลำดับ ซึ่งมีอยู่หลายบ้าน

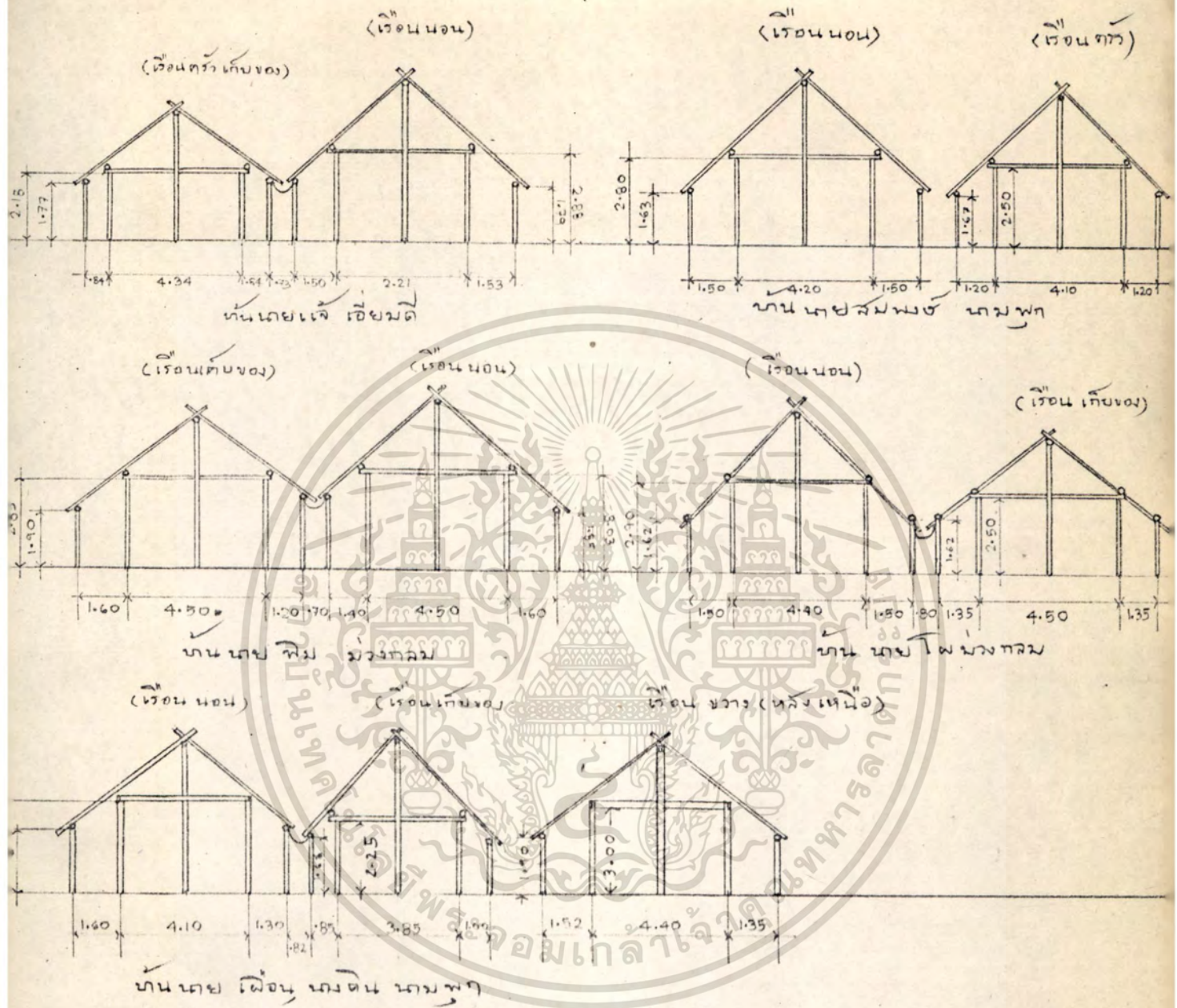
ระยะห่างห้องเสาสั้นที่สุด .๖๐ เมตร คือ ห้องเสาเรือนครัวของบ้านนายเฟื่อน
นางกิน นามปก แต่ก็เป็นที่เคยมีเพียงห้องเสาเดียวและห้องเดียวเท่านั้น

ระยะห่างสั้นสุดทั่ว ๆ ไป ของห้องเสานั้น คือ ๒.๕๐ เมตร, ๓.๐๐ เมตร,
๓.๑๐ เมตร, ๓.๒๐ เมตร และ ๓.๓๐ เมตร, ๓.๓๕ เมตร

ระยะที่เหลือถือว่าเป็นระยะห่าง ห้องเสานอกกลาง คือ ๓.๔๕ เมตร,
๓.๕๐ เมตร, ๓.๕๕ เมตร, ๓.๖๐ เมตร, ๓.๗๐ เมตร, ๓.๘๐ เมตร, ๓.๘๗ เมตร,
๓.๙๐ เมตร ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางความสูงของเรือน

บ้าน	ความสูงจากพื้นถึง โต๊ะเสื่อเรียง	ความสูงจากพื้น ถึงโต๊ะ	ความสูงจากซอกถึงโตกมทู่
บ้าน นายยูร มีบริบูรณ์	๑.๗๕ เมตร	๒.๔๕ เมตร	๑.๖๕ เมตร
บ้าน นายนิศย์ หมี่เงิน	เรือนนอน ๑.๕๐ เมตร เรือนครัว ไม้เสื่อเรียง ๑.๓๕ เมตร	เรือนนอน ๒.๗๐ เมตร เรือนครัว ๑.๕๐ เมตร	เรือนนอน ๑.๕๐ เมตร เรือนครัว ๑.๓๕ เมตร
บ้าน นายชั้น - - สังขประสิทธิ์	เรือนหลังโต ๑.๕๕ เมตร เรือนหลังเหนือ ๑.๕๕ เมตร	เรือนหลังโต ๒.๐๕ เมตร เรือนหลังเหนือ ๒.๑๒ เมตร	เรือนหลังโต ๑.๓๕ เมตร เรือนหลังเหนือ ๑.๕๕ เมตร
บ้าน นายเขม - - มีบริบูรณ์	เรือนหลังตะวันออก ๑.๕๗ เมตร เรือนหลังตะวันตก ๑.๒๕ เมตร	เรือนหลังตะวันออก ๒.๗๕ เมตร เรือนหลังตะวันตก ๒.๑๔ เมตร	เรือนหลังตะวันออก ๑.๔๐ เมตร เรือนหลังตะวันตก ๑.๔๐ เมตร
บ้าน นายบุญเลิศ - - โตเผือก	เรือนหลังเหนือ ๑.๔๘ เมตร เรือนหลังโต ๑.๕๐ เมตร	เรือนหลังเหนือ ๒.๖๐ เมตร เรือนหลังโต ๒.๒๕ เมตร	เรือนหลังเหนือ ๒.๐๐ เมตร เรือนหลังโต ๑.๕๐ เมตร
บ้าน นายเหม - - พวงเนียม	เรือนกุดมแรก เรือนนอนหลังตะวันตก ๑.๕๒ เมตร เรือนขวางหลังตะวัน ออก ๑.๕๕ เมตร เรือนเคียวหลังเหนือ ๑.๗๐ เมตร	เรือนกุดมแรก เรือนนอนหลังตะวันตก ๒.๓๐ เมตร เรือนขวางหลังตะวัน ออก ๒.๐๐ เมตร เรือนเคียวหลังเหนือ ๒.๓๐ เมตร	เรือนกุดมแรก เรือนนอนหลังตะวันตก ๑.๔๕ เมตร เรือนขวางหลังตะวัน ออก ๑.๓๐ เมตร เรือนเคียวหลังเหนือ ๑.๒๕ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สร้างขึ้นไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้าน	ความสูงจากพื้นถึง โต๊ะเสเดาเรียง	ความสูงจากพื้นถึง โต๊ะ	ความสูงจากข้อถึงโต๊ะ กมพู
บ้าน นายแจ เอี่ยมภัก	เรือนแฝกหลังตะวันตก ๑.๙๙ เมตร เรือนแฝกหลังตะวันออก ๑.๙๗ เมตร เรือนขวาง ๑.๖๐ เมตร	เรือนแฝกหลังตะวันตก ๒.๘๘ เมตร เรือนแฝกหลังตะวันออก ๒.๑๘ เมตร เรือนขวาง ๒.๓๐ เมตร	เรือนแฝกหลังตะวันตก ๒.๑๕ เมตร เรือนแฝกหลังตะวันออก ๑.๘๕ เมตร เรือนขวาง ๑.๕๐ เมตร
บ้าน นายสมพงษ์ - นามทุก	เรือนนอนหลังเหนือ ๑.๖๓ เมตร เรือนครัวหลังใต้ ๑.๖๗ เมตร	เรือนนอนหลังเหนือ ๒.๘๐ เมตร เรือนครัวหลังใต้ ๒.๕๐ เมตร	เรือนนอนหลังเหนือ ๑.๘๕ เมตร เรือนครัวหลังใต้ ๑.๗๐ เมตร
บ้าน นายพิมพ์ มวงกอม	เรือนนอนหลังตะวันตก ๑.๘๕ เมตร เรือนหลังตะวันออก ๑.๘๐ เมตร	เรือนนอนหลังตะวันตก ๓.๐๓ เมตร เรือนหลังตะวันออก ๒.๘๕ เมตร	เรือนนอนหลังตะวันตก ๒.๑๐ เมตร เรือนหลังตะวันออก ๑.๗๐ เมตร
บ้าน นายไผ่ มวงกอม	เรือนนอนหลังตะวันตก ๑.๖๒ เมตร เรือนหลังตะวันตก ๑.๖๐ เมตร	เรือนนอนหลังตะวันตก ๒.๘๐ เมตร เรือนหลังตะวันตก ๒.๕๐ เมตร	เรือนนอนหลังตะวันตก ๑.๘๕ เมตร เรือนหลังตะวันตก ๑.๖๐ เมตร
บ้าน นายเดือน, นางกิน - นามทุก	เรือนแฝกหลังตะวันออก ๑.๘๘ เมตร เรือนแฝกหลังตะวันตก ๑.๖๖ เมตร เรือนขวางหลังเหนือ ๑.๘๐ เมตร เรือนขวางหลังใต้ ๑.๘๗ เมตร	เรือนแฝกหลังตะวันออก ๒.๘๘ เมตร เรือนแฝกหลังตะวันตก ๒.๒๕ เมตร เรือนขวางหลังเหนือ ๓.๐๐ เมตร เรือนขวางหลังใต้ ๒.๐๕ เมตร	เรือนแฝกหลังตะวันออก ๑.๕๕ เมตร เรือนแฝกหลังตะวันตก ๒.๒๕ เมตร เรือนขวางหลังเหนือ ๑.๘๕ เมตร เรือนขวางหลังใต้ ๑.๐๕ เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแบบลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีนำไปใช้

จากตารางความสูงที่แสดงมา ทำให้ทราบว่าเรือนที่มีขนาดต่ำสุดของระดับพื้นถึงใต้เสยอกเสาเรียงคือ ๑.๒๕ เมตร ส่วนระดับต่ำสุดพิเศษ ซึ่งมีเพียงหลังเดียวคือ ๑.๕๗ เมตร อันเป็นความสูงที่เรือนครัวของ นายเผื่อน - นางกิน นามทุก เพียงหลังเดียว

ระยะถัดมาก็คือ ๑.๔๐ เมตร, ๑.๕๒ เมตร, ๑.๕๕ เมตร, ๑.๕๘ เมตร, ๑.๕๙ เมตร ซึ่งระดับเหล่านี้อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าที่ระชนไทยทั่วไป หรือเสมอที่ระชนเหล่านั้น ส่วนระดับสูงถัดมาที่เกินที่ระชน ไคแก ๑.๖๓ เมตร, ๑.๖๗ เมตร, ๑.๗๐ เมตร ซึ่งเป็นระยะที่เสมอที่ระชน และสูงเกินที่ระชนเล็กน้อย

ระยะสูงสุดของระดับพื้นถึงใต้เสยอกเสาเรียง คือ ๑.๙๐ เมตร

ระดับความสูงจากพื้นถึงใต้ข้อ ต่ำสุด คือ ๑.๙๐ เมตร, ๒.๐๐ เมตร, ๒.๑๒ เมตร, ๒.๑๘ เมตร, ๒.๒๐ เมตร, ๒.๒๕ เมตร, ๒.๓๐ เมตร ตามลำดับ ถือว่าเป็นเกณฑ์ความสูงที่จักไว้อยู่ในระดับต่ำสุด

ส่วนความสูงจากพื้นถึงใต้ข้อในระดับปานกลางนั้นคือตั้งแต่ ๒.๔๕ เมตร, ๒.๕๐ เมตร, ๒.๖๐ เมตร

ระดับความสูงจากพื้นถึงใต้ข้อ ในระดับสูงสุดนั้นคือตั้งแต่ ๓.๐๐ เมตร (บ้านนายเผื่อน-นางกิน นามทุก เรือนขวางหลังเหนือถือเป็นความสูงที่เกินกว่าบ้านหลังอื่น ๆ เพราะโครงสร้างของอาคารหลังนี้เป็นเสาไม้ และชื่อ กิ่งไม้จริงยี่ดอกตะปูและนอต) ส่วนโครงสร้างมาตรฐานที่ใช่เสาไม้กอมและการยี่ดอกตะปูและการผูกและมัดคนระยะจากพื้นถึงใต้ข้อถือว่าเป็นความสูงในระดับที่สูงสุดไคแก ๓.๐๓ เมตร, ๒.๙๔ เมตร, ๒.๙๐ เมตร, ๒.๘๘ เมตร, ๒.๘๕ เมตร, ๒.๗๕ เมตร และ ๒.๗๐ เมตร ตามลำดับ

บทวิเคราะห์เรื่องความสูง

ระดับความสูงของพื้นถึงใต้เสยอกเสาที่ระดับต่ำสุด คือ ๑.๒๕ เมตร นั้น ความสูงระดับนี้มักใช้กับเรือนครัว ซึ่งการเจาะของเขาคอกมักไม่ค่อยจะนิยมเจาะ หากเจาะของเขาคอกก็ตอมุก หรือกมที่ระชนดอดเข้ามาเพราะเป็นความสูงที่ต่ำกว่าระดับที่ระชนของคน แต่กระนั้นก็ไม่เป็นปัญหาของชาวมาน เพราะความเคยชินประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง เนื่องจากความเอียงลาดของหลังคา มีความชันสูงครั้นเมื่อมุกหรือดอดประตูผ่านระดับใต้เสยอกเข้ามาแล้วเพียงระยะก้าว ๒ - ๓ ก้าว ก็สามารถย่นและเดินในท่าปกติได้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวณไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ส่วนระดับความสูงจากพื้นถึงใต้เสยอก ตั้งแต่ ๑.๔๐ เมตร ถึง ๑.๕๙ เมตร ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ข้อมูลนี้และต้องอ้างอิงถึงเลขของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้นักเช่นกัน ปัญหาเรื่องการเจาะของเขาคอกก็มีลักษณะคล้ายกัน และบริเวณใต้ความสูง

กึ่งกลางนี้มักเป็นบริเวณเก็บของเป็นส่วนใหญ่และเป็นบริเวณที่ผู้อาศัยไม่ใช่เป็นบริเวณสัญจรภายในอาคารและ เนื่องจากอาคารประเภทโรงนา นี้ ไม่มีการตีฝ้าเพดาน ฉะนั้นเมื่อเข้าไปอยู่ภายในจึงไม่รู้สึกเย็นเพราะส่วนโค้งโถงหลังคา กับส่วนโค้งภายในตัวอาคารต่อเนื่องเป็นส่วนเดียวกัน ทำให้รู้สึกวามปรมาทรที่ว่างภายในคู่อโถงและกว้างขวาง

ส่วนความสูงจากพื้นถึงซ้อต่ำสุด ๑.๕๐ เมตร สูงสุด ๓.๐๓ เมตร ซึ่งเป็นความสูงเกินศีรษะไปแถวหลังสัน

การสร้างมานั้น ก็เอาความสูงของซ้อเป็นเกณฑ์ ระยะต่าง ๆ เหนือขึ้นไปขึ้นอยู่กับขนาดความยาวของเสารายและความสูงของคน รวมทั้งความสูงที่สะดวกในการปลูกสร้างนั่นเอง เพราะการสร้างเรือนประเภทโรงนา เป็นการที่ผู้สร้างและชาวบ้านสร้างกันเอง และการใช้เครื่องทุ่นแรงและอุปกรณ์อื่น ๆ ง่ายในการยกตัวไม้ ไม่มีโซ่กันโซ่ เจาะแรงงานมนุษย์เท่านั้น ฉะนั้นข้อกำหนดต่าง ๆ กึ่งกลางแล้วเหนือเป็นตัวกำหนดขนาดและความสูงของบาน

ความสูงของของคองรับกมพู และอกโกนสูงพอที่จะทำให้หลังคาเกิดความเอียงลาดเกิน ๓๐° ขึ้นไป หากให้ความเอียงลาดของหลังคาต่ำไปกว่านี้ จะเป็นเหตุให้น้ำฝนไหลไม่สะดวกเพราะไหลช้าลง อาจจะทำให้ฝนรั่วรดโค แมหากจะไม่รั่วลงมายังพื้น จากมุมหลังคาจะขึ้นน้ำฝนบางส่วนเอาไว้ เป็นเหตุให้จากผนังกว่า เติม ฉะนั้นรูปทรงและความเอียงลาดของหลังคาของเรือนโรงนามุงจากจึงมีความสูงที่อยู่ในเกณฑ์เหมือนกัน ๆ เนื่องมาจากข้อกำหนดของปัญหาเรื่องวัสดุของหลังคาและการไหลของน้ำฝนบนหลังคา

วิเคราะห์การวางระยะทางของขางเสารายและระยะทางของทองเสา

ความกว้างของเรือน

ความกว้างของเรือนเครื่องผูกประเภทโรงนี้ ความกว้างสำคัญที่เป็นเกณฑ์กำหนดขนาดกว้างของเรือนนั้นอยู่ที่ขนาดความยาวของตัวไม้ที่โซ่ทำซ้อ ซึ่งต้องเจาะวางบนหัวเทียนหรือเคี้ยวยอดเสารายที่มารับปลายซ้อทั้ง ๒ ข้าง เรือนที่กักอาศัยส่วนใหญ่ที่ไม่ใช่เรือนเก็บของนั้น ความกว้างของซ้อนั้นจะยาวเกินระยะห่างของขอบริมเสารายคานนอกไปข้างละ ๑ คืบเป็นอย่างน้อย และระยะทางของเสารายที่รับซ้อจะอยู่ในระยะตั้งแต่ ๔.๕๐

เมตร (ระยะกว้างสุดเท่าที่สำรวจมา) จนถึง ๓.๐๐ เมตร ฉะนั้นพอจะทราบได้ว่าไม้ที่โซ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ควรฉีกฉีกทิ้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่เกิน ๔.๕๐ เมตร แท้จริงแล้วอาจจะสามารถขยายโคกวางกว่านี้ แต่ต้นไม้ที่จะใช้ทำซื่อ จะต้องเป็นส่วนโคน หากยาวเกินกว่านี้กำลังและความแข็งแรงจะไม่ดีพอ และเรือนจะกว้างเกินกว่าที่จะหาต้นไม้ที่ไซ้มาทำจันทันคือไม้โปรงแดงที่มีขนาดพอเหมาะต่อกำลังคนก่อสร้างได้ยากเพราะยาวไม่พอ แม้หากหาโคยาวพอหน้าตัดของไม้จะมีขนาดใหญ่ และหนักเพราะเป็นไม้ไม่มีปล้อง เช่น ไม้ไผ่ ซึ่งจะเป็นปัญหาเรื่องการยกและผูกควยแรงงานชาวบ้าน อนึ่งขนาดกว้างของเสารายหากกว้างเกินกว่านี้ไปมากก็จะกว้างไปสำหรับผู้พักอาศัยอีกด้วย

นอกจากขนาดความยาวของซื่อหรือระยะห่างของเสารายจะเป็นตัวเกณฑ์ในการกำหนดความกว้างของเรือนแล้วระยะห่างจากเสารายถึงเสาเรียงตั้ง ๒ ข้าง ก็เป็นระยะที่กำหนดความกว้างของเรือนอีกเช่นกัน จากตารางระยะห่างเสาในตารางระยะห่างมากที่สุด ๑.๖๐ เมตร ระยะห่างน้อยสุด ๐.๗๐ เมตร ระยะเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความเอียงลาดของโครงหลังคา หรือความเอียงลาดของจันทัน เพราะปลายจันทันจะต้องมาผูกยึดกับอะเสยอกเสาเรียง หากระยะห่างของเสารายมาสู่เสาเรียงมากกว่าขนาดคานยอมกดเคียบลงไปจนไม่มีความสูงพอที่จะทำประโยชน์และสัญจรภายในบ้านโคสะควก

ความยาวของเรือน

ตัวกำหนดความยาวของเรือนนั้นขึ้นอยู่กับความยาวของคัมจาก ระยะห่างของเสา ขนาดของไม้ไผ่ที่ทำแม่หัวเสา หรืออะเสย ตลอดจนกนกบทและอกไก ตามปกติชาวบ้านจะปลูกเรือนนั้นเขาจะกะขนาดความยาวของบ้านว่าจะยาวกี่ซ้วคัมจาก คัมจาก ๑ ซ้วคัมจาก ยาวประมาณ ๒ ศอก ๑ คืบ หรือ ๑.๕๐ เมตร พอเทียบกันแล้วจะเหลือความยาวจริงซ้วคัมจากละ ๑.๐๐ เมตร หรือ ๒ ศอกพอดี ซ้วคัมจากนี้รวมทั้งซ้วคัมจากและซ้วคัมจากทั่วไปกับกับความยาวของเรือนกับขนาดของซ้วคัมจากนี้เป็นอย่างดี ทราบว่าเรือนขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่จะต้องมีความยาวที่ซ้วคัมจาก ซึ่งเกณฑ์โดยทั่วไปมักจะให้บ้านหรือโรง แทะหลังยาวประมาณ ๗ ถึง ๑๑ ซ้วคัมจาก หากยาวเกินกว่านี้ไปถึง ๑๕-๑๗-๑๘ ซ้วคัมจากจะถือว่าเป็นเรือนขนาดปากกลางและขนาดใหญ่ที่สุด เมื่อชาวบ้านใดทราบว่าจะปลูกเรือนขนาดเล็กสุดอย่างน้อยต้อง ๗ ซ้วคัมจากขึ้นไป แล้วจึงจะแบ่งระยะห่างเสาของเรือนขนาดเล็กและขนาดกลางเป็น ๓ ห้องเสา ส่วนเรือนใหญ่จะแบ่งเป็น ๔ ห้องเสาเป็นส่วนมาก แล้วจึงแบ่งห้องเสาแต่ละห้องให้มีระยะเท่า ๆ กัน โดยเฉลี่ยหลังจากหักส่วนยื่นของหลังคาออกไปข้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารของงานวิจัยสำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
 ไม่วางการรับผิดชอบ อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางแสดงระยะทางของห้องเสานั้น ทราบว่าระยะห้องเสาแต่ละห้องนั้น ระยะที่ยาวที่สุดคือ ๕.๒๐ เมตร, ๕.๐๐ เมตร, ๔.๕๐ เมตร (ถือเป็นระยะทางพิเศษ เพราะมีเพียงเรือนโรงนาของนาย โฉม วงกลม เพียงห้องเดียว) ส่วนใหญ่ระยะทางของห้องเสาที่ยาวที่สุดคือ ๔.๓๐ เมตร สั้นสุด ๒.๕๐ เมตร ทำให้ทราบว่าแม่หัวเสานั้นจะมีระยะที่มีกำลังรับไค้มากสุดแกระยะ ๔.๕๐ เมตร เท่านั้น หากเกินกว่านี้ไปย่อมอ่อนตัว เพราะแม่หัวเสาและอกไก ตลอดจนถึงกบฏ จะไม่มีประสิทธิภาพที่จะทรงตัวอยู่ในระดับเส้นตรงได้

และตัวไม้ที่ไซทำอกไก แม่หัวเสานั้นมักเป็นดำไม้ไผ่ดำเดี่ยวยาวตลอดเป็นส่วนมาก ฉะนั้นเรือนที่ยาวที่สุดนอกจากจะขึ้นกับขนาดของค้ำจากราจะทำให้เรือนยาวที่ช่วงหรือกักรวจากแล้ว ยังต้องขึ้นกับขนาดความยาวของไม้ไซทำอกไก และแม่หัวเสาอีกด้วย

ปัญหา เรื่องแสงสว่างภายในอาคาร

แสงสว่างภายในอาคารนั้น บริเวณทั่ว ๆ ไป จะมีค้ำกว่าภายนอก เพราะมีการเจาะของหน้าต่างน้อย หรือไม่มีการเจาะของเลย โดยเฉพาะเรือนนอน การที่ไม่นิยมเจาะของแสงสว่างมากกว่านี้ เพราะวิถีชีวิตของชาวนาเถื่อนทำงานหรือประกอบอาชีพ ภายนอกอาคาร ฉะนั้นภายในอาคารจึงไม่จำเป็นต้องใช้แสงสว่าง หากบริเวณทำงานส่วนใดต้องการใช้แสงสว่างในขณะทำงานนั้นชาวบ้านแถบนี้นิยมใช้การเจาะหีบ แฉกจากหลังคาเป็นส่วนใหญ่ บริเวณที่เจาะหีบแฉกเพื่อให้แสงสว่าง เขามาสู่อาคารนั้นมักเป็นบริเวณครัว และส่วนปรุงอาหารเท่านั้น นอกจากจะเจาะของจากหีบแฉกเพื่อให้แสงสว่างเขาสู่ภายในบริเวณครัว แล้วยังใช้เป็นส่วนระบายควันจากเตาไฟให้ออกไปภายนอกอาคารอีกด้วย

บริเวณที่มีแสงสว่างเขามาสู่ภายในอาคารมากที่สุดได้แก่บริเวณหน้าประตู ทุกประตู หากประตูใดเป็นประตูสำคัญที่เปิดอยู่ตลอดเวลากลางวันแล้ว บริเวณที่อยู่ใกล้ประตูเหล่านั้นจะใช้เป็นส่วนนั่งเล่น พักผ่อน และใช้ทำงาน ของผู้ที่อาศัยมากกว่าบริเวณอื่น ๆ ภายในตัวอาคาร

วิเคราะห์การใช้เสาโครับอกไกและกบฏ

เสาโคเป็นเสาสูงสุดของบ้าน มักจะใช้รับกบฏของหลังคา และใช้รับตรงหัวท้ายของบ้าน บ้านทุกบ้านที่สำรวจมาโดยเฉพาะบ้านที่เป็นโรงนาสำหรับพักอาศัยนั้น จะใช้เสาโคไว้ตรงหัวท้ายของบ้านไปผูกรั้งกับข้อค้ำหวายขนาดใหญ่พิเศษ บางหลังใช้ผนังควาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่วารณิใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผูกก็มี และยาวโดยขึ้นไปทำหน้าที่เป็นนอกโถรับกมทุ เสาโคจะวางกลางระหว่างขวางกว้าง
ของบาน หรือกึ่งกลางของเสาราย การใช้เสาโครับกมทุหลังคาเช่นนี้ แทนที่จะใช้อกโก
วางบนข้อแทนตรงช่วงข้อตัวหัวท้ายของบาน เพราะหากใช้ข้อการผูกมัดยึดข้อกับอกโกผูก
อย่างไรก็ตามยอมไม่แนบพอเพราะลมจะตีปะทะหน้าจั่วทำให้ออกโกเข้และเอียงได้ จึงต้อง
ใช้เสาโคแทนนั่นเอง

วิเคราะห์การใช้เสาไม้เนื้อแข็ง

เสาบานทุกหลังเป็นเสาไม้เนื้อแข็งกลมเป็นส่วนใหญ่ไมใช่เสาไม้ไผ่ แม้กมทุ
อกโก จะใช้ไม้ไผ่ก็ตาม การที่ใช้เสาเป็นเสาไม้เนื้อแข็งนั้น เพราะเสาต้องฝังกินความขึ้น
ระหว่างนิวคินยอมทำให้เสาดูโค หากใช้เสาไม้ไผ่ การยุบของไม้ไผ่ยอมดูโคเร็วกว่าเสาไม้
เนื้อแข็ง หนึ่งไม้ไผ่เป็นไม้กลวงภายใน ครั้นเสาดูดงกำลังของเสาที่จะรับแรงกันน้อย ครั้น
ลมพายุมาปะทะก็โค่นหักลงโค คึงตัวอย่างการใช้เสาไม้ไผ่ของโรงอาหารหน้าคณะเกษตร-
ศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ดากระบมิ่ง สร้างเพียง
๓ ปี ก็ต้องโค่นพังลงเมื่อต้นเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ นี้เอง

จ่ายเงินเพราะเขาสามารถตัดใบจากมาเย็บเป็นคัมจากได้ จะซื้อก็เพียงไม้ไผ่ที่มาจากเป็นแกนเท่านั้น แม่แต่หวายสำหรับเย็บจากก็เป็นหวายที่เขาปลูกเอาไว้ตามป่าจากของเขาเอง ครั้นวางจากการทำนาแล้วจึงมาเย็บจากเก็บไว้ซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดเสียหาย

เรื่องแหล่งน้ำกินและน้ำใช้นั้นไม่เป็นปัญหาเพราะทุกบ้านมีคุ่มขนาดใหญ่ไว้เป็นจำนวนมากเก็บไว้รองรับประทาน ส่วนน้ำสำหรับซักล้างและอาบนั้นก็ใช้น้ำในสระหรือคูที่ตนขุดขึ้นเอาดินมาขุดลอกและทำคั่นกันน้ำรอบคอกบ้านของตนนั้นเองคูน้ำเหล่านี้ยังเป็นแหล่งเพาะและเลี้ยงปลาไว้รับประทานได้อีกด้วย น้ำซักล้างตองมาแกลงสระสมิหน้าตกตะกอนให้เสียก่อน

ส่วนแยกออกห่างจากตัวเรือนเป็นระบบสวนหลุม ครั้นไ้เวลานานเขาจนสวนเต็มก็เผาเสียและสร้างขึ้นใหม่

บริเวณคั่นคินรอบ ๆ บริเวณบ้านปลูกไม้ตะแบกและไม้มะขามเทศ, มะพร้าว, มะขาม ฯลฯ ไม้บางประเภทปลูกบังลมและใช้วางกิ่งทำเป็น บางประเภทเป็นไม้ผลไว้รับประทาน ทุกบ้านมีส่วนครัวปลูกพริก, มะเขือ, ผักเปตัง ฯลฯ ไว้รับประทานอีกด้วยและยังมีลานโด่งไว้สำหรับนวดข้าวและตากสินที่ตัดจากป่าละเมาะและชายโลก

ขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเกตการณ์และวิจัย อาศัยการสัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นขอบทรวงบางประการก็ย่อมเกิดขึ้นได้ อนึ่งการจะจำแนกบริเวณในงานภายในบ้านนั้นทราบจากการรังวัดและสัมภาษณ์และสังเกตการณ์เท่านั้น การจะทราบสถิติการใช้เนื้อที่ภายในเรือนตลอดจนเนื้อที่ภายนอกในรัศมีเจนนั้ผู้สำรวจจำต้องอาศัยหลับนอนและคลอกคลีกับชาวบ้านหรือชาวบ้านเป็นเวลานานจึงจะสามารถทราบได้อย่างถ่องแท้ ซึ่งผู้สำรวจก็ไม่สามารถจะทำได้เนื่องจากมีอุปสรรคเรื่องทุนและเวลา ฉะนั้นผู้ต้องการทราบรายละเอียดกว่านี้จำต้องศึกษาและคนควาต่อไป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นเพียงตั้งขอบเขตของการวิจัยเพื่อศึกษารูปทรงการใช้เนื้อที่เห็นได้แน่นอนเท่านั้น จากผลการวิจัยจึงทราบว่าชาวบ้านในบริเวณที่ทำกรวิจัยนี้ส่วนใหญ่ยังคงนิยมปลูกสร้างอาคารในรูปแบบเรือนโรงนาอยู่เพราะความเคยชินและมีความรู้และความสามารถในการปลูกสร้าง ชาวบ้านไ้ยึดระบบและรูปแบบการปลูกสร้างเป็นกฎเกณฑ์จนเป็นวัชธรรมเฉพาะตัวของสังคมเสียแล้ว การจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวัสดุก่อสร้างนั้น

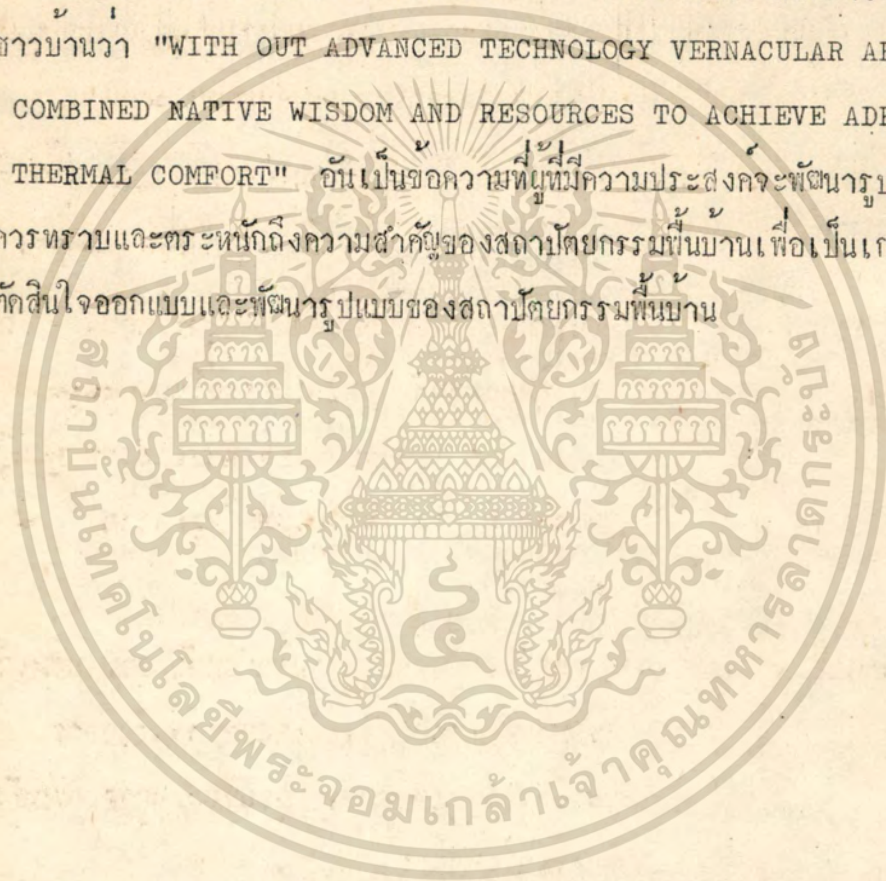
เอกสารนี้เป็นเอกสารในนามของกรมศิลปากร ไม่ควรนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมศิลปากร
ไม่ว่ากรณีใดทั้งนี้ อีกที่สำเนาให้ตั้งแปลงปั้นบา และสร้างสิ่งถึงเจ้าของเอกสารที่ครั้งที่มีกำนำไปใช้มาอย่างต่อเนืองให้ระงับลงและชดกยวัดราชทัณฑ์การ เปลี่ยนแบบด้อย่างเชื่องช้า

อนึ่ง การใส่ใจที่ใส่ใจสอดคล้องกับรูปทรงและระบบวิธีการก่อสร้างที่ประหยัดนั้น เป็นสิ่งที่สถาปนิกควรจะต้องศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลที่จะไปประยุกต์กับการออกแบบบ้านที่ราคา ถูกได้ถูก โดยเฉพาะระบบการวางเครื่อดับนอนและการใช้แก๊สแก๊สปัญหาเรื่องการขยาย เนื้อที่ใส่ใจเมื่อสมาชิกครอบครัวขยายตัวเพิ่มขึ้น อันเป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้กับการ ออกแบบปัจจุบันให้เหมาะสมได้ การไม่นิยมกันห้องและห้องบริเวณภายในให้เป็นเนื้อที่เอนก- ประสงค์ก็เป็นอีกหัวข้อหนึ่งที่ผู้ออกแบบในปัจจุบันสามารถนำมาใช้พิจารณาในการออกแบบบ้าน ที่อาศัยสำหรับประชาชนทั่วไป ข้อที่ต้องแก๊สปัญหาที่เหมาะสมสำหรับการออกแบบก็คือปัญหา เรื่องวัสดุก่อสร้างและปัญหาเรื่องแสงสว่างภายในอาคาร ตลอดจนวิธีการระบายอากาศภายใน อาคาร ที่ผู้ออกแบบจะต้องใส่ใจหลักเกณฑ์ทางวิชาการแก๊สปัญหาใหญ่หลวงไปโดยคืบคืบ ซึ่งเป็น ปัญหาที่ไม่เกินความสามารถของผู้ออกแบบแต่ละคน

ฉะนั้นการศึกษาวิจัยเรื่องเรือนเครื่องผูก ชนิดนี้ย่อมมีอิทธิพลต่อผู้วิจัยเองตลอด จนผู้ที่ศึกษาคนควาคือไปก่อเกิดแนวความคิดที่จะประสานประโยชน์ โดยนำข้อมูลบางประ- การที่ใคร่มาประยุกต์ใช้กับการออกแบบบ้านพักอาศัยให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ปัญหาที่นำพิจารณาก็คือวัสดุที่โชนงหลังคา และวัสดุที่โชนงฝ้าของเรือนโรงงา นี้ เป็นจากทั้งหมด ซึ่งจากเป็นวัสดุที่เดิมที่มีส่วนช่วยในลมระบายโดยบางส่วน และมีคุณสมบัติใน การรับความร้อนได้น้อย จากจึงเป็นวัสดุที่เป็นฉนวนกันความร้อนได้ดีพอสมควร หากเปลี่ยน วัสดุผนังหลังคาของโรงงามาเป็นสังกะสี, กระเบื้อง, ฝ้าเป็นฝ้าไม้ หรือฝ้าสังกะสี สภาพ ความเป็นอยู่คงไม่เหมาะสม ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการป้องกันความร้อน และ ระบบ ระบายลมและอากาศใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับวัสดุใหม่ที่นำมาใช้ รูปแบบและวิธีการเจาะ ของระบายลมย่อมเปลี่ยนแปลงไปอีกระบบหนึ่ง แต่จะเป็นรูปแบบใดนั้นอยู่ที่การแก๊สปัญหาของผู้ออกแบบ หากผู้ออกแบบเป็นผู้อยู่อาศัยเองย่อมพบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากขอบกพร่องที่มี อยู่ การแก๊สปัญหาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาเพื่อจะแก๊สปัญหาได้อย่างเหมาะสม หาก ผู้ออกแบบเป็นสถาปนิกที่มีความประสงค์จะใช้รูปแบบของเรือนโรงงาออกแบบอาคาร การ แก๊สปัญหาด้วยการออกแบบระบบการระบายอากาศและการเจาะช่อง ความความคิดเห็นว่า สมควรของสถาปนิกอาจจะแก้ไขอย่างค้อมค้อม และอาจจะไม่ตรงกับเป้าหมาย ฉะนั้นผู้ออกแบบจำเป็นต้องหาประสบการณ์จากการออกแบบที่สำเร็จแล้ว แล้วประเมินผลและหาขอบกพร่อง นำขอบกพร่องมาแก๊สปัญหาตามหลักวิชาการวิธีการทดสอบจากอาคารจริง ผู้ออกแบบย่อมพบ เอกสารเป็นเอกสารที่ส่วนนี้ไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิได้ผูกมัดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ฎกเกณฑ์ใหม่ที่เหมาะสม ก่อให้เกิดระบบและรูปแบบใหม่ที่ดีก็คล้ายออกไปได้อีก นับว่าเป็น

การพัฒนาการออกแบบที่มีความต่อเนื่องกับรูปแบบเดิมที่นาสนใจด้วยเป็นการประสานรูปแบบเดิมให้สัมพันธ์กับวัสดุใหม่ที่เปลี่ยนไปได้อย่างสนิทสนมนั่นเอง

ขอเสนอแนะดังกล่าวมานี้ ขอทิ้งไว้เป็นข้อท้าทายใหญ่ที่มีความประสงค์จะออกแบบและแก้ปัญหานำไปพิจารณาและดำเนินการต่อไป แต่อย่างไรก็ตามมีคำกล่าวไว้ในหนังสือ นิตยสารทางสถาปัตยกรรม "FORUM" ฉบับ JULY/AUGUST 1973 ในบทความชื่อ "BEFORE THE VERGIN MET THE DYNAMO" อันเป็นบทความที่กล่าวถึงสถาปัตยกรรมของชาวบานว่า "WITH OUT ADVANCED TECHNOLOGY VERNACULAR ARCHITECTURE HAS COMBINED NATIVE WISDOM AND RESOURCES TO ACHIEVE ADEQUATE LIGHT AND THERMAL COMFORT" อันเป็นข้อความที่มุ่งเน้นความประสงค์จะพัฒนารูปแบบอาคารที่บานควรทราบและตระหนักถึงความสำคัญของสถาปัตยกรรมที่บานเพื่อเป็นเกณฑ์พิจารณาอันที่จะตัดสินใจออกแบบและพัฒนารูปแบบของสถาปัตยกรรมที่บาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว อัดดากร, คร. ลัทธิอะเทวีพิธีกรรมในสังคมไทย. (เอกสารการสอนระดับปริญญาโทศึกษาศาสตร์: อารยธรรม เล่มที่ ๒ หน้า ๒). กรุงเทพฯ, สุโขทัยบรรณานาธิราช, ๒๕๒๓.
- กุหลาบ มัดดีเกษมาศ. ลัทธิขวามาน. กรุงเทพฯ, กรมการปกครอง, ๒๕๑๖.
(พิมพ์ตอนสรุป ในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงवास ประสาธนาตฤการย์ ๑๑ กันยายน ๒๕๑๖).
- เกษมศรี และ สหกรรม, กระจ่าง. "การเกณฑ์ในรัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว,"
ก้าวไปกับเกษตรกรรม, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ ๒๕๑๑, ๘ - ๒๐.
- ชวน อิศสระพันธ์. รวมเรื่องเก่าเกี่ยวกับจังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ,
ทางต้นสวนจรัลคัลไทยสงเคราะห์ไทย, ๒๕๑๑. (พิมพ์เป็น
บรรณาการ ในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงสารคาม
กลาภิมาศ พ. เมธวดีเทพกวีนิพนธ์ราวาส ๑๘ กุมภาพันธ์
๒๕๑๑).
- ชิวี มาคลาดีน่า ฮอดดิงกา. การวิจัยระบบชลประทานในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุล-
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. (เอกสารทางวิชาการ หมายเลข
๒/๐๐๘). กรุงเทพฯ, มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์, ๒๕๒๔.
- ชี่เกฮารุ ทานาเบ. "การชลประทานเพื่อการเกณฑ์ในประวัติศาสตร์เกษตรกิจ
ไทย", วารสารธรรมศาสตร์, ปีที่ ๕ เล่มที่ ๒ (ตุลาคม
๒๕๑๔ - มกราคม ๒๕๑๕), ๘๖ - ๘๗.
- เดอมาดย์ ราชภัฏชารักษ์. พัฒนาการเกณฑ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทย พ.ศ.
๒๔๓๕ - ๒๔๗๕. กรุงเทพฯ, เกษตรศาสตร์, ๒๕๒๓.
- ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. สังคมวิทยานมท. กรุงเทพฯ, เกษตรศาสตร์, ๒๕๑๕.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำรกราชานุกาพ, สมเด็จพระยา. จดหมายเหตุระยะทางเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
เสด็จตรวจราชการหัวเมืองใน ร.ศ. ๑๑๓, ๑๑๔.
กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์ชาวทหารอากาศ, ๒๕๑๕. (พิมพ์
เป็นอนุสรณ์ ในงานทำบุญอายุครบ ๖๐ ปี ของพระเทพสุธี
ธ. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ๓ เมษายน ๒๕๑๕).

ทำนอง สิงคาลวณิช. เกมตรกรไทย. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์รวมมิตรไทย, ๒๕๑๘.

นิตยา มาพึ่งพงศ์. "พื้นฐานทางเศรษฐกิจไทย". จากแผนปีฉลุยคำบรรยายวิชา
พื้นฐานอารยธรรมไทย, ธรรมศาสตร์, ๒๕๑๖.

บุญชู แสงสว่าง. ประวัติของเดือน รวมเรื่องเก่าเกี่ยวกับจังหวัดสมุทร
สาคร. กรุงเทพฯ, ทางหนังสือส่วนจำกัดไทยสงเคราะห์ไทย,
๒๕๑๑. (พิมพ์เป็นบรรณาการ ในงานพระราชทานเพลิงศพ
คุณหญิงสารทามกมลภักดิ์ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑).

ประคิม มณีมา. สังคมวิทยานานชนและสหกรณ์. กรุงเทพฯ, ธรรมศาสตร์,
๒๕๒๓.

พวงเพชร สุรคณิกวิกุล. เปรียบเทียบผลงานของเสนาบดีกระทรวงเกมตราธิการ
พ.ศ. ๒๔๓๕ - ๒๔๗๔. (เอกสารทางวิชาการ หมายเลข
๒/๐๐๔). กรุงเทพฯ, มูนินิโครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์, ๒๕๒๔.

พระราชหัตถเลขาทรงสั่งราชการ ในรัชการที่ ๕ รัชกาลที่ ๖. น.๒๓
รจน์ โสคติริ. สดามันสังคม. กรุงเทพฯ, ธรรมศาสตร์, ๒๕๐๕.

ราชบัณฑิตสถาน. อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย เล่ม ๑. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์
พระจันทร์, ๒๕๑๖.

รายงานเบื้องต้นการวิจัย อุษยา. วารสารสังคมศาสตร์ ฉบับพิเศษ, ๒๕๑๔.

วิกส์, เฟรด กัมฉิว. การปรับตัวเข้าสู่ยุคใหม่ของสยามและพม่า. (อมร โสภณ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการวิจัยและเอกสารอื่น ๆ, กรุณาอย่า
นำ ไป ประโยชน์อื่นใด การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ศรีนครินทร์ วิโรจน์ประสาธน์มิตร, ๒๕๑๕.

- ศิริลักษณ์ ตักศิเกรียงไกร. ตนก้าเน็คชนรึ้นนายทุนในประเทศไทย (พ.ศ. ๒๓๙๘--
๒๔๕๓). กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, ๒๕๒๓.
- สงวน โชติสุขรัตน์. ประเทศไทยภาคเหนือ. พระนคร, สำนักพิมพ์โอเดียน -
สโตร์, ๒๕๑๒.
- สวาท เสนาณรงค์. ภูมิศาสตร์ประเทศไทย. (โครงการตำราสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย).
กรุงเทพฯ, ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. ทำเนียบสถิติของจังหวัดและอำเภอในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ, กรมการปกครอง, ๒๕๐๘.
- สมุทรสาคร, จังหวัด. หนังสือแนะนำจังหวัดสมุทรสาคร. (ฉบับอัลโรเนียว), ๒๕๒๓.
- สุธี ประภาสาน์เศรษฐ์, ดร. วิทยานการ เศรษฐกิจไทย. (เอกสารการสอนสุทธิวิชา
ไทยศึกษา : อารยธรรม เล่มที่ ๑ หน่วยที่ ๓).
กรุงเทพฯ, สุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๓.
- อภิศักดิ์ โสมอินทร์. ภูมิศาสตร์ชนบท. มหาสารคาม, กรีนครีนทรวิโรฒมหาสาร
คาม, ๒๕๒๔.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัมภวณ

- แจ๋ เฉียมกี, บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ ๑ ต.คอกกระบือ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๑๘ มีนาคม ๒๕๒๔.
- ชัน สัจประสิทธิ์, บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๑ ต.คอกกระบือ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๒๔.
- กิน นามทุก, บ้านเลขที่ ๘ หมู่ ๑ ต.บางน้ำจืด อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๒๖ มีนาคม ๒๕๒๔.
- บุญเลิศ โตเผือก, บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๑ ต.คอกกระบือ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๒๔.
- โผ ม่วงกลม, บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๑ ต.คอกกระบือ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๒๑ มิถุนายน ๒๕๒๔.
- ทิม ม่วงกลม, บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๑ ต.คอกกระบือ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๒๑ มิถุนายน ๒๕๒๔.
- ยวง มีบริบูรณ์, บ้านเลขที่ ๖๘ หมู่ ๑ ต.บางน้ำจืด อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๔.
- เยี่ยม มีบริบูรณ์, บ้านเลขที่ ๖๘ หมู่ ๑ ต.บางน้ำจืด อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๔.
- สมพงษ์ นามทุก, บ้านเลขที่ ๗๖ หมู่ ๑ ต.คอกกระบือ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๔.
- สุนทร เฉียมกี, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๑ ต.คอกกระบือ,
บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ ๑ ต.คอกกระบือ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
๑๘ มีนาคม ๒๕๒๔.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BOOK

ARCHITECTURAL ASSOCIATION SCHOOL OF ARCHITECTURE PROSPECTUS, LONDON, 1977.-78.

BEFORE THE VERGIN MET THE DYNAMO. FORUM. JULY/AUGUST, 1973.

GREEN, ARNOLD W. SOCIOLOGY. NEW YORK, MC GRAW-HILL, 1964.

MNTCHEV, MLADEN. LA MAISON BULGARE ANCIENNE ET SON ADAPTATION, NOL XV-XVII. MONU MENTUM, A-LAVIE MODERN, 1977.

SPENCE, ROBIN. BUILDING SIMPLE WAY TO DO IT. LONDON, INTERMEDIATE TECHNOLOGY DEVELOPMENT GROUP, 1977.

TAKAYA, YOSHIDAZU. PHYSIOGRAPHY OF RICE-LAND IN CHAO PHRAYA BASIN, SOUTHEAST ASIA: NATURE, SOCIETY AND DEVELOPMENT. HONOLULU, THE UNIVERSITY PRESS OF HAWAII, 1976

WITTFOGEL, KARL A. ORIENTAL DESPOTISM. NEW HAVEN, YALE UNIVERSITY PRESS, 1964.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติโดยย่อของผู้ทำวิจัย

ชื่อ : นาย วิวัฒน์ เตมียพันธ์
เกิดเมื่อ : วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๔ ที่เชียงใหม่
วุฒิ : สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗
ตำแหน่ง : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ชื่อ : นาย นิตรชัย อินทรโชติ
เกิดเมื่อ : วันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ ที่กรุงเทพฯ
วุฒิ : ศิลปบัณฑิต (มัณฑนศิลป์)
มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๑๒
ตำแหน่ง : อาจารย์ ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ชื่อ : นาย กมล คล่องพิทยาพงษ์
เกิดเมื่อ : วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๒ ที่กรุงเทพฯ
วุฒิ : ๑. สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๘
๒. M.S. (TROPICAL ARCHITECTURE)
PRATT INSTITUTE N.Y.

ตำแหน่ง : อาจารย์ ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

T003260

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา 003260 ถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้